

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Førde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

Innkalling til møte i Kontrollutvalet - Bremanger kommune

Utval: Kontrollutvalet - Bremanger kommune
Møtedato: 28.11.2012
Møtetid: 09.00
Stad: Formannskapsalen
Møtenr.: 05/2012
Innkalling: Faste medlemmer i utvalet. Revisor sak 028/12.
-andre:
Melding til: Ordfører(møte- og talerett), revisor(møte- og talerett) og vararepresentantar
(Vararepresentantar møter berre etter nærmare innkalling).

Dersom De ikkje kan møte, gje melding på telefon 976 15 363 eller 57 72 22 90 eller på e-postadresse: post@sekom.no

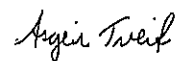
SAKLISTE

- Sak 025/12 Godkjenning av innkalling og sakliste.
- Sak 026/12 Skriv og meldingar.
- Sak 027/12 Vurdering av kontrakt og habilitet i smb med kommunikasjon mellom KRYSS revisjon og forhandlingsutvalet i Bremanger.
- Sak 028/12 Overordna analyse.
- Sak 029/12 Plan for selskapskontroll.
- Sak 030/12 Oppfølgingsliste 4-2012 – merknader – Bremanger.

Svelgen 21.11.2012

for kontrollutvalet i Bremanger

Harry Gulestøl (s)
Leiar

Asgeir Tveit

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Førde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

Postadresse	Kontoradresse	E-post	Telefon	Telefaks	Org nr.	Bankgiro
Postboks 338 6802 FØRDE	Hafstadvegen 21	post@sekom.no	57 82 22 90 At 976 15 363 At 57 82 02 00 Vø 951 39 762 Vø	57 72 20 10	987 631 554	3705.08.32571

025/12 GODKJENNING INNKALLING OG SAKLISTE

Sakshandsamar: Asgeir Tveit. SEKOM- sekretariat

Dato: 20.11.2012

Utval	Dato	Utv.- Saknr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutvalet	28.11.2012	025/12	-	Ja
Formannskap	-	-	-	Nei
Kommunestyret	-	-	-	Nei

KONTROLLUTVALET SITT VEDTAK

026/12 SKRIV OG MELDINGAR

Sakshandsamar: Asgeir Tveit. SEKOM- sekretariat
Dato: 20.11.2012.

Utval	Dato	Utv.- Saknr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutvalet	28.11.2012	026/12	-	Ja
Formannskap	-	-	-	Nei
Kommunestyret	-	-	-	Nei

Saksvedlegg

- SM 45-12 Retningsliner for oppfølging og avslutninga av tilsyn ved lovbrøt.
- SM 46-12 E-post til Bremanger kommune om førespurnad om svar til Fylkesmannen på tilsynsrapportar, datert 24.10.2012.
- SM 47-12 Bremanger kommune sitt tilsvaret til Fylkesmannen etter tilsyn med minoritetsspråklege elevar i Bremanger kommune.
- SM 48-12 Kopi av brev frå KRYSS revisjon til Fylkesmannen med spørsmål kring kontrollutvalsfunksjonen, datert 02.10.2012.
- SM 49-12 Kopi av brev frå Fylkesmannen med svar til KRYSS revisjon om kontrollutvalsfunksjonen, datert 22.10.2012.
- SM 50-12 Kommunestyresak 094/12 Kryss revisjon – samarbeidsavtale Bremanger kommune.
- SM 51-12 Økonomirapport 2/2012.

Tilråding frå sekretariatet til kontrollutvalet:

- Skriv og meldingar vert tekne til vitande.

KONTROLLUTVALET SITT VEDTAK:

Saksutgreiing

SKRIV OG MELDINGAR

Sakshandsamar: SEKOM-sekretariat v/Asgeir Tveit

Innleiing – Kva saka gjeld

Skriv og meldingar som vert lagt fram i møtet.

Saksopplysningar:

I saka ligg alle skriv og meldingar som har kome til sidan førre kontrollutvalsmøte.

Kontrollutvalet må vurdere om det er skriv/meldingar som bør løftast opp som eiga sak. Dersom det ikkje er skriv/meldingar som skal løftast opp som eiga sak, bør ”skriv og meldingar” takast til vitande eller det kan gjevast ein kommentar til det enkelte skrivet.

Sekretariatet sine vurderingar:

SM 45-12

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Internserien 8/2011

Utgitt av Statens helsetilsyn

**Retningslinjer for oppfølging og avslutning av
tilsyn ved lovbrudd i virksomheter**

Målgruppe: Ansatte i Statens helsetilsyn og fylkesmannsembetene

Saksbehandlere: Øyvin Palm, Hege Kristin Millerud og Wenche Skjær 26. oktober 2011

Godkjent av: Lars E. Hanssen, 26. oktober 2011

Vurderes innen: 30. juni 2012

Innhold

1	Retningslinjenes innhold og målsetting.....	3
2	Hva skal gjøres etter endelig rapport / avsluttende brev	3
2.1	Hva tilsynsmyndigheten skal be virksomheten om.....	4
2.2	Tilsynsmyndighetens organisering av arbeidet.....	5
2.3	Tilsynsmyndighetens aktiviteter	5
3	Tidsfrister.....	6

1 Retningslinjenes innhold og målsetting

Målet med disse retningslinjene er å bidra til at tilsynsmyndigheten følger opp tilsyn der det er funnet lovbrudd, i tråd med kravene til godt tilsyn og forsvarlig forvaltning:

- at tilsynsmyndigheten følger opp tilsyn på en måte som understøtter den enkelte virksomhets ansvar for å drive i samsvar med kravene i barnevern-, sosial- og helse- og omsorgslovgivningen
- at tilsynsmyndigheten bidrar til at virksomhetens arbeid med å rette lovbrudd har den nødvendige fremdrift
- at tilsynsmyndigheten bidrar til at virksomhetens arbeid med å rette lovbrudd fører til tiltak som gir varige endringer og forebygger liknende lovbrudd i fremtiden

Retningslinjene gjelder der Fylkesmannen eller Statens helsetilsyn, heretter kalt tilsynsmyndigheten, har avdekket lovbrudd i virksomheter i barnevern-, sosial- eller helse- og omsorgstjenesten. Den gjelder for planlagt og hendelsesbasert tilsyn. Retningslinjene gjelder for perioden frem til virksomheten har rettet lovbruddet eller til tilsynsmyndigheten vurderer å gi pålegg.

Retningslinjene bygger på at tilsyn skal følges opp ved dialog mellom tilsynsmyndigheten og virksomheten. Dialogen skal gjennomføres i tråd med prinsippene for god forvaltningsskikk. Hvis dialogen ikke fører frem skal det vurderes å treffe enkeltvedtak om pålegg.

Retningslinjene bygger på veilederne for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker (veileder for tilsynssaker del I for Helsetilsynet i fylket og del II for Statens helsetilsyn, veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter sosialtjenestelovgivningen, og veileder for behandling av hendelsesbaserte tilsynssaker etter lov om barneverntjenester) og prosedyren for tilsyn utført som systemrevisjoner. Den foreliggende prosedyren erstatter disse dokumentenes omtale av avslutning av tilsyn. Retningslinjene erstatter også brev fra Statens helsetilsyn til embetene av 15. juni 2010 om rask oppfølging etter systemrevisjon (2010/634).

2 Hva skal gjøres etter endelig rapport / avsluttende brev

Arbeidet med å følge opp tilsynet starter når endelig rapport eller avsluttende brev er ferdig. I oversendelsesbrevet til endelig rapport og i avsluttende brev skal tilsynsmyndigheten tydelig beskrive hvilke aktiviteter som forventes av virksomheten i arbeidet med å bringe forholdene i samsvar med lovkrav.

Virksomheten har ansvar for å rette påpekt lovbrudd og tilsynsmyndigheten skal følge opp inntil virksomheten har rettet lovbruddet. Tilsynet skal ikke avsluttes før tilsynsmyndigheten er rimelig sikker på at virksomhetens ledelse har rettet lovbruddet og har lagt til rette for at tjenestene fremover vil kunne ytes i samsvar med aktuelle lov- og forskriftskrav. Etter at tilsynet er avsluttet skal det vurderes om det er aktuelt å be virksomheten sende rapport fra ledelsens gjennomgang av om tiltakene har virket etter hensikten. Hvor lang tid som skal gå fra tilsynet er avsluttet og til virksomhetens ledelse gjennomfører en slik gjennomgang må vurderes i det enkelte tilfelle.

Det er Fylkesmannen som skal følge opp tilsynet. Unntaket er når Statens helsetilsyn har besluttet selv å gjennomføre og følge opp tilsyn. I de hendelsesbaserte sakene hvor Fylkesmannen har oversendt saken til Statens helsetilsyn for vurdering, skal Fylkesmannen følge opp saken når Statens helsetilsyn er ferdig med sin saksbehandling og har sendt avsluttende brev til virksomheten.

2.1 Hva tilsynsmyndigheten skal be virksomheten om

I hvert tilsyn må tilsynsmyndigheten vurdere hvilke aktiviteter det er hensiktsmessig å be virksomhetens ledelse om å gjennomføre for å rette lovbruddet så raskt som mulig og sikre forsvarlig virksomhet, for å hindre at tilsvarende skjer igjen. Tilsynsmyndigheten må vurdere om lovbruddet er så alvorlig at det er påkrevet med hasteløsninger, eventuelt om det skal startes en påleggssak. Både typen lovbrudd og alvorlighetsgrad må vurderes når det skal settes frister.

Tilsynsmyndigheten skal vanligvis be virksomheten om:

- å gjøre sin egen vurdering av hvilke forhold som påvirker og bidrar til lovbruddet
- å utarbeide plan med tiltak for å rette lovbrudd
- å bekrefte at tiltak er iverksatt
- resultatet av ledelsens gjennomgang og ledelsens vurdering av om tiltakene har virket som planlagt etter at de har vært virksomme noe tid

Virksomhetens egen vurdering av hvilke forhold som påvirker og bidrar til lovbruddet

Tilsynsmyndigheten har, ved planlagte tilsyn og i en hendelsesbasert tilsynssak, sett et begrenset utsnitt av virksomheten. Tilsynsmyndigheten påpeker lovbrudd og hvilke funn eller fakta vurderingen bygger på.

I noen tilfeller kan det i tillegg være andre forhold ved virksomheten som også har påvirket og bidratt til lovbruddet. For at virksomhetens tiltak for å rette lovbruddet skal gi varige løsninger som sikrer at den etterlever kravene i fremtiden, bør virksomheten gjøre sin egen vurdering av hvilke forhold som har bidratt til lovbruddet. Tilsynsmyndigheten kan, basert på de konkrete funnene og den aktuelle situasjonen, anbefale virksomheten å foreta en slik vurdering, men skal ikke be om å få denne vurderingen tilsendt.

Virksomheten bestemmer selv hvordan det er mest hensiktsmessig å gjøre denne vurderingen basert på kjennetegn ved virksomheten, de aktuelle lovbrudd og om årsakene er åpenbare eller ikke. Gjennomgangen kan for eksempel gjøres i et møte eller ved at virksomheten gjør en mer omfattende vurdering for å identifisere hvilke elementer i hendelsesforløpet som ikke er godt nok sikret.

Virksomhetens plan for å rette lovbruddet

Planen skal vanligvis inneholde fire elementer:

- Tiltak som settes i verk for å rette lovbruddet
- Hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene er iverksatt
- Hvordan ledelsen vil gjennomgå om tiltakene har virket som planlagt etter at de har fått virke en stund
- Virksomhetens egne frister for å sikre fremdrift

Virksomhetens bekreftelse på at tiltakene er iverksatt

Virksomheten skal i egen rapportering, eventuelt i flere rapporteringer, bekrefte at tiltakene i planen er iverksatt. Rapporteringen(e) gir tilsynsmyndigheten mulighet for å kontrollere at virksomheten holder sin egen fremdriftplan. I noen tilfeller vil virksomheten melde at tiltakene er iverksatt så raskt at en plan ikke er nødvendig.

Ledelsens gjennomgang og vurdering av om tiltakene fortsatt er i bruk og har virket som planlagt

Tilsynsmyndigheten må ved avslutningen av tilsynet gjøre en konkret vurdering av om lovbruddene er av en slik art at det er hensiktsmessig å be om en rapport om ledelsens gjennomgang og vurdering av om tiltakene har virket som planlagt etter at tiltakene har virket en tid.

Virksomheten beslutter selv hvordan det er mest hensiktsmessig å foreta en slik gjennomgang og vurdering. Resultatet av ledelsens gjennomgang rapporteres til tilsynsmyndigheten.

2.2 Tilsynsmyndighetens organisering av arbeidet

Vi anbefaler at den som har ledet det aktuelle tilsynet, for eksempel revisjonsleder ved en systemrevisjon, følger saken til sin avslutning. Dette vil bidra til å sikre sammenhengen mellom undersøkelsesfasen, bedømmingen av funnene og arbeidet med oppfølging og vurdering av virksomhetens arbeid med å bringe forholdene i samsvar med lovens krav.

Når det gjennomføres planlagt tilsyn i spesialisthelsetjenesten med regionale team, skal tilsynet følges opp av Fylkesmannen i det fylket hvor virksomheten hører hjemme. I de tilfeller hvor revisjonsleder er fra et annet fylke, bør det avtales hvordan revisjonsleder skal bidra i oppfølgingen. Det vil lette oppfølgingsarbeidet hvis den som skal følge opp i eget fylke er med i forberedelsen og gjennomføringen av tilsynet.

2.3 Tilsynsmyndighetens aktiviteter

Tilsynsmyndigheten må forsikre seg om at virksomheten retter påpekte lovbrudd. Det innebærer å etterspørre vurderinger og aktiviteter fra virksomheten, og å vurdere om aktivitetene er tilstrekkelige.

Tilsynsmyndighetens oppfølging består i:

- å vurdere om planen er tilstrekkelig
- å vurdere om lovbruddet kan anses som rettet og om resultatet av ledelsens gjennomgang og vurdering sikrer at tilsvarende ikke skjer igjen
- å vurdere løpende om det er behov for å bruke pålegg
- bekrefte at tilsynet er avsluttet

Når planen mottas, skal tilsynsmyndigheten umiddelbart vurdere innholdet, både tiltakene og de fristene virksomheten setter for eget arbeid. Dersom tilsynsmyndigheten mener noe er uklart eller utilstrekkelig, skal dette tas opp med virksomheten, eventuelt muntlig for ikke å miste tid. Tilsynsmyndigheten skal uansett gi skriftlig tilbakemelding om at planen er mottatt.

Tilsynsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om det er aktuelt å gi pålegg i de ulike stadiene i oppfølgingen av hvert enkelt tilsyn.

Når virksomheten rapporterer at lovbruddet er rettet, skal tilsynsmyndigheten vurdere om dette stemmer. Vurderingen gjøres normalt ved å gjennomgå virksomhetens skriftlige tilbakemelding. I tillegg kan tilsynsmyndigheten gjennomføre stikkprøve i virksomheten, innhente relevante dokumenter, gjennomføre et nytt tilsyn eller benytte en kombinasjon av slike aktiviteter.

Når tilsynsmyndigheten er rimelig sikker på at virksomheten har rettet lovbruddet, skal virksomhetens ledelse informeres om at tilsynet er avsluttet. Ved planlagt tilsyn skal det sendes kopi av brevet til Statens helsetilsyn for oppdatering av den tilsynsrapporten som er lagt ut på internett <http://www.helsetilsynet.no>.

Tilsynsmyndigheten skal også vurdere om det skal innsendes en ny rapport om ledelsens gjennomgang av om tiltakene har virket, etter en tidsperiode som skal tilpasses de aktuelle tiltakene.

3 Tidsfrister

Tilsynsmyndigheten skal sette frister for sitt eget oppfølgingsarbeid. Ett av formålene med denne retningslinjen er å bidra til at lovbrudd bringes i orden innen rimelig tid. Det forutsetter at tilsynsmyndigheten selv sikrer så kort saksbehandlingstid som mulig.

Påpekte lovbrudd skal rettes så raskt som mulig. Når det i planlagt tilsyn er enighet om funnene allerede i sluttmøtet, kan virksomheten anbefales å sette i verk tiltak umiddelbart. Det er ikke alltid nødvendig å vente på endelig rapport¹.

Hvor lang frist virksomheten skal gis fra lovbrudd blir påpekt i endelig rapport eller i avsluttende brev og til virksomheten har brakt forholdene i orden, må vurderes konkret i hvert tilsyn. Virksomhetens egen angivelse av hvor lang tid som er nødvendig skal tillegges vekt.

¹ I Prosedyren for tilsyn utført som systemrevisjon, pkt 5.6.1 står det: "Oversendelsen av endelig rapport skal normalt skje innen 6 uker etter sluttmøtet."

Tilsynsmyndigheten må også ta stilling til virksomhetens angivelse av hvor lang tid den trenger fra tiltakene er satt i gang til det gir mening å vurdere om tiltakene virker. Tidsfristene skal være så korte som realistisk mulig.

For å sikre fremdriften i virksomhetens arbeid med å rette lovbrudd skal tilsynsmyndigheten i oversendelsesbrevet eller avsluttende brev sette en frist for når plan for retting av lovbruddet skal foreligge.

Når tilsynsmyndigheten vurderer fristen, eventuelt i dialog med virksomheten, skal den ta hensyn til alvorligheten av lovbruddet for tjenestemottakerne, til kompleksiteten i de forhold som påvirker lovbruddet og til å sikre at retting skjer så raskt som mulig.

I tilsyn med flere påpekte lovbrudd skal tilsynsmyndigheten vurdere om det er nødvendig å ha ulike frister for å rette ulike lovbrudd. Lovbrudd som kan rettes på kort tid bør ikke ha lang frist selv om ett eller flere andre lovbrudd vil kreve lengre tid.

Normalt kan virksomheten bruke inntil en måned på å utarbeide planen med tiltak som skal rette lovbruddet. I planlagt tilsyn utført som systemrevisjon har virksomheten i praksis noe lengre tid hvis arbeidet med å rette lovbruddet starter umiddelbart etter sluttmøtet, jfr. fotnoten. Videre skal det normalt ikke gå lenger enn 4 måneder fra endelig rapport eller avsluttende brev foreligger før tilsynet avsluttes.

Noen lovbrudd kan og skal rettes raskere enn det som fremgår av normen nedenfor. Andre ganger trenger virksomheten lengre tid på å rette lovbruddet og for å vurdere om tiltakene har virket som planlagt. Tilsynsmyndigheten skal gjøre en konkret vurdering av frister i hvert enkelt tilsyn. Dersom oppfølgingsarbeidet vurderes å ta mer enn 6 måneder, skal tilsynsmyndigheten avtale milepæler for rapportering underveis i prosessen. For eksempel vil månedlig rapportering bidra til at både virksomheten og tilsynsmyndigheten holder fokus på at tilsyn skal føre til at de ansvarlige i virksomheten retter påpekte lovbrudd. Hvilke formalkrav som skal stilles til milepælsrapportering må vurderes konkret, men det skal dokumenteres at tilsynsmyndigheten følger opp som forutsatt.

Tilsynsmyndigheten skal følge med på om tidsfristene blir fulgt. Tilsynslederne, avdelingsdirektører og fylkesleger, er ansvarlig for å iverksette rutiner som gjør at det kan treffes tiltak (purring, møter o.a.) hvis virksomheten ikke rapporterer som planlagt.

Oppstillingen på neste side gir veiledende frister som tilsynsmyndigheten skal vurdere i forhold til i hvert enkelt tilsyn:

Hovedmønsteret for hva tilsynsmyndigheten skal be virksomheten om og hvordan tilsynsmyndighetens skal følge opp – med frister					
	Virksomheten blir bedt om	Tidsbruk for virksomheten	Tilsynsmyndigheten skal	Tilsynsmyndighetens tidsbruk	Medgått tid
1.	<ul style="list-style-type: none"> plan for retting med de 4 elementene 	Inntil 1 mnd			Inntil 1 mnd
			<ul style="list-style-type: none"> vurdere om plan for retting med de 4 elementene (2.c) er tilstrekkelig svare skriftlig 	Inntil ½ mnd	Inntil 1½ mnd
2.	<ul style="list-style-type: none"> å rapportere at tiltakene i planen er satt i verk og bekrefte at lovbruddene er rettet 	Inntil 2 mnd			Inntil 3½ mnd
			<ul style="list-style-type: none"> vurdere rapporteringen svare skriftlig om lovbruddet er rettet og avslutte tilsynet vurderer om det skal bes om rapport fra ledelsens gjennomgang av om tiltakene har ønsket effekt 	Inntil ½ mnd	Inntil 4 mnd
3.	<ul style="list-style-type: none"> å bekrefte at virksomhetens ledelse har kontrollert og vurdert at rettetiltakene har effekt 	2-4 mnd			Inntil 6-8 mnd
			<ul style="list-style-type: none"> vurdere resultatet av ledelsens gjennomgang og vurdering 	Inntil ½ mnd	Inntil 6½ -8½ mnd

Fra: Tveit Asgeir
Sendt: 24. oktober 2012 13:08
Til: 'Bremanger kommune (post@bremanger.kommune.no)'
Kopi: 'Gulestøl Harry (harry.gulestol@elkem.no)'
Emne: Tilsynsrapportar Fylkesmannen

I kontrollutvalsmøtet i Bremanger 19.10.2012 i sak 021/12 Skriv og meldingar låg det ved følgjande to rapportar etter tilsyn utført av rådmannen:

- Tilsynsrapport datert 10.05.2012 – tilsyn med særskild språkopplæring for minoritetsspråklege elevar i grunnskulen skuleåret 2011/12 – Bremanger kommune – Svelgen oppvekst.
- Tilsynsrapport datert 28.06.2012 – tilsyn med Bremanger kommune etter bl.a. barnehagelova.

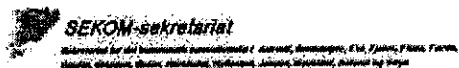
Kontrollutvalet merka seg at det under begge nemnde tilsyn vart avdekka avvik.

Kontrollutvalet gjorde følgjande vedtak vedrørande dei to tilsynsrapportane: «*Kontrollutvalet ber om å få tilsendt tilsvara Bremanger kommune har gjeve Fylkesmannen etter tilsynsrapportane etter tilsyn med særskild språkopplæring for minoritetsspråklege elevar i grunnskulen skuleåret 2011/12 av 10.05.2012 og tilsynsrapport etter lov om barnehagar av 28.06.2012*».

Vi ber etter dette om å få tilsendt tilsvaret kommunen har gjeve Fylkesmannen på dei to rapportane.

Med helsing

Asgeir Tveit

e-post: asgeir.tveit@sekom.no

Heimeside: www.sekom.no

Postboks 338, 6802 FØRDE

Tlf: 57 82 22 90

Mob: 976 15 363

Twitter: @sgrvt

SM47-12

Tveit Asgeir

Fra: Gunnar Skjølberg <Gunnar.Skjolberg@bremanger.kommune.no>
Sendt: 26. oktober 2012 15:57
Til: Tveit Asgeir
Kopi: Tom Joensen
Emne: VS: GJELD TILSYN MINORITETSSPRÅKLEGE
Vedlegg: info til heimane §2.8.docx; rettleiar minoritetsspråklege.docx; saksgang enkeltvedtak.docx; vedtak.PDF; vedtak-ikkje.PDF

Vidaresender vår oppfølging av fylkesmannen sitt tilsyn med minoritetsspråklege elevar i Bremanger kommune. Fylkesmannen var godt nøgd med vårt etterarbeid etter tilsynet, jfr. vedlegga. Sluttrapporten (frå fylkesmannen) er tilgjengeleg på fylkesmannen si heimeside.

Med helsing
Gunnar Skjølberg

- *kommunalsjef oppvekst –*
tlf. 95988710

Fra: Gunnar Skjølberg
Sendt: 8. august 2012 15:04
Til: Pedersen Helge (Helge.Pedersen@fmsf.no)
Kopi: Tom Joensen
Emne: GJELD TILSYN MINORITETSSPRÅKLEGE

SPRÅKOPPLÆRING FOR MINORITETSSPRÅKLEGE ELEVAR

Bremanger kommune viser til tilsynsrapport av 26.06.2012 (ref. 2011/3440 – 632.1) og sender med dette dokumentasjon på at pålegga er retta opp:

- Rettleiar for arbeid med minoritetsspråklege barn i skulen
- Rettar for minoritetsspråklege (informasjon til føresette, omsett til 12 andre språk)
- Saksgang for å fatte enkeltvedtak om særskilt språkopplæring
- Vedtak om særskilt språkopplæring (døme på vedtak)
- Vedtak om særskilt språkopplæring (døme på avslag)

Vi har etablert rutinar for å etterkomme pålegga i tilsynsrapporten:

- 1a: Kartlegging før tilbod
- 1b: Kartlegging undervegs
- 1c: Ansvar for kartlegginga
- 2a: Enkeltvedtak for alle minoritetsspråklege elevar
- 2b: Informasjon og varsel og samtykke/ikkje samtykke frå føresette
- 3: Rutinar for saksgang

Vi reknar med at vedlagde dokumentasjon imøtekjem krava i tilsynsrapporten. Har Fylkesmannen behov for ytterlegare opplysningar, reknar vi med å verte kontakta.

Med helsing
Gunnar Skjølberg

- *kommunalsjef oppvekst –*

tlf. 95988710

Dato: 30.10.2012

Til føresette

Rettar for minoritetsspråklege

Som minoritetsspråkleg har _____ (namn på barnet) etter opplæringsloven rettslege krav.

§ 2-8. Særskild språkopplæring for elevar frå språklege minoritetar

Elevar i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar.

Morsmålsopplæringa kan leggjast til annan skole enn den eleven til vanleg går ved.

Når morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring ikkje kan givast av eigna undervisningspersonale, skal kommunen så langt mogleg leggje til rette for anna opplæring tilpassa føresetnadene til elevane.

Kommunen skal kartleggje kva dugleik elevane har i norsk før det blir gjort vedtak om særskild språkopplæring. Slik kartlegging skal også utførast undervegs i opplæringa for elevar som får særskild språkopplæring etter føresegna, som grunnlag for å vurdere om elevane har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen.

Kartlegging i norsk vil vise om det er behov for opplæring etter § 2-8. Informasjonen om dette vil de få heim som eit enkeltvedtak. I vedtaket vil funksjonsnivået til eleven bli omtala. I vedtaket vil de også sjå om eleven får tildelt ressursar til særskilt språkopplæring, eller ikkje.

Den særskilte norskopplæringa skal gjevast etter læreplanen i grunnleggjande norsk for språklege minoritetar eller i form av særskilt tilpassing innanfor den ordinære læreplanen i norsk. Før opplæringa startar må det vurderast og takast standpunkt til kva nivå i læreplanen opplæringa skal ta utgangspunkt i for den enkelte elev. Det følgjer av premissane for den særskilte norskopplæringa at læreplanen i grunnleggjande norsk er ei overgangsplan som berre skal nyttast til elevane er i stand til å følgje opplæring etter den ordinære læreplanen i norsk. Det følgjer av føremålet med lova at retten til særskilt norskopplæring sluttar når eleven har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den ordinære opplæringa i/på norsk. Føresette skal få høve til å uttale seg før det blir fatta vedtak, og gje samtykke til at det vert sett i verk vedtak.

Bremanger kommune, _____

Rettleiar for arbeid med minoritetsspråklege barn i skulen

1. Kartlegging

Kartlegging er ein føresetnad for å kunne gi tilpassa opplæring i samsvar med barnet sine språklege og kognitive evner. Resultatet av kartlegginga må føre til at skulen sett i verk tiltak som gjev ei betre tilpassa opplæring. I skulen er kartlegging viktig for å avgjere om eleven kan følgje ordinær undervisning, eller har behov for, og rett til, særskilt språkopplæring (jf. Opplæringsloven §2.8.) For å få eit riktig og heilskapleg bilete av barnet sin totale språkkompetanse må barnet sitt morsmål òg kartleggast. Dette er naudsynt for å avgjere om barnet har spesialpedagogiske behov. Dersom skulen etter å ha kartlagt eleven meiner det er grunnlag for vidare utredning av evt. spesialpedagogiske behov, skal det innhentast skriftleg samtykke frå føresette og meldast til PPT. Om eleven har gode eller gjennomsnittlege ferdigheiter i morsmålet kan dette avkrefte mistanke om meir spesifikke problem. Svake norskresultat vil då indikere at eleven har eit behov for stimulering av ordforrådet på norsk, ikkje teknisk lesetrening.

2. Kva skal kartleggast? Korleis kartlegge?

Når det gjeld kartlegging og utredning er det viktig med ei brei, kvalitativ kartlegging fordi dei fleste verktya som brukast i Noreg er utvikla for, og normert med utgangspunkt i, barn med norsk som morsmål.

2.1 Barneskuleelevar

2.1.1 Mottakssamtale

Før barnet tek til i barnehagen/skulen skal det vere gjennomført ei mottakssamtale. I denne samtala skal ein få informasjon om mellom anna evt tidlegare skulegong, òg når det gjeld føresette, språk, helse, kultur/religion og interesser. Føresette skal få informasjon om rettane etter Opplæringslova § 2.8 (denne er sett om til ulike språk), og om saksgongen i kartlegging og enkeltvedtak. Informasjonen som skal gjevast må vere tilgjengeleg på morsmålet.

Ansvar: driftssjef og kontaktlærer

2.1.2 Norsk

Norskunnskapane til barnet må kartleggast. Born som nett er komne, og som ikkje har hatt erfaringar med det norske språket tidlegare, trengs ikkje kartleggast i norsk. Minoritetsspråklege som har hatt erfaringar med norsk tidlegare skal kartleggast.

Kartleggingsverkty som kan nyttast:

- Språkkompetanse i grunnleggande norsk (Utdanningsdirektoratet)
- TOSP-prøven. Kartlegging av ord- og omgrepsforståing på morsmål og norsk
- Carlsen – Norsk rettskrivings- og leseprøve for barneskulen.
- Setningsleseprøvene SL40, SL60

Rettleiar minoritetsspråklege barn

- Samtale

Ansvar: norsklærer i samarbeid med kontaktlærer

2.1.3 Morsmål

Morsmålskunnskapane til barnet må kartleggast.

Kartleggingsverktøy som kan nyttast:

- TOSP-prøven. Kartlegging av ord- og omgrepforståing på morsmål og norsk

- Leseprøver på morsmål (NAFO)

Ansvar: norsklærer i samarbeid med kontaktlærer

2.2 Ungdomsskuleelevar

2.2.1 Skulefaglege ferdigheiter hos minoritetsspråklege ungdommar som nett er komne

Ved minoritetsspråklege ungdommar som nett er komne nyttar skulen seg av 2 kartleggingar:

- 1) «Kartlegging av skolefaglige ferdigheter hos nyankomne ungdommer» utarbeidet av NAFO. Dette kartleggingsverktøyet er delt i tre hovuddelar:
  - a) Kartlegging av sjølve skulebakgrunnen, kva var undervisningsspråket, kor langt er eit skuleår, kor mange år tek det å fullføre grunnskulen, pedagogiske tradisjonar, fag og fagsamansetning. Vidare kartleggast eleven sine andre ferdigheiter og erfaringar, slik som språkkompetanse, arbeidserfaringar, samt kunnskap og ferdigheiter tileigna utafor opplæringsinstitusjonar.
  - b) Kartlegging av ferdigheiter i faga engelsk, naturfag, samfunnsfag og matematikk, samt ferdigheiter i å bruke pc
  - c) Kartlegging av lese- og skriveferdigheiter på morsmålet, eller på eit andrespråk.
- 2) Norsk kunnskapar: som for barneskuleelevene.

All kartlegging bør gjennomførast så tidleg som mogleg, og driftssjefen skal orienterast om resultatet.

2.3 Etter kartlegging

Etter kartlegginga må skulen ta stilling til om eleven har behov for særskilt språkopplæring, evt spesialundervisning. Er konklusjonen at eleven treng spes.ped, skal søknad sendast PPT, som må gjere ei sakkunnig utgreiing som dannar grunnlaget for enkeltvedtaket. Det trengs ikkje sakkunnig utgreiing for å avgjere om eleven treng særskilt språkopplæring. Det må òg vurderast om eleven i tillegg har behov for morsmålsundervisning, tospråkleg fagopplæring eller begge delar. I enkeltvedtaket skal det gjerast greie for kvifor særskilt språkopplæring blir gitt, alternativt ikkje gitt eller tek slutt. Innhald, omfang og organisering må kome tydeleg fram. Etter enkeltvedtak om særskilt språkopplæring skal læreplan i grunnleggande norsk for språklege minoritetar følgjast, eller ei særskild tilpassing av ordinær læreplan i norsk. Vel ein å nytte læreplan i grunnleggande norsk for språklege minoritetar må ein vurdere, og ta standpunkt til kva nivå i læreplanen opplæringa skal ta utgangspunkt i for den enkelte elev, før opplæringa startar. Etter enkeltvedtak om morsmålsundervisning skal læreplan i morsmål for språklege minoritetar følgjast.

Rettleiar minoritetsspråklege barn

2.4 Kartlegging undervegs

Eleven sin norskdugleik skal òg kartleggast undervegs i opplæringa for å kunne vurdere om læringsmåla er nådde. Minoritetsspråklege elevar skal gå over til ordinær norskopplæring så snart dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk. Denne kartlegginga gjerast når klassa har sine ordinære kartleggingsprøvar, eller ved behov. Ein kan nytte kartlegginga: språkkompetanse i grunnleggande norsk (sjå link). Vert det konkludert med at ein elev ikkje lenger treng særskilt språkopplæring, så skal det gjerast enkeltvedtak på det. Enkeltvedtaket må grunngjevast.

Ansvar: norsklærer i samarbeid med kontaktlærer

Driftssjef er ansvarleg for alle enkeltvedtak.

Linkar:

Kartlegging av språkkompetanse i grunnleggande norsk (nynorsk).

http://www.udir.no/Upload/Kartleggingsprover/5/UDIR_Kartlegg_grleggNorsk_nn_301007.pdf

Kartleggingsmateriell nyankomne minoritetsspråklege ungdommar

<http://www.hioa.no/Om-HIOA/NAFO/Grunnskole/Kartleggingsmateriell-nyankomne-minoritetsspraaklige-ungdommer>

TOSP-prøven får ein ved å ta kontakt med driftssjef.

Leseprøver på morsmål får ein ved å ta kontakt med driftssjef.

Carlsten og SL 40/60 ligg tilgjengeleg på spes.ped.rommet.

Vedtak om særskilt språkopplæring

Grunnskulen
(unntatt frå offentlegheita offl. § 5A, fvl. § 13.1)

Elev: NN

Født: 00.00.05

Skule: Svelgen oppvekst

Opplæringslova § 2.8 gir minoritetsspråklege elevar i grunnskulen rett til særskilt språkopplæring. «Elevar i grunnskulen med anna morsmål enn norsk eller samisk har rett til særskilt norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar».

Skulen har vurdert behovet til eleven for særskilt språkopplæring skuleåret 2012/2013

Bakgrunn/Kartlegging:

NN kom til Noreg i februar 2012. Han kan gjere seg forstått med enkle ord og kroppsspråk, men forstår ikkje norsk på ein måte som gjer at han kan følgje vanleg undervisning. I praktiske situasjonar er han flink til å lese situasjonane og få med seg essensen av det som skjer. Kan ikkje nok norsk til å bli testa i språket.

Det kan vere ein fordel for innlæringa av norsk at han får morsmålsundervisning. Hovudformålet med morsmålsopplæringa er å styrke føresetnadane til eleven for å meistre det norske språket, og på den måten læringsmoglegheitene, gjennom utvikling av grunnleggande lese- og skriveferdigheiter, ordforråd og omgrepsforståing på morsmålet.

Elevar som ikkje har et stort nok norsk ordforråd til å kunne tileigne seg nye kunnskapar vil slite med læringsprosessen. Ein tospråkleg lærar skal gi omgrep som eleven kan skjønne. Tospråkleg fagopplæring bidrar til den faglege utviklinga til eleven ved at læraren gir rettledning og støtte på eleven sitt morsmål i dei emna som eleven treng hjelp i. Det er ikkje oppgåva til den tospråklege læraren å lære eleven fag, men han/ho skal hjelpe eleven til å tileigne seg det nye fagstoffet. NN ville hatt nytte av tospråkleg fagopplæring.

På bakgrunn av skulen si kartlegging og faglege vurderingar, er følgjande vedtak fatta:

Det samtykkes til særskilt språkopplæring inntil eleven har nådd tilstrekkeleg kompetanse til å følgje den ordinære læreplanen. Behovet for særskilt språkopplæring vil bli kontinuerleg evaluert gjennom skuleåret.

Den særskilte språkopplæringa gjennomførast på følgjande måte:

Omfang	Innhald/Organisering
_9_timar/veke	<p>Undervisning etter læreplanen i grunnleggande norsk, med utgangspunkt i kompetansemål etter nivå 1.</p> <p>Lytte og tale <i>Mål for opplæringa er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå enkle beskjeder • uttrykke egne følelser, tanker og ønsker • presentere seg selv, stille og svare på spørsmål knyttet til egen person, familie, handlinger, hendelser og objekter i nære omgivelser • delta i enkle samtaler, spørre hva ting heter og hva ord betyr, gi uttrykk for at en ikke forstår og be om hjelp

- forstå og bruke sentrale ord og uttrykk for å dekke grunnleggende behov i skolen og i fritiden
- forstå og bruke vanlige høflighetsformer
- uttale norske språklyder: vokaler, konsonanter, konsonantforbindelser og diftonger
- forstå og bruke tall i praktiske situasjoner

Lese og skrive

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beherske det norske alfabetet med små og store bokstaver
- knytte bokstavene til lyder og trekke lydene sammen til ord
- gjenkjenne navn, tall, logoer og skilt
- samtale om sammenhengen mellom bilde og tekst i enkle sammensatte tekster
- lese tilpassede tekster med flyt og sammenheng
- forstå hovedideen i enkle faglige tekster, informasjonstekster og beskrivelser
- skrive enkle tekster og beskjeder med funksjonell håndskrift og digitalt
- fylle ut enkle skjemaer med personlige opplysninger
- finne aktuelle bøker eller tekster på biblioteket og på Internett

Språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- eksperimentere med språklyder, ord og uttrykk, rim og regler
- sammenligne språklyder, ord og uttrykk på morsmålet og norsk
- bruke enkle strategier for leseforståelse
- gi eksempler på hvordan skriftbildet varierer avhengig av skriftsystem
- samtale om forholdet mellom tale og skriftspråk
- samtale om eget arbeid med å lære det nye språket og bruk av ulike læringsstrategier

Språk og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om innholdet i noen eventyr, sanger og dikt
- samtale om innholdet i gåter, vitser eller andre humoristiske tekster
- samtale om personer og handlinger i tekster fra dagliglivet, fortellinger eller annen litteratur

Kompetansemåla evaluerast og reviderast gjennom skuleåret.

Undervisninga kan organiserast i gruppe.

_3_timar/veke

Morsmålsundervisning, ute i gruppe. Morsmålundervisninga skal leggest utanom ordinær undervisningstid og skal følgje læreplanen i morsmål for språklege minoriteter, med utgangspunkt i kompetansemål etter nivå 1:

Lytte og tale

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- uttrykke egne følelser og meninger
- lytte til, forstå og samtale om innholdet i muntlige fortellinger og andre tekster
- fortelle sammenhengende om opplevelser og erfaringer knyttet til skolehverdagen, familien og nærmiljøet
- forstå og bruke tall i praktiske situasjoner

Lese og skrive

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

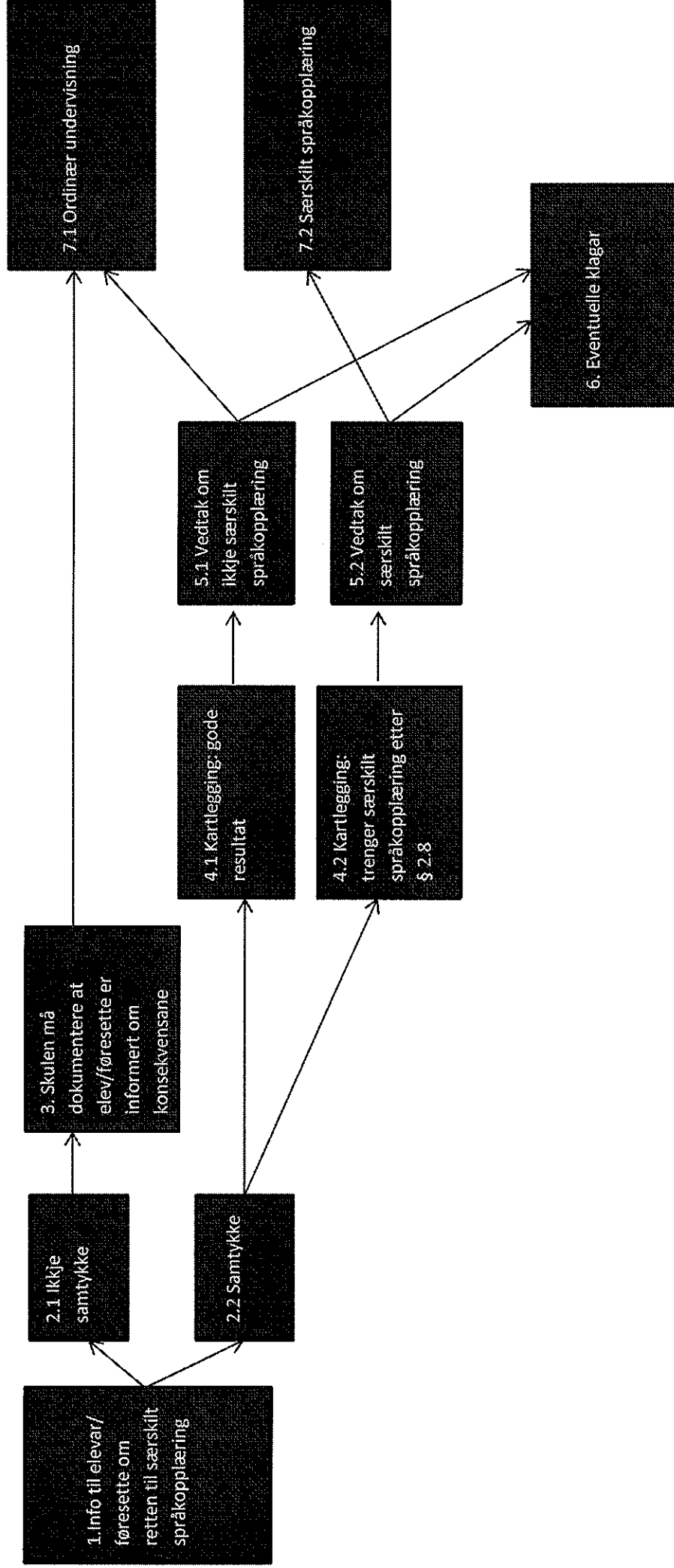
- gjenkjenne tall og morsmålets bokstaver eller skrifttegn
- knytte bokstavene til lyder og trekke lydene sammen til ord, eller bruke skrifttegn

<p>_3_ timar/veke</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lese-tilpassede tekster med flyt og sammenheng • forstå og fylle ut enkle skjemaer med personlige opplysninger • skrive egne tekster med funksjonell håndskrift og digitalt • bruke enkle strategier for leseforståelse • finne bøker eller digitale tekster på morsmålet <p>Språklæring <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eksperimentere med språklyder, ord og uttrykk, rim og regler • uttrykke egne opplevelser gjennom ord, tegninger, bilder, musikk og bevegelser • samtale om hvordan ord og bilde virker sammen i en tekst • forstå og reflektere over forholdet mellom tale og skriftspråk • beskrive og vurdere eget arbeid med språklæring <p>Språk og kultur <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om innholdet i eventyr, sanger eller dikt • samtale om og gjengi innholdet i gåter, vitser eller andre humoristiske tekster • samtale om personer og handlinger i tekster fra dagliglivet, fortellinger eller annen aktuell litteratur <p>Kompetansemåla evaluerast og reviderast gjennom skuleåret. Undervisninga kan organiserast i gruppe.</p> <p>Tospråkleg fagopplæring ved morsmålslærer fordelt på ulike teoretiske fag (ikkje norsk).</p>
-----------------------	---

I følge forvaltningsloven er dette eit enkeltvedtak som det kan klagast på innan 3 veker frå mottatt brev. Ei eventuell klage stilast Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og sendast skulen. Som føresette har de har innsynsrett i dokumenta i saka.

Stad Sølgen dato 4/8-12
Larissa C. Solving
Driftssjef

Saksgang for å fatte enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

SM 48-12

Fra: Nordheim Arnt Erik[fmsfaen@fylkesmannen.no]
Dato: 02.10.2012 15:27:14
Til: FMSF Postmottak
Tittel: VS: Kontrollutvalsamansetting

Fra: Førde Terje [mailto:Terje.Forde@kryssrevisjon.no]
Sendt: 2. oktober 2012 15:15
Til: Nordheim Arnt Erik
Emne: Kontrollutvalsamansetting

Hei.

Vi er i ferd med å utarbeide ein overordna analyse for Bremanger kommune. Denne skal bl.a. basere seg på risiko- og vesentlegheitsvurderingar. I den samanheng har vi også sett på samansetninga av kommunen sine utval, der vi også har sett på samansetninga av kommunen sin kontrollutvalsfunksjon. Vi finn den noko spesiell og som vi vurderer å kunne vere risikobetont, og der vi også stiller spørsmålet om lovlegheita av dei val/samansetning som er gjort for kommunen sin kontrollutvalsfunksjon; - jfr. dei strenge krav som er stilt til kontrollutvalsfunksjonen (utvalet) si samansetning (habilitet, uavhengigheit, osv.).

Vi har prøvd å kome i kontakt med juridisk sjef Turid Måseide, men forstår det slik at ho er i permisjon. Vi er derfor anbefalt å sende vår førespurnad til Dykk, Arnt Erik Nordheim.

Vedlagt følgjer vårt brev av i dag, der vi tek opp tre problemstillingar som det hadde vore greitt å få nokre kommentarar på frå Fylkesmannen si juridiske avdeling si side. Dersom kontrollutvalet si samansetning ikkje er lovleg valgt, kven tek den saka opp med kommunen ?

I det vi viser til vedlagte filvedlegg med brev av i dag, 02.10.12, tør vi imøtesjå ei tilbakemelding med det første.

På førehand takk for hjelpa !

mvh
Terje Førde
Dagleg leiar/revisjonssjef
Mobil: 99229227
E-post: terje.forde@kryssrevisjon.no

Dagleg leiar/
Revisjonssjef: Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
Bank: 3705.08.27845
Org. nr.: 987 608 064 MVA

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Juridisk avdeling
Njøsavegen 2
6863 LEIKANGER

Dykkar ref.:	Vår ref.:	Arkivkode:	Journalnr.:	Dokumentdato:
	\\kontrollutvalet\habilitet\tf12	216	055 / 2012	2. oktober 2012

KONTROLLUTVALSFUNKSJONEN

I Bremanger kommune har vi følgjande faktum når det gjeld kontrollutvalsfunksjonen i kommunen:

1.

Leiar i Kontrollutvalet er gift med dagleg leiar i det kommunale føretaket "Bremanger Hamn og Næring KF". KF'et er vedteke nedlagt frå komande årsskifte (01.01.2013), der dagleg leiar skal innfasast i rådmannen sin sentralstab. Arbeidsoppgåvene er ikkje endeleg fastlagde idag, men det vil vere ansvar for kommunen sine hamne- og næringssaker, sakshandsaming for rådmannen, m.v. Etter vår oppfatning vil kontrollutvalet sin leiar vere betydeleg svekka i høve habilitetskravet til leiarvervet, når hans ektefelle er ein slik nærstående part i kommunen si leiing.

2.

Nestleiar i kontrollutvalet er tilsett i kommunen sin beredskapsvakt og inngår i den kommunale vaktberedskapsordninga for brannvernet i kommunen. Vedkomande er i arbeid hos Elkem Bremanger, og for å unngå lovens bokstav i forhold til kontrollutvalsfunksjonen, vert vedkomande løna av Elkem Bremanger, som så sender refusjonskrav til kommunen. Etter vår oppfatning kann dette vere ei omgåing av lovverket i forhold til valgarheit til kommunen sitt kontrollutval. Uansett er denne forvaltninga - som vedkomande vil vere ein del av som tilsett i kommunen sin beredskapsvaktordning - vere udnerlagt tilsyn frå kommunen sitt kontrollutval løpande gjennom året, og då er det merkeleg at ein slik etablert praksis kann stå seg i høve die valgarheitskriteria som er stilt til deltaking i kommunen sitt kontrollutval, Vi ber om Fylkesmannen si juridiske avdeling si vurdering av forholdet. Bør det her evt. krevjast utskiftning/nyval her, og kven er rette instans til å påpeike dette ? (Viser til tilsvarande forhold som blei påpeika i Gloppen kommune etter kommunevalet hausten 2011).

Regionskontor for kommunane:
Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Flora
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:
Førde, Jølster, Naustdal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 21, 6800 Førde
Postboks 487, 6801 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:
Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

3.

Ved suppleringsval til kontrollutvalet (i samband med at eit fast medlem bad om fritak og flytta frå kommunen), blei ein tidlegare vald vararepresentant vald inn i kontrollutvalet som fast medlem. Vedkomande er gift med kommunalt tilsett i 100 % stilling, som har sitt arbeid på løns- og personalkontoret, med registreringsansvar for lønsrekneskapen (70 % av driftsbudsjettet).

Etter vår oppfatning gjev ikkje punkt 1 og 3 ovanfor åleine grunnlag til å krevje omval/nyval. Det er likevel vår oppfatning at samansetninga av kontrollutvalsfunksjonen er uheldig og ikkje god, ettersom det her åpentbart er nærståande partar i kommuneforvaltninga, som inneber ein viss risiko for at kontrollutvalet ikkje vil utføre tilsynsoppgåva si på ein tilfredsstillande måte og vere uavhengig og objektiv slik den etter lovintensjonen og forskriftene skal vere. Det er såleis konstatert at 3/5 av kontrollutvalet si samansetning er å betrakte som nærståande partar i forhold til den forvaltninga utvalet skal føre tilsyn med. Ut frå dette kan det stillast spørsmål kring utvalet sin objektivitet og uavhengigheit. Etter vår oppfatning er dette uheldig og representerer i seg sjølv ein risiko for kommunen, som Kommunestyret etter kommunelova § 76 sjølv må ta inn over seg og står ansvarleg for.

Når det gjeld punkt 2 meiner vi at det ikkje er tilfredsstillande at ein tilsett i brannberedskapsvakta til kommunen er fast medlem (og nestleiar) i kommunen sitt kontrollutval. Vi kan her nemne at i rådmannen si årsmelding for 2011, som ei forklaring på store overskridingar på brannvernberedskapen, heiter det bl.a. (sitat) *“ein tilsett i beredskapsvakta er lønna gjennom Elkem Bremanger og lønskostnadene for 2009 og 2010 vart ikkje fakturert før i 2011”* (sitat slutt). Denne “tilsette” er nestleiar i kommunen sitt kontrollutval.

Vi arbeider i desse dagar med ei overordna analyse for kommunen. Denne skal bygge på bl.a. forhold som risiko- og vesentlegheitsvurderingar og vere eit beslutningsgrunnlag for kontrollutvalet og kommunestyret sin plan for forvaltningsrevisjonar og selskapskontrollar framover. Det er såleis viktig for oss å ta fram dei faktiske risikoforholda som er i kommunen idag og peike på desse; sjølv om det i dette tilfelle faktisk og reelt gjeld kontrollutvalet sjølv.

I det vi viser til ovanforståande tør vi be om juridisk avdeling sine betraktningar kring dei påpeika forholda i kontrollutvalsamansetninga i Bremanger kommune. Vi ønskjer også råd om korleis vi eventuelt skal ta dette opp vidare.

Om mogleg er vi takksame for ei rimeleg rask tilbakemelding på dette. På førehand takk for hjelpa.

Florø, 02.10.2012

Med helsing

Tørje Førde

Dagleg leiar/Revisjonssjef

SM49-12

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Sakshandsamar: Anne Jorun Myklebust
Telefon: 57 64 31 84
E-post: fmsfamy@fylkesmannen.no

Vår dato
22.10.2012
Dykkar dato
02.10.2012

Vår referanse
2012/4141 - 322
Dykkar referanse

Elektronisk mottakar:
Kryss revisjon
v/ Terje Førde

Svar på spørsmål om samansetting av kontrollutval, Bremanger kommune

Vi viser til brev datert 02.10.2012. I brevet peiker de på tre forhold i samansetninga av kontrollutvalet i Bremanger kommune som de meiner er uheldige, og de ber Fylkesmannen om å vurdere forholda. Vi legg til grunn at det nærare innhaldet av brevet er kjent.

Fylkesmannen viser til at det er kommunestyret som har ansvaret og som vel medlemmane til kontrollutvalet. Det er derfor opp til kommunestyret å vurdere om ei samansetning av medlemmane i kontrollutvalet er heldig eller ikkje. Fylkesmannen kan derfor ikkje gå inn på ei nærare vurdering av dette slik de spør om. Fylkesmannen har likevel ei generell rettleiingsplikt innanfor våre område, jf. forvaltningslova § 11. Vi vil derfor i det følgjande gje ei generell orientering om regelverket kring samansetning av kontrollutvalet.

Opggåvene og samansetninga i kontrollutvalet

Kontrollutvalet skal medverke til at kommunen når dei måla som er sette, innanfor rammene av gjeldande regelverk og tildelte ressursar. Kontrollutvalet skal også medverke til å styrke tilliten til forvaltninga, gjennom førebygging og avdekking av mislege handlingar og andre uheldige tilhøve.

Kommunestyret skal leggje til rette for eit kontrollutval som kan medverke til demokratisk innsyn og kontroll. For at tilliten til at kontrollutvalet utfører kontrollopggåvene sine på ein god måte, er det viktig at medlemmane i utvalet er uavhengige og nøytrale. Det er derfor reglar om kven som er utelukka frå val til kontrollutvalet. Kven dette er, går fram av § 14 nr.1 bokstav b og § 77 nr. 2 i kommunelova:

§ 14 nr. 1:

b) Utelukket fra valg er fylkesmannen, assisterende fylkesmann, og den som i vedkommende kommune eller fylkeskommune er administrasjonssjef eller dennes stedfortreder, er sekretær for kommunestyret eller fylkestinget, er leder av forvaltningsgren, har ansvaret for regnskapsfunksjonen i kommunen eller fylkeskommunen, eller foretar revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Leder av enkeltstående virksomheter er likevel ikke utelukket fra valg. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform er ansatte i sekretariatet til rådet som har fått myndighet delegert fra rådet, ikke valgbare.

§ 77 nr. 2:

Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Hovudkontor
Njøsavegen 2, 6863 Leikanger
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 65 33 02
Org.nr 974 763 907

Landbruksavdelinga
Fjelivegen 11, 6800 Førde
Postboks 14, 6801 Førde
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 62 17 77

E-post:
fmsfpost@fylkesmannen.no
Internett:
www.fylkesmannen.no/sjf

Når det gjeld spørsmål om kven som vert rekna for å vere «ansatt i kommunen», vil dette normalt vere personar som er tilsett av eit kommunalt organ. Kommunal- og regionaldepartementet har tidlegare uttalt at omgrepet "ansatt" ikkje omfattar personar som utfører arbeid for ein kommune utan at det ligg føre eit ordinært tilsetjingstilhøve, sjå sak 04/2754 i rundskriv 19/05 <http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/rundskriv/2005/rundskriv-h-1905.html?id=109529>.

Departementet har elles i eit brev til Senterpartiet i Sogn og Fjordane 26.10.2011 lagt til grunn at omgrepet «ansatte i kommunen» omfattar alle som har eit slikt forhold til kommunen at dei kan reknast å ha kommunen som arbeidsgjevar, sjølv om dette ikkje er hovudarbeidet til vedkomande. Det har ikkje noko å seie om det er tale om ein liten stillingsbrøk.

Etter kommunelova §§ 14 og 77 er det berre personar som er i dei posisjonane/stillingane som er nemnde i føresegnene, som ikkje kan veljast inn i kontrollutvalet. Om ein person har ein nær relasjon til ein person i ein av desse posisjonane/stillingane, vil det derfor ikkje vere i strid med desse føresegnene å velje personen inn i kontrollutvalet.

Nære relasjonar til personar i stillingar som vert omfatta av kommunelova § 14 og § 77 kan likevel føre til at vedkomande vert inhabil etter forvaltningslova § 6 eller § 40 når saker er til handsaming i kontrollutvalet. På bakgrunn av formålet og funksjonen med kontrollutvalet, er det viktig at kommunestyret sørgjer for å velje eit kontrollutval som fungerer godt, med medlemmar som kan delta aktivt i dei oppgåvene som er lagt til kontrollutvalet. Kommunestyret bør derfor også vurdere omsynet til inhabilitet når dei vel medlemmar til kontrollutvalet. I *Kontrollutvalsboka, Om rolla og oppgåvene til kontrollutvalet*, H-2254 B, utgjeve av Kommunal- og regionaldepartementet, gjev departementet følgjande tips på side 18:

Kommunestyret må vere merksame på at det kan vere forhold som gjer at valbare personar ofte kan bli inhabile, og at det difor ikkje er tilrådelig at dei blir valde. For eksempel dersom:

- *Kontrollutvalsmedlemmen er i ein for nær relasjon med personar som har leiaransvar i sentraladministrasjonen i kommunen.*
- *Kontrollutvalgsmedlemmen er styremedlem eller leiar i eit selskap som kommunen har eigarskap i.*

Fylkesmannen presiserer at sjølv om det sit personar i kontrollutvalet som lett vert inhabile i saker for kontrollutvalet, fører ikkje det i seg sjølv til at samansetninga av utvalet er ulovleg.

Nyval

Etter kommunelova § 77 nr. 3 kan kommunestyret når som helst gjere nyval av medlemmane i kontrollutvalet. Det er derfor kommunestyret sjølv som må vurdere om det er forhold ved samansetninga av kontrollutvalet som gjer at det bør gjerast nyval.

Dette går også fram av forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 15.06.2004 § 3, der det samstundes vert presisert at det ved utskifting av eitt eller fleire medlemmar i utvalet, også skal gjerast nyval av alle medlemmane i utvalet. Dette er ikkje til hinder for at personar som allereie sit i kontrollutvalet, vert valt på nytt.

Med helsing

Arnt Erik Nordheim
rådgjevar

Anne Jorun Myklebust
rådgjevar

Elektronisk kopi m/vedlegg til:
Bremanger kommune

Vedlegg:

1. Brev frå Kryss revisjon datert 02.10.2012

Brevet er elektronisk godkjent.

BREMANGER KOMMUNE

Sakspapir

Styre, råd, utval	Møtedato	Saksnr.	Sakshands.
Kommunestyret	08.11.2012	094/10	TOM

Avgjerd av: Saksansv.: Tom Joensen	Arkiv: K1-216	Arkivsaknr.: 12/657
--	-------------------------	-------------------------------

KRYSS REVISJON - SAMARBEIDSAVTALE BREMANGER KOMMUNE

Dokumentliste:

Vedlegg :

Nr.	T.	Dok.dato	Avsender/Mottakar	Tittel
1	I	19.03.2012	Kryss Revisjon	Krav om innsyn i K-sak 020/12
2	U	19.03.2012	Kryss Revisjon	Vedk. krav om innsyn i K-sak 020/12
3	I	19.03.2012	Kryss Revisjon	Revisor sitt virke overfor Bremanger kommune no
4	U	20.03.2012	Kryss Revisjon	Vedk. brev om revisor sitt virke overfor Bremanger kommune
6	U	23.03.2012	Kryss Revisjon	Erklæring
8	I	21.09.2012	Kryss Revisjon	Ang. revisjonsarbeid med Kryss Revisjon
9	I	26.10.2012	Kryss Revisjon	Vedrørende sak
10	U	01.11.2012	Styreleiar Trygve Jacobsen	BREV AV 25.OKT.2012 VEDR. KRYSS REVISJON - SAMARBEIDSAVTALE MED BREMANGER KOMMUNE.

- Brev av 25.10 2012 Frå KRYSS Revisjon m/ vedlegg.

Aktuelle lover, forskrifter, avtalar m.m.:

- Kommuneloven
- Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar

Kva saka gjeld:

Samarbeidsavtalen mellom Bremanger kommune og KRYSS Revisjon og kommunen si vurdering av selskapet sin habilitet.

Bakgrunn for saka:

Brev av 25.10.2012 frå KRYSS Revisjon der Samstyret i selskapet ber om at Bremanger kommune ber om avklaring på om kommunen er tvilande til selskapet sin habilitet.

Saksutgreiing:

Samstyret i KRYSS Revisjon gjorde i møte den 24.10.2012 følgjande samrøystes vedtak:

1. *Samstyret tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Samstyret til vitande.*
2. *Samstyret viser til brev av 23.03.12 frå Bremanger kommune om erklæring om tilfredsstillande revisjonstenester frå KRYSS Revisjon.*
3. *KRYSS Revisjon kan ikkje leve med tvil om selskapet sin habilitet, jfr. Vedtak i kontrollutvalet 19.10.2012, sak 024/12 – om utføring av revisjonstenester overfor Bremanger kommune, og ber om at dette vert avklara umiddelbart og seinast innan den 07.11.2012*
4. *Dersom Bremanger kommune vurderer at KRYSS Revisjon ikkje er habile, vert alle revisjonstenester innstilt med øyeblikkelig virkning.*

Bakgrunn for saka i Samstyret, var ei orientering frå Styreleiar og Nestleiar i om kontakten med forhandlingsutvalet i Bremanger kommune, jf. Sak K-090/2012, og Kontrollutvalet i Bremanger sitt vedtak i sak 024/12 den 19.10.2012:

Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.

1. *Vurdere om KRYSS Revisjon kan legge ned sitt virke som følge av ei evt. Oppseiing av avtalen.*
2. *Vurdere habiliteten til KRYSS Revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sid av brev frå styret i KRYSS Revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.*

KRYSS Revisjon hadde ordinært Samstyremøte den 24.10.12, der «Revisjorsaka i Bremanger kommune» var til handsaming. I saka låg det framlegg til vedtak om at saka ville bli endeleg og formelt avslutta frå KRYSS Revisjon si side, jf. skriv send til Bremanger kommune 21.09.2012. Med bakgrunn i vedtaket i Bremanger kommune sitt Kontroll utval 19.10.2012, endte samstyret opp med vedtaket der dei krev ei avklaring på kommunen si vurdering av KRYSS Revisjon sin habilitet.

Vurdering:

Kommunestyret har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltninga og skal sjå til at dei kommunale rekneskaper blir revidert av revisor som tilfredsstillar kravene i kommuneloven § 79. Jf. § 2 i Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner m.v.

Kontrollutvalet er kommunestyret sin redskap for demokratisk innsyn og kontroll med alle sider ved kommunen si verksemd og utfører oppdraget på kommunestyret sine vegne. Utvalgets sitt arbeid vert regulert av Kommuneloven §77 og eigen forskrift. Kommunestyret skal ha framlagd kontrollutvalet sine rapportar og ta stilling til oppfølging.

Kontrollutvalet sitt mål er å sjå til at kommunen følgjer regelverket, og at verksemda er målretta, effektiv og etisk til beste for kommunen sine innbyggjarar. Kontrollutvalet skal og sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning og at kommunestyret sine vedtak vert følgd opp. M.o.t. revisjonsarbeidet, så gjer revisor sine revisjonar på sjølvstendig formelt grunnlag. Kontrollutvalet sitt ansvar er å sjå til at dette blir gjort, innanfor dei rammene som kommunestyret set, jf. kommunelova § 76 og 78 nr. 3.

Når det gjeld kontrollutvalet sitt «sjå til-ansvaret» overfor eigen revisor, så bør dette m.a. omfatte, jf. KRD si arbeidsgruppe for styrking av eigenkontroll i kommunane:

- Formalkrav til revisor
  - o Oppdragsansvarleg revisor
  - o Generelt om revisor sin uavhengigheit og objektivitet
- Kunnskap om revisjonen sitt innhald
  - o Engasjementbrev frå revisor til Kontrollutval
  - o Revisjonsstrategi
- Avtalar mellom revisor og kontrollutvalet
  - o Eigne avtalar som regulerer samarbeidet og arbeidsfordelinga
- Rapportering frå revisor
  - o Revisjonberetning/nummererte brev/mislighald etc.
- Revisor sine plikter og rettar – møte/opplysning

KRYSS Revisjon har levert uavhengigheitserklæring overfor Bremanger kommune denne vart behandla i Kontrollutvalet den 01.03.2012, sak 010/12. Det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet tek oppdragsansvarleg revisor for Bremanger kommune, si eiga vurdering av uavhengigheit datert 07.02.2012. Til vitande. Dokumentet «Vurdering av uavhengigheit i Bremanger kommune, av 07.02.2012, frå oppdragsansvarleg revisor vert send til kommunestyret til orientering».

Saka vart lagt fram til kommunestyret under orienteringssaker den 15.03.2012.

Kommunestyret vedtok då å setje saka på sakskartet under sak 020/12 «Saker som kjem til i møtet». Det vart gjort slikt vedtak:

1. *Bremanger kommune seier opp avtalen om det interkommunale samarbeidet om revisjon med Kryss-revisjon, jf. § 2 i gjeldande avtale.*
2. *Forhandlingsutvalet får i oppdrag å forhandle fram ei avvikling av dagens ordning med Kryss-revisjon.*

3. *Forhandlingsutvalet får i oppdrag å ta kontakt med, og gå i forhandlingar med aktuelle tilbydarar av/for revisjonstenester.*
4. *Ferdig forhandla forslag frå forhandlingsutvalet om at avtalen skal gå til kontrollutvalet som gjev innstilling til kommunestyret i saka.*

På bakgrunn av moglege konsekvensar av vedtaket behandla kommunestyret saka på nytt den 27.03.2012, sak 022/12. Det vart då gjort slikt vedtak:

1. *Vedtak i KST-020/12 vedk. oppseiing av avtalen om det interkommunale samarbeidet med Kryss-revisjon vert gjort om inkje.*
2. *Kommunestyret tek oppdragsansvarleg revisor for Bremanger kommune, si eiga vurdering av uavhengigheit datert 07.02.2012 til vitande.*

Slik eg ser det er det ikkje noko som skulle tilseie at situasjonen m.o.t. KRYSS Revisjon sin habilitet har endra seg etter kommunestyret sitt vedtak.

At kontrollutvalet ønskjer ei vurdering av dette spørsmålet, kan m.o.t. tidspunkt sjølvsagt virke uheldig, men kan og sjåast på som ein del av utvalet sin «sjå til-ansvar» overfor revisjonsordninga. Uansett er det er kommunestyret som må ta stilling til spørsmålet på vegne av kommunen. Eg kan ikkje sjå at det er kome fram moment som skulle endre dette, og rår såleis til at gjeldande vedtak vert stadfesta overfor KRYSS Revisjon.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Kommunestyret viser til i KST-022/12 og stadfester at Bremanger kommune ikkje har mistillit til korleis revisjonsarbeidet vert ivareteke av KRYSS Revisjon.

.....

08.11.2012 Kommunestyret

KST-094/10 Vedtak:

Samrøstes vedtak som framlegget frå Rådmannen.

.....

SM 51-12

BREMANGER KOMMUNE

Sakspapir

Styre, råd, utval	Møtedato	Saksnr.	Sakshands.
Formannskapet	25.10.2012	166/12	TOM
Kommunestyret	08.11.2012	093/10	TOM

Avgjerd av: Saksansv.: Tom Joensen	Arkiv: K1-150	Arkivsaknr.: 12/1183
--	-------------------------	--------------------------------

Økonomirapport 2/2012 (Tertialrapport) (Tertialrapport)

Dokumentliste:

- Økonomirapport 2/2012

Nr.	T.	Dok.dato	Avsender/Mottakar	Tittel
2	U	22.06.2012	Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Økonomirapport 1/2012 (tertrialrapport)
3	U	26.06.2012	Bremanger kyrkjelege fellesråd	Budsjettjusteringar 2012

Dok.nr   Tittel på vedlegg
63458   Økonomirapport 2/2012 (Tertialrapport)

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.:

- KommuneLOVEN
- Økonomireglementet for Bremanger kommune

Kva saka gjeld:

Rådmannen sin økonomirapport pr. 31.08.2012 (tertialrapport), med framlegg til budsjettjusteringar og fullfinansiering av investeringsprosjekt.

Bakgrunn for saka:

I samsvar med gjeldande årshjul skal rådmannen gjennom årsmelding, rekneskap og økonomirapportar i rekneskapsåret orientere kommunestyret om utviklinga i kommunen.

Etter finansreglementet skal rådmannen også minst to gongar i året leggje fram rapport som syner status for kommunen sin finansforvaltning.

Økonomirapport 2/2012 omhandlar både rekneskapssituasjonen og status i finansforvaltninga etter andre tertial 2012.

Utover å tilfredsstille dei formelle krava i lov og reglement, er målet med økonomirapporten å gje politikarar og innbyggjarane ei lettforståeleg oversikt over utviklinga i kommunen og utfordringane framover.

Saksutgreiing:

Sjå vedlagde økonomirapport.

Vurdering:

Totalt sett har vi god kontroll på driftssida. Likevel vil dei negative avvika innan teknisk og kultur vere lite realistisk å dekke inn i løpet av året. Råmene for desse sektorane er såleis føreslege auka opp med til saman 650.000,-.

Svikt i utbytteinntekter frå SFE og reduserte inntekter frå heimfall syner at det er risikabelt å budsjettere med driftsinntekter basert på resultatane i kraftsektoren. Dette må takast omsyn til i budsjett og handlingsprogram for 2013-2016. Ikkje minst indikerer SFE sine investeringsplanar også låge utbytteinntekter i åra som kjem.

På investeringssida er situasjonen i hovudsak at framdrift på fleire prosjekt går seinare enn forventa. Økonomiske avvik (underdekning/ufinansiert) på prosjekt er skuldast feil tolking av reglar for tilskot frå staten, eller akutte investeringar basert på krav i forskrift. Avvika vert tilrådd dekkja ved omprioritering innanfor gjeldande investeringsråme. Dette er drøfta med Fylkesmannen.

Usikkerheita framover heftar først og fremst til verdiutvikling på kommunen sine derivatavtalar. Det er såleis svært viktig at arbeidet med å få desse avvika held fram og at det vert sett av ressursar til dekking av juridisk bistand i denne samanhengen.

Elles knyter det seg spenning til resultatet av rettsaka mot Citibank i USA. Resultatet av denne vil få innverknad for handteringa av kommunen sitt omtvista lån i DNB og få stor innverknad på kommunen sitt handlingsrom i åra som kjem.

Det er framleis vanskeleg å seie noko sikkert om kor tid dei ulike sakene kan finne si løysing. Og det betyr at vi må arbeide ut frå føresetnaden om inndekning av heile det akkumulerte underskotet innan utgangen av 2018. Dette vil gje utfordringar i komande budsjett- og handlingsplanarbeid.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å gjere slikt vedtak:

1. Økonomirapport 2/2012 vert teken til vitande.
2. Det vert gjort følgjande budsjettjusteringar:

Heimfall	+ 527.000	18106-8000-3204
Integreringstilskot	- 350.000	18105-8000-8400
Vertskommunekomp	- 1.706.000	17001-8500-2423
Rente DnB	- 300.000	15005-8500-8710
Ufbytte SFE	+ 2.042.000	12706-8500-1202
<u>Ressurskrevande brukarar</u>	<u>- 863.000</u>	<u>17001-8800-8800</u>
<u>Sum</u>	<u>- 650.000</u>	
Kultur	150.000	
<u>Teknisk</u>	<u>500.000</u>	
<u>Sum</u>	<u>650.000</u>	

3. Ufinansierte prosjekt per 31.08.12 vert dekka slik:

2710 Svelgen barnehage	1.081.968,05
<u>6502 Røykdykkarutstyr</u>	<u>184.771,00</u>
<u>3705 Omsorgssenter Svelgen</u>	<u>-1.266.739,05</u>

.....

08.11.2012 Kommunestyret

KST-093/10 Vedtak:

Samrøystes vedtak som framlegget frå formannskapet.

.....

25.10.2012 Formannskapet

FSK-166/12 Vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å gjere slikt vedtak:

1. Økonomirapport 2/2012 vert teken til vitande.
2. Det vert gjort følgjande budsjettjusteringar:

Heimfall	+ 527.000	18106-8000-3204
Integreringstilskot	- 350.000	18105-8000-8400
Vertskommunekomp	- 1.706.000	17001-8500-2423
Rente DnB	- 300.000	15005-8500-8710
Utbytte SFE	+ 2.042.000	12706-8500-1202
Ressurskrevande brukarar	- 863.000	17001-8800-8800
Sum	- 650.000	

Kultur	150.000
Teknisk	500.000
Sum	650.000

3. Ufinansierte prosjekt per 31.08.12 vert dekkja slik:

2710 Svelgen barnehage	1.081.968,05
6502 Røykdykkarutstyr	184.771,00
3705 Omsorgssenter Svelgen	-1.266.739,05

.....

Økonomirapport 2/2012

1. Innleiing	side 2
2. Økonomisk utvikling i kommunen	side 3
2.1 Generelt	side 3
2.2 Netto inntekt	side 4
2.2.1 Kraft	side 4
2.2.2 Skatt og ramme	side 4
2.2.3 Eigedomsskatt	side 4
2.2.4 Andre generelle statstilskot	side 4
2.2.5 Andre	side 5
2.2.6 Netto rente	side 5
2.2.7 Avdrag	side 5
2.2.8 Verdiutvikling finansielle derivat	side 5
2.2.9 Årsoppgjersdisposisjonar	side 5
2.2.10 Konklusjon	side 5
2.3 Netto drift	side 6
2.3.1 Sentraladministrasjon	side 6
2.3.2 NAV	side 6
2.3.3 Oppvekst	side 7
2.3.4 Helse og omsorg	side 7
2.3.5 Kultur	side 7
2.3.6 Kyrkje	side 7
2.3.7 Teknisk	side 7
2.3.8 Oppsummering netto drift	side 7
2.4 Framlegg til budsjettjusteringar – ny inndekningsplan 2012-2018	side 8
3. Investeringsrekneskapen	side 9
3.1 framlegg til inndekning av ufinansierte prosjekt	side 10
4. Finansforvaltninga	side 11
4.1 Finansinntekter	side 11
4.2 Finansiell risikoprofil	side 11
4.2.1 Forfall plasseringar	side 12
4.2.2 Kredittrisiko	side 12
4.3 Avkastning likviditet	side 12
4.4 Kredittrammer i høve finansreglementet	side 12
4.5 Resultat av netto finansforvaltning	side 12
4.6 Status i forhold til krav i finansreglementet	side 13
5. Næringsfond	side 14
6. Andre viktige utviklingstrekk	side 15
6.1 Folketalsutvikling	side 15
6.2 Sjukefråvær pr. 31.08.	side 16
7. Oppsummering 2. tertial	side 17

1. Innleiing

I samsvar med gjeldande årshjul skal rådmannen gjennom årsmelding, rekneskap og økonomirapportar i rekneskapsåret orientere kommunestyret om utviklinga i kommunen. Etter finansreglementet skal rådmannen også minst to gongar i året leggje fram rapport som syner status for kommunen sin finansforvaltning.

Økonomirapport 2/2012 omhandlar både rekneskaps situasjonen og status i finansforvaltninga etter andre tertial 2012.

Utover det å tilfredsstillе dei formelle krava i lov og reglement, er målet med økonomirapporten å gje politikarar og innbyggjarane ei lettfatteleg oversikt over utviklinga i kommunen og utfordringane framover.

I økonomirapport 2/2012 ser vi først og fremst på den økonomiske utviklinga. Men det vert og peika på ein del viktige utviklingstrekk så langt i året og drøfta kva denne utviklinga har å seie for planføresetnadene for budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2015.

Svelgen, 30.09.2012

Tom Joensen
Rådmann

2. Økonomisk utvikling i kommunen

2.1 Generelt

Bremanger kommune har dei seinare åra hatt ein krevjande økonomisk situasjon. Som følgje av investeringar i ulike verdipapir, hadde kommunen ved utgangen av 2008 eit rekneskapsmessig underskot på 230, 2 millionar kroner. Underskotet skal dekkast innan utgangen av 2018.

I 2009 og 2010 greidde vi som følgje av stram økonomistyring, auka inntekter, ekstraordinære skjønnskott og låg rente å redusere underskotet med ca. 48 millionar kroner.

I budsjettet for 2011 var det lagt opp til å dekke inn nærare 28,1 million kroner av dette underskotet. P.g.a. verdinedskriving på ca. 30,5 millionar kroner på ein derivatavtale som vi enno ikkje har lukkast med å avslutte, greidde vi ei inndecking på kun 2,8 millionar kroner. Dette betyr at vi til no har dekket ca. 51 millionar kroner og at underskotet ved inngangen av 2012 var på ca. 179,4 millionar kroner

I budsjettet for 2012 er det lagt opp til å dekke inn ca. 25,5 millionar kroner av underskotet. Og med omsyn til dette og utviklinga på inntektssida i første del av året vart driftsbudsjettet justert ned med 950.000 kroner i samband med økonomirapport 1/2012.

I høve til justert budsjett ligg vi relativt godt an på utgiftssida også etter andre tertial. Pr. 31.08. har vi eit «underforbruk» på vel 5 millionar kroner i høve til periodisert budsjett. Vi har likevel to sektorar som slit med å halde råmene og neppe vil greie å justere dette innanfor årets budsjett. Det er såleis lagt opp til mindre budsjettjusteringar innan teknisk og kultur.

På inntektssida ligg vi 0,7 millionar kroner under budsjett. Dette skuldast i all hovudsak vesentleg lågare utbytte frå SFE enn budsjettet. Pga. større inntekter i samband med mottak av flyktningar, auka overføringar frå staten i samband med ressurskrevjande brukarar og lågare rente enn budsjettet på omtvista gjeld i DNB, ventar vi likevel eit positivt avvik på årsbasis med 650.000,- kroner.

Finansforvaltninga er, bortsett frå derivatavtalane med Depfa Bank og Fokus Bank, i tråd med finansreglementet og resultat av netto finans i samsvar med forventningane. Svingingane i verdien på derivatavtalane er ein indikasjon på kva risiko som er knyta til desse papira.

Vi ligg litt etter skjema i høve til planlagde investeringar i 2012. Dette skuldast i hovudsak at planlegginga tek noko lengre tid enn føresett. Elles har vi underdekning/manglande finansiering på einskilde tidlegare prosjekt. Desse er tilrådd dekket ved omdisponering av midlar innanfor vedteken investeringsråde.

På kort sikt er den største usikkerheita knyta til verdiutviklinga på dei finansielle derivata (Depfa Bank og Fokus Bank). I tillegg venter vi på rettsbehandling av den såkalla CitiBank-saka i USA som vil vere avgjerande for handteringa av omtvista lån i DNB. Signala er no at denne rettsaka kan starte i byrjinga av 2013.

2.1 Netto inntekt

Det er samla skatt og rammetilskot samt inntekter frå kraft, justert for netto finansutgifter som dannar grunnlag for driftsnivået som kommunen kan leggje seg på. I tillegg må vi ta omsyn til kravet om inndecking av det akkumulerte underskotet innan utgangen av 2018, avsetning av renter til omtvista lån i DNB samt forventa kostnader i samband med juridisk bistand i samband med Terra-saka.

Etter andre tertial (31.08) har vi eit rekneskapsmessig, avvik på ca. 718.000 kroner:

NETTO INNTEKT	Rekneskap 31.08.2012	Periodisert budsjett	Avvik	Justert budsjett 2012	Prognose 2012	Prognose avvik
Kraft	-5 501 784	-5 988 000	486 216	-11 207 000	-10 679 222	527 778
Skatt og ramme	-143 765 299	-144 100 000	334 701	-222 175 000	-222 175 000	-
Eigedomsskatt	-13 511 275	-13 550 000	38 725	-27 068 000	-27 068 000	-
Andre gen. statstilskot	-5 325 044	-3 768 533	-1 556 511	-7 552 800	-7 552 800	350 000
Andre	-522 764	-133 334	-389 430	-200 000	-1 906 778	-1 706 778
Netto renter	2 099 536	900 000	1 199 536	5 200 800	6 942 800	1 742 000
Avdrag	1 954 399	2 000 000	-45 601	11 355 000	11 355 000	-
Verdiutvikling fin. derivat						
Årsoppgjørsløpsposisjonar	-5 616 368	-6 266 667	650 299	11 600 000	10 737 000	-863 000
SUM	-170 188 599	-170 906 534	717 935	-240 047 000	-240 347 000	650 000

Kommentar til postane:

2.1.1 Kraft

Det negative avviket på kraftinntektene skuldast reduksjon i heimfallsinntektene p.g.a. det sterke fallet i kraftprisene frå hausten 2011. Reduksjonen omfattar både etterrekning frå 2011 (kommunen fekk utbetalt ca. 1,2 millionar kroner for mye) og Statkraft sine prognoser for 2012. Fortsatt låge prisar på straum gjer at negativt avvik på årsbasis er berekna til å bli ca. 0,5 millionar kroner.

2.1.2 Skatt/ramme

Det negative på avviket 0,3 millionar kroner skuldast at befolkningsnedgangen i siste kvartal 2011 påverka berekningsgrunnlaget for rammeoverføringane frå Staten i byrjinga av året. Det relativt store mottaket av flyktningar i slutten av 2011 og i løpet av våren 2012 gjer at avviket vil vere retta opp ved utgangen av året. Jf. og pkt. 6.1 som syner ei befolkningsvekst ein total befolkningsvekst på 46 etter andre kvartal.

2.1.3 Eigedomsskatt

Basert på tala for 31.08 forventar eg balanse ved årets slutt. Ny, høgare takst i samband med to klagesaker på taksering av verk og bruk kan likevel føre til eit positivt avvik på ca. 0,7 millionar kroner ved årets slutt. Dette vil avhenge av overtakstnemnda si handsaming og vedtak i sakene og er ikkje teke omsyn til i tertialrapporten.

2.1.4 Andre generelle statstilskot

Posten viser ei inntekt på ca. 1,5 million over periodisert budsjett etter andre tertial. Avviket skuldast i all hovudsak utbetalt integreringstilskot i samband med busetnad av flyktningar. Sjølv

om aktiviteten vil avta utover året, forventar vi forventar eit par busettingar til og eit tilskot på 350.000,- over budsjett.

2.1.5 Andre

Posten syner eit positivt avvik i høve til periodisert budsjett på ca. knappe 0,4 millionar kroner. Avviket skuldast auka utbetaling av vertskommunekompensasjon i samband med mottak av flyktningar. Ein forventar eit positivt avvik på årsbasis på ca. 1,7 millionar kroner.

2.1.6 Netto renter

Posten syner eit negativt avvik på ca. 1,2 millionar kroner etter andre tertial. Dette heng i all hovudsak saman med vesentleg lægre utbytte frå SFE enn budsjettert (958.000 utbetalt mot 3 millionar kroner i budsjett). Nedjustering av renteprognose på omtvista gjeld i DNB (Nibor 3 mnd. + 0,4) med kr. 300.000,- på årsbasis, gjer at forventa negativt avvik på hovudposten er berekna til 1,7 millionar kroner på årsbasis.

2.1.7 Avdrag

Avdrag er i samsvar med periodisert budsjett og vi forventar heller ikkje avvik ved årets slutt.

2.1.8 Verdiutvikling finansielle derivat

Ved utgangen av andre tertial, syner derivatavtalane i ei berekna, negativ utvikling på ca. 7,5 millionar kroner. Dette er ei negativ utvikling på ca. 9,5 millionar kroner frå første tertial. Nyere tal syner no ei positiv utvikling. Verdien svingar frå månad til månad og vi har ikkje grunnlag for å vurdere utviklinga på årsbasis. Dette er med å understreke risikoen som er forbundet med desse papira og viktigheita av å få avslutta avtalane.

2.1.9 Årsoppgjersdisposisjonar

Posten for årsoppgjersdisposisjonar omfattar eigenkapitaltilskot til KLP (sikring av framtidige pensjonsutbetalingar), overføring av mva. til investeringsbudsjettet, mva-kompensasjon til drift og inndekning av akkumulert underskot. Posten for inndekning av akkumulert underskot er ein konsekvens av driftsresultatet.

Posten syner eit positivt resultat på 0,8 millionar kroner etter andre tertial. Dette er relatert til auka refusjon frå Staten i samband med ressurskrevjande brukarar. Ein forventar tilsvarende avvik på årsbasis.

2.1.10 Konklusjon

Basert på prognosane for hovudpostane, forventar vi eit positivt avvik på 650.000,- kroner i netto inntekt ved utgangen av 2012.

2.2 Netto drift

Netto drift syner totalt sett eit mindreforbruk pr. 31.08.2012 på ca. 5,1 millionar kroner i høve til periodisert budsjett. Vi ser likevel negative avvik innanfor einskilde driftsområde:

Resultatområde	Rekneskap pr. 31.08	Periodisert budsjett	Avvik	Budsjett 2012	Prognose 2012	Avvik
Sentraladministrasjon	12 596 211	12 878 528	282 317	19 221 000	19 221 000	-
NAV	3 580 295	3 264 075	-316 220	4 700 000	4 700 000	-
Oppvekst	48 726 119	53 557 352	4 831 233	83 305 000	83 305 000	-
Helse og omsorg	76 185 716	77 962 826	1 777 110	108 106 000	108 106 000	-
Kultur	4 809 459	3 718 453	-1 091 006	5 802 000	5 952 000	-150 000
Kyrkje	4 433 000	4 433 000	-	4 433 000	4 433 000	-
Teknisk	12 990 534	12 604 764	-385 770	14 480 000	14 980 000	-500 000
SUM	163 321 334	168 418 998	5 097 664	240 047 000	240 697 000	-650000

Kommentar til postane:

2.2.1 Sentraladministrasjon

Sentraladministrasjonen har eit mindreforbruk pr. første tertial på vel 280.000,- kroner. Utbetaling av politikargodtgjersle m.m. skjer i slutten av året og gjer at ein ikkje finn grunnlag for nedjustering av budsjettet.

2.2.2 NAV

NAV syner eit overforbruk i høve til periodisert budsjett på vel 316.000,- kroner etter andre tertial. Auken i driftsutgifter heng i all hovudsak saman med busetnad av flyktningar. P.g.a. mottak av familiar med mange born, har kostnader til m.a. utrusting og innreieing av større husvere ført til ekstra kostnader. I denne samanhengen har også utbetaling til økonomisk sosialhjelp auka. Då største del av ekstrakostnadane er «eingongskostnader» i samband med bustenad av flyktningar bør overforbruket bør dekkast med avsette fondsmidlar i samband med integrering av flyktningar.

2.2.3 Oppvekst

Oppvekstsektoren syner eit mindreforbruk i høve til budsjett pr. 31.08. på 4,8 millionar kroner. Her skuldast ein stor dela av avviket periodisering, m.a. at kostnader i samband med elevar plassert i andre kommunar kjem på slutten av året. Vi finn såleis ikkje grunnlag for å redusere budsjetttrauma no.

2.2.4 Helse og omsorg

Helse- og omsorg har etter andre tertial eit mindreforbruk på 1,8 millionar kroner. Her vil det erfaringsmessig kome ekstra kostnader i samband med ferieavviklinga etc. Kommunen har og fått krav om to utbetalingar/erstatningar på til saman 1,1 millionar i samband med Opppreisningsordninga i Sogn og Fjordane. Vel 350.000,- av dette er alt teke på drifta. Etablering av nytt tiltak for tilbakeført brukar frå psykiatrisk institusjon og auka kostnader innan barnevern

som følge av omsorgsovertakingar og plasseringar i fosterheim, gjer at vi ikkje finn grunnlag for å redusere ramma.

Elles er det igjen grunn til å merke at pleie- og omsorg så langt har greidd å ta imot alle utskrivingsklarepasientar frå sjukehus innan fristen slik at det ikkje har påløpt ekstra kostnader i samband med dette, jf. samhandlingsreforma.

2.2.5 Kultur

Kultur har etter første tertial eit negativt avvik på vel 1 million kroner. Noko av avviket er knyta til periodisering, medan hovudårsaka er at prosjektkostnader som skal dekkast over fond er ført i drifta. Likevel forventar vi eit avvik i høve til budsjett ved utgangen av året på ca. 150.000,-. Då driftskostnadene i sektoren i all hovudsak er løn, vil dette vere vanskeleg å ta inn utan reduksjon i tilbodet. Og med omsyn til at kostnadene er relatert til undervisning som er betalt for, vil ein vanskeleg kunne gjennomføre dette i inneverande år.

2.2.6 Kyrkje

Kyrkje får eit årleg beløp overført til drift av verksemda. I tillegg yter kommunen ei rekke tenester og dekker kostnader til revisjon, kontor og kontormessig infrastruktur.

2.2.7 Teknisk

Teknisk driftseining har eit negativt avvik i høve til periodisert budsjett på knappe 0,4 millionar kroner. Meirforbruket etter andre tertial ligg i hovudsak innan vassverk, og skuldast større straumkostnader, akutte vedlikehaldstiltak og kostnader knytt til alternativ vassforsyning for Svelgen vassverk. Erfaringar frå tidlegare år syner at vedlikehaldskostnader både på bygg og leidningsnett er høgare dei siste månadene i året. Vi ser det såleis som vanskeleg å hente inn meirforbruket i løpet av dei siste fire månadene. P.g.a. ein del utbetalingar i samband med brannberedskapen og kjem i slutten av året, reknar vi med eit meirforbruk på 0,5 millionar ved årets slutt.

2.2.8 Oppsummering netto drift

Rekneskapstala pr. 31.08.2012 syner jamnt over god økonomistyring i verksemda. Då det ikkje er realistisk å kome i mål innanfor budsjetttråmene i kultur og teknisk, bør det gjennomførast budsjettjusteringar.

2.4 Framlegg til budsjettjusteringar 2012

På bakgrunn av rekneskapstala etter 2. tertial og prognosane for 2012, rår rådmannen til at det vert gjort følgjande budsjettjusteringar for 2012:

	KST 12.06 Justert budsjett 2012	Just budsjett - framlegg	Endring
NETTO INNTEKT			
Kraft	-11 207 000	-10 679 222	-
Skatt og ramme	-222 175 000	-222 175 000	-
Eigedomsskatt	-27 068 000	-27 068 000	-
Andre gen. statstilskot	-7 552 800	-7 902 800	-350 000
Andre	-200 000	-1 906 778	-1 706 778
Netto renter	5 200 800	6 942 800	1 742 000
Avdrag	11 355 000	11 355 000	-
Verdiutvikling fin. derivat	-	-	-
Årsoppgjørdisposisjonar	11 600 000	10 737 000	-863 000
SUM	-240 047 000	-240 697 000	-650 000
NETTO UTGIFT			
Sentraladministrasjon	19 221 000	19 221 000	-
NAV	4 700 000	4 700 000	-
Kultur	5 802 000	5 952 000	150 000
Kyrkje	4 433 000	4 433 000	-
Teknisk	14 480 000	14 980 000	500 000
Helse og omsorg	108 106 000	108 106 000	-
Oppveks	83 305 000	83 305 000	-
SUM	240 047 000	240 697 000	650 000

3. Investeringsrekneskapen

Godkjend investeringsramme for 2012 er på totalt 64,4 millioner kroner. Godkjend låneopptak er 59,6 millioner kroner. Resten er finansiert gjennom fondsavsetninger (4,5 millioner kroner og tilskot, 0,3 millioner kroner). Tabellen under syner status investeringar pr. 31.08.2012:

Nr.	Prosjekt	31.08.2012 Rekneskap	Budsjett 2012	Til gode Tidlegare år	Ufinansiert Tidlegare år	Saldo
1101	IKT-Rådhus	364 426,60	500 000	183 352,23		318 925,63
1110	Egenkapitaltilskot KLP		600 000			600 000,00
2111	SD anlegg Svelgen skule			5 629,50		5 629,50
2112	Ei-anlegg Svelgen skule			4 841,34		4 841,34
2140	Kalvåg oppvekst		5 000 000		57 977,00	4 942 023,00
2710	Svelgen barnehage	7 750,00			1 074 218,05	-1 081 968,05
3700	Omsorgsbustadar Hauge HDU	5 856 282,50	26 300 000		1 319 654,75	19 124 062,75
3705	Omsorgssenter Svelgen	231 932,62	14 400 000		830 216,50	13 337 850,88
4100	Rehabilitering kommunale bygg	3 501 657,45	3 000 000	490 895,30		-10 962,15
4152	Sentrumsutvikling Svelgen, del III	106 360,00				-106 360,00
4155	Reguleringsplan Leirgulen	28 000,00				-28 000,00
4157	Kommunedelplan RV 614 Sv-My-In	33 775,25				-33 775,25
4158	Reguleringsplan Botnane	2 216,50				2 216,50
4159	45 min. regionen	1 000,00		11 595,92		10 595,92
4160	Reguleringsplan Smørhamn	62 500,00				-62 500,00
4161	Kommunedelplan Davik Kom.delplan Fjordkryssing ytre			250 000,00		250 000,00
4162	Nordfjord	310 573,98				-310 573,98
4162	Priv. Regulering Skatestraumen	37 500,00				-37 500,00
4310	Gass til smørhamn	7 150,00				-7 150,00
5220	Bygdebok	150 620,80		363 288,12		212 667,32
5405	Nærmiljøanlegg		400 000			400 000,00
5421	Nordsjøløypa Kalvåg	-186 000,00			122 732,69	63 267,31
5220	Bygdebok	150 620,80		363 288,12		212 667,32
5405	Nærmiljøanlegg		400 000			400 000,00
5421	Nordsjøløypa Kalvåg	-186 000,00			122 732,69	63 267,31
5440	Kunstslebane Kalvåg				427 786,50	-427 786,50
5465	Svømmeanlegg Svelgen			9 794,10		9 794,10
5475	Volleyballbane Kolset	-52 743,36			70 949,00	-18 287,00
5480	Sandstrand Gloføykje	28 091,18		25 945,38		-2 145,80
5750	Kyrkje		500 000			500 000,00
6201	Vassverk ytre	641 551,20	12 000 000		3 828 287,10	7 530 161,70
6202	Tiltak diverse vassverk				582 019,25	-582 019,25
6205	Lekasjesøking Svelgen	168 981,00		481 466,00		312 485,00
6401	Avløp Svelgen		500 000	18 197,37		518 197,37
6502	Røykdykkarutstyr	134 771,00				-134 771,00
7010	Aksjon skulevæg	9 484,00	200 000	223 069,00		413 585,00
7617	Veg Breivika	52 743,36		844 171,24		791 427,88
7619	Omlegging kryss Svelgen sentrum			100 000,00		100 000,00
7620	Utbetring kommunale bruer		1 000 000	116 750,00		1 116 750,00
7650	Kal Leirgulen	75 099,25		237 072,00		161 972,75
7651	Flåte Leirgulen	374 989,00				-374 989,00
7660	Kalvøya Fiskerihamn, Kai A	-152 375,00			1 043 075,00	-890 700,00
5460	Idrettsanlegg Svelgen Avdrag ansvarleg lån/etableringslån/BB	-741 161,50			1 283 643,86	-1 283 643,86
Sum		11 073 182,19	64 400 000,00	3 356 073,40	10 640 559,70	45 301 170,01

Prosjekt med utheva, negative tal under kolonnen «saldo» tyder på at prosjekta er ufinansiert/underfinansiert. Andre prosjekt som står underfinansiert/ufinansiert vil bli dekket med statstilskot, spelemidlar eller næringsfond.

Kommentarar til udekket prosjekt som ikkje ver finansiert med spelemidlar, næringsfond og/eller statstilskot:

2710 Svelgen Barnehage

Underdekninga skuldast at ein ikkje har motteke statstilskot som forventa. Saka har vore drøfta med fylkesmann og departement, men konklusjonen er at kommunen ikkje hadde rett på fullt statleg tilskot fordi ein del av barnehageplassane tidlegare vart drevet i mellombelse lokale.

6502 Røykdykkarutstyr

Skuldast krav i forskrift om utskifting av røykdykkarutstyr som ikkje var planlagt. Her bør og posten aukast med kr. 50.000,-, til totalt kroner 184.771,-. Dette for ha på plass alt naudsynt utstyr for å tilfredsstille gjeldande krav.

Når det gjeld 6202 Tiltak diverse vassverk, så må dette sjåast i samanheng med 6201 Vasseverk ytre. Og når det gjeld prosjekta 7650 Flåte Leirgulen, og 7651 Kai Leirgulen, så må ein sjå nærare på finansieringa av desse i samband med overføring av hamneforvaltninga til kommuneadministrasjonen frå nyttår.

Ufinansierte prosjekt pr. 31.08.2012 utgjer totalt ein sum på kr. 1.216.739,05. Ein rår til at dette vert dekket ved omdisponering av investeringsmidlar frå prosjekt 3705 Omsorgssenter Svelgen.

3.1 Framlegg til inndekning av ufinansierte prosjekt

Rådmannen rår til at prosjekta som har underdekning vert fullfinansiert ved bruk av restmidlar frå prosjekt som er fullfinansierte/avslutta:

Prosjektnr.	Namn	Beløp
2710	Svelgen barnehage	1 081 968,05
6502	Røykdykkarutstyr	184 771,00
SUM		1 266 739,05
3705	Omsorgssenter Svelgen	1 216 739,05
Differanse		0

4. Finansforvaltninga

Hovudmål for kommunen si finansforvaltning er å sikre ei stabil finansiering av kommunen si verksemd. Det primære målet er å sikre at kommunen til ei kvar tid er likvid og lite eksponert for risiko. Jf. Finansreglementet § 7.

Ved forvaltning av kommunen sin finansportefølje skal einkvar form for kredittrisiko og likviditetsrisiko bundne til plasseringane avgrensast.

Kommunen skal ha ein varigheit for sin netto finansportefølje på mellom 0 og 4 år. Innanfor grensa for maksimal og minimal varigheit skal finansporteføljen til ein kvar tid søkjast tilpassa forventna renteutvikling.

Rapportering om finansforvaltninga har som føremål å informere om porteføljen sitt resultat, og porteføljen si eksponering i forhold til fastsette rårer i finansreglementet.

4.1 Finansinntekter

Plassering av dei likvide midlane skal plasserast slik at likviditetsbehovet vert dekkja, samstundes som ein forsvarleg avkastning vert oppnådd.

Pr. 31.08.2012 er heile kommunen sin driftslikviditet plassert i Sparebanken Sogn og Fjordane:

Investeringar	Ramme	Faktisk
Sparebanken Sogn og Fjordane	ikkje fastsett	145 717 668
Sparebanken Sogn og Fjordane, fastrenteinnskot	ikkje fastsett	52 685 000
	SUM	198 402 668

Pålauppte og innbetalte finansinntekter på plasseringane pr. 31.08.2012:

	Marknadsv Verdi 01.01.2012	Periodisert rente 31.08	Netto finansinntekt	Marknadsv Verdi 31.08
Driftslikviditet				
Sparebanken Sogn og Fjordane	142 913 000	2 804 668	2 804 668	145 717 668
Sparebanken Sogn og Fjordane, fastrenteinnskot	51 400 000	1 285 000	1 285 000	52 685 000
SUM Driftslikviditet	194 313 000	4 089 668	4 089 668	198 402 668

4.2 Finansiell risikoprofil

Kommunen skal syte for at disponible midlar kan transporterast til kontantar i laupet av rimeleg tid (likviditetsrisiko) og at faren for lånetakar, eller motparten i ein derivatkontrakt, ikkje betalar tilbake heile eller delar av lånet, inkludert renter (kredittrisiko).

4.2.1 Forfall plasseringar

Bremanger kommune har etter andre tertial 198,4 millionar kroner plassert på konto i Sparebanken Sogn og Fjordane. Av dette står 145,7 millionar kroner på driftskonto, medan 52,6 millionar kroner står på konto med fastrente og har bindingstid på mindre enn 3 månader.

Kommunen har såleis tilgang på all driftslikviditet innan 12 månader.

4.2.2 Kredittrisiko

Kommunen har pr. 31.08.2012 all driftslikviditet i Sparebanken Sogn og Fjordane. Dette er forbundet med ein viss risiko, og med tanke på spreiring av risikoen er det er sett i gang arbeid med innhenting av tilbod frå fleire bankar.

4.3 Avkastning på likviditet

Bremanger kommune si avkastning på likviditetsplasseringane pr. 31.08.2012:

Avkastning portefølje	Avkastning samanlikningsindeks	Meiravkastning
2,1%	1,0%	1,1%

4.4 Kredittrammer i høve finansreglementet

For å avgrense kredittrisikoen skal kommunen søkje å dele midlane på fleire utstedarar og sektorar, jf. finansreglementet.

Status pr. 31.08.2012:

SEKTOR	Portefølje < 50 mill	Portefølje > 50 mill	Status portefølje
a) Sertifikat og obligasjonar utstedt av Den norske Stat	Inntil 100%	Inntil 100%	OK. Ingen slike investeringar
b) Sertifikat og obligasjonar utstedt/garantert av norske kommunar og fylkeskommunar	Inntil 100%	Inntil 80%	OK. Ingen slike investeringar
c) Sertifikat og obligasjonar utstedt/garantert av norske bankar, finansinstitusjonar og kredittføretak	Inntil 100%	Inntil 60%	OK. Ingen slike investeringar
d) Sertifikat og obligasjonar utstedt av norske industriføretak	Inntil 0%	Inntil 10%	OK. Ingen slike investeringar

4.5 Resultat av netto finansforvaltning

	Bokført verdi	Varigheit år	Pr. 31.08	Rente
Finansinntekter:				
Likviditet driftsføremål	194 313 000	0,0	4 089 668	3,32 %
Langsiktig likviditet	-	-	-	-
SUM	194 313 000		4 089 668	3,32 %
Finanskostnader:				
Rentekostnad ordinær gjeld	290 309 260	0,88	6 309 675	3,4 %
Verdiendring finansielle derivat	96 341 829	*	7 591 987	
SUM	373 883 552		13 901 662	
Netto resultat av finansforvaltninga	-179 570 552	-0,5	-9 811 994	

(*) Finansreglementet opnar ikkje for denne typen transaksjonar og det er sett i verk juridiske prosessar for å få avtalene avslutta.

Som det går fram av tabellen over, så har dei finansielle derivata hatt ei negativ verdiutvikling fram til utgangen av andre tertial. Utviklinga er derimot positiv etter 31.08. Med framleis uro i finansmarknaden, er det ikkje mogleg å forutsjå utviklinga på årsbasis, og risikoen knyta til avtalane er høg.

Arbeidet med å få avslutta avtalane og redusere tapa for kommunen held fram, men vi opplev heilt klart ei «uthalingsstrategi» frå mortpartane.

4.6 Status i forhold til krav i finansreglementet

Tabellen under syner status pr. 31.08.2012 i høve til nedfelte krav i gjeldande finansreglement:

Ser ein bort frå investeringane som vart gjort gjennom «Terra-saka» (derivatavtalane) så ser ein at finansforvaltninga i Bremanger kommune er tråd med reglementet.

	Krav	Status pr.31.08
Varigheit i netto finansportefølje	Mindre enn 4 år	-0,5
Eiadedelar:		
Forvaltning av langsiktig likviditet - varigheit	Maksimalt 3 år	n.a.
Direkte investeringar i verdipapir og bankinnskot	Maksimalt 5 år	0
Verdipapir med vekta varigheit (referanseindeks 3 år)	Maksimalt 3 år	0
Gjeld:		
Finansielle instrument av totalgjeld < 100%	Mindre enn 25%	285 % *
Andel lån med justering av rente innanfor 12 månader	Mindre enn 75%	62,4 %
Finansieringsforfall innanfor 12 månader	Mindre enn 35%	0 %
Enkeltlån	Mindre enn 35%	15,4 %

(*) Dette gjeld dei finansielle derivata som ved lovelegkontroller funnet ulovlege.

Oppsummert ser ein at, bortsett frå investeringane som vart gjort gjennom «Terra-saka», så er finansforvaltninga i Bremanger i tråd med gjeldande reglement.

5. Næringsfond

Næringsfondet i Bremanger skal vere eit verkemiddel for å styrkje næringsliv og busetjing i kommunen. Inntektene til fondet kjem frå konsesjonsavgift på kraftproduksjonen i kommunen. Midlane kan m.a. nyttast til:

- Etablering av ny næringsverksemd
- Vidareutvikling av eksisterande næring/bedriftsutvikling
- Kommunalt tiltaksarbeid.

Formannskapet er fondsstyre, men løyvingar på meir enn kr. 300.000,- skal likevel til kommunestyret til endeleg avgjerd. Rådmannen har og delegert mynde for løyvingar på inntil kr. 25.000,-.

Fondsstyret gjorde i sak FSK-038/12 vedtak om bruk av næringsfondet avgrensing og fordeling av fondsmidlane på tilskot og lån. Dette betyr ei innstramming i høve til tidlegare praksis, og har sin bakgrunn i dei mange pågåande planprosessane og føreståande investeringar i næringsretta infrastruktur som vil bli finansiert over næringsfondet.

Status pr. 31.08.2012:

	Kroner
IB 01.01.2012	-60 402,61
Tiltaksapparat	1 550 000,00
Bygdeutvikling	-
Mjølkekvotar/landbruk	-
Skogsvegar	-
Bedriftsetablering	930 562,50
Bedriftsutvikling	379 217,75
Lokale utv.prosjekt	75 000,00
Regionale utv.prosjekt	46 447,00
Trivsel/kultur/profilering	436 894,30
Infrastruktur	-
SUM	3 356 718,84
Innbetalningar til fondet 2012, ikkje ført	
Avdrag ansvarlege lån	-1 320 000,00
Konsesjonsavgifter	-4 288 000,00
SUM	-5 608 000,00
Til disposisjon pr. 31.08.2012	-2 250 281,16

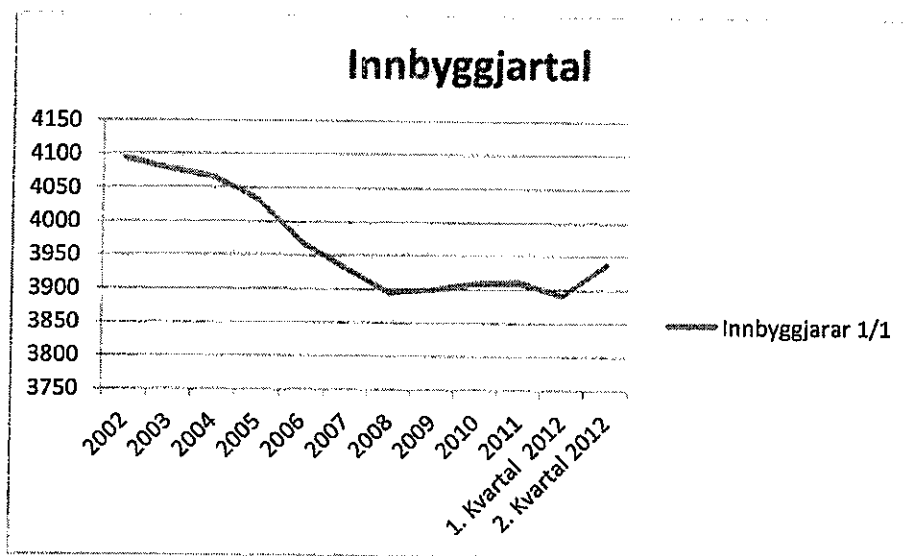
Det er og gjort vedtak om løyvingar som enno ikkje er belasta fondet.

6. Andre viktige utviklingstrekk

6.1 Folketalsutvikling

Folketal og folketalsutviklinga verkar inn på skatt og rammetilskot. Storleiken er avhengig av ulike kriterier m.a. tal innbyggjarar, lokal befolkningsutvikling i høve til landet elles og alderssamansetjing i befolkninga. For Bremanger kommune er det i denne samanhengen svært viktig å unngå negativ befolkningsutvikling. Etter andre kvartal ser vi at folketalet har auka med 27 frå årsskiftet og med 46 frå første kvartal. Det betyr at folketalet ved utgangen av andre kvartal var på 3.937. Auka er direkte følgje av tilflytting, noko som m.a. heng saman med busetnad av flykningar. Framleis har vi fødselsunderskot, noko som indikerer utfordringa vår i høve til alderssamansetnad i befolkninga. Auke i mottak av flykningar/familielegjenforeining gjev grunnlag for å forvente eit stabilt folketal og leggje dette som føresetnad i budsjett- og handlingsplanarbeidet for 2013-2016.

Utvikling i folketalet frå 2000 til og med andre kvartal 2012:

Alders- og kjønnsamansetnaden i befolkninga gjer at vi også i åra framover er avhengig av tilflytting for å oppretthalde folketalet på dagens nivå. Dette betyr m.a. at kommunen, saman med andre lokale aktørar må arbeide aktivt med tilrettelegging for tilflytting. I denne samanhengen vil samfunnsplanarbeidet og engasjementet frå næringsliv og frivillige organisasjonar vere viktige faktorar.

6.2 Sjukefråvær pr. 31.08.

I ein personalintensiv verksemd som kommunen, vil høgt sjukefråvær påverke både økonomi og kvalitet på tenestene. Sjukefråværet pr. 31.08 var totalt 7,5 % . Dette er ei positiv utvikling i høve til 2011, og første kvartal i 2012, jf. tabell. Sjukefråværet på årsbasis i 2011 var 8,3 prosent.

Type fråvær	1. tertial 2012	2. tertial 2012	1. tertial 2011	2. tertial 2011
1-3 dagar	1,2%	0,9%	0,8%	0,6%
4-16 dagar	0,7%	0,7%	1,6%	1,3%
17-40 dagar	1,6%	0,8%	2,2%	1,9%
Meir enn 40 dagar	4,4%	5,2%	6,5%	4,9%
Totalt	7,8%	7,5%	11,1%	8,6%

Målsetjinga er å ha minst 93% nærvær, eller maksimalt 7% sjukefråvær. Som det går fram av tabellen over, så er langtidsfråværet høgt. Dette indikerer at det kan vere krevjande å finne tilpassa løysingar på arbeidsplassen. Uansett er det viktig å ha kontinuerleg fokus på arbeid som kan bidra til auka nærvær i verksemda. Dette gjeld særleg innan omsorgssektoren der fråværet er høgst.

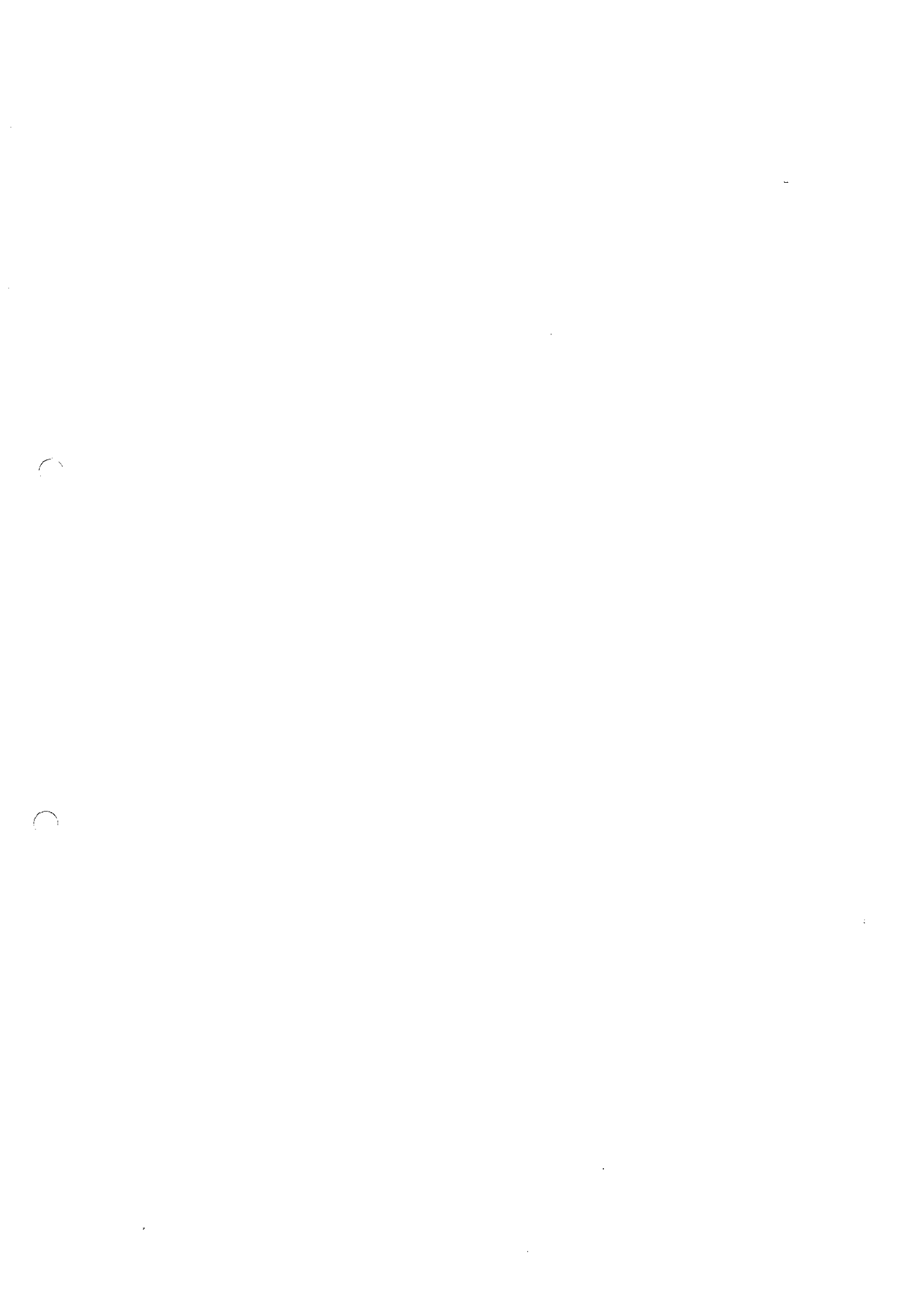
7. Oppsummering andre tertial 2012

Resultat også etter andre kvartal syner at vi i all hovudsak har god kontroll på driftssida. Utfordringane i 2012 har i stor grad oppstått som følge av lægre inntekter enn forventa, særleg kraftinntektene (heimfall og utbytte SFE). Dette heng m.a. saman med låge kraftprisar.

Det er gledeleg med folketalsauken. Dette er ein viktig faktor m.o.t. rammeoverføringane i 2013. Nye, lovpålagde og kostnadskrevjande tiltak, særleg innan omsorgssektoren og barnevern, gjer at vi forventar ein krevjande budsjettprosess. Men sikkerheita framover heftar først og fremst til verdiutvikling på kommunen sine derivatavtalar. Det er såleis svært viktig at arbeidet med å få desse avvikla held fram og at det vert sett av ressursar til dekking av juridisk bistand i denne samanhengen.

Elles knyter det seg spenning til resultatet av rettsaka mot Citibank i USA. Resultatet av denne vil truleg få innverknad for handteringa av kommunen sitt omtvista lån i DNB og få stor innverknad på kommunen sitt handlingsrom i åra som kjem.

Det er framleis vanskeleg å seie noko sikkert om kor tid dei ulike sakene kan finne si løysing. Og det betyr at vi må arbeide ut frå føresetnaden om inndekning av heile det akkumulerte underskotet innan utgangen av 2018. Dette vil i tillegg til dei nye, lovpålagde tiltaka gje utfordringar i komande budsjett- og handlingsplanarbeid.

**027/12 VURDERING AVTALE OPPSEIINGSTID I AVTALE MELLOM
BREMANGER KOMMUNE OG KRYSS REVISJON OG HABILITET I SAMBAND
MED KOMMUNIKASJON MELLOM KRYSS REVISJON OG
FORHANDLINGSUTVALET I BREMANGER**

Sakshandsamar: Asgeir Tveit. SEKOM- sekretariat
Dato: 19.11.2012

Utval	Dato	Utv.- Saknr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutval	19.11.2012	027/12	-	Ja
Formannskap		-	-	
Kommunestyre		-	-	

Saksvedlegg.

- Brev med vedlegg frå Sekom sekretariat til Fylkesmannen om vurdering av spørsmål kring tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune, datert 02.11.2012.
- E-post frå Fylkesmannen til Sekom sekretariat om vurdering av spørsmål kring tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune, datert 07.11.2012.

Andre dokument i saka (ikkje vedlagt):

Tilråding frå sekretariat til kontrollutvalet:

- Saka vert lagt fram for kontrollutvalet utan tilråding.

KONTROLLUTVALET SITT VEDTAK:

Saksutgreiing

VURDERING AVTALE OPPSEIINGSTID I AVTALE MELLOM BREMANGER KOMMUNE OG KRYSS REVISJON OG HABILITET I SAMBAND MED KOMMUNIKASJON MELLOM KRYSS REVISJON OG FORHANDLINGSUTVALET I BREMANGER

Sakshandsamar: SEKOM-sekretariat v/Asgeir Tveit.

Innleiing – Kva saka gjeld

Saksopplysningar:

I kontrollutvalsmøte 19.10.2012 fekk Sekom sekretariat følgjande oppdrag av kontrollutvalet i Bremanger:

Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.

1. Vurdere om KRYSS revisjon kan leggje ned sitt virke som følge av ei evt. oppseiing av avtalen.
2. Vurdere habiliteten til KRYSS revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sida av brev frå styret i Kryss revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.

Sekom sekretariat har sendt saka over til Fylkesmannen for uttale med følgjande framstilling av saka:

Kontrollutvalet i Bremanger kommune ynskjer å få vurdert to spørsmål kring tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune. Dette er nedfelt i følgjande vedtak i kontrollutvalet i Bremanger 19.10.2012:

Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.

1. Vurdere om KRYSS revisjon kan leggje ned sitt virke som følge av ei evt. oppseiing av avtalen.
2. Vurdere habiliteten til KRYSS revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sida av brev frå styret i Kryss revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.

Ad Spørsmål 1

a) Kontrollutvalet vil ha vurdert om KRYSS revisjon ved ei oppseiing av avtalen frå Bremanger kommune si side, kan leggje ned arbeidet før utløpet av oppseiingstida. Kopi av avtalen av 2.12.2004 samt vedtekter for KRYSS revisjon ligg ved.

b) Kontrollutvalet vil konkret ha vurdert om KRYSS revisjon ut i frå at dei føler misstillit p.g.a. spørsmål kontrollutvalet eller andre i Bremanger kommune stiller eller andre hendingar, og utan at kommunestyret eller kontrollutvalet har vendt seg til KRYSS revisjon og uttrykt misstillit gjennom brev eller annan korrespondanse, kan leggje ned revisjonsarbeidet for Bremanger kommune. Spørsmålet kan konkret relaterast til situasjon som oppstod då kommunestyret i Bremanger kommune gjorde følgjande vedtak i kommunestyresak 020-12 15.03.2012:

1. *Bremanger kommune seier opp avtalen om det interkommunale samarbeidet om revisjon med KRYSS – revisjon jmf. § 2 i gjeldande avtale.*
2. *Forhandlingsutvalet får i oppdrag å forhandle fram ein ordna avvikling av dagens ordning med KRYSS-revisjonen.*
3. *Forhandlingsutvalet får i oppdrag å ta kontakt med, og gå i forhandlingar med aktuelle tilbydarar av/for revisjonstenester.*
4. *Ferdig forhandla forslag frå forhandlingsutvalet om avtale skal gå til kontrollutvalet som gjev innstilling til kommunestyret i saka.*

Vedtaket vart svart opp med eit brev frå styret i KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/ordførar. I brevet om revisor sitt virke overfor Bremanger kommune 19.03.2012 skriv Kryss revisjon bl.a., «Bremanger kommunestyre har i sak 020/12 sagt opp sitt eigarskap og si deltaking i den interkommunale samarbeidsavtalen og dei vedtekter som er for Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord.

KRYSS Revisjon er lite komfortable med måten denne saka er handtert på og måten saka er kome opp på. Det manglar saksutgreiing og begrunnelse for det vedtak som er gjort i kommunestyret. Revisor kjenner argumentasjonen, det som vart sagt og dokument som er trekt inn i to sakshandsamingar i kontrollutvalet, høvesvis 27.02. og 01.03.2012.

I e-post av 16. d.m. har underteikna sendt svar til kommunen v/økonomisjefen, på førespurnad om særattestasjon, der det er gjeve melding om at revisor er ikkje i stand til å signere noko for kommunen no inntil dei juridiske sidene er klarert». Brevet ligg ved for ytterlegare detaljar.

Ytterlegare substans til at spørsmålet bør avklarast har kome til i etterkant av kontrollutvalsmøtet 19.10.2012. Etter avtale med kontrollutvalsleiar i Bremanger kommune er dette teke med i brevet til Fylkesmannen. Etter vedtak i kontrollutvalet om å stille dei spørsmål som vert stilt i dette brevet, har styret i KRYSS Revisjon gjort følgjande vedtak i møte 24.10.2012..

- «1. Samstyret tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Samstyret til vitande.
2. Samstyret viser til brev av 23.03.12 frå Bremanger kommune om erklæring om tilfredsstillande revisjonstenester frå KRYSS revisjon.
3. KRYSS Revisjon kan ikkje leve med tvil om selskapet sin habilitet;- jfr. Vedtak i kontrollutvalet 19.10.12, sak 024/12 – om utføring av revisjonstenester overfor Bremanger kommune, og ber om at dette vert avklara umiddelbart og seinast innan den 07.11.2012.
4. Dersom Bremanger kommune vurderer at KRYSS revisjon ikkje er habil, vert alle revisjonstenester innstilt med øyeblikkelig virkning.» Saksutgreiing med vedtak i saka av 24.10.2012 og brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre av 25.10.2012 ligg ved for nærare detaljar.

Ad Spørsmål 2

I perioden mars 2012 til oktober 2012 har det pågått ein dialog mellom KRYSS revisjon v/styreleiar og nestleiar på den eine sida og Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet på den andre sida om tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune. I samband med at det er blitt sendt brev frå styret i KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/ kommunestyret og Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet i Bremanger kommune, har dagleg leiar i KRYSS revisjon skrive epostar med eigne synspunkt i saka. I kontrollutvalsmøtet 19.10.2012 orienterte forhandlingsutvalet i Bremanger kommune om dialogen og opplyste at forhandlingsutvalet hadde som utgangspunkt at dialogen var mellom styret i KRYSS revisjon v/leiar og nestleiar og forhandlingsutvalet i Bremanger kommune.

Det vert her vist til:

- Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om Revisorsaka i Bremanger – Bremanger kommune sitt eigarskap og deltaking det interkommunale revisjonssamarbeidet KRYSS revisjon, underteikna av styreleiar, datert 30.05.2012.
- E-post frå dagleg leiar i KRYSS revisjon til ordførar og rådmann i Bremanger kommune med overskrift «Bremanger kommune og KRYSS revisjon, datert 01.06.2012.
- Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet om Revisjonssamarbeid med KRYSS revisjon, underteikna av leiar og nestleiar i styret i KRYSS revisjon, datert 21.09.2012.
- E-post frå KRYSS revisjon med overskrift Innkalling kontrollutvalsmøte 19.10.2012 v/dagleg leiar til Sekom sekretariat med kopi til ordførar, varaordførar og rådmann.
- Møtebok samstyret KRYSS revisjon 24.10.2012.
- Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om KRYSS revisjon – samarbeidsavtale Bremanger kommune 25.10.2012.

Kontrollutvalet i Bremanger kommune vil ha vurdert følgjande spørsmål opp mot følgjande i forvaltningslova:

§2 e)part, person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder.

Er dagleg leiar som også er noverande oppdragsansvarleg revisor i Bremanger kommune å sjå på som part i saka?

§ 6. (habilitetskrav).

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

a)når han selv er part i saken;

Gitt at dagleg leiar i KRYSS revisjon er part i saka;

Korleis vurderer fylkesmannen dei kommentarane og innspela som kjem fram i epostane nemnt ovanfor opp mot habilitetskravet?

Fylkesmannen har svar på brevet 2. november 2012. Same dag var det telefonsamtale mellom Sekom sekretariat og Fylkesmannen om saka. Fylkesmannen sitt svar følgjer:

Vi syner til e-post til Fylkesmannen 2. november, og til telefonsamtale i dag.

I spørsmål 2 vert det bedt om ei vurdering av om dagleg leiar/noverande oppdragsansvarlege revisor er ugild til å leggje til rette grunnlaget for ei avgjerd ved at han sjølv er part i saka, jf. forvaltningslova § 6. Fylkesmannen kan ikkje gje eit konkret svar på spørsmålet. Vi kan berre gje generell rettleiing om regelverket som kan vere aktuelt.

Slik vi forstår det gjeld saka forholdet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune. Vi har fått opplyst at Bremanger kommune har villa sagt opp avtalen med Kryss revisjon, men at dei seinare ombestemte seg. Oppseiinga skal ha kome på bakgrunn av at KRYSS revisjon

ikkje ville skifte oppdragsansvarleg. Vi legg derfor til grunn at Bremanger kommune skal treffe ei avgjerd som omhandlar dette forholdet.

Kontrollutvalet spør om dagleg leiar/oppdragsansvarleg er å sjå på som part i saka. Her må kommunen vurdere om avgjerda rettar seg mot dagleg leiar/oppdragsansvarleg, eller elles direkte gjeld han.

Vi viser også til at ein offentleg tenestemann også er utgild til å leggje til rette grunnlaget for ei avgjerd dersom det føreligg «andre særegne forhold ... som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet», jf. fvl. § 6 andre ledd. Her skal det mellom anna leggjast vekt på om avgjerda i saken kan innebere særleg fordel, tap eller ulempe for han sjølv eller nokon som han har nær personleg tilknytning til.

Elles kan kommunen vurdere om det er dagleg leiar/oppdragsansvarleg som har ansvaret for å leggje til rette grunnlaget for avgjerda, eller er innspela på e-post sende av eige initiativ?

På telefon vart det nemnt at dagleg leiar/oppdragsansvarleg hadde vore med på å leggje til rette grunnlaget for ei avgjerd teke av styret i KRYSS revisjon. Her gjeld forvaltningslova sine føresegner om gildskap som elles.

Spørsmål 1 gjeld tolking av samarbeidsavtalen mellom kommunane i Sunnfjord og Ytre Sogn om revisjonstenester. Vi kan ikkje gje noko konkret svar på spørsmålet, men vi syner her til kommunelova § 27 (vår utheving):

§ 27. Interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid.

1. To eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret¹ og fylkestinget¹ gjør selv vedtak om opprettelse av slikt styre. Til slikt styre kan kommunestyret eller fylkestinget selv gi myndighet til å treffe avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering.

Kongen² kan gi pålegg om opprettelse av styre som nevnt i første ledd.

2. Vedtektene for det interkommunale styre skal inneholde bestemmelser om:

- a. styrets sammensetning og hvordan det utpekes,*
- b. området for styrets virksomhet,*
- c. hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten,*
- d. hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser,*
- e. uttreden fra eller oppløsning av samarbeidet.*

3. Den enkelte kommune og fylkeskommune kan i alle fall med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i det interkommunale samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp, men ikke til mer enn verdien av de midler vedkommende kommune eller fylkeskommune har skutt inn.

Oppsigelse av avtale om interkommunalt styre kan bringes inn for departementet.² Departementet kan gi pålegg om at samarbeidet skal fortsette i et nærmere bestemt tidsrom eller inntil videre, hvor samfunnsmessige interesser eller hensynet til samarbeidende kommuner tilsier dette.

I førearbeida til lova står følgjande :

Første ledd innebærer at avtalen er oppsigelig med ett års varsel, selv om dette ikke er hjemlet i avtalen. Oppsigelsen kan imidlertid ankes inn for departementet etter tredje ledd. Departementet tar i så fall stilling til om samarbeidet skal fortsette. Ved departementets vurdering av om pålegg om fortsatt samarbeid bør gis, skal

det ikke bare legges vekt på økonomisk belastning og ulempe for den kommune eller fylkeskommune som ønsker å tre ut, men også på konsekvensene for de øvrige deltakere og for publikum.

Som det går fram av eposten frå Fylkesmannen, så kan Fylkesmannen ikkje gje konkrete svar på spørsmåla. Dei kan berre gje generell rettleiing om regelverket som kan vere aktuelt.

Under telefonsamtalen vart det stilt spørsmål kring samarbeidsavtalen mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune pkt. 13 – Tvistemål, som lyder såleis: Eventuelle tvistar med omsyn til tolking av vedtektene vert avgjort av Departementet/Fylkesmannen.

På spørsmål om ein kan sende saka over til Fylkesmannen om ein kjem i den situasjon at arbeidet vert lagt ned, stadfesta Fylkesmannen at det kan gjerast og at han evt. kan sende saka vidare til rett instans om Fylkesmannen ikkje er rett instans.

Sekretariatet sine vurderingar:

Fylkesmannen har opplyst at han ikkje kan svare konkret på spørsmåla som er stillte, men at han kan gje generell rettleiing. Det vil vere opp til kommunen og vurdere spørsmåla.

Som sekretariat for kontrollutvalet i Bremanger vurderer vi saka slik ut frå den rettleiinga Fylkesmannen har gjeve.

- 1 a) Kontrollutvalet vil ha vurdert om KRYSS revisjon ved ei oppseiing av avtalen frå Bremanger kommune si side, kan leggje ned arbeidet før utløpet av oppseiingstida.

Oppseiingstida på avtalen mellom Bremanger kommune og KRYSS revisjon er 12 månader. Dette følgjer av kml § 27 pkt. 3. Dette er i samsvar pkt. 2 i avtalen og pkt. 12 i vedtektene.

- 1 b) Kontrollutvalet vil konkret ha vurdert om KRYSS revisjon ut i frå at dei føler misstillit p.g.a. spørsmål kontrollutvalet eller andre i Bremanger kommune stiller eller andre hendingar, og utan at kommunestyret eller kontrollutvalet har vendt seg til KRYSS revisjon og uttrykt misstillit gjennom brev eller annan korrespondanse, kan leggje ned revisjonsarbeidet for Bremanger kommune.

Det er ikkje gjeve noko konkret svar på spørsmålet. Skulle situasjonen oppstå, vil saka kunne sendast Fylkesmannen i samsvar med § 13 i vedtektene.

- 2 a) Er dagleg leiar som også er noverande oppdragsansvarleg revisor i Bremanger kommune å sjå på som part i saka?

Det går fram av fvl § 2 e at part i saka er person som ei avgjersle rettar seg mot eller som saka elles direkte gjeld. Vi vurderer det slik at saka handlar om dagleg leiar/oppdragsansvarleg revisor, og at han såleis er part i saka.

2 b) Korleis vurderer fylkesmannen dei kommentarane og innspela som kjem fram i epostane nemnt ovanfor opp mot habilitetskravet?

Vi vurderer det slik at dagleg leiar/oppdragsansvarleg revisor, trass dei kommentarar som kjem fram i e-postar som er nemnde i saka, ikkje med dette har vore med å leggje til rette grunnlaget for avgjerd i saka. Vi vurderer det slik både med omsyn til e-postane som er nemnde og i høve til den saksutgreiinga som ligg føre for styret i KRYSS-revisjon at dagleg leiar her utelukkande har hatt oppgåva med å ekspedere epostane og sakene, og at det er styreleiar for KRYSS revisjon som opptrer som sakshandsamar.

Tveit Asgeir

Fra: Rauboti Signe <fmsfsra@fylkesmannen.no>
Sendt: 7. november 2012 14:07
Til: Tveit Asgeir
Kopi: Hæreid Gunnar O.
Emne: SV: Vurdering av spørsmål kring tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune

Vi syner til e-post til Fylkesmannen 2. november, og til telefonsamtale i dag.

I spørsmål 2 vert det bedt om ei vurdering av om dagleg leiar/noverande oppdragsansvarlege revisor er ugild til å leggje til rette grunnlaget for ei avgjerd ved at han sjølv er part i saka, jf. forvaltningslova § 6. Fylkesmannen kan ikkje gje eit konkret svar på spørsmålet. Vi kan berre gje generell rettleiing om regelverket som kan vere aktuelt.

Slik vi forstår det gjeld saka forholdet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune. Vi har fått opplyst at Bremanger kommune har villa sagt opp avtalen med Kryss revisjon, men at dei seinare ombestemte seg. Oppseiinga skal ha kome på bakgrunn av at KRYSS revisjon ikkje ville skifte oppdragsansvarleg. Vi legg derfor til grunn at Bremanger kommune skal treffe ei avgjerd som omhandlar dette forholdet.

Kontrollutvalet spør om dagleg leiar/oppdragsansvarleg er å sjå på som part i saka. Her må kommunen vurdere om avgjerda rettar seg mot dagleg leiar/oppdragsansvarleg, eller elles direkte gjeld han.

Vi viser også til at ein offentlig tenestemann også er utgild til å leggje til rette grunnlaget for ei avgjerd dersom det føreligg «andre særegne forhold ... som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet», jf. fvl. § 6 andre ledd. Her skal det mellom anna leggjast vekt på om avgjerda i saken kan innebære særleg fordel, tap eller ulempe for han sjølv eller nokon som han har nær personleg tilknytning til.

Elles kan kommunen vurdere om det er dagleg leiar/oppdragsansvarleg som har ansvaret for å leggje til rette grunnlaget for avgjerda, eller er innspela på e-post sende av eige initiativ?

På telefon vart det nemnt at dagleg leiar/oppdragsansvarleg hadde vore med på å leggje til rette grunnlaget for ei avgjerd teke av styret i KRYSS revisjon. Her gjeld forvaltningslova sine føresegner om gildskap som elles.

Spørsmål 1 gjeld tolking av samarbeidsavtalen mellom kommunane i Sunnfjord og Ytre Sogn om revisjonstenester. Vi kan ikkje gje noko konkret svar på spørsmålet, men vi syner her til kommunelova § 27 (vår utheving):

§ 27. Interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid.

1. To eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret¹ og fylkestinget¹ gjør selv vedtak om opprettelse av slikt styre. Til slikt styre kan kommunestyret eller fylkestinget selv gi myndighet til å treffe avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering.

Kongen² kan gi pålegg om opprettelse av styre som nevnt i første ledd.

2. Vedtektene for det interkommunale styre skal inneholde bestemmelser om:

- a. styrets sammensetning og hvordan det utpekes,
- b. området for styrets virksomhet,
- c. hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten,
- d. hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser,
- e. utreden fra eller oppløsning av samarbeidet.

3. Den enkelte kommune og fylkeskommune kan i alle fall med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i det interkommunale samarbeid og kreve seg utløst av det. Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Forde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Juridisk avdeling
Njøsvegen 2
6863 LEIKANGER

Førde, 02.11.12

Dykkar ref.:

Vår ref: At

Jnr.:461-12

Arkiv: Bremanger

VURDERING AV SPØRSMÅL KRING TILHØVET MELLOM KRYSS REVISJON OG BREMANGER KOMMUNE

Kontrollutvalet i Bremanger kommune ynskjer å få vurdert to spørsmål kring tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune. Dette er nedfelt i følgjande vedtak i kontrollutvalet i Bremanger 19.10.2012:

Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.

1. Vurdere om KRYSS revisjon kan leggje ned sitt virke som følge av ei evt. oppseiing av avtalen.
2. Vurdere habiliteten til KRYSS revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sida av brev frå styret i Kryss revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.

Ad Spørsmål 1

a) Kontrollutvalet vil ha vurdert om KRYSS revisjon ved ei oppseiing av avtalen frå Bremanger kommune si side, kan leggje ned arbeidet før utløpet av oppseiingstida. Kopi av avtalen av 2.12.2004 samt vedtekter for KRYSS revisjon ligg ved.

b) Kontrollutvalet vil konkret ha vurdert om KRYSS revisjon ut i frå at dei føler misstillit p.g.a. spørsmål kontrollutvalet eller andre i Bremanger kommune stiller eller andre hendingar, og utan at kommunestyret eller kontrollutvalet har vendt seg til KRYSS revisjon og uttrykt misstillit gjennom brev eller annan korrespondanse, kan leggje ned revisjonsarbeidet for Bremanger kommune. Spørsmålet kan konkret relaterast til situasjon som oppstod då kommunestyret i Bremanger kommune gjorde følgjande vedtak i kommunestyresak 020-12 15.03.2012:

1. *Bremanger kommune seier opp avtalen om det interkommunale samarbeidet om revisjon med KRYSS – revisjon jmf. § 2 i gjeldande avtale.*
2. *Forhandlingsutvalet får i oppdrag å forhandle fram ein ordna avvikling av dagens ordning med KRYSS-revisjonen.*
3. *Forhandlingsutvalet får i oppdrag å ta kontakt med, og gå i forhandlingar med aktuelle tilbydarar av/for revisjonstenester.*
4. *Ferdig forhandla forslag frå forhandlingsutvalet om avtale skal gå til kontrollutvalet som gjev innstilling til kommunestyret i saka.*

Postadresse	Kontoradresse	E-post	Telefon	Telefaks	Org nr.	Bankgiro
Postboks 338 6802 FØRDE	Hafstadvegen 21	post@sekom.no	57 82 22 90 At 976 15 363 At 57 82 02 00 Vø 951 39 762 Vø	57 72 20 10	987 631 554	3705.08.32571

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Forde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

---

Vedtaket vart svart opp med eit brev frå styret i KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/ordførar. I brevet om revisor sitt virke overfor Bremanger kommune 19.03.2012 skriv Kryss revisjon bl.a., «Bremanger kommunestyre har i sak 020/12 sagt opp sitt eigarskap og si deltaking i den interkommunale samarbeidsavtalen og dei vedtekter som er for Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord.

KRYSS Revisjon er lite komfortable med måten denne saka er handtert på og måten saka er kome opp på. Det manglar saksutgreiing og begrunnelse for det vedtak som er gjort i kommunestyret. Revisor kjenner argumentasjonen, det som vart sagt og dokument som er trekt inn i to sakshandsamingar i kontrollutvalet, høvesvis 27.02. og 01.03.2012.

I e-post av 16. d.m. har underteikna sendt svar til kommunen v/økonomisjefen, på førespurnad om særattestasjon, der det er gjeve melding om at revisor er ikkje i stand til å signere noko for kommunen no inntil dei juridiske sidene er klarert». Brevet ligg ved for ytterlegare detaljar.

Ytterlegare substans til at spørsmålet bør avklarast har kome til i etterkant av kontrollutvalsmøtet 19.10.2012. Etter avtale med kontrollutvalsleiar i Bremanger kommune er dette teke med i brevet til Fylkesmannen. Etter vedtak i kontrollutvalet om å stille dei spørsmål som vert stilt i dette brevet, har styret i KRYSS Revisjon gjort følgjande vedtak i møte 24.10.2012..

1. Samstyret tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Samstyret til vitande.
2. Samstyret viser til brev av 23.03.12 frå Bremanger kommune om erklæring om tilfredsstillande revisjonstenester frå KRYSS revisjon.
3. KRYSS Revisjon kan ikkje leve med tvil om selskapet sin habilitet;- jfr. Vedtak i kontrollutvalet 19.10.12, sak 024/12 – om utføring av revisjonstenester overfor Bremanger kommune, og ber om at dette vert avklara umiddelbart og seinast innan den 07.11.2012.
4. Dersom Bremanger kommune vurderer at KRYSS revisjon ikkje er habil, vert alle revisjonstenester innstilt med øyeblikkelig virkning.» Saksutgreiing med vedtak i saka av 24.10.2012 og brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre av 25.10.2012 ligg ved for nærare detaljar.

Ad Spørsmål 2

I perioden mars 2012 til oktober 2012 har det pågått ein dialog mellom KRYSS revisjon v/styreleiar og nestleiar på den eine sida og Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet på den andre sida om tilhøvet mellom KRYSS revisjon og Bremanger kommune. I samband med at det er blitt sendt brev frå styret i KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/ kommunestyret og Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet i Bremanger kommune, har dagleg leiar i KRYSS revisjon skrive epostar med eigne synspunkt i saka. I kontrollutvalsmøtet 19.10.2012 orienterte forhandlingsutvalet i Bremanger kommune om dialogen og opplyste at forhandlingsutvalet hadde som utgangspunkt at dialogen var mellom styret i KRYSS revisjon v/leiar og nestleiar og forhandlingsutvalet i Bremanger kommune.

Det vert her vist til:

Postadresse	Kontoradresse	E-post	Telefon	Telefaks	Org nr.	Bankgiro
Postboks 338 6802 FØRDE	Hafstadvegen 21	post@sekom.no	57 82 22 90 At 976 15 363 At 57 82 02 00 Vø 951 39 762 Vø	57 72 20 10	987 631 554	3705.08.32571

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Førde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

- Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om Revisorsaka i Bremanger – Bremanger kommune sitt eigarskap og deltaking det interkommunale revisjonssamarbeidet KRYSS revisjon, underteikna av styreleiar, datert 30.05.2012.
- E-post frå dagleg leiar i KRYSS revisjon til ordførar og rådmann i Bremanger kommune med overskrift «Bremanger kommune og KRYSS revisjon, datert 01.06.2012.
- Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet om Revisjonssamarbeid med KRYSS revisjon, underteikna av leiar og nestleiar i styret i KRYSS revisjon, datert 21.09.2012.
- E-post frå KRYSS revisjon med overskrift Innkalling kontrollutvalsmøte 19.10.2012 v/dagleg leiar til Sekom sekretariat med kopi til ordførar, varaordførar og rådmann.
- Møtebok samstyret KRYSS revisjon 24.10.2012.
- Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om KRYSS revisjon – samarbeidsavtale Bremanger kommune 25.10.2012.

Kontrollutvalet i Bremanger kommune vil ha vurdert følgjande spørsmål opp mot følgjande i forvaltningslova:

§2 e)part, person som en avgjørelse retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder.

Er dagleg leiar som også er noverande oppdragsansvarleg revisor i Bremanger kommune å sjå på som part i saka?

§ 6. (habilitetskrav).

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

a) når han selv er part i saken;

Gitt at dagleg leiar i KRYSS revisjon er part i saka;

Korleis vurderer fylkesmannen dei kommentarane og innspela som kjem fram i epostane nemnt ovanfor opp mot habilitetskravet?

For kontrollutvalet i Bremanger kommune

Asgeir Tveit

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Førde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

Kopi: Ordførar.

Vedlegg

Postadresse	Kontoradresse	E-post	Telefon	Telefaks	Org nr.	Bankgiro
Postboks 338 6802 FØRDE	Hafstadvegen 21	post@sekom.no	57 82 22 90 At 976 15 363 At 57 82 02 00 Vø 951 39 762 Vø	57 72 20 10	987 631 554	3705.08.32571

SEKOM-sekretariat

Sekretariat for dei kommunale kontrollutvala i Askvoll, Bremanger, Eid, Fjaler, Flora, Forde, Gaular, Gloppen, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Jølster, Naustdal, Solund og Stryn

---

Vedlagt i samband med spørsmål 1 i vedtaket til kontrollutvalet:

- 1. Samarbeidsavtale mellom Bremanger kommune og KRYSS revisjon, datert 2. desember 2004
- 2. Vedtekter for kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord.
- 3. Brev frå KRYSS revisjon v/styreleiar til Bremanger kommune, kommunestyret v/ordførar om revisor sitt virke overfor Bremanger kommune, datert 19.03.2012.
- 4. Saksutgreiing og vedtak i samstyret i KRYSS revisjon sak 17/12 av 24.10.2012.
- 5. Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om KRYSS revisjon – samarbeidsavtale Bremanger kommune, datert 25.10.2012.

Vedlagt i samband med spørsmål 2 i vedtaket til kontrollutvalet:

- 6. Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om Revisorsaka i Bremanger – Bremanger kommune sitt eigarskap og deltaking det interkommunale revisjonssamarbeidet KRYSS revisjon, undertekna av styreleiar, datert 30.05.2012.
- 7. E-post frå dagleg leiar i KRYSS revisjon til ordførar og rådmann i Bremanger kommune med overskrift «Bremanger kommune og KRYSS revisjon, datert 01.06.2012.
- 8. Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommune v/forhandlingsutvalet om Revisjonssamarbeid med KRYSS revisjon, undertekna av leiar og nestleiar i styret i KRYSS revisjon, datert 21.09.2012.
- 9. E-post frå KRYSS revisjon med overskrift Innkalling kontrollutvalsmøte 19.10.2012 v/dagleg leiar til Sekom sekretariat med kopi til ordførar, varaordførar og rådmann.
- 4. Saksutgreiing og vedtak i samstyret i KRYSS revisjon sak 17/12 av 24.10.2012.
- 5. Brev frå KRYSS revisjon til Bremanger kommunestyre v/ordførar om KRYSS revisjon – samarbeidsavtale Bremanger kommune 25.10.2012.

Postadresse	Kontoradresse	E-post	Telefon	Telefaks	Org nr.	Bankgiro
Postboks 338 6802 FØRDE	Hafstadvegen 21	post@sekom.no	57 82 22 90 At 976 15 363 At 57 82 02 00 Vø 951 39 762 Vø	57 72 20 10	987 631 554	3705.08.32571

SAMARBEIDSAVTALE

mellom

kommunane i Sunnfjord og Ytre Sogn

om

REVISJONSTENESTER

Interkommunalt samarbeid; Kommunelova § 27 :

”Kommunerevisjonen for kommunane i Ytre Sogn og Sunnfjord” ”KRYSS-REVISJON”

1

Kommunane Askvoll, Bremanger, Fjaler, Flora, Førde, Gaular, Gulen, Hyllestad, Jølster, Naustdal og Solund er samde om å opprette eit felles revisjonsdistrikt som skal førestå kommunane med revisjonstenester .

Det blir oppretta eit interkommunalt samarbeid i samsvar med Kommunelova § 27, der dei noverande 3 revisjonseiningar, Ytre Sunnfjord Revisjonsdistrikt, Indre Sunnfjord Distriktsrevisjon, og Ytre Sogn Distriktsrevisjon, inngår, og der det også vert åpna for at andre kommunar og interkommunale samarbeid kan slutte seg til.

Samarbeidet skal vere operativt frå og med 01.01.2005.

2

Deltakarkommunane forplikter seg til å delta i samarbeidet i minimum 5 år; - fram til 31.12.2009. Oppseiingstida er 12 månader og avtalen kan tidlegast seiast opp 31.12.2008.

3

Det er deltakarkommunane sin føresetnad at samarbeidet vert drive slik at deltakarkommunane får dekkja sine revisjonstenester på ein effektiv måte, med fagleg dyktigheit og til gunstig pris.

4

Som grunnlag for drift av samarbeidet overfører deltakarkommunane dei ressursar som i 2004 vert brukt i kvar kommunen til drift av distriktsrevisjonseiningane, med fråtrekk av dei res-

sursar som i samband med omorganiseringa, vert overført til eit sideordna samarbeid for sekretariatstenester for kontrollutvala. For øvrig regulerer Samstyret ressursbehovet innafor rammene som er gjeve i vedtektene.

5

Deltakarkommunane sine rettigheter og plikter for øvrig vert regulert i vedtektene for samarbeidet.

Dato: 2. desember 2004

((underteikna av samtlige deltakarar))

Aud Kari Steinsland
ASKVIK KOMMUNE
ORDFØRER

BREMANGER KOMMUNE
ORDFØRAREN
Bremanger kommune

FJALER KOMMUNE
ORDFØRAREN
Fjaler kommune

FLORA KOMMUNE
Flora kommune

FØRDE KOMMUNE
Førde kommune

GAULAR KOMMUNE
Gaular kommune

GULEN KOMMUNE
Gulen kommune
5966 EIVINDVIK

HYLLESTAD KOMMUNE
Hyllestad kommune

JØLSTER KOMMUNE
Jølster kommune

MAJSTADAL KOMMUNE
ORDFØRAREN

SOLUND KOMMUNE
Solund kommune

VEDLEGG NR. 2 –
FRAMLEGG TIL VEDTEKTER FOR INTERKOMMUNALT
SAMARBEID OM REVISJONSTENESTER

Vedlegg ¹⁴ (2)

VEDTEKTER
FOR
**KOMMUNEREVISJONEN
I YTRE SOGN OG SUNNFJORD**
”X-REVISJON”

*****

§ 1 - NAMN :

1. Namnet på revisjonsdistriktet er Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord (“KRYSS-REVISJON”)

§ 2 - HEIMEL, M.V. :

1. Vedtektene er fastsett med utgangspunkt i KommuneLOVA sine reglar om revisjon (Kap. 12), og forskriftene om revisjon med heimel i KommuneLOVA.
2. ”KRYSS-Revisjon” er eit interkommunalt organ oppretta med heimel i KommuneLOVA § 27, og i samsvar med vedtak av Kommune-/Bystyra i deltakarkommunane.

Distriktet omfattar kommunane Askvoll, Bremanger, Fjaler, Flora, Førde, Gaular, Gulen, Hyllestad, Jølser, Naustdal, Solund.

§ 3 - REVISJONSDISTRIKTET SITT FØREMÅL / OPPGÅVE :

1. ”KRYSS-Revisjon” har som føremål/oppgåve å utføre revisjon i, og å ha tilsyn med, deltakande kommunar, og kommunale/interkommunale føretak, etter *KommuneLOVA Kap. 12, og Forskrifter om revisjon av 15.06.2004.*
2. Distriktsrevisjonen kan ta på seg revisjon av kommunale og interkommunale verksemder og føretak, og elles oppgåver/opppdrag som lovverket til eikvar tid ikkje er til hinder for.

For slike revisjonsoppdrag skal det på førehand vere inngått avtaler som er godkjende av Samstyret/Arbeidsutvalet.

§ 4 - REVISJONSDISTRIKTET SI LEIING :

1. "KRYSS-Revisjon" skal ha eit eige styre , som har nemninga 'Samstyret'.
2. Samstyret kan opprette eit Arbeidsutval mellom medlemmane sine.
3. Det skal tilsettast revisjonssjef som er dagleg leiar for revisjonsordninga i distriktet.

§ 5 - SAMANSETTING AV STYRET OG ARBEIDSUTVAL M.V. :

1. Samstyret for Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord skal vere på 11 medlemmar. Deltakarkommunane skal ha eitt medlem kvar.
2. Medlemmane m/personlege varamedlemmer vert valde av kvart kommunestyre/bystyre; - jamfør Kommunelova § 27, pkt. 2.

Valet gjeld for valperioden.
3. Samstyret vel sjølv leiar og nestleiar. Styreleiar kallar saman til møte når han/ho finn det nødvendig, eller når minst 7 av medlemmane ber om det.
4. Samstyret er vedtaksført når minst 7 av medlemmane er til stades. Vedtak vert gjort med vanleg fleirtal av røystene. Ved likt røystetal tel leiaren si røyst dobbelt ved endeleg røysting. Ved val skjer endeleg avgjer i tilfelle ved loddtrekning.
5. Nemner Samstyret opp Arbeidsutval, skal utvalet ha representantar frå minst 5 av kommunane. Ved lovleg forfall møter varamedlem.

§ 6 - SAMSTYRET SINE OPPGÅVER :

1. Samstyret leiar 'KRYSS-Revisjon' ut frå vedtektene og kommunelova med tilhøyrande forskrifter.
2. Det skal førast møtebok frå Samstyret og Arbeidsutvalet sine møter. Møteboka skal underskrivast av møtedeltakarane. Utskrift av møteboka skal sendast medlemmane og varamedlemmane. Deltakande kommunar skal ha møteutskrifter frå møteboka i Samstyret.

Leiaren sender innkalling til møta i god tid, og han/ho leiar møta. Har leiaren forfall, eller er han/ho ugild i ei einskild sak, vert møtet leia av nestleiar. Dersom nestleiar ikkje er til stades, vel Samstyret med vanleg fleirtal ein møteleiar for høvet.

3. Samstyret tilset og seier opp revisjonssjef og anna personell i revisjonsdistriktet. Samstyret kan elles delegere tilsettingar til Arbeidsutval eller revisjonssjef. Samstyret fastset løns- og arbeidsvilkår for dei tilsette og ivaretek dei funksjonar som følgjer av arbeidsgjevaransvaret. Saker som gjeld løns- og arbeidsvilkår kan etter særskilt vedtak delegarast til Arbeidsuval.

4. Samstyret vedtek budsjett som skal sendast deltakarkommunane , innan 01.11. året før vedkomande budsjettår.

Samstyret fastset og godkjenner årsrekneskapen, og fordelinga av utgiftene på kommunane og dei øvrige oppdraga (kommunale særbedrifter), etter vedteken fordelingsnøkkel.

5. Samstyret har ikkje mynde til å ta opp lån, eller på annan måte pådra deltakarkommunane økonomiske forpliktelsar utan om det vedtekne årsbudsjett.

Det er ikkje krav om eigenkapialinnskot frå deltakarkommunane til revisjonsdistriktet.

6. Inntekter frå revisjon av føretak etter § 3, nr. 2, skal gå til frådrag før deling av utgifter på kommunane.

Desse føretaka betaler etter berekna timepris/minstepris e.l.;
- etter vedtak i Samstyret.

7. Kommunar og andre føretak til budsjettert revisjonsskostnad på minst kr. 25.000,- betaler a-konto ¼ forskotsvis pr. kvartal. Endeleg avrekning etter fastsett rekneskap for kvart år.

8. Samstyret skal sjå til at rekneskapen for revisjonsdistriktet vert ført på tilfredsstillande måte og etter prinsippa for god kommunal rekneskapsskikk.

Det skal leggjast fram ei årsmelding for Samstyret sitt arbeid med økonomisk oversyn for verksemda.

Årsmeldinga skal sendast deltakarkommunane til orientering. Kommunelova sine fristar for å avlegge rekneskap og årsmelding gjeld.

9. Samstyret har ansvaret for at revisjonen får tilfredsstillande arbeidstilhøve i kvar kommune, - herunder tilfredsstillande kontortilhøve. Samstyret fastset kvar revisjonen skal ha kontor.

§ 7 - REVISJONSSJEFEN SINE OPPGÅVER :

1. Revisjonssjefen har ansvaret for den daglege drifta av distriktsrevisjonen; - herunder personalansvar og budsjettansvar etter gjeldande retningslinjer. Han/ho rapporterer til Samstyret (og evt. Arbeidsutval).
2. Revisjonssjefen har sjølv, eller ved nokon i han/ho sin stad, møte- og talerett i Samstyret og Arbeidsutvalet sine møter.

Revisjonssjefen er sakshandsamar for Samstyret og Arbeidsutvalet si verksemd, og har ansvaret for at vedtak vert sett i verk. Revisjonssjefen skal vere møtesekretær for møter i Samstyret og Arbeidsutvalet.

3. Revisjonssjefen kan delegere myndet sitt til andre tilsette.

§ 8 - TILVISING, REVISJON, M.V. :

1. Revisjonssjefen tilviser distriktsrevisjonen sine utgifter, men kan delegere tilvisingsretten til andre tilsette. Tilvisingsretten gjeld ikkje utgifter som vedkjem revisjonssjefen personleg, eller ved tvil om hans/hennar sin habilitet.

Utgifter som ikkje kan tilvisast av revisjonssjefen, skal tilvisast av leiaren i Samstyret, eller nestleiar i styreleiaren sitt fråvær.

2. Vedtektene kan supplerast med økonomireglement.
3. Samstyret skal sjå til at revisjonsdistriktet sin rekneskap blir revidert på lovleg vis, og har ansvar for å fastsette årleg revisjonshonorar.

§ 9 - GODTGJERSLER :

1. For godtgjersler til samstyremedlemmane gjeld eige reglement vedteke av Samstyret.

§ 10 - MØTE- OG TALERETT :

1. Representantar for dei tilsette har møte- og talerett i Samstyret og Arbeidsutvalet sine møter etter Kommuneleva § 26; - jamfør Hovudavtalen.
2. Ordførarar og administrasjonssjefar i deltakarkommunane har møte- og talerett i Samstyret sine møter; - jamfør Kommuneleva § 9, nr. 4, og § 23, nr. 3.
3. Deltakarkommunane skal ha kopi av innkalling og sakliste for samstyremøta.

§ 11 - KOMPETANSE FOR VEDTEKTENE :

1. Samstyret vedtek framlegg til vedtekter og seinare endringar i desse.

Vedtekter og endringar skal godkjennast av deltakarkommunane sine Kommunestyret/ Bystyre.

§ 12 - PREMISSAR, ENDRINGAR - OPPHØYR :

1. Ved etableringa av det interkommunale samarbeidet om revisjonstenestene har samarbeidet ei rammeavtale med deltakarkommunane som inneber ei varigheit på 5 år, gjeldande frå 01.01.2005; med 12 månader oppseingstid. Dette innber at det vil vere mogleg å seie opp avtalen etter 4 år.

2. Opphøyr, innskrenkingar eller utviding/ending av den vedtekne revisjonsordninga kan berre skje etter vedtak og vilkår i samsvar med Kommunelova § 27, nr. 3.

§ 13 - TVISTEMÅL :

1. Eventuelle tvistar med omsyn til tolking av vedtektene vert avgjort av Departementet/Fylkesmannen.

*****

Desse vedtektene er handsama av Samstyret for Ytre Sunnfjord Revisjonsdistrikt, Indre Sunnfjord Distriktsrevisjon, Ytre Sogn Distriktsrevisjon, i møte høvesvis ....., ..., ..., og prolongert av Samstyret for 'KRYSS-revisjon' i konstituerande møte den .....2004 - sak xx/2004.

Vedtektene har vore ute på høyring hos deltakarkommunane som inngår i 'KRYSS-Revisjon', og er handsama av deltakarkommunane sine Kommunestyre/Bystyre. Tillitsmannsapparatet (dei tilsette) har også vore høyringsinstans.

Florø, Førde/Hyllestad, den xx.yy.2004

Styreleiar
Dagleg leiar/
Revisjonssjef:

Trygve Jacobsen, Mobil: 41 53 07 30
Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
3705.08.27845
987 608 064 MVA

Bremanger kommune
Kommunestyret v/Ordførar
6723 SVELGEN

Dyktar ref.: K-sak 020/2012 AV 15/3-12   Vår ref.: F:\bremanger\revisorvirke190312/   Arkivkode: 216   Journalnr.: 017 / 2012   Dokumentdato: 19. mars 2012

REVISOR SITT VIRKE OVERFOR BREMANGER KOMMUNE

Bremanger kommunestyre har i sak 020/12 sagt opp sitt eigarskap og si deltaking i den interkommunale samarbeidsavtalen og dei vedtekter som er for *Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord*.

KRYSS Revisjon er lite komfortable med måten denne saka er håndtert på og måten saka er kome opp på. Det manglar saksutgreiing og begrunnelse for det vedtak som er gjort i Kommunestyret. Revisor kjenner argumentasjonen, det som vart sagt og dokument som er trekt inn i to sakshandsamingar i Kontrollutvalet, høvesvis 27.02. og 01.03.12.

I e-post av 16. d.m. har underteikna sendt svar til kommunen v/økonomisjefen, på førespurnad om særattestasjon, der det er gjeve melding om at revisor er ikkje i stand til å signere noko for kommunen no inntil dei juridiske sidene er klarert.

Ein gjer merksam på dei tunge særattestasjonsoppgåver som ligg til signering frå revisor si hand no med absolutte rapporteringsfristar. Dette er noko som kan få konsekvensar for tilskotsmidlar og refusjonskrav. Vi nemner bl.a. særreporteringane for særleg ressurskrevjande brukarar, stadfesting av tal personar med psykisk utviklingshemming i kommunen, særreport for rus- og psykiatrimidlar, og refusjonskravet for momskompensasjon. Vi skal uansett vere profesjonelle i dette, men må forholde oss til revisjonsstandardene også her.

KRYSS Revisjon reknar med at Kommunestyret i si realitetshandsaming av saka har vurdert risikoen kring det faktum at revisor må legge ned verva sine umiddelbart slik saka er kome opp på og den måten vedtaket er blitt til på.

Førde den 19.mars 2012

Trygve Jacobsen,
Styreleiar (sign.)

Kommunerevisjonen
Ytre Sogn og Sunnfjord
Postboks 487, 6801 Førde
Terje Førde
Dagleg leiar/Revisjonssjef

Kopi: Kontrollutvalet
Rådmannen
Økonomisjefen

Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord /A
 - KRYSS REVISJON MØTEBOK SAMSTYRET 2012 Side 1

Organ SAMSTYRET	Dato 24. oktober 2012	Handsamar Styreleiar Trygve Jacobsen	Journ.nr. 110 / 2012
Saksnummer 17 / 2012	Motestad Florø, Flora Samf.hus	Arkivnr. / 216	Reg.nr. 2012/ 10.10.12

Tidlegare handsaming:

Organ Arbeidsutvalet	Saksnummer 09 / 2012	Motedato 21.09.12	Handsamar Dagleg leiar Terje Førde
--------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	--

Vedlegg:

Utsende vedlegg: Brev av 21.09.12 frå KRYSS Revisjon til Bremanger kommune v/Forhandlingsutvalet E-post av 19.09.12 frå varaordførar Nina Grotle Erklæring av 23.03.12 frå fungerande ordførar, varaordførar Nina Grotle Engasjementsbrev av 09.02.12 frå KRYSS Revisjon til Bremanger kommune Framlagt i møtet: Særutskrift av møteboka til Kontrollutvalet i Bremanger, sak 024/12, m/vedtak, frå møtet i Kontrollutvalet den 19.10.12.	Ikke-utsende vedlegg: Det vert vist til saksdokumenta i Samstyre møta 26.03.12 og 24.05.12, samt til saksvedlegga til møte i Arbeidsutvalet den 21.09.12.
--	--

D:\revisjon\KRYSS Revisjon\SAMSTYRET\2012\Sak1712\Samstyret\112

SAK 17/2012; «REVISORSAKA I BREMANGER KOMMUNE »

10.10.12; Styreleiar si tilråding til vedtak:

Samstyret tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Samstyret til vitande og saka vert avslutta frå KRYSS Revisjon si side.

SAK 17/12, SAMSTYRET SI HANDSAMING I MØTE 24.10.12 :

Det vart i møtet lagt fram særutskrift m/vedtak frå Bremanger kommune sitt Kontrollutval, sak 024/12, frå møtet den 19.10.12, og orientert om saksdokument som låg føre i saka.

SAMRØYSTES VEDTAK:

- 1. Samstyret tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Samstyret til vitande.*
- 2. Samstyret viser til brev av 23.03.12 frå Bremanger kommune om erklæring om tilfredsstillande revisjonstenester.*

Sign.	Kopi til: Samstyremedlemmane, Deltakarkommunane, Revisjonen, (Arkiv)
-------	---

Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord /A
- KRYSS REVISJON MØTEBOK SAMSTYRET 2012 Side 2

Organ SAMSTYRET	Dato 24. oktober 2012	Handsamar Styreleiar Trygve Jacobsen	Journ.nr. 110 / 2012
Saksnummer 17 / 2012	Motestad Florø, Flora Samf.hus	Arkivnr. / 216	Reg.nr. 2012/ 10.10.12

3. **KRYSS Revisjon kan ikkje leve med tvil om selskapet sin habilitet; - jfr. vedtak i Kontrollutvalet 19.10.12, sak 024/12 - om utføring av revisjonstenester overfor Bremanger kommune og ber om at dette vert avklara umiddelbart og seinast innan den 07.11.2012**
4. **Dersom Bremanger kommune vurderer at KRYSS Revisjon ikkje er habil, vert alle revisjonstenester innstilt med øyeblikkelig virkning.**

Kva saka gjeld:

Styreleiar, Trygve Jacobsen, og Nestleiar i Styret, Jorunn Ringstad, vil orientere frå møtet som vart avvikla i Bremanger kommune, Svelgen, på Svelgen Rådhus, tirsdag 11.09.12.

Saksopplysningar:

Saka vart førelagt Arbeidsutvalet igjen i møte den 21.09.12, sak 09/12, og vi siterer frå møteboka der:

«»

SAK 09/2012; ARBEIDSUTVALET SI HANDSAMING I MØTE DEN 21.09.12 :

Styreleiar og nestleiar i Samstyret orienterte frå møtet med Bremanger kommune sitt Forhandlingsutval i Svelgen Rådhus den 11.09.2012.

Styreleiar hadde laga til eit utkast til brev til Bremanger kommune. Dette vart lese opp i møtet.

Samrøystes vedtak i Arbeidsutvalet :

«»

1. *Arbeidsutvalet tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Styret til vitande.*
2. *Styreleiar sitt utkast til brev til Forhandlingsutvalet i Bremanger kommune vert å sende slik det låg føre. Gjenpart vert å sende Ordføraren og Rådmannen.*

«»

Nemnde brev er dagsett 21.09.12 og sendt Bremanger kommune sitt forhandlingsutval, med kopi til ordførar og rådmann, slik det låg føre i møtet i Arbeidsutvalet den 21.09.12. Brevet er teke inn som saksvedlegg i saka.

Det vert vist til den sakshandsaming som har funne stad i Samstyret i ekstraordinært møte den 26.03.12, til sak førelagt Arbeidsutvalet i møte den 19.04.12, til Samstyret sitt vedtak i sak 08/12 den 24.05.12 og sist til sak 09/12 i Arbeidsutvalet i KRYSS Revisjon den 21.09.12. Det vert også vist til skriv av 30.05.12 og e-post frå dagleg leiar til ordførar og rådmann (d. 01.06.12) m/vedlegg (brev 30.05.12, og utskrift frå vedtak i Samstyret 24.05.12), og til innkalling til forhandlingsmøte mellom Bremanger kommune sitt forhandlingsutval (tre personar inkl. varaordførar) og styreleiar og nestleiar i styret i KRYSS Revisjon den 11.09.12.

Sign.	Kopi til: Samstyremedlemmane, Deltakarkommunane, Revisjonen, (Arkiv)
-------	---

Organ SAMSTYRET	Dato 24. oktober 2012	Handsamar Styreleiar Trygve Jacobsen	Journ.nr. 110 / 2012
Saksnummer 17 / 2012	Møtestad Florø, Flora Samf.hus	Arkivnr. / 216	Reg.nr. 2012/ 10.10.12

Samstyret har tidlegare gjort vedtak om å krevje ei offentleg orsaking for den måten KRYSS Revisjon og tilsette i revisjonssamarbeidet er blitt handsama på frå Bremanger kommune i denne saka; - jfr. vedtak i Samstyret sak 26.03.12, sak 06/12, pkt. 3, der det heiter:

«»

Styreleiar får fullmakt til å ta kontakt med Bremanger kommune ved fungerande Ordførar Nina Grotle for utarbeiding av ei felles pressemelding som skal innehalde fakta i saka og ein offentleg beklagelse frå kommunen.

Pressemelding skal underteiknast av Styreleiar i KRYSS Revisjon og fungerande Ordførar i Bremanger kommune. «»

Det er halde to forhandlingsmøter tidlegare, utan at det har kome noko særleg konkret ut av dei. I tillegg var det kalla inn til eit nytt tredje møte, den 11.09.12, der tre representantar frå Bremanger kommune, nemnd som Bremanger kommune sitt forhandlingsutval, var til stades. Dei hadde på nytt bede om å få møte styreleiar og nestleiar i Styret i KRYSS Revisjon i denne saka.

Det ligg føre ein del korrespondanse på e-post mellom Styreleiar i KRYSS Revisjon, Trygve Jacobsen, og varaordførar i Bremanger kommune, Nina Grotle. Styreleiar bad om konkret agenda for møtet, og dette vart motteke pr. e-post, vedlagt brev/innkalling av 24.08.12.

I eit sammøte mellom styreleiar, nestleiar i styret og dagleg leiar, i Førde måndag 10.09.12, vart det «oppdaga» at skriv av 24.08.12 var utsendt i to versjonar med ulike kulepunkt. Brev har imidlertid same dato og same dokument-id.

Styreleiar og nestleiar i styret vil orientere om kva som har vore gjort i denne saka dei siste månadene og kva som kom fram i møtet den 11.09.12. Det vert vist til brev av 21.09.12 som er sendt frå KRYSS Revisjon og signert av både styreleiar og nestleiar i Samstyret.

Det er dagleg leiar si oppfatning at ein bør søkje å få 'landa denne saka' på ein fornuftig måte; ein gong for alle. Ingen er tente med at dette skal få halde fram slik det har vore det siste halve året.

Sign.	Kopi til: Samstyremedlemmane, Deltakarkommunane, Revisjonen, (Arkiv)
-------	---

024/12 OPPFØLGINGSLISTE 3-2012 OG MERKNADER - BREMANGER

Sakshandsamar: Asgeir Tveit. SEKOM- sekretariat
Dato: 10.10.2012

Utval	Dato	Uty.- Saksnr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutval	19.10.2012	024/12	-	Ja
Formannskap		-	-	
Kommunestyre		-	-	

Saksvedlegg.

- Oppfølgingsliste 3-2012 Bremanger.

Andre dokument i saka (ikkje vedlagt):

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar.

Tilråding frå sekretariat til kontrollutvalet:

- Oppfølgingslista 3-2012 Bremanger vert teken til vitande.

KONTROLLUTVALET SITT VEDTAK:

Oppfølgingsliste 3-2012 Bremanger vert teken til vitande.

Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.

1. Vurdere om KRYSS revisjon kan leggje ned sitt virke som følge av ei evt. oppseiing av avtalen.
2. Vurdere habiliteten til KRYSS revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sida av brev frå styret i Kryss revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.

Styreleiar:
Dagleg leiar/
Revisjonssjef:

Trygve Jacobsen, mob. 41 53 07 30
Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
3705.08.27845
987 608 064 MVA

Bank:
Org. nr.:

Kopi: Rådmannen
Varaordfører
Kontrollutvalet

Bremanger kommunestyre
v/Ordfører

6723 SVELGEN

Dykkar ref.:
Vedtak 19/10-12, sak 024/12
i Kontrollutvalet

Vår ref.:
WKUBrekskriv251012

Arkivkode:
216

Journalnr.:
118 / 2012

Dokumentdato:
25. okt. 2012

KRYSS REVISJON – SAMARBEIDSAVTALE BREMANGER KOMMUNE

Vi er kjende med innhaldet i Kontrollutvalet sitt vedtak i sak 024/12 den 19.10.12, som lyder slik:

«»

Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.

1. Vurdere om KRYSS Revisjon kan legge ned sitt virke som følge av ei evt. oppseiing av avtalen.
  2. Vurdere habiliteten til KRYSS revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sida av brev frå styret i Kryss revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.
- «»

KRYSS Revisjon hadde ordinært Samstyremøte den 24.10.12, der "Revisorsaka i Bremanger kommune" var til handsaming, og der det låg føre framlegg til vedtak om at saka ville bli endeleg og formelt avslutta frå KRYSS Revisjon si side; - jfr. vårt skriv sendt Bremanger kommune den 21.09.12.

Vi er kjende med at både ordfører, varaordfører og øvrige medlemmar i kommunen sitt forhandlingsutval var til stades i kontrollutvalet i denne sak. At dei var innkalla særskilt i denne saka går ikkje fram av møteinnkallinga til møtet og det ligg heller ikkje føre særskild saksutgreiing til saka som underbyggjer det vedtak som blei gjort. KRYSS Revisjon var heller ikkje særskilt innkalla til å ta del i dette møtet. Selskapet har såleis vore avskoren frå å uttale seg før vedtak blei gjort i ei slik sak.

Det er innhenta møteprotokoll frå møtet, og særutskrift av saka og vedtaket i Kontrollutvalet i sak 024/12, vart førelagt representantane i Samstyret i møte den 24. d.m. Skriv og meldingar i saka er også innhenta. Det vart i Samstyret også referert frå kommunikasjon (e-postar) som dagleg leiar i KRYSS Revisjon har hatt med kommunen ved rådmann og ordfører (01.06.12 og 16.10.12).

Selskapet og alle tilsette vurderer fortløpande sin uavhengigheit til alle oppdrag, og skal minst årleg nedteikne og uttale seg om dette skriffileg. Dette følgjer av internasjonal revisjonsstandard og er underlagt ekstern kvalitetskontroll. Vi viser til oppdragsansvarleg revisor sin uavhengigheitserklæring for 2012 som er handsama både i Kontrollutvalet og i Bremanger Kommune-styre.

Etter dei tre møta som har vore i denne saka mellom Bremanger kommune sitt forhandlingsutval og KRYSS Revisjon v/underteikna (Styreleiar) og vår nestleiar i Samstyret, var vi av den oppfatning at begge partar var innstilte på å vere ferdig med denne saka no; etter møtet i Svelgen den 11.09.12. Eit samla Samstyre er derfor både undrande til og skuffa over den vendinga saka no igjen har fått.

Med bakgrunn i vedtaket i Bremanger kommune sitt Kontrollutval den 19. d.m., vart det under handsaming av sak 17/2012 i Samstyret den 24.10.12 gjort følgjande samrøystes vedtak i Samstyret:

«»

1. *Samstyret tek innhaldet i orienteringa frå Styreleiar og Nestleiar i Samstyret til vitande.*
2. *Samstyret viser til brev av 23.03.12 frå Bremanger kommune om erklæring om tilfredsstillande revisjonstenester frå KRYSS Revisjon.*
3. *KRYSS Revisjon kan ikkje leve med tvil om selskapet sin habilitet; - jfr. vedtak i kontrollutvalet 19.10.12, sak 024/12 – om utføring av revisjonstenester overfor Bremanger kommune, og ber om at dette vert avklara umiddelbart og seinast innan den 07.11.2012.*
4. *Dersom Bremanger kommune vurderer at KRYSS Revisjon ikkje er habil, vert alle revisjonstenester innstilt med øyeblikkelig virkning.*

«»

Til orientering legg vi ved særutskrift av møteboka til Samstyret i sak 17/2012, kopi av vårt brev av 21.09.12 og Bremanger kommune sitt brev om erklæring av 23.03.12.

I det vi viser til eit samrøystes vedtak i Samstyret i KRYSS Revisjon tør vi be om at svarfristen vert overholdt.

Førde, den 25. oktober 2012
Med helsing
for eit samrøystes Samstyre
i KRYSS Revisjon

Trygve Jacobsen,
Styreleiar (sign.)

KRYSS REVISJON
KOMMUNEREVISJONEN I
YTRE BØGN OG SUNNFJORD

Kommunerevisjonen
Ytre Bøgn og Sunnfjord
Postboks 487, 611 Førde
Terje Førde
Dagleg leiar/Revisjonssjef

Vedlegg:

- ① Vedtaket til Kontrollutvalet i Bremanger, sak 024/2012
- ② Særutskrift av møteboka til Samstyret, i KRYSS Revisjon, sak 17/2012
- ③ Brev av 21.09.12 til Bremanger kommune frå KRYSS Revisjon
- ④ Brev av 23.03.12 frå Bremanger kommune til KRYSS Revisjon

Bremanger Kommunestyre
v/Ordføreren

6723 SVELGEN

Dykkar ref.:	Vår ref.:	Arkivkode:	Journalnr.:	Dokumentdato:
KU-sak 27.02.12, sak 08/12	Møte 22.03.12	026&58	064/2012	30. mai 2012
KU-sak 01.03.12, sak 10/12	Møte 18.04.12			
Kst-sak 20/12 og 22/12	Samstyresak 260312			
	Samstyresak 240512			

«REVISORSAKA I BREMANGER» – BREMANGER KOMMUNE SITT EIGARSKAP OG DELTAKING I DET INTERKOMMUNALE REVISJONS-SAMARBEIDET 'KRYSS REVISJON'

KRYSS Revisjon vart etablert i 2005 og er eit interkommunalt revisjonssamarbeid som er eigd av 11 kommunar, mellom dei Bremanger kommune, med eit gjensidig solidarisk ansvar. KRYSS Revisjon er eit budsjettkopla og non-profit-basert samarbeid, der over- og underskot vert ulikna mellom kommunane. Selskapet er politisk styrd gjennom eit Arbeidsutval (5 repr.) og ein representantskap på 11 med ein representant frå kvar av eigarkommunane. Representantskapet har nemninga Samstyret.

«Revisorsaka i Bremanger» har vore til handsaming i ekstraordinært Samstyremøte den 26.03.12, i KRYSS Revisjon sitt Arbeidsutval den 19.04.12 og no sist i nytt Samstyremøte den 24. d.m. Vi viser også til møta som har vore mellom Bremanger kommune sitt Forhandlingsutval og vår Styreleiar og Nestleiar, i møte i Førde 22.03.12 og 18.04.12.

Den 26.03.12 gjorde Samstyret samrøystes vedtak om bl.a. følgjande:

«»

- *KRYSS Revisjon vil overprøve Bremanger Kommunestyre sitt vedtak i K-sak 020/2012, ved å klage på vedtaket og krevje vedtaket ulovleg etter Forvaltningslova, § 41.*
- *Styreleiar får fullmakt til å ta kontakt med Bremanger kommune ved fungerande ordførar Nina Grotle, for utarbeiding av ei felles pressemelding som skal innehalde fakta i saka og ein offentlig beklagelse frå kommunen. Pressemeldinga skal underteknast av Styreleiar i KRYSS Revisjon og fungerande Ordførar i Bremanger kommune.*

«»

Regionskontor for kommunane:

Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Flora
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:

Førde, Jølster, Naustdal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 21, 6800 Førde
Postboks 487, 6801 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:

Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

I møtet i Førde den 22.03.12, som Bremanger kommune sitt forhandlingsutval bad om, vart det beklaga det som var blitt gjort i Bremanger Kommunestyre sitt møte 15.03.12, sak 020/12. Dagen etter møtet i Førde; dvs. 23.03.12, mottok KRYSS Revisjon via e-post frå fungerande ordførar Nina Klara Grotle, ei erklæring om full tillit til revisor og KRYSS Revisjon.

Det har vore to drøftingsmøter mellom Bremanger kommune sitt Forhandlingsutval og KRYSS Revisjon sin Styreleiar og Nestleiar. Dagleg leiar i KRYSS Revisjon har ikkje vore med på desse møta. Begge møta har vore i Førde, høvesvis den 22.03.12 og den 18.04.12.

Til drøftingsmøtet i Førde den 18.04.12 la Styreleiar i KRYSS Revisjon fram eit utkast til ordlyd i ei felles pressemelding utan at kommunen sitt forhandlingsutval var villige til å drøfte denne noko nærmare. Det vart påberopa at fungerande ordførar og Forhandlingsutvalet ikkje hadde mandat eller fullmakt til å signere ei slik sak; trass i at det var dei sjølve som hadde teke initiativ til og bedt om begge møta med KRYSS Revisjon. KRYSS Revisjon er svært skuffa over den måten Bremanger kommune som seriøs avtalepart og medeigar har handtert dette på.

Ettersom Kommunestyre den 27.03.12 gjorde vedtaket frå 15.03.12, *om inkje*, har ein valgt å ikkje effektuere denne delen av Samstyret sitt vedtak av 26.03.12, sjølv om vi likevel har innhenta eksterne juridiske vurdering av den måten saka er handtert på av Kontrollutvalet i Bremanger den 27.02. og 01.03. og av Bremanger Kommunestyre den 15.03.12.

Saka har vore førelagt Samstyret til realitetshandsaming i møte den 24. d.m., der det vart gjort slikt samrøystes vedtak:

«»

Samstyret tek innhaldet i saka og orienteringane i møtet til vitande, og syner til erklæring av 23.03.12 frå Bremanger kommune om full tillit til revisor og revisjonstenestene som KRYSS Revisjon leverer til kommunen. På bakgrunn av dette stiller Samstyret seg undrande til den politiske handsaminga av saka.

Samstyret i KRYSS Revisjon kan ikkje akseptere at tilsette i selskapet får ei slik handsaming som ein har hatt i denne saka.

«»

Med helsing

for KRYSS Revisjon

Trygve Jacobsen,
Styreleiar.
(sign.)

Terje Førde
Dagleg leiar

UTKAST TIL
FELLES PRESSEMELDING:

BREMANGER KOMMUNE ORSAKAR HANDSAMINGA AV KRYSS REVISJON

KRYSS Revisjon vart etablert i 2005 og er eit interkommunalt revisjonssamarbeid eigd av 11 kommunar, mellom dei Bremanger kommune, med eit gjensidig solidarisk ansvar. KRYSS Revisjon er eit budsjettkopla og non-profit-basert samarbeid, der over- og underskot vert utlikna mellom kommunane. Eit samla Styre i KRYSS Revisjon er sterkt kritisk til at Bremanger kommune har gjort seg skuld i å ta inn utanforliggende tilhøve av privat karakter, i ei sak om revisor sin eigenerklæring om uavhengigheit. Styret i KRYSS Revisjon har handsama denne saka i ekstraordinært møte den 26.03.12.

Bremanger kommune beklagar med dette utan atterhald måten KRYSS Revisjon er blitt handsama på i den såkalla "revisorsaka". Kommunen si politiske handsaming har vore svært uryddig og omdømmesvekkjande for KRYSS Revisjon som selskap generelt og for dagleg leiar Terje Førde spesielt. Kommunen uttrykkjer gjennom denne pressemeldinga full tillit til KRYSS Revisjon og dagleg leiar, og vidarefører revisjonssamarbeidet som før.

Den 27.03.2012 *oppheva* Bremanger kommunestyre einstemmig vedtaket gjort 15. mars der samarbeidsavtalen med KRYSS Revisjon vart sagt opp.

Bremanger/Førde, 18. April 2012

Nina Grotle
Fung. ordførar

Trygve Jacobsen
Styreleiar Kryss Revisjon

Vedlegg 7

Harry Gulestøl

From: Nina Grotle [nklagr@online.no]
Sent: 21. juni 2012 17:30
To: Leo Cirotzki; Harry Gulestøl
Subject: Fw: Bremanger kommune og KRYSS Revisjon
Attachments: Brev etter Samstyret sitt vedtak 240512 Bremanger-saka.doc; UTKAST TIL PRESSEMELDING frå BREMANGER KOMMUNE og KRYSS Revisjon 180412.doc

Hei!

Etter avtale vidaresender eg brev frå KRYSS Revisjon. Dette brevet ligg på Bremanger kommune si postliste, 4. juni. Gjer dåkke spesielt merksame på Revisor sitt vedlegg til brevet.

Mvh
Nina

----- Original Message -----

From: Karl Vidar Førde
To: Bremanger formannskap
Sent: Friday, June 08, 2012 8:55 AM
Subject: VS: Bremanger kommune og KRYSS Revisjon

Hei!

Eg og varaordførar har diskutert korleis vi skal håndtere saka vedr. KRYSS Revisjon framover. Vi har konkludert med at varaordførar håndterer denne saka vidare, i og med at ho har vore med i møta med styret i KRYSS Revisjon. Varaordførar ynskjer å ta ei orientering vedr. KRYSS Revisjon på tysdag. Sender etter avtale med varaordførar mail med vedlegg frå Terje Førde-KRYSS Revisjon. Ein ynskjer at mailen ikkje blir vidareformidla innan orienteringa har funne stad.

Ha ein fin dag!

Med venleg helsing

Karl Vidar Førde
Ordførar

Bremanger Kommune

Mobil 95982950
E-post kvf@bremanger.kommune.no

Fra: Førde Terje [<mailto:Terje.Forde@kryssrevisjon.no>]
Sendt: 1. juni 2012 11:25
Til: Karl Vidar Førde; Tom Joensen
Emne: Bremanger kommune og KRYSS Revisjon

Hei.

Sender info ang saka slik at politisk og administrativ leiing i kommunen er orientert:

Vedlegg 7

«Revisorsaka i Bremanger» var til handsaming i Samstyret sist torsdag, og det er oversendt brev kring dette, d. 30.05.12, som eg i original la i postkassa vis-à-vis servicekontoret i dag tidleg, i signert og underteikna stand.

Eg legg ved dette i word-format her. Eg legg også ved det utkast til felles pressemelding som Forhandlingsutvalet til Bremanger kommune vart invitert til å vere med på, men som dei ikkje har gjeve tilbakemelding på. Utkastet er forfatta av Styreleiar Trygve Jacobsen og Nestleiar Jorunn Ringstad, i representantskapen i KRYSS Revisjon, og blei utlevert i eit drøftingsmøte i Førde den 18.04.12, som Bremanger kommune sitt Forhandlingsutval bad om. Før det var det halde eit møte i Førde, som også Forhandlingsutvalet til kommunen bad om; den 22.03.12. Etter KRYSS Revisjon si oppfatning er det ikkje kome noko ut av desse møta. Som det går fram av brevet er ein samla og samrøystes representantskap svært skuffa over den måten Bremanger kommune her har opptrådt på i eit interkommunalt samarbeid.

For eigen rekning vil eg legge til at eg som revisjonssjef og fagansvarleg for revisjonstenestene i alle 11 kommunane, så håper eg at denne saka ikkje er eit bilde på korleis Bremanger skal opptre i interkommunale samarbeid. Det er 10 andre kommunar i dette samarbeidet som har tankar og meiningar om dette, og som har hatt forventningar til ei offentleg orsaking frå kommunen si side. Det er vel ingen tvil om at slik Bremanger har handtert denne saka, så har det krenka omdømmet til KRYSS Revisjon generelt og omdømmet til underteikna spesielt.

Vi har alltid hatt ein god dialog og kommunikasjon med administrasjonen og dei tilsette ute i tenesteområdene. Det er vi glade for og det opplever vi framleis. Tilbakemeldingane er også at alle kommunane og dei øvrige oppdraga er godt nøgde og tilfreds med KRYSS Revisjon sine tenester. Etter det som har skjedd og måten tilsette i KRYSS Revisjon er blitt behandla på, av dei to øverste tilsynsorgana i Bremanger kommune (Kommunestyret og Kontrollutvalet), sliter vi av forstålege grunnar med å ha tillit til leiinga i Kontrollutvalet. Det er vel riktig å vere open på dette overfor ein seriøs avtalepart og medeigar. Det er vårt håp at kommunen og Kommunestyret ser utfordringane som er i samvirket mellom revisor og kontrollutval framover. Vi skal opptre profesjonelt og korrekt i forhold til den rolla og dei oppgåver og det ansvar vi har, ved å stå for høg kvalitet på dei revisjons- og rådgjevingstenester som kommunen skal ha.

mvh

Terje Førde

Dagleg leiar/revisjonssjef

Mobil: 99229227

E-post: terje.forde@kryssrevisjon.no

Styreleiar:
Dagleg leiar/
Revisjonssjef:

Trygve Jacobsen, Mobil: 41 53 07 30
Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
3705.08.27845
987 608 064 MVA

Bank:
Org. nr.:

Bremanger kommune
Forhandlingsutvalet
Postboks 104
6721 SVELGEN

Kopi: Ordførar Karl Vidar Førde
Rådmann Tom Joensen

Dykkar ref.:
Møte 11.09.12

Vår ref.:
Møte 11.09.12

Arkivkode:
216/bre

Journalnr.:
054 / 2012

Dokumentdato:
21. sept. 2012

Aug. revisjonssamarbeid med KRYSS Revisjon

Det vert vist til møte den 11.09. d.å.

Styreleiar og nestleiar har drøfta saka på bakgrunn av nemnde møte, og kan gje følgjande tilbakemelding:

KRYSS Revisjon har sidan selskapet vart oppretta i 2005 hatt faste rutiner på utsending av engasjementsbrev til eigarkommunane. Engasjementsbrevet følgjer valperioden, og vert såleis sendt den einskilde kommune etter at kommunevalet for den aktuelle perioden er ferdig. For valperioden 2011 – 2015 vart engasjementsbrevet til Bremanger kommune sendt den 09.02.12 og stila til kommunen sitt kontrollutval med gjenpart til politisk leing v/ordførar og administrativ leiar v/rådmannen. KRYSS Revisjon følgjer på dette området såleis dei krav avtaleverket stiller og dei revisjonsstandardane som vert kravd. Engasjementsbrevet er handsama i kommunen sitt kontrollutvalet i møte den 27.02. d.å., under "Skriv og Melding" nr. "SM 04-12". Til orientering kan ein opplyse om at brevet ligg på kommunen si postliste som er offentleg tilgjengleg for ålmenta.

Engasjementsbrev til kommunane gjev ei råmeomtale av dei oppgåver som KRYSS Revisjon skal gjennomføre i løpet av valperioden, og legg derfor også føringar for disponering av våre revisorar i utføring av finansiell revisjon og forvaltningsrevisjon. Det er ein omfattande prosess i KRYSS Revisjon ved utarbeiding av engasjementsbrev til dei 11 kommunane, når det gjeld bruk av selskapet sine personalressursar for valperioden. For inneverande valperiode er våre oppdragsgjevande revisorar engasjert ut i frå ein fagleg vurdering m.o.t. fordeling av oppdraga i dei ulike kommunane, og det er såleis ikkje aktuelt for selskapet å foreta ei endring av dette no. Bremanger kommune har i brev av 23.03.12 skriftleg gjeve tilkjenne for Samstyret, at kommunen ikkje har noko å utsette på kvaliteten på dei revisjonstenestene som KRYSS Revisjon leverer til kommunen.

Vi vil i den samanheng også syne til at KRYSS Revisjon er underlagt løpande eksternt tilsyn i tråd med regelverket for denne type verksemder, og det har aldri komme merknader på at kvaliteten på tenestene ikkje er i samsvar med regelverket. Dette syner at selskapets tilsette har ein høg fagleg standard og høg integritet i det arbeiet som vert utført i høve den einskilde kommune. Korleis selskapet skal bruk sine perosnalressursar for neste valperiode, vert først vurdert internt i selskapet i løpet av 2015.

Med dette ser KRYSS Revisjon seg ferdig med saka.

Regionskontor for kommunane:

Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Florø
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:

Førde, Jølster, Naustidal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 21, 6800 Førde
Postboks 487, 6801 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:

Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Førde den 21.09.12

Trine Jacobsen
styrelseiar

Jorunn Ringstad
nestleiar

Fra: Førde Terje
Sendt: 16. oktober 2012 07:34
Til: Tveit Asgeir; Øvrebø Vidar
Kopi: Tom Joensen (Tom.Joensen@bremanger.kommune.no); kvf@bremanger.kommune.no; Nina Klara Grotle (Nina.Klara.Grotle2@bremanger.kommune.no)
Emne: SV: Innkalling kontrollutvalsmøte 19.10.2012
Vedlegg: E-post frå varaordf NGrotle 190912 til Styreleiar i KRYSS.pdf

Eg viser til e-post med varsel om innkalling til kontrollutvalsmøte i Bremanger den 19.10.

Vi fekk opplyst at møtet i Bremanger var flytta til den 30.10.

Vi er i avslutningsfasen på overordna analyse, og har hatt den 30.10. som ein dato å forholde oss til. Analysedokumentet er stort sett klart, og arbeidet er i slutføringsfasen no.

Ser av innkallingspapirene at brev av 21.09.12 frå styreleiar og nestleiar i styret vårt, til kommunen sitt forhandlingsutval, er teke med som skriv og melding. Kvifor er ikkje spørsmålsbrevet/e-posten frå varaordførar av 19.09.12 til vår styreleiar, og agendaen for møtet som var i Svelgen den 11.09.12, med ?

Og kvifor er ikkje møtereferatene frå dei tre møta som har vore mellom Bremanger kommune sitt forhandlingsutval og KRYSS Revisjon sin styreleiar og nestleiar i Styret, med som referatsaker, eller vert det ikkje skrive referat/protokollar frå slike møter. Det er kommunen sitt forhandlingsutval som har bede om alle tre møta. Det er dei som har referatansvaret her. Kvar blir i tilfelle informasjonen av ? Det er underleg at kun svarbrevet er med og ikkje det som ligg bak ?

Åleine er vel det brevet intetsigande .... men det dokumenterer og forklarar ein heil del ..

I møtet den 11.09.12 vart det påpeika frå forhandlingsutvalet at kommunen ikkje hadde fått engasjementsbrev frå KRYSS Revisjon sidan 2005. Forstå det den som vil ! Sjå nemnde brev av 21.09.12. I e-posten 19.09.12 frå varaordførar vart KRYSS Revisjon bedt om å kome med eit engasjementsbrev til kommunen. Der står det også at engasjementsbrevet skal til handsaming i Kontrollutvalet den 30.10. og at det etterpå skal til Kommunestyret. Det var ein påstand og eit krav som blei framsett frå forhandlingsutvalet til Bremanger kommune i møtet i Svelgen den 11.09.12, mellom kommunen sitt forhandlingsutval og vår styreleiar og nestleiar i styret. Eit engasjementsbrev er revisjonsfag og har ingenting med drifta av KRYSS Revisjon å gjere, og som dei styrande organ: heri styreleiar og nestleiar i styret, tek seg av. Dei revisjonsmessige oppgåver og det revisjonsfaglege ansvaret kviler åleine på revisjonssjefen og hans stab. Vi er aldri kontakta frå forhandlingsutvalet kring dette, og kvifor eit slikt spørsmål eller ikkje kjem fram via sekretariatet og/eller kontrollutvalet, eller at dette blir teke opp via kommunen sitt kontrollutvalssekretariat eller kontrollutvalet direkte, - men dukkar opp i eit slikt møte, er vi undrande til. Kontrollutvalet er vel innforstått med at dei sjølve har fått nemnde engasjementsbrev og at dei faktisk har handsama det i møte 27.02.12. (sjå innkallingspapirene og det som ligg åpent for alle på nettet).

Svarbrevet av 21.09. forklarar korleis vi handterer engasjementsbrev, og at kommunen sitt kontrollutval faktisk og reelt har fått dette skrivet (sendt frå oss 09.02.12) og at det var til handsaming i kontrollutvalet sitt møte den 27.02.12.

Som revisjonssjef er eg undrande til kva agenda og mandat forhandlingsutvalet har og kva/kven som er opphavet til å framsette krav om eit engasjementsbrev, som kommunen har fått og som er handsama i kontrollutvalet, og som er å finne for ålmenta også, på heimesidene til både kommunen og kontrollutvalet/SEKOM.

Eg vil vurdere å sende ein førespurnad til kommunen sin ordførar og rådmann om kva mandat forhandlingsutvalet her har og kva kommunikasjon og/eller dialog som er mellom forhandlingsutvalet, kontrollutvalet og kommunestyret.

Underteikna har ikkje moglegheiter til å vere til stades i kontrollutvalet i Bremanger den 19.10., men slik møtekartet er, er vel ikkje det nødvendig heller. Til informasjon så er eg også i Oslo på obligatorisk fagleg oppdatering den

30.10. Eg minner om at vi har 11 kommunar som vi gjer særskilde avtaler med om revisjonstenester, møter, etc., så det er ikkje ãlltid like lett å tilpasse oss når møter og møtedatoer stadig blir skifta på.

mvh
Terje Førde
Dagleg leiar/revisjonssjef
Mobil: 99229227
E-post: terje.forde@kryssrevisjon.no

Fra: Tveit Asgeir

Sendt: 10. oktober 2012 16:05

Til: 'Bremanger kommune (post@bremanger.kommune.no)'; Førde Terje; cirotzki@online.no; Gulestøl Harry (harry.gulestol@elkem.no); Igland Anne Sofie Hauge (annzofa@hotmail.com); inger.rise.hallset@eninvest.net; Kjelkenes Are (are.kjelkenes@elkem.no); Lisæter Leni Marie (Leni-marie.lisaeter@fiskeridir.no); Nordbotten Rune (run-norb@online.no); sigrid.solheim@c2i.net; Solheim Gjert Kåre (post@gksolheim.no); Årøen Joar (joar.aron@etrygg.no)

Kopi: 'Førde Karl Vidar (karl.vidar.forde@bremanger.kommune.no)'; 'tom.joensen@bremanger.kommune.no'; 'nina.klara.grotle2@bremanger.kommune.no'; Trine Vokuhl; Førde Terje

Emne: Innkalling kontrollutvalsmøte 19.10.2012

Vedlagt følger innkalling til kontrollutvalsmøte. Faste medlemmer får innkallinga også tilsendt pr. post. Denne vert postlagt i morgon. Sak 022/12 vil bli ettersendt pr e-post måndag 15.10.12 og lagt ut på nettet same dag.

I og med at Leni Lisæter har permisjon møter 1. vara fast i perioden Lisæter har permisjon. Kontrollutvalet har gjort vedtak om at 1. vara skal møte fast, 2. vara møter derfor fast i perioden Lisæter har permisjon.

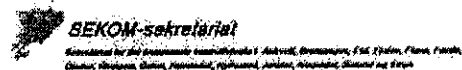
1. vara er Joar Årøen. 2. vara er Are Kjelkenes.

Revisor har møte- og talerett. Ordførar har møte- og talerett. Rådmannen har fått kopi av innkallinga.

<http://www.sekom.no/Artikkel.aspx?AId=2709&back=1&Mid1=956&Mid2=&Mid3=&>

Med helsing

Asgeir Tveit

e-post: asgeir.tveit@sekom.no

Heimeside: www.sekom.no

Postboks 338, 6802 FØRDE

Tlf: 57 82 22 90

Mob: 976 15 363

Twitter: @sgrtv

028/12 OVERORDNA ANALYSE– BREMANGER KOMMUNE

Sakshandsamar: Asgeir Tveit. SEKOM- sekretariat
Dato: 20.11.2012

Utval	Dato	Utv.- Saksnr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutvalet	28.11.2012	028/12	-	Ja
Formannskap	-	-	-	Nei
Kommunestyret	-	-	-	Nei

Saksvedlegg

- Oversendingsbrev, datert 19.11.12
- Dokumentet «Overordna analyse for Bremanger kommune» med vedlegg, datert 26.10.2012.

Andre dokument i saka (ikkje vedlagt):

Kommunelova.

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar av 15.06.2004.

Forskrift om revisjon i kommunar og fylkeskommunar av 15.06.2004.

Kontrollutvalssak 026/11 «Overordna analyse».

Tilråding frå sekretariat til kontrollutvalet:

- Det vert vist til dokumentet Overordna analyse for Bremanger kommune, datert 20. november 2012 og presentasjon av Overordna analyse av Kryss revisjon.
- Overordnaanalyse vert å nytte som grunnlag for å prioritere prosjekt i plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012-2016.
- Plan for forvaltningsrevisjon vert lagt fram som sak i neste møte i kontrollutvalet.

Kontrollutvalet sitt vedtak:

OVERORDNA ANALYSE– BREMANGER KOMMUNE

Sakshandsamar: SEKOM-sekretariat v/Asgeir Tveit

Innleiing – Kva saka gjeld

Som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon skal det utarbeidast overordnaanalyse. Overordnaanalyse vert lagt fram.

Saksopplysningar:

Etter forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar skal kontrollutvalet sjå til at det årleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Det skal lagast plan for forvaltningsrevisjon i kommunen for valperioden innan 31.12. året etter kommunevalet, i denne omgang altså innan 31.12.2012. Kommunestyret skal vedta planen etter innstilling frå kontrollutvalet.

Planen for forvaltningsrevisjon skal vere basert på ein overordna analyse av verksemda i kommunen ut frå risiko- og vesentlegheitsvurderingar med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på dei ulike einingane og tenesteområda.

Forvaltningsrevisjon er i forskrift om revisjon i kommunar og fylkeskommunar av 15.06.2004 definert som: *"Systematisk vurdering av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknad ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Under dette om:*

- a) *forvaltninga brukar ressursar til å løyse oppgåver som samsvarar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,*
- b) *forvaltninga sin ressursbruk og verkemiddel er effektive i høve til måla som er sett på området,*
- c) *regelverket vert etterlevd,*
- d) *styringsverktøy og verkemiddel til forvaltninga er føremålstenlege,*
- e) *vedtaksgrunnlaget frå administrasjonen til dei politiske organ samsvarar med offentlege utgreiingskrav,*
- f) *resultat i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sine føresetnader og/eller resultat for verksemda er nådd."*

I kontrollutvalssak 026/11 "Overordna analyse", vedtok kontrollutvalet at det vart tinga overordna analyse frå Kryss revisjon.

Vi vel å handsame overordna analyse i eit møte før møtet om plan for forvaltningsrevisjon for å gje kontrollutvalsmedlemene høve til å setje seg godt inn i overordna analyse og ha høve til, etter at overordna analyse er presentert av revisor, å tenkje gjennom kva forvaltningsrevisjonsprosjekt ein bør prioritere i plan for forvaltningsrevisjon.

Kryss revisjon har no utarbeidd overordna analyse. Denne er datert 20.11.2012. Kryss revisjon presenterer overordna analyse i møtet.

SEKOM-sekretariat har ein mal for plan for forvaltningsrevisjon. Malen vil bli nytta som SEKOM-sekretariat sitt forslag til "Plan for forvaltningsrevisjon". Denne vert lagt fram i neste møte. Kontrollutvalet si oppgåve vil vere å velje 3 – 5 prosjekt i dokumentet «Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt, 2012 – 2016 Bremanger kommune», i denne omgong gjerne på eit overordna nivå, som skal leggjast inn i prioritert rekkjefølgje i planen.

Sekretariatet sine vurderingar:

KRYSS REVISJON

KOMMUNEREVISJONEN I
YTRE SOGN OG SUNNFJORD

Dagleg leiar/
Revisjonssjef:

Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
3705.08.27845
987 608 064 MVA

Bank:
Org. nr.:

Kontrollutvalet i Bremanger kommune
v/SEKOM-Sekretariat
Postboks 338
6802 FØRDE

Dykkar ref.:
Vedtakk i Bremanger,
Bestilling Kontrollutvalet

Vår ref. :
[Wf\overordnaanalyse 1438](#)

Arkivkode :
216

Journalnr. :
061 / 2012

Dokumentdato:
19. november 2012

OVERORDNA ANALYSE, 1438 BREMANGER KOMMUNE

Det vert vist til vedtak i kontrollutvalet i Bremanger og til bestilling av 'overordna analyse' for Bremanger kommune. Det er bedt om at KRYSS Revisjon skulle ta på seg dette arbeidet og få utarbeidd ein ny overordna analyse som skal kunne nyttast som grunnlagsmateriale for utarbeiding av ei plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll/selskapskontroll i Bremanger kommune inneverande valperiode.

I vårt arbeid har vi innhenta oppdatert informasjon frå administrasjonen i kommunen. Vi viser i den samanheng til vårt skriv av 07.02.12 til rådmannen. Vi viser også til rådmannen sitt svarbrev tilbake til oss, m/vedlegg, d. 10.04.12. Her kjem rådmannen med fleire konkrete innspel/utfordringar på moglege kontrollområder å gjennomføre forvaltningsrevisjonar på og som han ser nytteverdi i. Vår opplisting i punkt 5.2, bakerst i analysedokumentet må sjåast i samanheng med rådmannen sine innspel. Vi kunne ha supplert vår opplisting i punkt 5.2 med innspela frå rådmannen, men har valgt å legge ved rådmannen sitt brev m/vedlegg. Vi gjer merksam på at ikkje alle vedlegg er lagt ved analysedokumentet; jfr. opplistinga under 'innhald'.

Det har vore eit omfattande kartleggingsarbeide der ein har prøvd å halde fokuset på eit overordna nivå slik forskriftene stiller krav om. Dette har vore ein vanskeleg balansegang, men det er vår oppfatning at det som følgjer i den utarbeidde dokumentasjonen og analysedokumentet skal kunne vere tilstrekkeleg som eit grunnlagsmateriale for kontrollutvalet og kommunestyret sitt vidare arbeid med å velje ut konkrete kontrollområder/forvaltningsrevisjonar. Det bør takast omsyn til at ein kommuneorganisasjon og kommuneforvaltninga/forvaltningsapparatet vil vere under kontinuerleg vurdering/ending på mange felt, og at mange nye oppgåver tilflyte kommunen frå overordna myndigheiter.

Utfordringane vil vere å velje ut dei riktige kontrollområda og det/dei riktige prosjekt med rett fokus som har nytteverdi for forvaltninga og kommunen. Vi minner om at dei folkevalde kan velje ut andre prosjekt enn kva som er nemnde i vedlagde dokument, dersom det er ønskeleg. Her står både kontrollutvalet og kommunestyret fritt i kva form, omfang og innhald ein forvaltningsrevisjon skal ha og korleis den skal gjennomførast.

Regionskontor for kommunane:
Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Flora
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:
Førde, Jølster, Naustdal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 23, 6800 Førde
Postboks 487, 6802 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:
Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Vi vil kunne gå gjennom arbeidet som er gjort og gje nærmare informasjon om innhaldet i det som ligg føre, dersom dette er ønskjeleg.

Det vert gjort merksam på at den utarbeidde overordna analysen for Bremanger kommune har vore til verifikasjon hos rådmannen, etter at vi sende dokumentet m/vedlegg over til han pr. e-post 27.09.12, og det ligg føre tilbakemelding frå rådmannen i Bremanger pr. e-post av 01.10.12. Rådmannen har gjeve tilbakemelding om at den utarbeidde overordna analysen er eit grundig dokument som belyser fleire områder som er relevante og nyttige i høve til gjennomføring av forvaltningsrevisjon.

Vi sender med dette over det analysedokument som er utarbeidd frå vår side, m/vedlegg. Vi håper De er nøgde med det som ligg føre og at dette er tilstrekkeleg for Dykkar vidare arbeid.

Kopi av dette skriv, samt analysedokumentet, er oversendt rådmannen og ordføraren.

Florø, den 19. november 2012
Med helsing

 KEYSS REVISJON
KOMMUNEREVISJONEN I
TRINE VOKUHL OG SUNNFJORD

Trine Vokuhl
Kommunerevisor I

VEDLEGG .

Overordna analyse, d. 26.10.12, m/vedlegg

Kopi: Ordføraren i Bremanger
Rådmannen i Bremanger

Dagleg leiar/
Revisjonssjef:
Bank:
Org. nr.:

Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
3705.08.27845
987 608 064 MVA

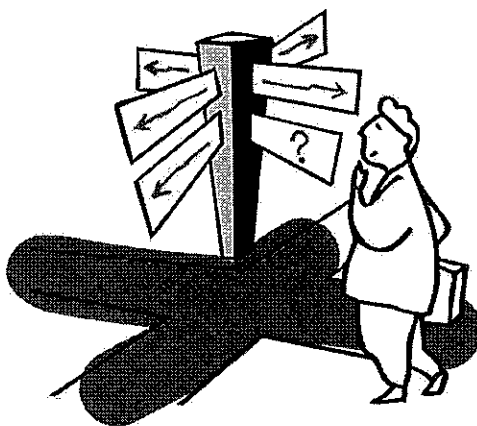
Dyktar ref.:
Bestilling Kontrollutvalet

Vår ref.:
\\analyse2012\bremanger/1f

Arkivkode:
216

Journalnr.:
053 / 2012

Dokumentdato:
26. okt. 2012

OVERORDNA ANALYSE GRUNNLAGSMATERIALE FOR PLAN FOR GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Innhald

1	Bakgrunn	1
2	Føremål	2
3	Korleis den overordna analysa er utført	3
3.1	Modell	3
3.2	Risiko	6
3.3	Identifisering av risikoområde i kommunen	6
3.4	Rammeverk for god kommunal forvaltning	7
4	Risikoområder i Bremanger kommune	9
4.1	Produktivitet	9
4.2	Oppfølging av vedtak.....	13
4.3	Økonomistyring.....	14
4.4	Måloppnåing	17
5	Oversikt over mogleg innhald i plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt	18
5.1	Kort om planen.....	18
5.1.1	Selskapskontroll	20
5.1.2	Sluttord	20

Vedlegg:

5.2.a.	Oversikt over mogleg innhald i plan for gjennomføring av	sider 22 - 29
	forvaltningsrevisjonsprosjekt	
5.2.b.	Oversikt over selskap der Bremanger kommune er deltakar/medeigar.....	side 30

Øvrige vedlegg:

Aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekt, pkt. 5.2.

5.3. Oversikt over verksemdar og selskap som Bremanger kommune er deltakar/medeigar i

Tekniske risikovurdering, frå revisjonsplanen 2012 Bremanger, m/kakediagram

Administrativt organisasjonskart

Politisk organisasjonskart

Oversikt sentrale fagsystem/programvare med ansvarsfordeling

Hovudtal, inntekter og utgifter, pr. 31.12.2011 m/kakediagram

Hovudoversikter årsrekneskapen 2011

Revisjonsberetning 2011

Rådmannen sitt skriv av 10.04.12 (m/vedlegg) til revisor

Revisor sitt brev av 07.02.12 vedr. informasjoninnhenting

Brev årsoppgjeret 2011 frå revisor d. 05.01.12

Rådmann/økonomisjef si fullstendigheiterklæring til årsrekneskapen for 2011, d. 15.02.12

Revisorbrev 05.01.12 vedr. risiko for misleghald i Bremanger kommune

Rådmannen sitt svarbrev av 16.01.12 vedr. rådmannen sin vurderingar kring risiko misleghald

Årsmelding for Bremanger kommune 2011

Revisor sitt brev av 02.10.12 til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane vedr. kontrollutvalsfunksjonen

Fylkesmannen sitt svarbrev av 22.10.12 vedr. samansetting av kontrollutvalet i Bremanger

Ikkje vedlagt:

Intern styringsdokument, delegasjonsreglement, økonomireglement, tilsettingsreglement, permisjonsreglement, etiske retningslinjer

Fylkesmannen sine tilsynsrapportar kring særlovgevinga (ref. www.fylkesmannen.no \ Bremanger)

Årsrekneskap, økonomi- og handlingsplan, årsbudsjett

Kommunestyret og kontrollutvalet sine møteprotokollar

Overordna analyse frå 2008 m/vedlegg

1 Bakgrunn

Hausten 2008 utarbeidde KRYSS Revisjon ein overordna analyse for Bremanger kommune sitt kontrollutval. Denne vart seinare handsama av både kontrollutvalet og av Bremanger kommunestyre. Dokumentet vart nytta som grunnlag for utvelging av forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskaps-/selskapskontroll. Dagens forskrifter stiller krav om rullering av analysedokumentet og at det skal vedtakast ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon for inneverande kommunevalperiode.

Kontrollutvalet v/SEKOM-sekretariat har teke opp spørsmålet om å få utarbeidd ein overordna analyse for Bremanger kommune, der kommunerevisjonen er beden om å gjennomføre dette arbeidet.

I forskrifter for Kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar av 15.06.2004, (med seinare endringar), er det lagt opp til at kontrollutvalet minst ein gong i løpet av valperioden skal utarbeide ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen bør rullerast, og grunnen til dette er at kommunane stadig er under omstilling og står overfor stadig større utfordringar. Risikoområda vil såleis kunne vere under kontinuerleg endring.

Forskriftene stiller krav om at *planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt* skal byggje på ei *overordna analyse* av kommunen si verksemd ut frå vurderingar av risiko- og vesentlegheit. Oppgåva er forholdsvis og ansvaret for både den overordna analysa og utarbeiding av planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjon er lagt til kommunen sine øverste tilsynsorgan; dvs. Bremanger kommunestyre og kommunen sitt kontrollutval.

Tilsynsforskrifter for kommunane sine kontrollutval og den kommunale revisjon, er tiltak frå lovgeverane for å forsterke forvaltningsrevisjonen med tanke på auka kvalitet, omfang og effektivitet i den kommunale tenesteproduksjon, og den kommunale forvaltninga generelt. Som ein del av dette er ansvaret for forvaltningsrevisjon lagt til kontrollutvalet som må syte for tilstrekkeleg med ressursar og bestille dei konkrete forvaltningsrevisjonstenestene, følge opp gjennomføringa av prosjekta, og rapportere tilbake til kommunestyret.

Ein har i dette arbeidet bygt vidare på det analysedokumentet som låg føre hausten 2008, der revisjonen sin kunnskap og innsikt om kommunane og kommuneforvaltninga er samordna kommune for kommune, samstundes som ein også har innhenta ytterlegare informasjon og kunnskap/dokumentasjon frå kommunen sin administrasjon. Ein har i dette hatt drøftingar/møter/korrespondanse med administrasjonen og rådmannen om saka. Ein viser også til dei siste års hendingar kring kommunen si befatning med 'Terra-saka' og kommunen sine engasjement og konsekvensar innan finansforvaltning. I den samahneg viser ein også til at kommunen er under spesiell rapporteringsplikt til, og overvåking frå, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane si side. Kommunen er inne på Fylkesmannen si ROBEK-liste og har spesialavtale for nedbetaling/inndekking av akkumulert underskot. Kommunen er også involvert i føreståande tvistesaker og rettssaker av betydeleg økonomisk karakter.

I arbeidet med utarbeiding av overordna analyse har ein også nytta seg av informasjon via KOMmunal og STATleg RAPportering (= KOSTRA-informasjon, økonomi- og tenestedata som kommunen sjølv har rapportert inn i databasen), og også fletta inn grunnlagsmateriale og revisjonsfaglege vurderingar som kommunen sin revisorar nyttar i sine prioriteringar og vurderingar i høve utarbeiding av ein *årleg* revisjonsplan for kommunen. Med bakgrunn i dette materialet gjorde revisjonen eit forholdsvis omfattande arbeid ved første gongs framskaffing

av informasjon til, og for å utarbeide, ei overordna analyse av Bremanger kommune, og konkluderte på dette. Det er dette materialet som er gjennomgått på nytt, saman med ny informasjon, og som er oppdatert og innhenta frå rådmannen, og samafatta i dette dokument. Bakerst, som vedlegg, ligg det føre nokre framlegg til moglege innspel og idèar som eventuelt kan nyttast som eit grunnlag for utarbeiding av ein årsplan for forvaltningsrevisjon. Rådmannen i Bremanger har i brev av 10.04.12 (m/vedlegg) kome med innspel på konkrete områder som det kan vere etter hans synsstad kan vere føremålstenleg å sjå nærmare på ved val av forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Kontrollutvalet og Kommunestyret i Bremanger kommune står heilt fritt i sine vurderingar/prioriteringar, og kan velge ut det ein måtte ønskje å sjå nærmare på. Det er imidlertid eit krav i gjeldande forskrifter at det skal gjennomførast minst eitt forvaltningsrevisjonsprosjekt i kvar kommune kvart år. I forhold til intensjonen i dei samarbeida som er etablert i høve økonomiske motiv og føresetnader, bør ein vurdere samordning kommunar imellom med tanke på "gjenbruk" og "fleirbruk" (synergieffektar i arbeidet, osv.); - dette ikkje minst med tanke på kost-/nytteeffektar i høve tilsyns- og kontrollfunksjonane.

2 Føremål

Hensikta med forvaltningsrevisjon er m.a. å bidra til ei betre og meir effektiv kommunal forvaltning. Når det blir utført forvaltningsrevisjon, vert det sett fokus på økonomi og måloppnåing i ein vid forstand. Med henvisning til Kommunelova § 77, nr. 4, kan *forvaltningsrevisjon* definerast som "*systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkningar ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger*".

Forvaltningsrevisjon fekk sin heimel ved endringar i Kommunelova allereide den 23.09.1992, (Ny Kommunelov, med verknad frå 01.01.93), og sidan den tid har ein stadig større del av revisjonen sine ressurser blitt nytta til den type revisjonsarbeid. Ved endringar av Kommunelova frå 01.07.2004, er dette ytterlegare forsterka, med eit nytt *Kapittel 12, om Tilsyn og kontroll*, der det også er utarbeidd nye forskrifter for både revisjon av kommunar og om kontrollutvalet sine oppgåver og ansvar for tilsyn og kontroll i eigen kommune. Det øverste tilsynsansvar i kommunen er sterkt påpeika i lovendingane, og dette påkvider heilt og fullt "*Kommunestyret sjølv*"; - dvs. i Bremanger kommune: Bremanger Kommunestyre (§ 76), som har Kontrollutvalet (§ 77) og Revisor (§§ 78 og 79) som sine verkøy for å utføre den nødvendige kontroll og det nødvendige tilsyn med både eigenforvaltninga, og selskapskontroll (ny § 80) i dei verksemdar der kommunen har særleg interesser eller medeigarskap.

Behovet for forvaltningsrevisjon er stort, men varierer også stort frå kommune til kommune. Mykje avhenger her også kva *appetitt kommunen sitt Kontrollutval* har til dette, og ikkje minst kva ressurser som blir stilt til rådvelde for tilsyn og kontroll i eigen kommune. Ein kommune står overfor betydelege utfordringar. Sentrale myndigheiter, og også innbyggjarane, stiller stadig større krav til kvalitet. Myndigheitene stiller også større krav til økonomisk effektivitet og at kommunane vert drifta kostnadseffektivt. I tillegg har ein marknaden som bidreg til auka konkurransen om kompetansen i den offentlege forvaltninga. Det er også eit faktum at det i det offentlege har vore, og framleis er, eit manglande samsvar mellom mål og ressurser. Som ein konsekvens av "Terra-saka" må Bremanger kommune finne rom for tapsinndekking/underskotsinndekking med store beløp kvart år over ein 10-års-periode; - ei stor utfordring som i seg sjølv krev handlingar og tiltak som vil påverke heile forvaltninga og den

samla tenesteproduksjon. Risikoaspekta i dette vil kunne vere mange og varierte, og dette kjem i tillegg til alle andre risiko- og vesentlegheitsforhold som elles finst i kommunen i dag.

Dette betyr at kommunen må fokusere meir på styring. Dei politiske styringsorgana og forvaltninga elles (administrasjonen i kommunen) må styre etter fleire variablar (ikkje berre økonomiske data). Dei må ha tettare rapporteringar, kvalitet i rapporteringane, ei tett oppfølging med tiltak (praktisk avvikshandtering), og ei stramare evaluering av måloppnåinga. Det blir såleis stillt større krav til kommunalt leiarskap og kommunalt (offentleg) eigarskap. Bremanger kommune vil ved inngangen til 2013 og åra framover framleis vere under spesielt tilsyn frå Fylkesmannen. Også derifrå er det stilt klare krav til den kommunale drifta, der det også er stillt forholdsvis strenge krav til rapportering, avviksrapportering og avvikshandtering. Ved utøving av forvaltningsrevisjon bidreg tilsynsorgana – revisjonen og kontrollutvalet - til

- *å synleggjere forbettringsområder som kan bidra til auka produktivitet og måloppnåing i forhold til politiske vedtak, intensjonar og føresetnader*
- *å bidra med informasjon til kommunen sine beslutningstakarar, som kan vere til nytte for*
  - * *kontrollutvalet sitt tilsyn med forvaltninga*
  - * *leiinga si vurdering av moglegheiter for meir sparsom/ økonomisk drift, auka produktivitet, større effektivitet og betre måloppnåing*

Identifisering og utvelging av forvaltningsrevisjonsprosjekt er viktig slik at ressursane vert sett inn på riktig område, og kommunen får prosjekt med høg nytteverdi, dvs. at forvaltningsrevisjonen gjev effektar i form av organisasjonsmessig læring og utvikling i kommunen.

Tilbakemeldingar frå kontrollutval og administrasjonen i kommunane er at denne type revisjon er etterspurd, interessant og nyttig.

KRYSS-Revisjon ønskjer å levere forvaltningsrevisjonsprosjekt som betyr noko for kommunen, den folkevalde, administrasjonen og innbyggjarane !

3 Korleis er overordna analyse, og rulleringa av denne, utført?

3.1 Modell

Den overordna analysa har teke utgangspunkt i modellen som er presentert i figuren nedanfor (sjå side 5). Til grunn ligg ei tradisjonell *verdikjedeanalyse*, som vi har tilpassa den kommunale organiseringa. For å identifisere truslar som kommunen står overfor, har ein nytta seg av erfaringar frå tidlegare revisjon og den kunnskap og innsikt *revisor* sit inne med om kommunen. Sentralt her er også informasjon frå rådmannen og tenesteeiningane og det som elles er omtala i periode-/årsrapportar. I tillegg er det lagt opp til bruk av ein del nøkkel-tal frå KOSTRA-rapporteringane (økonomi- og tenestedata). KOSTRA står for K^{ommunal} og S^Tatleg R^{apportering}, og er eit nasjonalt rapporteringssystem der alle kommunar og fylkeskommunar i landet rapporterer rekneskaps- og tenestedata til ein felles informasjons-

database i Staten. Analysa bygger for øvrig på moment henta frå anerkjent teori og internasjonale standardar; jamfør revisjonen sine interne arbeidsdokument i høve produksjon av årlege revisjonsplaner overfor kommunen.

Det har i tillegg vor eitt godt samarbeid mellom revisor og administrasjonen der ein har utveksla kunnskap om oppdraget *Bremanger kommune*. Ein har også prøvvd å få fram kva kommunen sitt kontrollutval er opptekne av og har målsettingar om i komande år når det gjeld forvaltningsrevisjon. Revisor har i skriv av 07.02.12 til rådmannen utfordra kommuneleiinga på å kome med innspel på områder som administrasjonen ser det ønskjelegg å få undersøkt nærmare og kanskje gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt på. Ein har søkt å klargjere roller og ansvar, der ein også har søkt å få oversikt over dei styringsdokument som gjeld, samt korleis den politiske og administrative organisasjonsstrukturen ser ut i dag. Rådmannen si tilbakemelding i brev av 10.04.12 m/vedlegg er opplysende og klargjerande i forhold til det revisor har spurt om. Rådmannen sitt svarbrev m/vedlegg er teke inn som vedlegg til dette dokument.

Det er i ei viss grad bygt vidare på sentrale styringsdokument som gjev føringar på korleis Bremanger kommune skal driftast; bl.a. årlege bindande årsbudsjett, økonomi- og handlingsplanar. Vi viser også til resultat- og sårbarheitsanalyser/-rapportar, årshjulet, årsmeldingar, revisjonspapirer over fleire år, kontrollutvalet sine møtekart/ saker og møteutskrifter dei siste åra, spesielle saker, revisjonsrapportar, Fylkesmannen sine tilsynsrapportar på ulike felt, KOSTRA-data, m.v. Alle innspel og refererte dokument er det i ei viss grad teke omsyn til i den rullering som her ligg føre, men vektlagt på ulikt vis. Også "Terra-saka" og verknadene av Bremanger kommune si befatning med den, må ein ha med seg inn i diskusjonane kring dei risiki- og vesentlegheitsmomenta som evt. skal kunne leggst til grunn i ein plan for gjennomføring av forvaltningrevisjonar i kommunen framover.

Det er eit forholdsvis omfattande bakgrunnsmateriale som er underliggende for det dokument som er samanfatta frå revisor si side, der fokuset heile vegen har teke utgangspunkt i *risikoforhold* og *vesentlegheit*, samstundes som ein bevisst har søkt å halde fokuset på eit *overordna nivå* slik forskriftene stiller krav om. Dette kan vere ein vanskeleg øvelse og ein vrien balansegang. Utfordringane her ligg imidlertid til *kontrollutvalet* og *kommunestyret* å velge ut *riktige kontrollobjekt med rett fokus*, der "*dypdykk*" inn i *kommuneforvaltninga* skal gjennomførast som eigne forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Iflg. Kommunelova vil den overordna målsettinga til kommunen vere *rasjonell og effektiv forvaltning av dei kommunale fellesinteresser*. For å nå dette målet må kommunen ha

- ☉ *ei god måloppnåing*
- ☉ *rett oppfølging av vedtak*
- ☉ *god økonomisk styring* og
- ☉ *ein optimal produktivitet*

Desse fire forholda blir vidare definert som føresetnader for å nå hovudmålet.

Nedanfor viser vi desse forholda i ein figur som viser *kommunen sin verdikjede*:

Kommunes hovedmål (komm. § 1):
Rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser

Forutsetninger (forskrift om revisjon § 7):

Optimal produktivitet

Riktig oppfølging av vedtak

God økonomistyring

God måloppnåelse

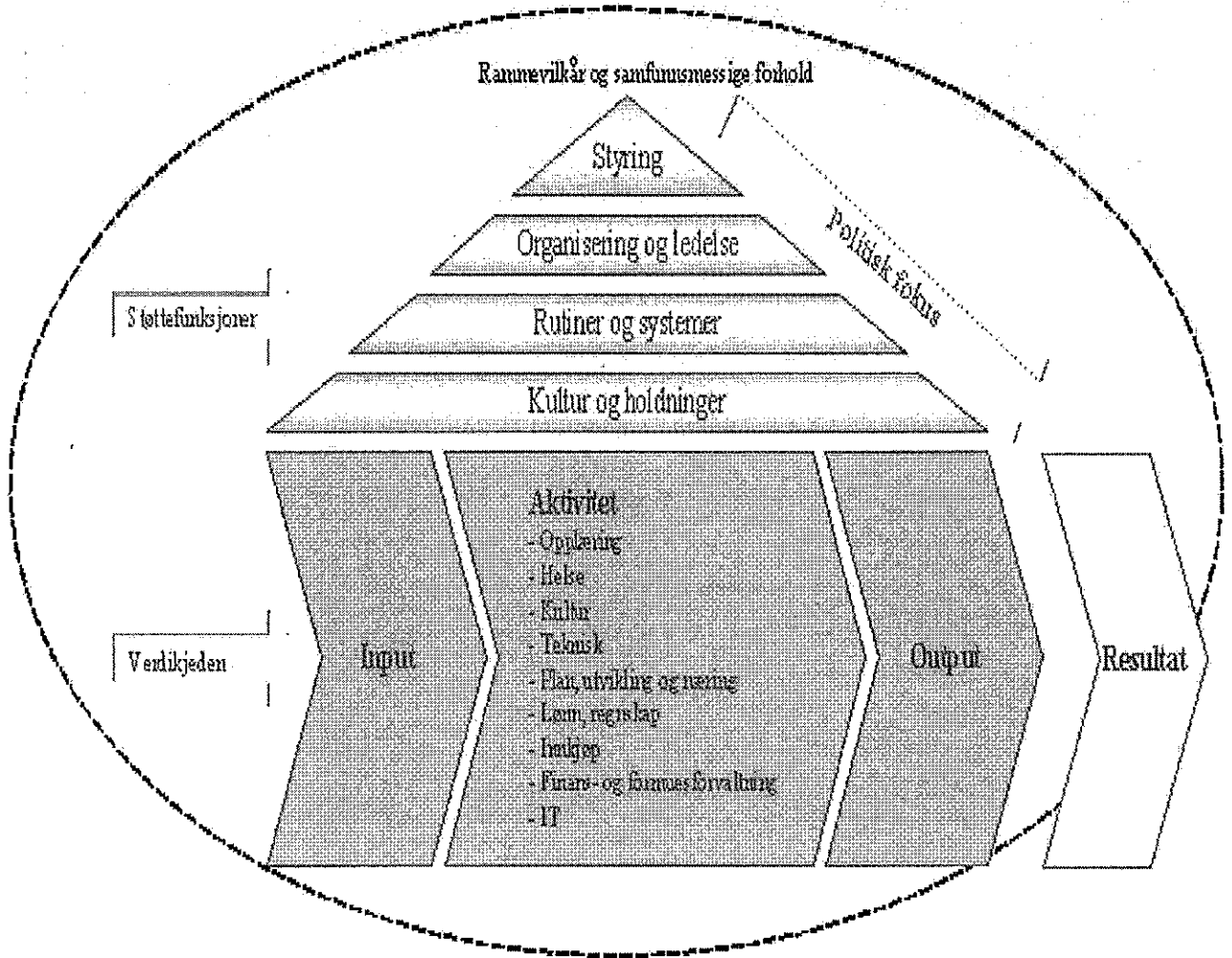

Fig. Kommunen verdikjede

I verdikjeden blir verdiane i kommunen skapt. Verksemda/kommunen sine primæraktivitetar ligg i verdikjeda. "Input" (innsatsfaktorane) er til dømes tilsette, utstyr, bygningar og kapital. Aktivitetane er dei arbeidsoppgåvene som tilfører verdi til dei ulike tenestene ("output").

Støttefunksjonar er funksjonar som gjer at kommunen er i stand til å utføre primærfunksjonane. Dette er styring, organisering og leiing, rutinar, prosedyrer, prosessar og system, kultur/væremåte og haldningar. I tillegg må ein kommune kunne forhalde seg til rammevilkår og samfunnsmessige forhold, t.d. ytre faktorar gjevne av Staten og lovmakarane, og krav og rettigheter frå brukarane av dei kommunale tenester (innbyggjarane i kommunen). Endringar i rammevilkår kan vere endringar i rammeoverføringar, budsjettbevilgningar, og endringar i rente- eller løns- og prisnivå, m.v.

I ei viss grad er det er lagt opp til bruk av KOSTRA-data for å identifisere risiko knytta til dei ulike føresetnadene. Dette blir gjort ved ei benchmarkanalyse (samanlikning) av sentrale nøkkeltal i kommunane, samanliknbare kommunar, osv. Dette er økonomi- og tenestedata som kommunane sjølve har rapportert inn til den sentrale databasen; - gjennom kvartalsvis og årlege innrapporteringar. Frå revisor si side er det nytta reint revisjonsfaglege vurderingar og skjønn i høve risiki og vesentlegheitsvurderingar knytta til kommunen si forvaltning. Desse vurderingane er tekne inn i eit *teknisk risikovurderingsskjema* (som i seg sjølv er eit dokument unnateke offentlegheit) forbeholdt *oppdragsansvarleg revisor* (administrasjonen har ikkje innsynsrett i revisjonsplandokument), men totalkonklusjonane og prioriteringane som revisor har gjort i høve risiki- og vesentlegheitsforhold, er i ei viss grad hensynteke i det som ligg føre her. Denne er visulaisert i eit kakediagram som følgjer dokumentet.

3.2 Risiko

Risikovurderingar og målsettingar heng nøye saman. Ei risikovurdering består av å identifisere relevante truslar når det gjeld oppnåing av kommunen sine målsettingar. Ein risiko i denne samanheng tyder berre at det er ei moglegheit for tap; - ikkje oppfyljing av mål.

Det finst, eller bør finnast, ei rekke målsettingar i kommunen. Målsettingar kan vere kommunen sine strategiar og verdier eller målsettingar for dei einskilde tenestene, for rekneskapsrapportering, eller generelt for å halde drifta innan lover, forskrifter, regelverk og vedtak. Årsmeldinga for Bremanger kommune for 2011 er eit fyldig og solid dokument som har i seg omtaler og vurderingar kring den kommunale drifta, samt utfordringar som kommunen står overfor.

Det er kommunen sitt interne kontrollsystem (administrative rutinar) som skal identifisere/avdekke og motverke risikoforhold. Risiko kan skuldast både eksterne og interne faktorar. Eksterne faktorar kan vere ny lovgjeving eller nye reguleringar/endingar, eller omstillingar, nyorganisering, etc., som gjer at driftsplanar, delegasjon, rammeverk og strategiar må endrast. Det kan også ha med økonomiske endringar å gjere. Desse kan ha innverknad på avgjerdsler/beslutningar om finansiering eller kapitalutgifter. Interne faktorar kan vere eit samanbrot i IKT-systema, e.l. Dette kan ha stor innverknad på drifta eller endingar i leiinga som påverkar måten einskilde kontrollrutiner vert utført på.

Etter å ha identifisert ein trussel, må ein vurdere kor stor risikoen er. Ein trussel som ikkje har nokon betydning eller konsekvens for kommunen, og som med lav sannsynlegheit vil inntruffe, er det mindre grunn til å uroe seg over. Risikoen vert difor fastsett av to forhold; *konsekvensen og kor vesentleg eit forholdet er, og kor sannsynleg det er at dette vil kunne skje.*

3.3 Identifisering av risikoområde i kommunen

Den overordna analysa består i å identifisere eksterne og interne faktorane som utgjør risiko for at kommunen ikkje skal nå føresetnadene. Det er eigenskapar ved dei fire støttefunksjonane som avgjer kva slags risiko det t.d. er for at kommunen ikkje har ei god økonomistyring.

Analysa er utført ved hjelp av eit forholdsvis detaljert skjema knytta til kvar av dei fire føresetnadene. Revisor sine vurderingar er vertikalt knytta til dei ulike forvaltningsområda, på tvers av organisasjonsstrukturen, og er talfesta. Om *kommunen har formulert strategiar/overordna mål for den økonomiske utviklinga inneværende år, og på lengre sikt, er eit*

spørsmål som revisor stiller for å finne ut om styringa, og måten styringa skjer på, er eit risikotilhøve i seg sjølv. Forhold som seier noko om kva slags risiko rutinar og system utgjer i forhold til god økonomistyring, vert vurdert mot omfanget og kvaliteten på dei rutinar og kontrolltiltak som skal sikre korrekt økonomisk informasjon til rett tid.

Utfyllinga av skjemaet er gjort ved ei ein gjennomgang av revisor sin kunnskap og informasjonssinnhenting, samt samtaler i revisjonsteamet kring revisjonsområda. (løn, inntekt, utgift, nybygg og nyanlegg/driftsmiddel, finans, overføring, likvid, årsoppgjer, osv.)), der ein også har lagt til grunn informasjonssinnhenting som er innhenta frå kommuneadministrasjonen.

Dette betyr at det i det alt vesentlege er lagt opp til ei besvaring basert på den erfaring, kunnskap og innsikt kommunen sine revisorarar og kontrollutvalssekretariatet har om kommunen, med supplement frå det administrasjonen har gjeve i si tilbakemelding. Det må her også nemnast at sentrale kommunale dokument som årsbudsjett, årsrekneskap, årsmeldingar og plandokument, etc., er gjennomgått for innhenting/framskaffing av naudsynt informasjon. Risiki her blir såleis berre identifisert på eit *overordna nivå*. I bakgrunns materialet som ligg til grunn for analysa, ligg såleis også ei *revisjonsfagleg/teknisk risikovurdering* som er gjennomført av revisor i samband med utarbeiding av revisjonsplan for kommunen/oppdraget, samt dei siste års møteprotokollar frå kontrollutvalet i Bremanger kommune og eventuelle konkrete vedtak som politiske styringsorgan eller spesielle tiltak som administrasjonen har gjort (om det finst slike av vesentleg karakter).

I sum munnar dette ut i nokre abstrakte talstorleikar som viser indikatorar på kva områder som bør tillegkast vekt i det komande revisjonsår. Ut frå dette, og den øvrige informasjon som ligg til grunn, har ein søkt å kome fram til ei *uprioritert liste* over kva slags område som kan vere risikofylte, eller kva kontrollutvalet bør vurdere å ta med i sine prioriteringar for komande år overfor kommunestyret når det gjeld forvaltningsrevisjonsprosjekt. Utvelginga av forvaltningsrevisjonsprosjekt på bakgrunn av den overordna analysa vil derfor kunne vere med å sikre fokus på områder der risikoen er vurdert å vere størst. Inklusive i dette ligg det også at det kan vere hensynteke spesielle problemstillingar som administrasjonen ønskjer nærmare vurdert, eller områder som administrasjonen sjølv faktisk ønskjer nærmare tilsyn og kontroll på; jfr. rådmannen sitt skriv av 10.04.12.

3.4 Rammeverk for god kommunal forvaltning :

Dei viktigaste føremåla med å ha etablert ei trygg og god kommunal forvaltning, er at det blir skapt, og at ein opprettheld, eit tillitsforhold mellom kommunen og omverda. Innbyggjarane og brukarane av dei kommunale tenestene, er viktige aktørar i dette, men det er også viktig at tilliten blir oppretthalden også i forhold til forretningsmiljøet, næringslivet og myndighetene. Med forretningsmiljø og næringsliv forstår ein i denne samanheng det lokale næringsliv, bank og finans-/kredittinstitusjonar, leverandørar, kundar, lokale foreiningar, lag og organisasjonar, andre kommunar og eventuelle interkommunale samarbeid i regionen/distriktet.

Lokalforvaltninga - som ein kommune og kommunestyret *er* i denne samanheng – er styrd av myndighetene gjennom lover og forskrifter, og myndighetene fører sjølv kontroll og har tilsyn med lokalforvaltninga i den løpande drifta. Her spelar også media ei etterkvart ikkje ubetydeleg rolle; i forholdet mellom kommune og den omverdenen kommunen skal ha tillit ifrå. Ved å etterleve dei grunnleggande prinsippa i god kommunal forvaltning (internasjonalt

nemnt som: "Corporate Governance"/God verksemdstyring), vil også forholdet til media kunne byggast på ein positiv måte for alle partar ved at kommunen har åpenheit omkring saker, saks-handsaming og vedtak.

I perspektivet *god kommunal forvaltning* er det viktig at *Kommunestyret* - som direkte etter lova framstår som det øverste myndighetsorgan og samstundes også skal opptre som det øverste tilsynsorgan i kommunen -, ivaretek behovet for tilsyn og kontroll på ein tilfredsstillande måte. Ansvar er nedfelt i kommunelova, og bevisstgjer og understrekar viktigheita av tilsyn og kontroll. Årsaka er enkel: Innbyggjarane og skattebetalarane skal ha tillit til at kommunen forvaltar fellesskapet sin interesser på best mogleg måte, og etter dei politiske avveiningar og prioriteringar som til eikvar tid blir gjenspeila i kommunestyret si saman- setting, og gjennom dei intensjonar og premissar som blir lagt i kvart års budsjettvedtak. I dette ligg det at ein skal strebe etter å få best mogleg tenesteyting ut av kvar krone i årsbudsjettet. Rådmannen sine viktigaste oppgåver er å sørge for at beslutningsgrunnlaget for politiske vedtak er tilfredsstillande og grundig gjennomarbeidde, og at politiske vedtak blir effektuert og gjennomført, og at kommunen elles følgjer dei bestemmelsar som gjeld for forvaltninga. Eit velfungerande samarbeid med god kommunikasjon og åpenheit mellom politisk leing og administrasjonen, anser ein som ein grunnleggande føresetnad for god kommunal forvaltning.

Gjennom følgjande skisse/figur prøver vi å beskrive *kommunal organisering og rammeverket for god kommunal forvaltning*:

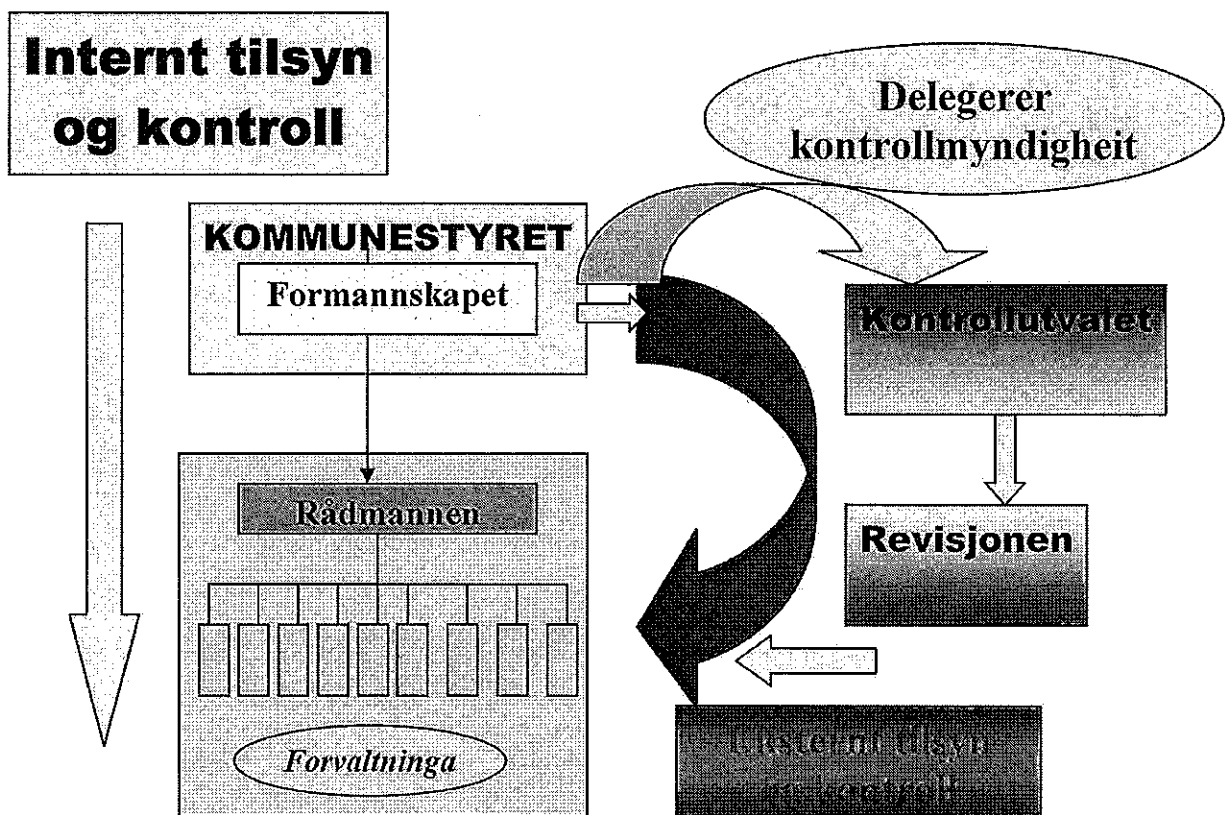

Den til eikvar tid sittande kommunalminister har sidan 2008 gjeve klare meldingar om at det skal stillast strenge krav til tilsynsfunksjonane i kommunen, og at den kommunale revisjon og kontrollutvalet i kommunane vil få større ansvar og fleire oppgåver framover. Kommunal og Regionaldepartementet har gjeve ut 85 tilrådingar som har fokus på kommunal eigenkontroll i kommunane. Det same har Riksrevisjonen og Riksrevisor gjeve uttrykk for dei siste åra. Kommunen må såleis sjå til at det blir avsett tilstrekkeleg med ressursar for å ha

tilfredsstillende tilsynsfunksjonar med eigen forvaltning. Kontrollutvalet er Kommunestyret sitt tilsynsorgan, og det er nettopp kontroll-utvalet som skal sikre at oppgåvene blir skjøtta tilfredsstillende ved bl.a. å

- ☉ gjennomføre ei overordna analyse (risikovurdering) av kommunen si evne til å etablere og gjennomføre målsettingar og strategiar
- ☉ lage ei plan for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommune
- ☉ bestille tenester for å kunne gjennomføre det som står i planen
- ☉ gjennomføre forvaltningsrevisjon (etter ein bestillar-utførar-modell)

Gjennom figuren nedanfor beskriv vi det interne og det eksterne tilsyn i kommunen:

4 Risikoområder i Bremanger kommune

4.1 Produktivitet

Produktivitet er forholdet mellom ressursane som kommunen set inn og tenesta/-ene som blir utført/levert. Dvs. kor mykje kommunen klarer å "produsere" ut frå dei tilgjengelege ressursane som ligg innebygt i driftseiningane sine budsjетtrammer.

I samband med dette er det lagt ned ein del arbeid med å formulere eigen visjon, strategiar og målsettingar. Slike overordna mål er ein nyttig reidskap for å analysere og effektivisere tenestene. Det burde vere interessant å vurdere i kva grad måla med omorganiseringa er nådd. Ein veit i dag at kommunen dei siste åra har vore inne i til dels drastiske omleggingar pga. "Terra-saka". Slik sett har det skjedd ein del omleggingar og endringar i den organisasjonsstrukturen som har vore dei siste åra (sidan 2008), der store innsparingstiltak i forhold til kva som var då, er sett i verk. Det vil vere naturleg at tilsynsorgana kanskje bør ha med seg dette når ein vurderer kva kontrollområder og omfang forvaltningsrevisjon skal ha fokus på framover ?

Det er no ca 10 år sidan Bremanger kommune var gjennom ei omfattande omorganisering med overgang til ein flat organisasjonsstruktur med oppretting av eigne resultateiningar. Ein gjekk då bort frå etatsmodellen. Det er gjort ein del endringar og omrokkingar dei siste åra. Kommunen har ein *flat organisasjonsstruktur (2-nivå-modell)*, med eit leiarteam bestående av administrasjonssjefen (rådmannen), to kommunalsjefar, (med ansvar for helse og omsorg, og oppvekst), personalsjef (tillagt funksjonen som assisterande rådmann), økonomisjef og eige servicekontor. I tillegg teknisk driftssjef, kultursjef, og leiar NAV (også med statlege oppgåver). Kommunen har over tid hatt forholdsvis stabil arbeidskraft i nøkkelstillingar, og må - trass i dei endringar som er gjort dei siste åra - betraktast som ein "*sett organisasjon*", der oppgåver og ansvar i utgangspunktet er klart definerte tenesteområda og sentraladministrasjonen imellom. Kommunen har eige rådhus plassert i kommunesenteret Svelgen, der sentralstaben og ordførar er plassert. Det er også der dei fleste politiske møter vert avvikla.

Ute i tenesteproduksjonen er det etablert meir eller mindre sjølvstendige driftseiningar/tenesteeiningar, der det overordna ansvar er lagt til eigne driftssjefar innafor kvar driftseining. I forlengelsen av 'Terra-saka' og dei økonomiske konsekvensane av den, er det gjort ei rekke tiltak for å etterleve dei krav sentrale myndigheiter har stilt til kommunen i høve underskots-situasjonen som kommunen vil vere i enno nokre år framover. Kommunen står overfor ei rekke krav og pålegg i forhold til å kunne handtere den store underskots-situasjonen som kommunen kom opp i pga tapsføringar som ein konsekvens av fondsplasseringar og kommunen si befatning med Terra-saka.

Den politisk organiseringa byggjer på ei minimumsløysing av utval etter Kommuneleva sine bestemmelsar. Kommunestyret er det øverste styrings- og vedtaksorgan. Kommunestyret er også det øverste tilsynsorgan i høve eigenkontroll og tilsynet med eigen forvaltning i kommunen. Kommunestyret består av 23 representantar. I tillegg er det eit *kontrollutval*, (5 repr.), eit *formannskap* (7 repr.), eit *administrasjonsutval* (7 repr.), og ei *klagenemnd* (3 repr.) Utover dette i tillegg eit partssamansett utval; *Arbeidsmiljøutvalet*. Om nødvendig er det høve til å opprette ad-hoc-utval/komitèar ved behov.

Kommunen har eit omfattande sett av plandokument, og mange interne styringsdokument, reglement, m.v. Dei fleste av desse er handsama og vedtekne av Bremanger Kommunestyre. Kommunen si befatning med, og erfaringar frå, Terra-saka viser at det må vere fokus på etterlevinga av dei styringsinstrument (reglement og retningslinjer) som er trekt opp frå administrasjonen sjølv eller politisk vedtekne reglement. Kommunen er medeigar og deltakar i fleire verksemder og interkommunale samarbeid på ulike områder innafor regionen som kommunen soknar til. Vi nemner her Nordfjord-rådet (som det i skrivande stund er vedtak på å melde seg ut av), NOMIL, brannvern/branntilsyn, reiselivsverksemder, IKT-programvare, økonomi-/rekneskap, m.fl.). Det er kome til nye oppgåver dei siste åra der vi bl.a. kan nemne

samhandlingsreformen og dei utfordringar som kommunane står overfor der. Kommunen har valgt å organisere delar av sine aktivitetar som eigne kommunal føretak; for eksempel Bremanger Hamn og Næring KF, og Frøysjøterminalen KF. Det er politisk vedteke at det kommunale føretaket som forvaltar hamn- og næringsføremål, skal avviklast og innfasast i den kommunale organisasjonsstrukturen (inn i kommunebudsjettet/kommunerekneskapen) frå og med 01.01.2013.

Gjennom ei rekke overordna, vedtekne styringsdokument som fortel korleis kommunen skal driftast og styrast, og kva tenesteomfang som skal vere etablert overfor innbyggjarane og brukarane av dei kommunale tenestilboda, vil årsbudsjetta vere styrande for dette. I dette ligg også innebygt overordna målsettingar og prioriteringar. Det har vore lagt ned ein del arbeid med å formulere eigen visjon, strategiar og målsettingar. Slike overordna mål er ein nyttig reiskap for å analysere og effektivisere tenestene. Periode- og årsrapportar/-meldingar har fokus på måloppnåing, avvikshandtering og resultatvurderingar. Ikkje alle målsettingar er klart nok definerte, eller er vagt formulerte, eller kanskje manglar heilt, og kanskje ikkje nedteikna eller dokumenterte på ulike tenesteområder i det heile. Revisjonen er kjend med at det hausten 2012 er planlagt oppstarta ei 'ROS-analyse' (resultat- og sårbarheitsanalyse) med fokus innafør helse og omsorg. Einskilde delplanar er handsama av Bremanger Kommunestyre

Det kan vere interessant å vurdere i kva grad målsettingane vert nådd. Uansett bør ein ha dette 'i mente' når ein for 2012 rullerer ein overordna analyse for risikiforholda i kommunen. Ein må i denne samanheng også hensynta vurderingar knytta til kommunen sine deltakingar i interkommunale samarbeide på ulike felt i regionen. Organisering av delar av si verksemd som kommunale føretak, har kommunen sjølv evaluert i 2012, der føretaket for hamn og nærings saker er vedteke nedlagt frå komande årsskifte. Det er ulike planar for effektivisering og modernisering av driftsmodellen i ein kommune, men korleis dette vil bli i nær framtid og i åra som kjem, er ikkje fastlagt enno. Fylkesmannen vil ha strenge oppfølgingskrav i forhold til den økonomiske situasjonen kommunen er i, som følgjer av kommunen si finansforvaltning og stor tapsføringar i den samanheng. Ein evaluerer fortløpande dei interkommunale samarbeid som kommunen er involvert i, samstundes som ein vurderer nye samarbeidsformer på ulike områder med nærliggande kommunar i regionen (landbruk, brannvern, barnevern, PPT, reiseliv/kultur, samhandlingsreformen, etc.). Kommunen har i ei viss grad samarbeid både nordover og sørover med nærliggande kommunar. Også desse forholda kan det vere interessant å sjå nærmare på; - om i kva grad kommunen har fått nokon nytteverdi av dei 'investeringar' som er gjort frå kommunen si side i dei etablerte/formaliserte samarbeida. Ein er kjend med at kommunen sin eigarstrategi er sett på sakskartet og at det hausten 2012 er kome til politisk handsaming ei eiga eigarskapsmelding som Kommunestyret har teke stilling til og vil kome attende til framover.

Oppretting av *ein flat organisasjonsstruktur* med eigne resultateiningar har ført til at oppgåver som tidlegare var ein del av stabsfunksjonen, er sett ut til dei ulike driftseiningane. Dette gjeld budsjettoppfølging/rekneskapsrapporteringar, tilvising av timelister/fakturaer, og oppfølging av ulike refusjonsordningar, og handtering av regelverk knytta til dette. Dette tyder at relativt mange tilsette er (bør vere) oppdatert på det same regelverket. Føring av løn, registrering av inngåande fakturaer og fakturering av kommunale tenester, har vore sentralt forankra; høvesvvis på Løns- og personalkontoret, og på Økonomiavdelinga/Rekneskapskontoret (Kommunekassa). Ansvar for aktuelle refusjonskrav/refusjonsordningar for eit tenesteområde, ligg i dag i utgangspunktet til den einskilte driftseining, men i praksis vert dette følgt opp av sentraladministrasjonen (rekneskap/økonomi). Her ligg det utfordringar i at "*saker og ting (ikkje) fell mellom to stolar*". Kommunen har i løpet av dei siste åra opp-

gradert ulike støtteprogram/programvarer og gått over til elektroniske arkiv og scanning av post og inngående fakturaer (elektroniske signaturer i tilvisingsfunksjonen).

Driftseiningane rapporterer forholdsvis tett inn imot toppleiinga, som igjen syr saman dette i standardrapporteringar til dei politiske styringsorgana. Her er rådmannsteamet (rådmannen, kommunalsjefane og økonomisjefen) sentrale.

Det er revisjonen si oppfatning at Bremanger kommune i ei viss grad nyttar KOSTRA-tal til å evaluere eiga verksemd; - jamfør årsmeldingane. Vi kjenner ikkje til at det er gjort andre, større vurderingar av effektivitet og produktivitet i Bremanger kommune. Det er likevel vår oppfatning at kommuneleiinga er løpande bevisste på dette; og at ein løpande er opptekne av dette; - jfr. dei krav som KR D og Fylkesmann har stillt til kommunen i forhold til årlege inndekkingar av akkumulert underskot og perioderapporteringane til Fylkesmannen.

KOSTRA-data innheld verdifull informasjon, og bør kunne vere eit vesentleg styringsverktøy i einkvar kommune. Dersom KOSTRA-data ikke vert nytta i tilstrekkeleg grad, kan *det* i seg sjølv utgjere ein risiko ved at kommunen går glipp av verdifull styringsinformasjon. Dette kan også påverke kommunen sine inntekter direkte, fordi KOSTRA-data til ein viss grad ligg til grunn for rammeoverføringane og styringskriteria for det kommunale inntektssystem. Nøyaktigheit i rapportering av økonomi- og tenestedata til KOSTRA-databasen er såleis særdeles viktig. Dette bør ein vurdere å sjå nærmare på.

Via ordinær rekneskapsrevisjon og substanskontrollar (analytisk og bilag, m.v./finansiell revisjon) undersøker revisjonen bruk av både art og funksjon, og ikkje minst kodesetting i høve moms/momskompensasjon, for slik å bidra til at kommunen har ei mest mogleg rasjonell, effektiv og korrekt økonomikontering/-rapportering. Revisjonsmessig undersøker revisor fakturaflyten og delar av administrasjonen si grunnlagshandtering og bokføring, med avviksvurderingar i høve budsjettkontroll, bokføring og kodesetting i grunnlagsdataene for rekneskapskapen. Revisjonen har også ei oppfølging av at politiske vedtak blir effektuert, og at økonomiske forhold i tilknytning til dette, blir korrekt handsama rekneskapsmessig; heri inn- og utbetaling, etc. Ansvar for dette ligg likevel til kommunen sjølv og den intern kontroll som skal vere etablert på alle felt. Det vert halde eigen oppsummeringsmøter og 7 eller dialg gjennom brev/notat mellom revisjonen og administrasjonen i samband med avlegginga av kvart års årsrekneskap. Revisor tek opp dei problemstillingar og spørsmål som er uavklara og oppsamlar dette fram til rvisjonsberetning skal avleggast.

Det bør vere utarbeidd serviceerklæringar og/eller tenesteeerklæringar for dei fleste einingane. Dette kan bidra til å sikre god produktivitet, fordi det er klart for dei tilsette kva som skal ytast, og kva omfang og kvalitet den einskilde teneste skal ha. Leiinga skal sikre at alle tilsette leverer tenestene på same måte, og slik sett skal ein kunne ha betre kontroll på bruken av ressursar. Her kjem også prinsippet om *likebehandling* og den einskilde sakshandsamar sin objektivitet inn. Den flate organisasjonsmodellen fordrar ei *sterk og handlekraftig leiing*, samstundes som driftseiningane skal etterleve dei delegasjonsfullmakter og arbeidsinstruksar som gjeld på dei ulike områder. Her vil internkontroll, verifisering av denne, og '*testing av kontrollar*' (*systemtestar*, m.v.) vere stikkord som også bør kunne sjåast på i lys av produktivitet. Revisjonen er usikker på korleisdettevert handtert og kva oppfatning/inntrykk som er i forvaltninga og kontrollmiljøa vedr. utøvinga av leiarskap med streng/stram økonomisk styring og kontroll, når ein ser kommunen udner eitt (totalt sett). Det er likevel revisor si vurdering at kommunen har ei fagleg sterk leiing som framstår med nødvendige tiltak og

handlingar når utfordringar oppstår. Innbyggjaren og brukaren har krav på, og bør kunne få, ein tryggleik i høve til kva som kan forventast, og på kva grunnlag ein kan klage på ei teneste.

Dei fleste IKT-system vert "køyr" i 'eigen regi', men kommunen er med i eit interkommunalt samarbeid med Nordfjord-kommunane. Dette tyder m.a. at kommunen sjølv har det praktiske ansvaret for oppgraderingar av systema, sikkerheit og 'back-up', etc. Kommunen vil kunne vere sårbar i høve til tilsette med IKT- kunnskapar lokalt i eigen forvaltning. Det samarbeid som er etablert med Nordfjord-kommunane kring IKT, lik programvare og samarbeidsavtaler kring dette, gjer at administrasjonen sjølv eller revisor ikkje opplever dette som nokon område med særskilde problemstillingar rundt pr. dato. Ein er likevel klar over dei daglegdagse problemstillingar og utfordringar som er i forhold til 'nedetid' og 'responstid på hjelp' på IKT-sida.

IKT er eit viktig område, fordi mykje av det daglege arbeidet som vert utført, fordrar at systema fungerer og inneheld rett informasjon til eikvar tid. Det kan vere aktuelt å sjå nærmare på ei 'kost-/nytte-vurdering' kring bruken av IKT-verktøy, og om bruken av ressursar inn i det interkommunale samarbeidet står i stil med nytten av bruken av IKT.

Det kan vere grunnlag for å gjennomføre forvaltningsrevisjon med produktivitet som vinkling, t.d. knytt til ressursbruk og organisering av tenester.

4.2 Oppfølging av vedtak

Bremanger Kommunestyre og andre politiske vedtaksorgan gjev føringar, og vedtek kva mål kommunen skal ha.

Ansvaret for å følge opp saker ligg som regel på den einskilde sakshandsamar. Storleiken på kommunen og kommunikasjonen mellom tilsette, og mellom administrasjon og politisk nivå, tilseier at risikoen knytta til dette området er akseptabel.

Einskilde vedtak som ikkje vert følgd opp til rett tid, vil som regel bli peika på av dei politiske styringsorgana. Revisjonen opplever ikkje manglande effektivering av gyldige politiske vedtak som noko problemområde i Bremanger kommune idag, men dette er noko revisjonen ikkje har gått djupare inn i. Revisjonen er kjend med dei kommunale arkivforholda og korleis dokumenthandteringa i det alt vesentlege finn stad. (arkivlova/sikring, forvaltningslova, offentleglova, organisering av Servicekontoret, postlister, sakshandsaming, sak-/arkiv-systemet (programvaren), bokføringslova, rekneskapslova, kommunale økonomibestemmelsar, m.v.). Vi kjenner ikkje til at vedtak systematisk ikkje vert følgd opp av administrasjonen

Korleis sakshandsaminga skal føregå i folkevalde organ i ein kommune er regulert i Kommunelova, Forvaltningslova og Offentleglova. Det er ein del skal-bestemmelsar som er grunnleggande for all sakshandsaming i kommunen. Det er stilt krav om at vedtak skal treffast i møte, at det skal vere skriftleg sakshandsaming og møtebok/protokollar frå eitkvart folkevald organ. Det er også eit skal-krav at det skal ligge føre innkalling og sakliste til møtet, som skal innehalde ei oversikt over dei saker som er til handsaming. Etter møtet skal det skrivast møtebok og protokoll frå møtet, der voteringar over framsette framlegg til vedtak og endeleg vedtak er nedteikna og protokollert. Etter Kommunelova § 23 er det rådmannen som er ansvarleg for at dei saker som blir lagt fram for folkevalde organ, er forsvarleg utreda og at vedtak blir iverksett. Det er også eit krav i forvaltningslova at forvaltningsorganet sjølv skal

påsjå at einkvar sak er så godt opplyst som mogleg, før vedtak blir gjort. Det er også eit krav i loven om førehands-varsling, der partar har rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Det er også ein ulovfesta forvaltningsrett at det skal vere ein rimeleg balanse mellom ein part sin forseelse og kom-munen sin reaksjon. Det å ikkje følgje forvaltningslova og forvaltningsretten sine bestemmelsar, kan medføre at ein enkeltvedtak er ulovleg og såleis ugyldig.

Forvaltningslova stiller krav til handsamingsmåten i dei folkevalde si myndigheitsutøving; dvs. korleis forvaltningssaker skal handsamast. Offentleglova regulerer retten til innsyn i dokument i den offentlege verksemda, og har som føremål å leggje til rette for at offentleg verksemd er open og gjennomsiiktig, for slik å fremje informasjons- og ytringsfridomen, den demokratiske deltakinga, rettstryggleiken for den enkelte, tilliten til det offentlege og ikkje minst innsynsretten og kontrollen frå ålmenta. Lova skal også leggje til rette for vidare bruk av offentleg informasjon, og det er lagt til rette for klageadgang etter bestemte reglar for den ei sak eller vedtak rettar seg imot. Eit grunnleggande prinsipp her er bl.a. det *kontradiktoriske prinsipp* som er ei prosessrettsleg grunnsetning som går ut på at begge partar har rett til, og skal ha hatt anledning til, å gjere seg kjend med motparten sine anførslar og ha uttala seg om desse før vedtak blir gjort (dom avsagt - «*audiatur et altera pars*»: *la også den annen part komme til orde*). Det er også reglar i lovverket om klage, omgjering av vedtak og når vedtak er ugyldig.

I ein kompleks organisasjonsstruktur som ein kommune er, og med den utstrakte bruk av delegasjon som finn stad innafor den organisasjonsstrukturen som Bremanger kommune har etablert i dag, meiner vi at det alltid vil eksisterer *ein viss risiko* for at vedtak ikkje blir til på korrekt vis, eller ikkje blir følgde opp på tilfredsstillande vis av forvaltninga. Vi meiner derfor at det på generellt grunnlag kan vere behov for å sjå nærmare på forvaltningsapparatet, og eventuelt gjennomføre forvaltningsrevisjon på dette området.

4.3 Økonomistyring

Økonomistyring har med styring og fordeling/oppfølging av knappe ressursar å gjere. Det er viktig at avgjerder vert bygd på rette opplysningar, dvs. at det ligg føre eit godt grunnlag for å styre dei knappe ressursane. Dette stiller krav til at det vert føreteke rapporteringar med korrekt, oppdatert økonomisk informasjon til rett tid, slik at politikaren til eikvar tid har så nøyaktig informasjon som mogleg å byggje sine vurderingar og beslutningar/vedtak på.

Dette er også viktig for administrasjonen sjølv i den løpande/daglege driftssituasjon.

Kommunen har ein fireårig økonomi- og handlingsplan, årsbudsjett og rapportering i høve til dette. I 2012 har dei sjølvstendige driftseiningane krav på seg til periodevis å rapportere økonomi- og tenestedata på måla i sine planar. Det er nødvendig at administrasjonen synleggjer ressursbruken slik at politikarane i neste omgang kan justere budsjettet og evt. styre på annan måte. For alle styringsføremål er det viktig at rapporteringa inneheld rett informasjon til rett tid. I samband med Fylkesmannen sitt eksterne tilsyn knytta til at Bremanger kommune er ROBEK-kommune, skal kommunen rapportere økonomiske data periodisk til Fylkesmannen. Det er også stilt andre krav til kommunen no enn før (normalt) i forhold til dei innsparingstiltak som er kravd for å kome seg ut av ein alvorleg underskotsstusjon. Her

ligg det ei rekke utfordringar å ta tak i både for den politiske leiinga og administrasjonen. Dette har dei siste åra utvilsomt også påverka kva tiltak og handlingar kontrollutvalet og revisor har måtte sette inn for å føre tilsyn med kommunen.

Årshjulet styrer mykje av budsjettprosessen og rapporteringsrutinane. Det bør vere fokus på kommunen sine sentrale styringsdokument; som bl.a. kommunen sitt delegasjonsreglement og økonomireglement og etterlevelsen av desse.

For å styre på ein god måte, er det naudsynt å sjå budsjett og rekneskap i samanheng. I Bremanger kommune har budsjett og rekneskap vore samanliknbart på detaljert nivå. I dag vert budsjett og rekneskap vedteke på sektor-/ramme-nivå. Kommunen følgjer obligatorisk KOSTRA-art-, funksjon- og ansvars-kontoplan, og budsjetterer kapitaldelen på prosjektnivå. Det er revisjonen sitt inntrykk at omorganiseringa til ein 2-nivå-modell, med flat organisasjonsstruktur, har ført til ei klarare fordeling av ansvar, slik at delar av økonomistyringa totalt sett er blitt klarare og betre. Ein er ikkje kjend med om det er føreteke evaluere av organisasjonsmodellen i dette perspektivet, eller om dette kan vere aktuelt no.

I Bremanger kommune sitt økonomireglement er det innebygt korleis ferdigstilte byggjerekneskap skal rapporterast og slutthandsamast. Dette er noko både kontrollutvalet og revisjonen har hatt søkjelyse på tidlegare. Det er fleire byggjeprosjekt som iflg. gjeldande økonomireglementet skulle vore sluttrapportert til politisk nivå gjennom revisor og kontrollutval, utan at dette er blitt gjort. Regelverket krev at byggjerekneskap skal leggest fram for revisor og kontrollutval, formannskap og kommunestyret. Det kan vere aktuelt å sjå nærmare på kommunen si handtering av regelverket på dette området, og om byggjesaksprosessane følgjer Lov om offentlege anskaffelsar, og om framdrifta i byggjeprosessen samsvarar med det som er skildra i kontrakt og avtaler og interne reglement i kommunen.

Dei sjølvstendige drifteiningane har i all hovudsak ansvaret for sine driftsbudsjett; både for det som gjeld innkjøp (utgifter) og inntekter. Her inngår ulike tilskots-/refusjonsordningar/refusjonskrav som gjeld eiga verksemd. I praksis prøver økonomikontore/kommunekassa å følgje opp dette. Det er forholdsvis små og oversiktlige forhold i kommunen. Frå revisjonen si side kan det vere aktuelt å sjå på dei beskrivande ansvarsfordelingar og styringskriteria knytta til dette, og gjerne utover det som er nedfelt i kommunen sitt økonomireglement. I dette vil inngå rutinane kring kommunal fakturering, og kva ordningar som er etablert når det gjeld oppfølging av uteståande fordringar og refusjonsordningar, samt produksjon av grunnlagsdata for kommunale krav, refusjonskrav, salgs- og leigeinntekter, innkrevingsrutinar, m.v. I revisjonsberetninga for 2011 (d. 13.04.12) har revisor teke inn ei *presisering* som vedkjem dette og den lyder slik:

«Det er revisor si oppfatning at Bremanger kommune si fordringsmasse bør undergjevast ei særskild vurdering i 2012; jfr. balanseverdiane under kortsiktige fordringar pr. 31.12.2011.»

Momskompensasjonsregimet var nytt frå 01.01.2004 og regelverket er seinare endra og utvida til å gjelde heile den kommunale forvaltninga. I dag er det kvar einskild drifteining som har ansvaret for den *posteringsordre* som vert tillaga som bokføringsgrunnlag overfor økono-

mikontoret gjennom ei elektronisk tilvisingsordning/fakturahandsaming (elektroniske signaturer, og egne remiterings-/betalingsrutiner). Korrekt kodesetting i høve moms- og kompensasjonshandsaming er viktig, for dette representerer store pengebeløp alle einingar sett under eitt. Området er underlagt særattestasjon frå revisor si side for kvar termin (to-månadersperiode) seks gonger i året, og vil uansett inngå i revisor sitt ansvar og oppgåver når det gjeld finansiell revisjon. Dette er ikkje blitt mindre viktig etter at kommunen har gått over til scanning og elektronisk handsaming av inngåande fakturaer, medelektronisk mottak og tilvising/kontering av fakturaene.

Sjølvkostområda på vatn, avløp, renovasjon (VAR-sektoren), tekniske avgifter og SFO, og etterrekning (*gjennomføring av etterkalkulasjon på sjølvkostområda*) av overskot/underskot, er eit området som har vore underlagt særskild forvaltningsrevisjon i 2011. Særskild rapport er oversendt kontrollutvalet og kommunestyret, og som ein konsekvens av dette har saksfeltet nyleg vore undergjeve ei intern kvalitetssikring av administrasjonen sjølv. Ein vil tru at det ikkje er aktuelt å sjå nærmare på dette dei første åra som eigen forvaltningsrevisjon. Revisor vil gjennom sine finansielle revisjonshandlingar ha eit fokus på dette i sitt arbeid. Det er no også stilt krav om særskilt note på dette i kvart års årsrekneskap.

Innkjøpsordninga til kommunen kan vere eit områda å sjå nærmare på. Lov- og forskrifter, og særskilt regelverket kring offentlege anskaffelsar; særleg på anleggssida, er omfattande og vanskeleg å handtere for ein liten kommune, og det kan vere dyrt å feile på dette området. Det kan vere aktuelt å sjå nærmare på rutinane og om kommunen sine egne reglement og regelverket forøvrig vert følgde på dette felt; og om interne reglement er ajourført eller samsvarar med sentralt innkjøpsregelverk (tilpassa EU-direktiv, m.v.). Kommunen er også med i interkommunale/fylkeskommunale innkjøpsordningar/-avtaler, som ein eventuelt også kan sjå nærmare på (kost-/nytte-perspektiv). I rådmannen sitt skriv av 10.04.12, i tilbakemelding til revisor, skriv rådmannen at (sitat) «*så vurderer eg innkjøps- og eigedomsskatteområdet som interessante i høve til kvalitetshøving og økonomisk styring.*» (sitat slutt).

Lønnsområdet er eit stort og vesentleg område å ha kontroll på. Her vil den tilsette (lønsmotakar) vere ein kontrollinstans i seg sjølv, men det kan vere aktuelt å sjå på stillingsheimlar, antal personar på timelister, vikarbruk, bruk av eigenmeldingar, tilvising av variabel løn; om betalingsbestemmelsane i hovedavtale og tariffavtaler blir riktig brukt i tilvising av variabel løn. Innafor dette området kan det også vere aktuelt å sjå på sjukefråvær, sjukepenge-refusjonar, permisjonar, arbeidsavtaler, reiserekningar, godtgjerdslar, tapt arbeidsinntekt, om retningslinjer blir følgde og om rutinane fungerer, osv. Innfallsvinklane her kan vere mange; både effektivitet, produktivitet, måloppnåing og økonomisk styring

I 2007 vart det gjennomført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt med fokus på rutiner kring lønsområdet i kommunen. Dette var spesielt innretta mot institusjonane og open omsorg (pleie og omsorg). Rapporten fekk si handsaming i kontrollutvalet og kommunestyret og det er gjort mykje på dette feltet dei siste åra. Den nye samhandlingsreforma er i seg sjølv omfattande og utfordrande, med dei avtaler og interkommunale samarbeid som er i støypeskeia på dette felt i 2012.

Forvaltninga av kommunale eigendelar og låneportefølgje (finansforvaltninga) kan også vere eit området å sjå nærmare på. Bremange kommune er ein av dei 8 såkalla "Terra-kommunane". Kommunen har måtte bokføre store tap og er i dag i ein underskotssituasjon som det er utfordrane å kome seg ut av. Kommunen har engasjert eksternt firma til å få omarbeida og justert sitt finansforvaltningsreglement og er underlagt særskild rapporteringsplikt overfor

Fylkesmannen så lenge kommunen er under særskild resultat- og balansekontroll (ROBEK-kommune) frå Fylkesmannen og KRD si side. Utfordringane framover er å etterleve dei spelereglar som er trekt opp det. Ein finn det riktig å peike på at Stortinget har endra loven kring kommunane sin adgang til å inngå i risikobetonte plasseringar og at KRD også har endra forskriftene og krava til kommunane på dette felt. Alle kommunar i Norge har såleis måtte vedta eit eige finansreglement og eigne rutinebeskrivelsar som fortel korleis kommunen si finansforvaltning skal vere.

Det kan vere grunnlag for å gjennomføre forvaltningsrevisjon knytta til økonomisk styring.

4.4 Måloppnåing

Kommunen må syte for å ha ei tilstrekkeleg sakshandsaming overfor brukarane og ha ei god oppfølging av eksterne/ interne mål. Nokre av punkta nedanfor er også omtala under '*økonomistyring*' og '*oppfølging av vedtak*' ovanfor; - men med eit litt *anna fokus*.

Kommunen har eit relativt avansert sakshandsamarsystem, der all inngåande post vert registrert i fellessekretariatet. Kommunen har eige *servicekontor* i rådhuset i Svelgen, som fungerer som ekspedisjon og hovudsentralbord. Etter at inngåande post er registrert på saker fordeler ein sakene på 'sakshandsamar' i systemet. Unntak her er NAV/Sosialkontoret (med eige system og eigne regelsett/rutiner) og Skatterekneskapen/skatteoppkrevjaren. I praksis vert inngåande/arkivverdig post framført gjennom ei eigen rutiner for *scanning av inngåande post*. Den einskilde sakshandsamar får ikkje *sine saker* (henvendingane) i papirform. Eit unntak her er byggjesaksarkivet som pr i dag ikkje er fullelektronisk, slik som ordinære saker og løns- og personalsaker elles er i dag. Kvar sakshandsamar må lese og svare på sakene 'sine' i sakshandsamarsystemet. Dersom det går lang tid før sakshandsamaren svarar på henvendinga, vil systemet kunne gje sakshandsamaren ei purring. Dette er ei sikring av at brukarane får svar innan rimeleg tid. Kommunelova, offentleglova og forvaltningslova regulerer den kommunale sakshandsaminga, saman med regelverket i særlovene. Dette gjeld også saker som er påklaga. Det er eigen klagenemnd i kommunen og Fylkesmannen er klageinstans på all særlovgeving. Det er mogleg å få fram 'restanselister' på saker som er til handsaming på sakshandsamarnivå. Det kan vere aktuelt å sjå på rutineane knytta til sakshandsaming, responstida på svar, osv., med måloppnåing som fokus.

Lov om offentlege anskaffelsar er sentral for kommunen. Dette fordi konsekvensane ved å ikkje følge regelverket kan vere store økonomisk og rettslege; i alle fall i investeringsprosjekt og 'større saker'. Det kan såleis vere interessant å sjå nærmare på dei innkjøpsavtaler som kommune er med på, og eventuelt prioritere ei undersøking av innkjøpssamarbeidet(/-a) som kommunen er deltakar i.

For ein del av dei tenestene som kommunen yter, er det lovfesta at sjølvkost er ei øvre grense for gebyrfastsetting. Dette gjeld tenester som vatn og avløp, renovasjon, feiing, plan- og byggesakshanssaming og kart- og delingsforretningar. Det har i seinare tid vore stor fokus i media på kommunane si fastsetting av gebyr på desse tenestene. Det er viktig at det ligg føre dokumentasjon på etterkalkulasjon, og at dette er presentert i ei form som er folkeleg forklara og lett leseleg. Kontrollen som vart gjort i 2011 har bidrege til ei klar kvalitetsheving på dette felt og det er stilt krav om særskilde opplysningar (note) i årsrekneskapane og årsbudsjetta.

Kommunen handterer mange einskildsaker og einskildvedtak gjennom året, og totalt sett har *kommunen* eit mangfald av lover, forskrifter og veiledningar/retningslinjer å forholde seg til på dei ulike forvaltningsområda (tenesteområda). Generelt har kommunane i Sogn og Fjordane vore for dårlege til å følge formalkrava i forvaltningslova når det gjeld denne type sakshandsaming, jfr. rapportar frå Fylkesmannen (som er å finne www.fylkesmannen.no (Sogn og Fjordane, på kommune). Kommunen avgjer mange saker som er viktige for den einskilde innbyggjar/brukar, som t.d. skal få informasjon om adgangen til å klage på eit vedtak. På einskilde områder er Fylkesmannen også tilsynsorgan på dei faglege sidene (f.eks. barnevern, sosial), og Fylkesmannen er klageinstans på særlovgevinga.

Kvart år vert rådmannen tilskrive av revisor der ein ber om rådmannen sine vurderingar kring tilsynet i forhold til risiko for misleghald, m.v. i kommunen. Slikt skriv vart sendt frå revisor den 05.01.12 og rådmannen har gjeve tilbakemelding på dette i skriv av 16.01.12. I denne årlege informasjonsinnhenta inngår også forhold som kan knytast til nærståande partar. Vi registrerer at kontrollutvalet si samansetting og relasjonar til nærståande partar i kommuneforvaltninga ikkje er nemnde i rådmannen sitt brev. Det er konstaterert at kontrollutvalet har ei samansetting av personar som har nærståande partar i kommuneforvaltninga. Forholdet er teke opp med juridisk avdeling hos Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, i brev av 02.10.12, og det ligg føre svar derifrå, d. 22.10.12. Desse dokumenta følgjer som vedlegg. I ei risikobetraktning, som ein overordna analyse skal ha i seg og byggje på, er det viktig at desse forholda er kjende og at kommunestyret og kontrollutvalsmedlemmane er klar over si rolle og sitt ansvar her.

Det kan vere grunnlag for å gjennomføre forvaltningsrevisjon som undersøker om sentralt/ lokalt regelverk blir følgd, og i kva grad resultatmåla som er sett, blir nådd.

5. Framlegg til mogleg innhald i årsplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt

5.1 Kort om planen

Analysa legg opp til ei utvelging av forvaltningsrevisjonsprosjekt basert på risiko. Eit prosjekt blir sett i verk for å bidra til å redusere ein mogleg trussel. Ved ei konkret utvelging av prosjekt, er det vår oppfatning at nytteverdien bør vurderast i høve til forventa ressursbruk for å gjennomføre prosjektet.

Det er viktig at kommuneforvaltninga og dei folkevalde ser positivt på at det vert gjennomført gode forvaltningsrevisjonsprosjekt i Bremangerkommune. Det er ei utfordring å vege ut dei *rette* prosjekta som har størst *nytteverdi* for kommunen. Eitkvart forvaltningsrevisjonsprosjekt bør vere med å bidra til at ein skjerp rutinane i kommuneforvaltninga og at ein ser *læreverdien* i slike prosjekt. Slik sett er det viktig at prosjekta som valde og gjennomførte blir opplevde som *relevante* og *nyttige*.

Ved utforming av eit prosjekt må kontrollutvalet avgrense omfanget av det som skal sjåast nærmare på. I motsatt fall vil revisjonen måtte stille krav om at ein har adgang til å avgrense temaet. Eit prosjekt skal konkretiserast for å gje kontrollutvalet naudsynnte opplysningar for

deira kontroll- og tilsynsfunksjon. Eitkvart forvaltningsrevisjonsprosjekt skal kunne konkretiserast for å gje kommunestyret, kommunen sitt kontrollutvalet, og administrasjonen sjølv, naudsynte opplysningar for deira kontroll- og tilsynsfunksjon; samstundes som eitkvart forvaltningsrevisjonsprosjekt skal kunne ha ein *nytteverdi (læring og kvalitetssikring av interne, administrative rutiner i forvaltninga)* for kommunen og forvaltningsapparatet det vedkjem. Antal prosjekt i løpet av eitt år vert naturleg avgrensa i høve ressurstilgangen overfor tilsynsorgana (revisjon og kontrollutval).

Framlegga til tema og område for forvaltningsrevisjonsprosjekt byggjer på overordna analyse. Lista er ikkje prioritert i nummerrekkefølge frå revisjonen si side og er heller ikkje uttømmende. Vi meiner lista med aktuelle område og tema for forvaltningsrevisjon kan tene som eit innspel med idéar til den konkrete planen som skal presenterast Bremanger kommunestyre. Det er det kontrollutvalet i kommunen som står for. Idèbanken bak i dette dokument vil etter vår oppfatning kunne vere eit godt utgangspunkt for ein prioriteringsdebatt i både kontrollutvalet og i Bremanger kommunestyre. Vi viser i denne samanheng også til rådmannen sitt skriv av 10.04.12 som er teke inn som vedlegg.

Det er vår vurdering av dei prosjekt/tema som skal inngå i ei prioriteringsliste om forvaltningsrevisjonsprosjekt, må vere *grundige gjennomgangar med fokus på kvalitetsheving, forenkling, betring av rutinar, produktivitet/effektivitet, og meir rasjonell bruk av ressursar*. Etter kommunelova er det Bremanger kommunestyre sjølv som har det overordna ansvar for tilsyn og kontroll med eigen kommuneforvaltning (Kommunelova § 76). Kontrollutvalet og revisjonen er kommunestyret sine utøvande organ, og det er *kun kommunestyret og kontrollutvalet* som kan pålegge revisjonen, eller andre, tilsynsoppgåver eller forvaltningsrevisjonsoppgåver.

Vi vil presisere at oppstillinga under pkt. 5.2 nedanfor, må sjåast i samanheng med dei oversikter og vedlegg som følgjer analysedokumentet, saman med innspela frå rådmannen. Når kommunen sitt kontrollutval, og til sist Bremanger kommunestyre, skal føreta val av kontrollobjekt (tema og område, og omfang > = utvelging av konkrete forvaltningsrevisjonsprosjekt), må ein gå inn i moglege driftsområder/tenesteområder/driftseiningar og avgrense kontrollomfanget. I den samanheng viser vi til den administrative organisasjonsmodellen for Bremanger kommune, med dei ansvarsområder som er tildelt dei ulike driftseiningane med eigne/sjølvstendige resultat-/budsjettområder.

Vi viser til dei dokumenta, som følgjer som prenta vedlegg til dette dokument og viser forøvrig til KOSTRA-materialet kring Bremanger kommune (som er å finne på nettet) og elles dei mange interne styringsdokument (reglement, m.v.) som er gjeldande og vedtekne av Bremanger kommunestyre.

5.1.1 Selskapskontroll

Avslutningsvis vil vi peike på at denne analysa ikkje tek opp i seg vurderingar om kommunen skal gjennomføre *selskapskontroll* eller *eigarskapskontroll*. Utarbeiding av overordna analyse/forvaltningsrevisjon er eit forholdsvis nytt fagområde for kommunen sine tilsynsorgan, sjølv om det vart innført allereide frå 2005. Kommunane sine kontrollutval er kjende med den samordning som er søkt etablert i høve 'fellestiltak' (felles selskapskontroll for aktuelle eigar/deltakarkom-munar).

Fram til 2012 har ikkje kommunen hatt ein gjennomarbeidd eigarstrategi eller ei eiga eigarskapsmelding for si deltaking/eigarskap i dei selskap ein er deltakar i eller har eigarskap i. Revisor er kjend med at det er arbeid med ei slik melding i 2012 og at Bremanger kommunestyre har handsama denne som sak hausten 2012. Det er vår oppfatning at før ein eventuelt går inn i forvaltningsrevisjonsprosjekt kring nye eigarskapskontrollar/selskapskontrollar bør ein hensynta kva som er teke inn i den eigarskapsmelding som har vore til handsaming.

Kommunen har på seg eit forskriftsfesta krav om å vedta ei eigen plan for selskapskontroll; - parallellt med den ordinære planen for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt. Begge planverka skal ha si handsaming gjennom kontrollutvalet, med endeleg vedtak i Bremanger kommunestyre.

Det er vår oppfatning at når ein skal vurdere selskapskontroll, bør ein vurdere ei gjennomføring av dette i samarbeid med nærliggande kommunar som har eigarinteresser i same selskap (interkommunale samarbeid, IKS, energiverk, AS, osv. – som kommunen har eigarinteresse i, eller er medeigar/deleigar/deltakar i), slik at dette kan bidra til ei kostnadseffektiv gjennomføring av slike kontrollar der dette er aktuelt og ønskjeleg frå kommunen si side. Det er også vår oppfatning at når kommunen har vedteke ei eigen eigarskapsmelding, ellerein eigen eigarskapsstrategi, så bør selskapskontrollar eller eigarskapskontrollar ha i seg eit fokus som omhandlar den politisk vedtekne eigarskapsstrategien, der ein ser etter om det som er innteke i strategidokumentet blir etterlevd i praksis.

Under pkt. 5.2b vedlagt denne rapport, har vi lista opp dei eigarinteresser Bremanger kommune har. Oversikta er innhenta frå rådmannen sitt vedlegg til brev av 10.04.12, som er rådmannen sitt svarbrev på revisor sine førespurander i brev av 07.02.12. Vi har også saksa *Note 3 - Note 5* frå årsrekneskapen til Bremanger kommune pr. 31.12.2011, som har i seg garantiforpliktelsar og eigarandelar og bokførte verdiar i ulike selskap ved siste årsskifte.

5.1.2 Sluttord

Utarbeidinga av overordna analyse første gong (hausten 2005/jan. 2006) var eit omfattande arbeid som byggjer på ei rekke dokument som er styrande for kommuneforvaltninga, samstundes som ein også har teke omsyn til erfaringsbasen som tilsynsorgana i kommunen innehar, og som er bygt opp over fleire år. Ved rulleringa av analysedokumentet både i 2008 og no i 2012, har søkt å bygge vidare på det materialet som låg til grunn for utarbeidinga av analysedokumentet tidlegare. Ein såg tidleg at det er mykje som er endra sidan 2008, og at ein såleis har måtte ha ein fullstendig gjennomgang på oppdatert talmateriale, nøkkeltal, årsmeldingar, periode-/årsrapportar, gjennomførte revisjonar og forvaltningsrevisjonar, samt endringar i organisasjon og leing i kommunen, vurdering av risiko- og vesentlegheitsforhold, m.v.

Det har vore eit forholdsvis omfattande arbeidet, der ein heile vegen har søkt å halde fokuset på eit overordna nivå, slik forskriftene stiller krav om. Det er vår vurdering at det som ligg føre i dette dokument er eit bakgrunnsmateriale som kan nyttast som grunnlag for vurderingar og prioriteringar i utarbeidinga av ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonar og kva eventuelle selskap som skal underleggast tilsyn og kontroll frå dei kommunale tilsynsorgana si side i inneverande kommunevalperiode.

Florø, den 26. oktober 2012
for KRYSS Revisjon
Kommunerevisjonen i Ytre Sogn og Sunnfjord

KRYSS REVISJON
KOMMUNEREVISJONEN I
YTRE SOGN OG SUNNFJORD

Trine Vokuhl
Kommunerevisor I

5.2 Oversikt over mogleg innhald i plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt i Bremanger kommune

Nr.	Mål	Innhold	Effektivitet/ Produktivitet Økonomistyring
	Kontrahering av nybygg og nyanlegg	<p>Lov om offentlege anskaffelsar</p> <p>Forskrifter om offentlege anskaffelsar</p> <p>Etterleving av regelverket</p> <p>-----</p> <p>Kva avtaler/interkommunale innkjøpsavtaler er Kommunen med på – kost-/nytte-vurderingar</p> <p>Fungerer avtalene ogvert dei nytta som føresett</p> <p>-----</p>	<p>Bidra til å fastslå om kommunen følgjer gjeldande regelverk på området</p> <p>-----</p> <p>Kontroll av om avtalene vert etterlevd og nytta</p> <p>Bidra til å fastslå om kommunen følgjer gjeldande regelverk på området</p>
	Innkjøp/ Inngående fakturaer	<p>-----</p> <p>Vert det utbetalt riktig løn, til riktig tid, for rett periode?</p> <ul style="list-style-type: none"> - vert hovedavtalen og tariffavtalen følgde ? - reiserrekningar, dokumentasjonskrav - etc. 	<p>Konstatere at kommunen betaler ut den løn som skal vere, og at den tilsette får den løn arbeidsavtale og tariffavtale krev</p>
	Kontroll av lønsområdet i kommunen "All over" eller sektorvis	<p>-----</p> <p>Vert det utbetalt riktig løn, til riktig tid, for rett periode?</p> <ul style="list-style-type: none"> - vert hovedavtalen og tariffavtalen følgde ? - reiserrekningar, dokumentasjonskrav - etc. 	<p>Konstatere at kommunen betaler ut den løn som skal vere, og at den tilsette får den løn arbeidsavtale og tariffavtale krev</p>
	KOSTRA- til hjelp i planlegging og styring	<p>Analyse av KOSTRA-data for å finne betydningsfulle avvik. Kva slags avvik inneheld verdifull informasjon og kva for avvik har bakgrunn i systematiske feil?</p> <p>Ei slik analyse kan medføre at åpenbare flaskehalsar/ overkapasitet blir identifisert. Dette er naudsynt informasjon for at kommunen skal kunne justere ressursbruk i høve til kva slags arbeidsoppgåver som skal løysast.</p>	<p>Bidra til meir bruk av KOSTRA- data både i administrasjonen og på politisk nivå.</p> <p>Bidra til å kartlegge korleis ressursar brukast for å løyse oppgåver.</p>

Regionskontor for kommunane:
Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Flora
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@krysrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:
Førde, Jølster, Nausidal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 21, 6800 Førde
Postboks 487, 6801 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@krysrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:
Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@krysrevisjon.no

<p>Sjølvkostber- rekningar VAR-sektoren Tekniske avgifter og SFO</p>	<p>Gjennomgang av kommunen sine sjølvkostberegningar for å sikre at prisinga i budsjett er korrekt og at gebyr som vert fakturert brukarane er korrekte. Vert etterkalkulasjon gjennomført og dokumentert i samsvar med Lov, forkrift og veileder ?</p>	<p>Bidra til at brukarane betalar ein korrekt pris for tenestene. Kvalitetssikring av egne beregningar for administrasjonen. Synleggjering av evtnt. subsidierting av tenestene.</p>	<p>Produktivitet</p>
<p>Kontroll av løns- området Bruk av timelister</p>	<p>Vurdere stillingsheimlar, mot bruk av midlertid tilsette og personar på variable timelister Vert lover og forskrifter følgde ? Vert det utbetalt løn i samsvar med tariffavtaler ?</p>	<p>Bidra til å synleggjere at bemanningsplaner vert følgde Bidra til å synleggjere at tariffavtaler vert følgde Klargjering av om administrasjonen følgjer dei ulike reglement som er vedtekne av politikarane (Kom.styret)</p>	<p>Produktivitet Økonomistyring At politiske vedtak vert følgde</p>
<p>Evaluering av NN samarbeid</p>	<p>Evaluerer eit samarbeid som er vedteke og har fungert ei tid. Kva av målsettingane som låg til grunn, er innfridde ? - Deltakinga i NOMIL ? - Alarmsentralen ? - Bedriftshelseteneste ? - Feietenesta ? - andre ?</p>	<p>Samarbeid mellom kommunar har vore eit svært aktuelt tema den siste tida. Evaluering av eit samarbeid kan gje kommunen viktige erfaringar.</p>	<p>Måloppnåing / Produktivitet</p>
<p>Tidsriktig rapportering til politisk nivå ?</p>	<p>Er rapporteringa til politisk nivå tilstrekkeleg knytta opp mot konkrete mål ? Kva krav set politikaren ? Er politikaren si forventning klart uttrykt overfor administrasjonen ?</p>	<p>Bidra til klarare politisk kravspesifika- sjon og tydeliggjering av ansvar for rapportering i einsskildsaker. Bidra til at politikaren set klarare krav til administrasjonen Kan bidra til ein ryddigare diskusjon mellom politisk og administrativt nivå.</p>	<p>Måloppnåing</p>

Budsjettprosess/ fordeling av ressursar	Vurdere dei budsjettprosessar og styringsverktøy som blir bruk for fordeling av midlar i kommunen. Vurdere om det finst andre måtar å fordele budsjettmidlane på.	Bidra til at kommune har ein budsjettprosess som gjev administrasjonen eit realistisk og best mogleg styringsverktøy.	Økonomistyring
"Korrekt handsaming av din sak?"	Kontrollere eit utval av saker (evt. henvendelsar utanfrå) med omsyn til om formalitetsbestem- melsane blir følgde (svar innan rimeleg, tid, sakshandsaming, lovanvendelse, osv.)	Bidra til å sikre ei korrekt sakshandsaming for den einskilde innbyggjar.	Måloppnåing
Oppfølging av vedtak i Bremanger kommune	Kontrollere oppfølging av vedtak. Fokusere på korleis systemer, ansvarsdeling og andre etablerte kontrolliltak bidreg til tidsriktig og korrekt iverksetting av vedtak.	Bidra til at administrasjonen får på plass rutiner som sikrar ei korrekt oppfølging av vedtak til rett tid.	Oppfølging av vedtak.
KOSTRA – til hjelp i planlegging og styring? (Jfr. eige strekpunkt ovanfor)	Analyse av KOSTRA-data for å finne vesentlege avvik. Kva avvik inneheld verdifull informasjon og kva har sin bakgrunn i systematiske feil?	Bidra til meir bruk av KOSTRA både i administrasjonen og på politisk nivå. Synleggjere nytten av KOSTRA-data til politisk styring og bidra med råd til korleis politikaren kan analysere tala. Bidra til å kartlegge korleis ressursar blir brukt for å løyse oppgåver. Kva er årsaka til høge/låge utgifter? - Medveten politisk prioritering? - Feilføringar? - Kostnadskrevjande drift?	Måloppnåing/ Produktivitet/ Økonomistyring
Gjennomgang av innkreving av eigedomsskatt	Vurdere utskrivingsgrunnlaget og innkrevinga av eigedomsskatt i kommunen - verk og bruk - eigedomar - hytter og fritidsbustader	Sjå etter om retningslinjer og rutiner fungerer som forutsett i lov, forskrifter og interne styringsdokument	Effektivitet Produktivitet Måloppnåing Økonomisk styring Vedtaksoppfølging

<p>Cjennomgang av ulike reglement og arkivsystem/-ordning</p>	<p>Er det dei ulike reglement i samsvar med dagens regelverk og organisasjonsstruktur ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Økonomireglement - Finansforvaltningsreglement - Byggjerekneskap/Prosjektrekneskap - Delegasjonsreglement - Tilsettings-/arbeidsreglement - Personalreglement - Eitiske retningslinjer - Søknadshandsamingar <p>Vert vedtekne reglement følgde</p>	<p>Bidra til å kartlegge kva faktorar som er vesentlege for ei stabil drift</p> <p>Klargjering av om administrasjonen følger dei ulike reglement som er vedtekne av politikarane (K.om.styret)</p>	<p>Måloppnåing Produktivitet Effektivitet</p>
<p>Sjukefråværet – årsak og samanhengar</p>	<p>Korleis har utviklinga i sjukefråværet vore dei siste åra ?</p> <p>Kva åpenbare forhold forklarar utviklinga ?</p> <p>Variere sjukefråværet vesentleg internt i kommunen, og kva er eventuelt grunnen til dette ?</p>	<p>Bidra til å kartlegge kva faktorar som Påverkar nivået på sjukefråværet.</p>	<p>Måloppnåing Produktivitet</p>
<p>Økonomistyring</p>	<p>Korleis skjer pengestraumane inn/ut av kommunen ?</p> <p>Kva rutiner er etablert i eigenbetalinga</p> <ul style="list-style-type: none"> - for barnehagebetaling - for heimhjelpsbetalinga - for pensjonærbetalinga - for kommunale avgifter - (for eigedomsskattar ?) - for tekniske avgifter, gebyr, m.v. - for oppgjer av tomtsalg, skjøte, m.v. - innkjøp og slag av mat til eldre og uføre <p>Kva rutiner er etablert i fakturaflyten (innkjøp) ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekvisisjon av varer og tenester 	<p>Bidra til at kommune har styringskriteria som gjev administrasjonen eit realistisk og best mogleg styringsverktøy i heile organisasjonsapparatet.</p>	<p>Økonomistyring Intern kvalitetssikring Hindre mislegheiter og irregulære forhold Klargjering av ansvarsforhold og myndighet på ulike nivå i organisasjonen</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - (offentlege anskaffelsar, regelverket følgd) - fullmakter - kven har myndigheit til kva - attestasjonsfullmakter/filvisningsfullmakter (fakturaflyten frå mottak til utkvittering i reskontrosystemet) - (signaturprøver, ajourhold) - <p>Økonomireglement / Delegasjonsreglement Vert desse reglementa følgde ?</p> <p>Arbeidsinstruksar /Stillingsinstruksar – fins det ?</p> <p>Arbeidsdeling, beskriving/dokumentasjon av ansvardeling, m.v. – Finst dette dokumentert ?</p> <p>Momskompensasjonsordninga</p> <p>Bokfører kommunen dette korrekt, får kommunen refundert den meirverdiavgifta den skal ha</p> <p>VAR-sektoren: Førerek kommunen den etterkalkulasjon som skal gjerast – avsetning 'overskot' til bundne fond.</p> <p>Særleg ressurskrevjande brukarar – Rapporterer kommunen korrekte økonomi- og tenestedata på dette området, slik at kommunen får dei tilskotsmidlar som kommunen rettmessig har krav på – taper kommunen eventuelt pengar her ?</p> <p>Rapportering av ferdigstilte byggjerekneskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skjer rapporteringa i samsvar med kommunen 	
--	--	--

		<p>sitt Økonomireglement</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er oppfølginga av framdrifta i byggjeprojekt i samsvar med dei rutiner som skal vere - Byggjenemnda - avviksrapportering og søknader om tilleggsøyvingar osv. 		
Vurder bemanninga og ressursbruken på ulike tenesteområder.	<ul style="list-style-type: none"> - Kva stillingsheimlar som er vedtekne (bemanningsplanar), og i kva grad desse vert følgde. - bruk av variablar, personar på timelister - vakansar - permisjonar - bruk av ekstrarhjelp - budsjett vs rekneskap – avviksrapportering - Vurdere 'kost-nytte' på IT- og IKT-satsingsområdet. 	<p>Bidra til optimalisering av personalressursane.</p> <p>Bidra til riktig nivå på tenesteproduksjonen</p>	<p>Produktivitet/ Effektivitet Økonomistyring Måloppnåing</p>	
Vurdere IT-/IKT-samarbeid		<p>Bidra til riktig nivå på tenesteproduksjonen og IT-investeringane</p>	<p>Produktivitet/ Effektivitet Økonomistyring Måloppnåing</p>	
<p>Sjuefråveret</p> <ul style="list-style-type: none"> - bruk av eigenmeldingar - fråværsregi-streringar - personar på timelister (jfr. eige strekpunkt vedr. årsak og samanhengar i sjukefråveret) 	<p>Vert regelverket kring bruk av eigenmeldingar følgd ?</p> <p>Vert fråveret registrert og riktig rapportert.</p> <p>Inntak av midlertid tilsette ? Omfang av slik bruk – antal personar på timelister i forhold til stillingsheimlar ?</p> <p>Rutinar for sjukepengerefusjonar ?</p>	<p>Bidra til at kommune har styringskriteria som gjev administrasjonen eit realistisk og best mogleg styringsverktøy i heile organisasjonsapparatet</p>	<p>Produktivitet/ Effektivitet Økonomistyring Måloppnåing</p>	
2 Sikring og bruk av kunst	<p>Har kommunen verdifull kunst/utsmykning i offentlege bygg, etc.</p>	<p>Bidra til å sikre at kommunen sine kunstverdiar er sikra på ein betryggande</p>	<p>Måloppnåing</p>	

		<p>Kartlegging av om all kunst er registrert og sikra/forsikra på ein god måte.</p> <p>Vurdering av korleis kunsten er utplassert/ lagra for å vurdere i kva grad allmennheten har glede av kunsten.</p>	<p>Bidra til at kunst er plassert slik at allmennheten har mest mogleg nytte/ glede av kunsten.</p>	
NoMil	<p>Det er etablert eit eige interkommunalt renovasjonsselskap for å handtere lovpålagt kommunal avfallshandtering.</p> <p>Prosjektet vil ta opp sentrale problemstillingar mellom kommunane og selskapet. Dette vil kunne vere eit fellesprosjekt for alle kommunane som eig selskapet. (Bremanger er imidlertid den einaste kommunen som er deltakar i KRYSS Revisjon).</p> <p>Kommunerevisjonen i Nordfjord – eller Kontrollutvala der – har hatt dette som tema i sine planverk kring forvaltningsrevisjon for nokre år sidan – samarbeid med dei i dette ?</p>	<p>Bidra til ei klarare oppgåve- og ansvarsfordeling mellom kommunane og selskapet.</p>	Måloppnåing	
Organisering av legeordninga	<p>Er det samanheng mellom organiseringa av legeordninga og stabiliteten i legedekninga ?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avtaler, leigeavtaler, m.v. - utleige av lægesekretærer - <i>subsidierting</i> frå kommunen si side ? 	<p>Bidra til å kartlegge kva faktorar som er vesentlege for ei stabil og effektiv legedekning.</p>	Måloppnåing	
Innkjøpsrutiner Innkjøpsavtaler og innkjøpsarbeid som Bremanger kommune er delaktig i	<p>Innkjøp av varer og tenester, byggeprosjekt, m.v.</p> <p>Det må vurderast om rammeavtalene er inngått i samsvar med lova. Det vil bli kontrollert om kommunane kjøper inn utanom rammeavtalene.</p>	<p>Bidra til at kommunen sine innkjøp skjer i samsvar med lova, slik at dei unngår å bli erstattingspliktige.</p> <p>Prosjektet vil medvirke til at kommunen kjøper inn på ein formålstenleg måte</p>	Måloppnåing	

Organisering av tenestene	<p>Er det sammenheng mellom korleis ei teneste er organisert, effektiviteten/produktiviteten i dette</p> <ul style="list-style-type: none"> - vurdere om 'samansette forvaltningsområder' i ulike einingar fungerer på tilfredsstillande vis <p>Er dei ulike reglement i samsvar med dagens regelverk og organisasjonsstruktur ?</p> <p>Vert det som skal gjerast gjort i tråd med delegasjonsfullmakter og interne styringsdokument (reglement), framlagt og handsama korrekt til rett tid med korrekt informasjon til politisk nivå ?</p> <p>Er dialogen mellom sakshandsaming og det som skal til registrering og bokføring på plass ?</p> <p>Kven vurderer kva som skal stå i ei årsmelding og kva som skal skrivast frå økonomisjefen i samband med forskrift om innhald i årsberetning, m.v. ?</p>	<p>Bidra til å kartlegge kva faktorar som er vesentlege for ei rasjonell, effektiv og produktiv drift</p> <p>Bidra til at kommune har styringskriteria som gjev administrasjonen eit realistisk og best mogleg styringsverktøy i heile organisasjonsapparatet</p>	Måloppnåing
Sakshandsaminga, Vedtak, svargjeving	<p>Etterlevelseskontroll av forvaltningslova og offentleglova sine bestemmelsar</p> <p>Etterleving av regelverket</p> <p>Responstid på henvendingar til kommunen</p> <p>Kjem saker opp på rett vis, etterlever ein formal-krava i forvaltningslova og offentleglova</p> <p>Sjå etter at det ligg føre innkallingspapirer og skriftleg sakshandsaming med møteprotokollar</p> <p>Informasjonsflyt til overordna organ</p> <p>Blir vedtak iverksett på rett vis</p>	<p>Kvalitetsheving og læringsverdi for forvaltningsapparatet i kommunen</p>	Effektivitet og Produktivitet

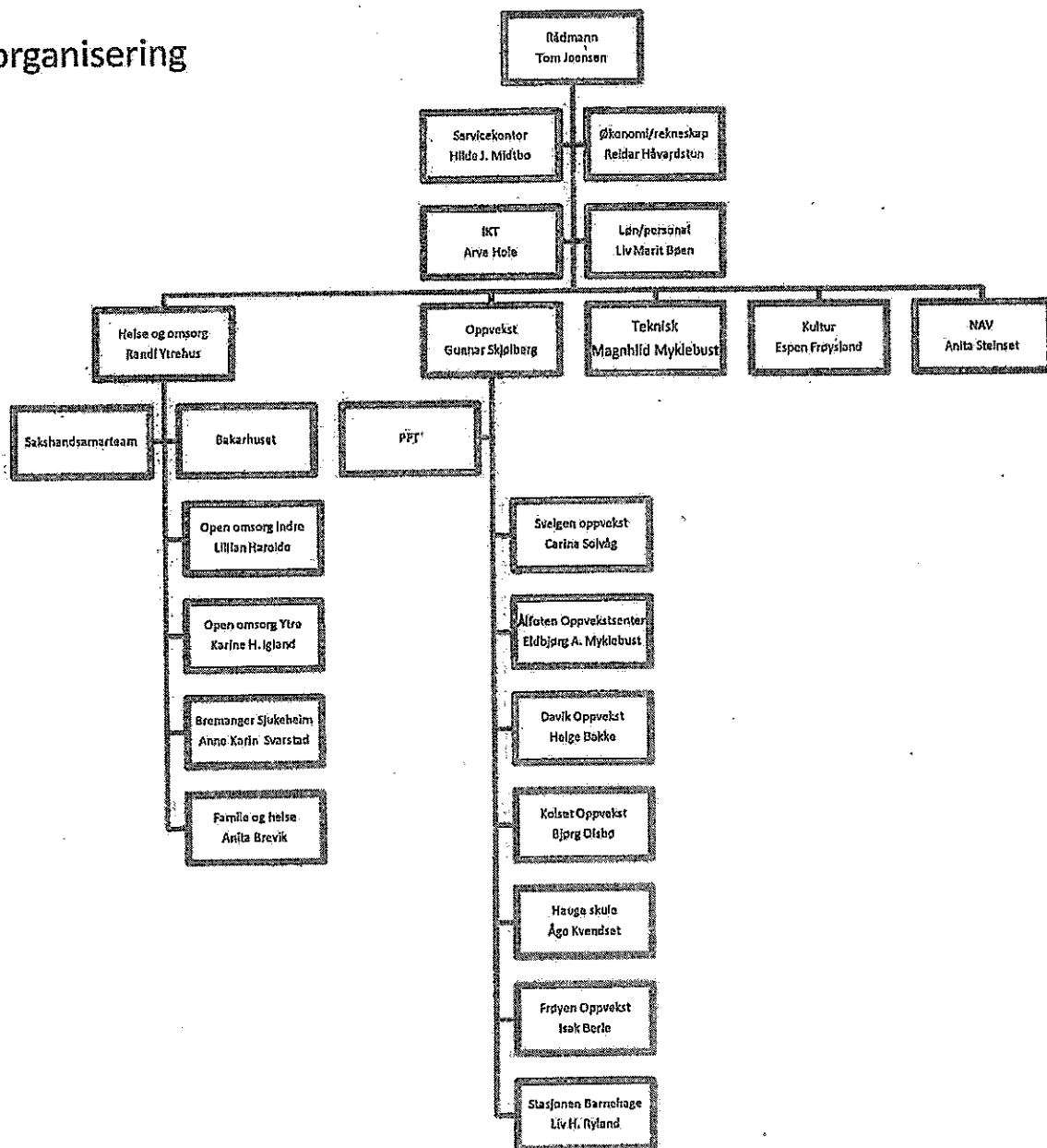
5.2.b Oversikt over verksemder/selskap som Bremanger kommune er deltakar/medeigar i

Type	Selskapsnamn	Eigarandel
AS	Sogn og Fjordane Energiverk AS	2,4 %
AS	Kommunekraft AS	0,3 %
AS	Sandane Industrier AS	0,1 %
AS	Origod AS	6,5 %
AS	Ytre Sunnfjord Bedriftshelseteneste	
AS	Firda Billag AS	7,17 %
AS	Kystvegen Måløy – Florø	
AS	Rise Næringsbygg AS	65,93 %
AS	Miljøvarme AS	51 %
AS	Reiseliv Stryn- Nordfjord AS	2,33 %
AS	Fjordkysten AS	7 %
AS	Rovdefjordbrua AS	2,2 %
KF	Bremanger Hamn og Næring KF	100 %
KF	Frøysjøterminalen KF	100 %
IKS	Alarmsentralen i Sogno g Fjordane IKS	
IKS	NOMIL IKS	
	§ 27-samarbeid SEKOM-Sekretariat (kontrollutvalsssekretariatet)	
	§ 27-samarbeid KRYSS Revisjon (kommunerevisjonen)	
LL	Kalvåg Samfunnshus LL	
AL	Naustneset Buretslag LL	
AL	Biblioteksentralen LL	
Stifting	Fiskeriforum Vest	
Stifting	Musea i Sogno g Fjordane Kystmuseet/Nordfjord f.m.	
Sameige	Amtskaia	
Felleseige	Frøyen Ytre Nedre	
Felleseige	Rise	

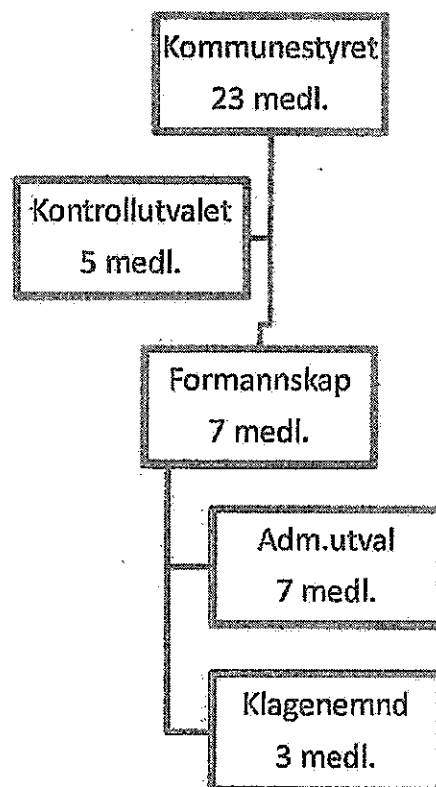
Hausten 2012 er det utarbeidd og vedteke ein eigen eigarskapsmelding for Bremanger kommune

Administrativ organisering
pr. 01.04.2012

Politisk organisering
Pr. 01.04.2012

OVERSIKT OVER SENTRALE STYRINGSDOKUMENT

Økonomi:

- Økonomireglement
- Retningslinjer for innkjøp (felles SFFI)

Politikk/administrasjon:

- Delegasjonsreglement (skal reviderast i 2012)
- Innsynsreglement for folkevalde
- Møtereglement
- Etsiske retningslinjer

Personale:

- Arbeidsreglement
- Tilsettingsreglement
- Permisjonsreglement

IKT:

- IKT reglement for grunnskulen

Tabellen nedanfor skisserer ansvarfordelingen for noen sentrale systemer i kommunen:

Fagsystem	Systemeier-ansvarleg	System-ansvarleg	Superbrukar	Drifts-ansvarleg
WebSak	Rådmann	Linda Lyngstad	Linda Lyngstad Rigmor Eikeset Hilde Jensen Midtbø	IKT avd.
Intranett/Internett	Rådmann	????	Stine Senneset	IKT-avd.
Ansatt Løn/personalsystem	Personalsjef	Grete Hennøy	Grete Hennøy Lise Midthjell	IKT-avd.
Økonomisystem Visma Enterprise	Økonomisjef	Reidar Håvardstun	Reidar Håvardstun Rigmor Eikeset	IKT-avd.
Profil Pleie/omsorgsystem	Driftssjef	Anne Karin Svarstad Karine Iglund	Anne Karin Svarstad Karine Iglund	IKT-avd.
Helse og sosialsystem/Barnevern	Driftssjef	Anita Brevik Stine Solheim	Anita Brevik Stine Solheim	IKT-avd.
KomTek	Driftssjef	Magnhild Myklebust	Bernhard Andersen ?	IKT-avd.
Oppad. Skule og barnehagesystem	Kommunalsjef	Kåre Magne Moe Åshild Halnes	Kåre Magne Moe Åshild Halnes	IKT-avd.
Infodoc Legesystem	Driftssjef	Shanker Kumar	Shanker Kumar	IKT-avd.
Variabellønn/ Ressursstyring Tieto Ressurstyring (RS)		Grethe Hennøy Berit Gulestøl Lise Midthjell	Grethe Hennøy Berit Gulestøl Lise Midthjell	IKT-avd.
Kvalitetssystem Kvalitetstøsen		Gunnar Skjølberg	Dag Magne Nigardøy Astrid Endal Olsbø	IKT-avd.

 Program som er/har mulighet for integrasjon med økonomi

Årsresultat 2011				
	KS 14.12		Justert	
	Budsjett-2011	Budsjett-2011	Rekneskap 2011	Avvik
Skatt	84 358 000	85 058 000	85 931 680	(873 680)
Eigedomsskatt	30 730 000	26 048 000	26 049 116	(1 116)
Kraftsal	6 800 000	6 800 000	6 402 661	397 339
Heimfall	7 000 000	7 400 000	7 461 384	(61 384)
Rammetilskot	129 983 000	129 660 000	130 137 867	(477 867)
Mva. komp.	8 500 000	12 000 000	9 721 841	2 278 159
Ref. inv. skule reform	400 000	400 000	388 438	11 562
Ref. inv. PLO	1 300 000	1 300 000	1 318 448	(18 448)
Rentekomp. skule	500 000	500 000	578 253	(78 253)
Tilskot flyktning/vertskom.	800 000	800 000	4 018 712	(3 218 712)
Renter og avdrag	(16 520 000)	(15 068 000)	(14 789 954)	(278 046)
Rente DnB/Depfa	(10 471 000)	(9 100 000)	(8 572 246)	(527 754)
Verdinedgang finans. Instr.			(30 505 758)	30 505 758
Gevinst finansielle Instr.		2 216 000	4 859 838	(2 643 838)
Leigeinnt Kalvåg kai	380 000	380 000	380 000	0
Rådgeving	(500 000)	(900 000)	(1 691 253)	791 253
Utbytte SFE	5 000 000	2 161 000	2 161 088	(88)
Mva.komp nav		(320 000)	(319 424)	(576)
Meirinntekt ressurskrev. Br.		5 616 000	5 616 000	0
Avsetjing til inv. KLP	(500 000)	(595 000)	(595 059)	59
Avsetjing til inv. mva. komp.	(2 000 000)	(2 200 000)	(1 276 929)	(923 071)
Bruk/avsett fond		927 000	926 518	482
Inndekking akk. underskot	(23 500 000)	(28 083 000)	(2 853 226)	(25 229 774)
Netto inntekt	222 260 000	225 000 000	225 347 995	(347 995)
Sentraladministrasjon	18 500 000	18 350 000	19 066 637	(716 637)
Premieavvik			750 040	(750 040)
Tilleggsøyvingar	460 000	0	0	0
NAV	3 400 000	3 400 000	3 296 130	103 870
Kultur	5 600 000	5 600 000	5 783 047	(183 047)
Kyrkje	4 300 000	4 300 000	4 300 000	0
Teknisk	14 000 000	14 200 000	15 497 294	(1 297 294)
Felles Helse/omsorg	4 652 000	4 652 000	4 407 581	244 419
Familie/Helse	17 690 000	18 070 000	18 195 684	(125 684)
Open omsorg ytre	20 629 000	20 629 000	18 701 335	1 927 665
Open omsorg indre	33 772 000	34 752 000	35 190 839	(438 839)
Bremanger sjukeheim	19 257 000	21 002 000	21 309 746	(307 746)
Sum Helse/omsorg	96 000 000	99 105 000	97 805 185	1 299 815
Felles skule/bhg/ppt	18 573 000	7 728 000	5 243 182	2 484 818
Svelgen oppvekst	22 568 000	26 840 000	26 894 477	(54 477)
Hauge skule	12 194 000	15 277 000	15 446 600	(169 600)
Davik oppvekst	8 368 000	9 079 000	9 945 256	(866 256)
Kalvåg oppvekst	7 864 000	9 747 000	9 759 343	(12 343)
Stasjonen barnehage	3 014 000	3 282 000	3 448 520	(166 520)
Ålfoten oppvekstsenter	4 149 000	4 451 000	4 508 717	(57 717)
Kolset oppvekst	3 270 000	3 641 000	3 603 568	37 432
Sum Skule/Bhg.	80 000 000	80 045 000	78 849 663	1 195 337
Netto utgift	222 260 000	225 000 000	225 347 995	(347 995)
Differanse	0	0	(0)	0
Avdrag	11 197 000	11 197 000	11 197 242	(242)
Renteutgifter	9 823 000	9 823 000	9 692 839	130 161
Renteinntekter	(4 500 000)	(5 952 000)	(6 100 127)	148 127
Sum rente/avdrag	16 520 000	15 068 000	14 789 954	278 046

Økonomisk oversikt - drift

1 Bremanger kommune - 2011

15.02.2012

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalingar	14.844.264,14	14.216.000,00	14.216.000,00	14.180.277,24
Andre salgs- og leieinntekter	14.982.248,69	15.366.000,00	15.381.000,00	14.450.924,68
Overføringer med krav til motytelse	48.608.692,03	36.698.000,00	27.478.000,00	61.578.147,33
Rammetilskudd	130.137.867,00	129.660.000,00	129.983.000,00	102.920.187,03
Andre stillige overføringer	12.892.439,78	10.958.000,00	10.558.000,00	6.725.636,58
Andre overføringer	7.155.953,42	7.415.000,00	7.415.000,00	8.584.961,21
Skatt på inntekt og formue	85.931.680,58	85.058.000,00	84.358.000,00	91.011.308,74
Eiendomsskatt	26.049.116,00	26.048.000,00	30.730.000,00	26.384.404,16
Andre direkte og indirekte skatter	4.289.216,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.289.216,00
Sum driftsinntekter	344.891.477,64	329.419.000,00	324.119.000,00	330.125.062,97
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	170.735.292,97	166.749.000,00	164.827.000,00	158.177.682,19
Sosiale utgifter	38.218.212,84	42.181.000,00	41.546.000,00	34.498.894,16
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	40.293.671,56	34.802.000,00	34.075.000,00	35.989.386,00
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	26.633.278,67	23.028.000,00	22.628.000,00	29.139.690,00
Overføringer	20.047.569,38	10.913.000,00	11.048.000,00	18.787.325,05
Avskrivninger	11.042.031,00	11.042.000,00	11.042.000,00	10.742.540,00
Fordelte utgifter	0,00	-1.307.000,00	-1.307.000,00	0,01
Sum driftsutgifter	306.970.056,42	287.408.000,00	283.859.000,00	287.335.521,50
Brutto driftsresultat	37.921.421,22	42.011.000,00	40.260.000,00	42.789.541,47
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	8.309.658,18	8.183.000,00	9.570.000,00	6.677.105,72
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	4.859.838,00	2.216.000,00	0,00	1.888.716,00
Mottatte avdrag på utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksterne finansinntekter	13.169.496,18	10.399.000,00	9.570.000,00	8.565.821,72
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	18.265.739,07	18.923.000,00	20.294.000,00	18.162.131,77
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	30.505.758,00	0,00	0,00	4.381.420,00
Avdrag på lån	11.197.242,00	11.197.000,00	11.197.000,00	11.217.897,00
Utlån	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	59.968.739,07	30.120.000,00	31.491.000,00	33.761.448,77
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-46.799.242,89	-19.721.000,00	-21.921.000,00	-25.195.621,05
Motpost avskrivninger	11.042.031,00	11.042.000,00	11.042.000,00	10.742.540,00
Netto driftsresultat	2.164.209,33	33.332.000,00	29.381.000,00	28.336.454,42
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne fond	8.413.205,68	2.956.000,00	2.029.000,00	9.238.300,90
Bruk av likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum bruk av avsetninger	8.413.205,68	2.956.000,00	2.029.000,00	9.238.300,90
Overført til investeringsregnskapet	1.871.988,18	2.795.000,00	2.500.000,00	1.534.398,56
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	2.853.227,16	28.083.000,00	23.500.000,00	23.857.402,71
Avsatt til disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne fond	5.852.199,67	5.410.000,00	5.410.000,00	12.182.954,05
Avsatt til likviditetsreserven	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum avsetninger	10.577.415,01	36.288.000,00	31.410.000,00	37.574.755,32
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00

Økonomisk oversikt - investering

1 Bremanger kommune - 2011

14.02.2012

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1.007.553,26	0,00	0,00	453.510,00
Andre salgsinntekter	55.553,00	0,00	0,00	64.080,00
Overføringer med krav til motytelse	987.315,00	300.000,00	300.000,00	454.132,00
Stallfge overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Andre overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum Inntekter	2.050.421,26	300.000,00	300.000,00	971.722,00
Utgifter				
Lønnsutgifter	1.146.966,54	300.000,00	300.000,00	449.043,08
Sosiale utgifter	282.048,50	0,00	0,00	112.534,46
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	22.590.874,78	27.350.000,00	27.350.000,00	21.233.006,94
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	169.456,00	0,00	0,00	423.564,91
Overføringer	3.692.322,96	500.000,00	500.000,00	5.213.363,57
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordeelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	27.881.668,78	28.150.000,00	28.150.000,00	27.431.512,96
Finansstransaksjoner				
Avdrag på lån	970.786,00	0,00	0,00	969.672,00
Utlån	3.679.700,00	0,00	0,00	2.464.010,00
Kjøp av aksjer og andeler	835.059,00	500.000,00	500.000,00	580.273,00
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbr	6.505.400,62	0,00	0,00	6.418.415,57
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne fond	2.662.829,00	0,00	0,00	1.473.950,64
Avsatt til likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansieringstransaksjoner	14.653.774,62	500.000,00	500.000,00	11.906.321,21
Finansieringsbehov	40.485.022,14	28.350.000,00	28.350.000,00	38.366.112,17
Døkket slik:				
Bruk av lån	19.602.624,92	24.800.000,00	25.000.000,00	18.000.211,05
Mottatte avdrag på utlån	2.492.178,20	0,00	0,00	1.886.893,22
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbr	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer fra driftsregnskapet	1.871.988,18	2.700.000,00	2.500.000,00	1.534.398,56
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	1.387.711,79	0,00	0,00	1.922.880,89
Bruk av bundne fond	5.279.264,94	850.000,00	850.000,00	7.633.288,88
Bruk av likviditetsreserve	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	30.633.768,03	28.350.000,00	28.350.000,00	30.977.672,60
Udekket/udtspont	-9.851.254,11	0,00	0,00	-7.388.439,57
Regnskapsskjema 2A - Investering				
Investeringer i anleggsmidler	27.881.668,78	28.150.000,00	28.150.000,00	27.431.512,96
Utlån og forskutteringer	4.514.759,00	500.000,00	500.000,00	3.044.283,00
Avdrag på lån	970.786,00	0,00	0,00	969.672,00
Avsetninger	9.168.229,62	0,00	0,00	7.892.366,21
Årets finansieringsbehov	42.535.443,40	28.650.000,00	28.650.000,00	39.337.834,17
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	19.602.624,92	24.800.000,00	25.000.000,00	18.000.211,05
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1.007.553,26	0,00	0,00	453.510,00
Tilskudd til investeringer	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	3.479.493,20	300.000,00	300.000,00	2.341.025,22
Andre inntekter	55.553,00	0,00	0,00	64.080,00
Sum ekstern finansiering	24.145.224,38	25.100.000,00	25.300.000,00	20.858.826,27
Overført fra driftsregnskapet	1.871.988,18	2.700.000,00	2.500.000,00	1.534.398,56
Bruk av avsetninger	6.666.976,73	850.000,00	850.000,00	9.556.169,77
Sum finansiering	32.684.189,29	28.650.000,00	28.650.000,00	31.949.394,60
Udekket/udisponert	-9.851.254,11	0,00	0,00	-7.388.439,57

Rekneskapsskjema 2B - investering

T Bremanger kommune (2011) - År/Periode 2011 1 - 12

08.02.2012

	Regnskap 2011	Buds(end) 2011	Regnskap 2010
1101 IKT-Rådhus	405.221,50	500.000	541.960,00
1105 Rådhuset - vannskade	0,00	0	337.561,09
1106 Skilting kommunalebygg/profilering/omdømme	0,00	0	176.934,00
1110 Eigenkapitaltilskot KLP	595.059,00	500.000	530.273,00
1125 45 min regionen	240.000,00	0	0,00
2111 SD anlegg Svelgen skule	77.058,50	0	118.750,00
2112 Ei-anlegg Svelgen skule	4.842,00	0	74.591,66
2113 Svelgen oppvekst - pålegg A-tilsyn	0,00	4.000.000	0,00
2120 Hauge skule	4.508.733,59	0	13.844.379,67
2140 Kalvåg oppvekst	57.977,00	5.000.000	0,00
2170 Ålfoten oppvekstsenter	0,00	0	1.325.840,25
2710 Svelgen barnehage	9.432.465,69	0	5.494.820,86
3700 Omsorgsbustadar Hauge HDU	1.319.654,75	0	134.603,75
3705 Omsorgssenter Svelgen	830.216,50	0	0,00
3725 Elektrisk anlegg Klokkartunet	0,00	0	62.862,00
3811 BBS - prosjekt utenomhus	82.468,27	0	1.897.093,50
3831 HDU - Haugane	197.126,36	0	1.676.225,08
4100 Rehabilitering kommunale bygg	2.086.233,88	3.000.000	10.781,25
4103 Utbetringstiltak kommunale bygg	123.872,50	0	641.147,00
4152 Sentrumsutvikling Svelgen, del III	605.455,00	0	0,00
4153 Sentrumsutvikling Svelgen, del II	32.121,25	0	16.896,25
4154 Sentrumsutvikling Svelgen, del I	1.093.202,66	0	2.117.870,16
4155 Reguleringsplan Leirgulen	112.099,25	0	231.687,11
4157 Kommunedelplan RV 614 Svelgen-Myklebust-Indre	462.452,88	0	837.876,40
4158 Reguleringsplan Botnane	44.706,00	0	116.767,60
4159 45 min. regionen	126.423,50	0	611.980,58
4160 Reguleringsplan Smørhamn	351.960,00	0	96.038,06
4161 Kommunedelplan Davik	0,00	250.000	0,00
4310 Gass til smørhamn	177.894,69	0	0,00
4500 Bustadfelt Bremanger kommune	1.007.553,26	0	453.510,00
4501 Bustadfelt Svelgen området	1.540.000,00	0	3.675,00
4502 Bustadfelt Sande	212.361,00	0	0,00
5220 Bygdebok	361.075,88	300.000	342.783,39
5405 Nærmiljøanlegg	0,00	400.000	0,00
5421 Nordsjøløypa Kalvåg	33.572,00	0	1.073,00
5423 Nordsjøløypa Davik	0,00	0	177.000,00
5440 Kunstisbane Kalvåg	0,00	0	534.786,50
5465 Svømmeanlegg Svelgen	0,00	0	140.205,90
5470 Ballbinge Ålfoten	373.428,00	0	472.577,00
5475 Volleyballbane Kolset	70.949,00	0	0,00
5480 Sandstrand Gloføykje	69.054,62	0	0,00
5750 Rehabilitering Kyrkjær	500.000,00	500.000	189.735,78
6201 Vassverk ytre	4.328.287,10	10.000.000	8.330,00
6202 Tiltak diverse vassverk	3.127.839,81	2.000.000	851.175,26
6205 Lekasjesøking Svelgen	18.534,00	500.000	0,00
6304 Strandveien	0,00	0	144.427,85
6401 Avløp Svelgen	81.802,63	500.000	0,00
6503 Nytt samband brann	222.373,00	0	166.250,00
7010 Aksjon skuleveg	136.102,13	200.000	146.931,00
7617 Veg Breivika	0,00	0	54.666,00
7620 Utbetring kommunale bruer	88.000,00	1.000.000	42.250,00
7650 Kai Leirgulen	182.313,00	0	310.615,00
7660 Kalvøya Fiskerihavn, Kai A	1.043.075,00	0	0,00
9200 Etableringslån	3.325.838,20	0	1.339.164,22
9202 Ansvarleg lån	2.846.040,00	0	3.011.739,00
TOTALT	42.535.443,40	28.650.000	39.287.834,17

Oversikt - balanse

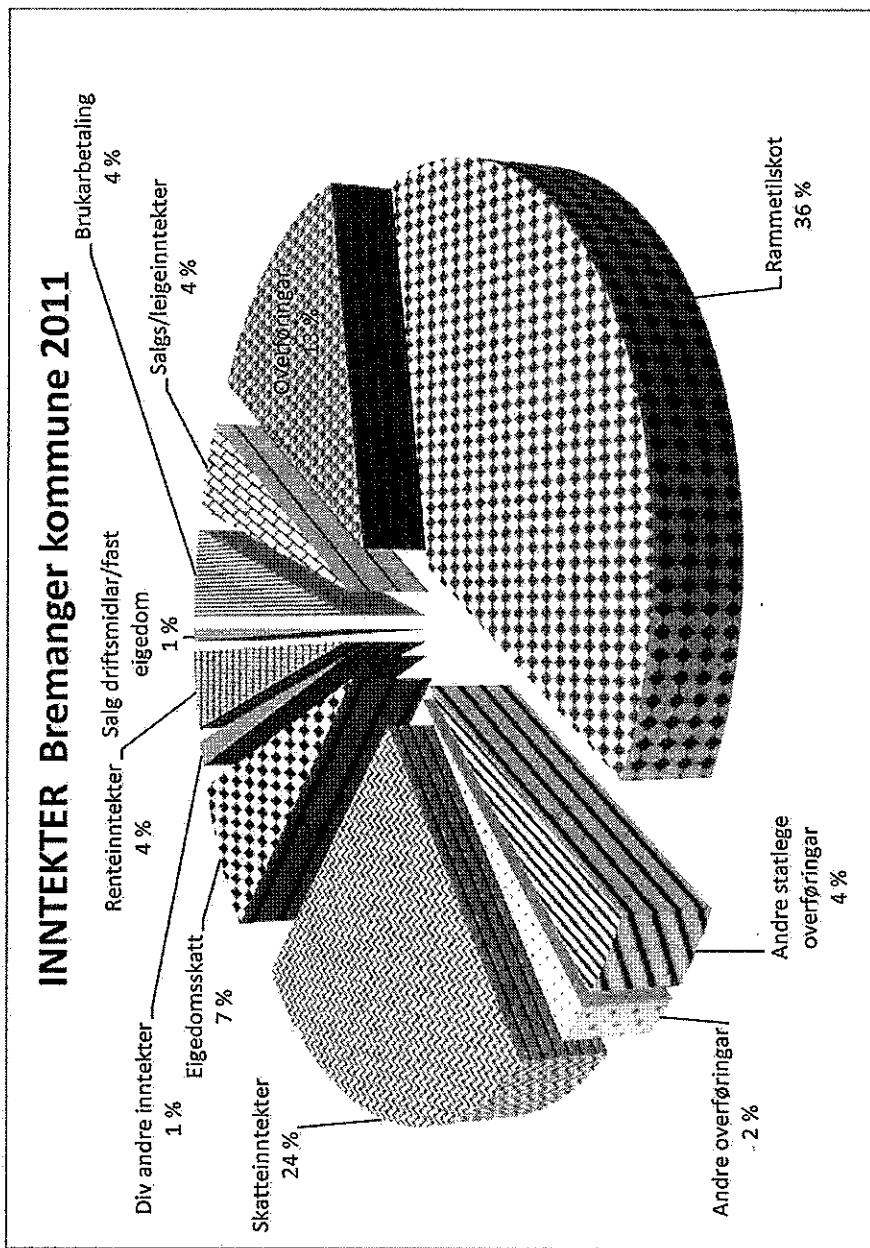
1 Bremanger kommune - 2011

15.02.2012

	Regnskap 2011	Regnskap 2010
EIENDELER		
Anleggsmidler	664.798.336,01	648.563.552,71
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	335.225.745,86	319.786.659,36
Utstyr, maskiner og transportmidler	5.147.964,32	5.745.433,82
Utlån	18.937.742,83	17.345.111,53
Aksjer og andeler	25.031.235,00	24.196.176,00
Pensjonsmidler	280.465.648,00	281.490.172,00
Omløpsmidler	230.279.375,73	256.578.648,32
Herav:		
Kortsiktige fordringer	20.254.005,56	18.226.398,47
Premieavvik	13.659.893,00	13.683.728,00
Aksjer og andeler	-15.633.627,64	71.909.434,51
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	211.999.104,81	152.759.087,34
SUM EIENDELER	895.077.711,74	905.142.201,03
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	-171.015.716,11	-115.606.688,42
Herav:		
Disposisjonsfond	0,00	0,00
Bundne driftsfond	17.064.199,57	21.261.233,78
Ubundne investeringsfond	1.268.971,82	2.656.683,61
Bundne investeringsfond	3.875.666,19	4.856.073,93
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	2.274.000,00	2.274.000,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00
Regnskapsmessig mindreforbruk	0,00	0,00
Regnskapsmessig merforbruk	-179.365.047,35	-182.218.274,51
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	-12.106.024,61	-8.760.171,12
Likviditetsreserve	0,00	0,00
Kapitalkonto	-4.027.481,73	44.323.765,89
Langsiktig gjeld	662.399.021,00	602.815.615,00
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	385.518.264,00	328.366.830,00
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	276.880.757,00	274.448.785,00
Kortsiktig gjeld	403.694.406,85	417.933.274,45
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	400.063.515,85	415.028.588,45
Premieavvik	3.630.891,00	2.904.686,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	895.077.711,74	905.142.201,03
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	13.688.909,28	16.931.534,20
Herav:		
Ubrukte lånemidler	1.703.647,28	6.706.272,20
Andre memoriakonti	11.985.262,00	10.225.262,00
Motkonto for memoriakontiene	-13.688.909,28	-16.931.534,20

Økonomisk oversikt 2011 Bremanger kommune

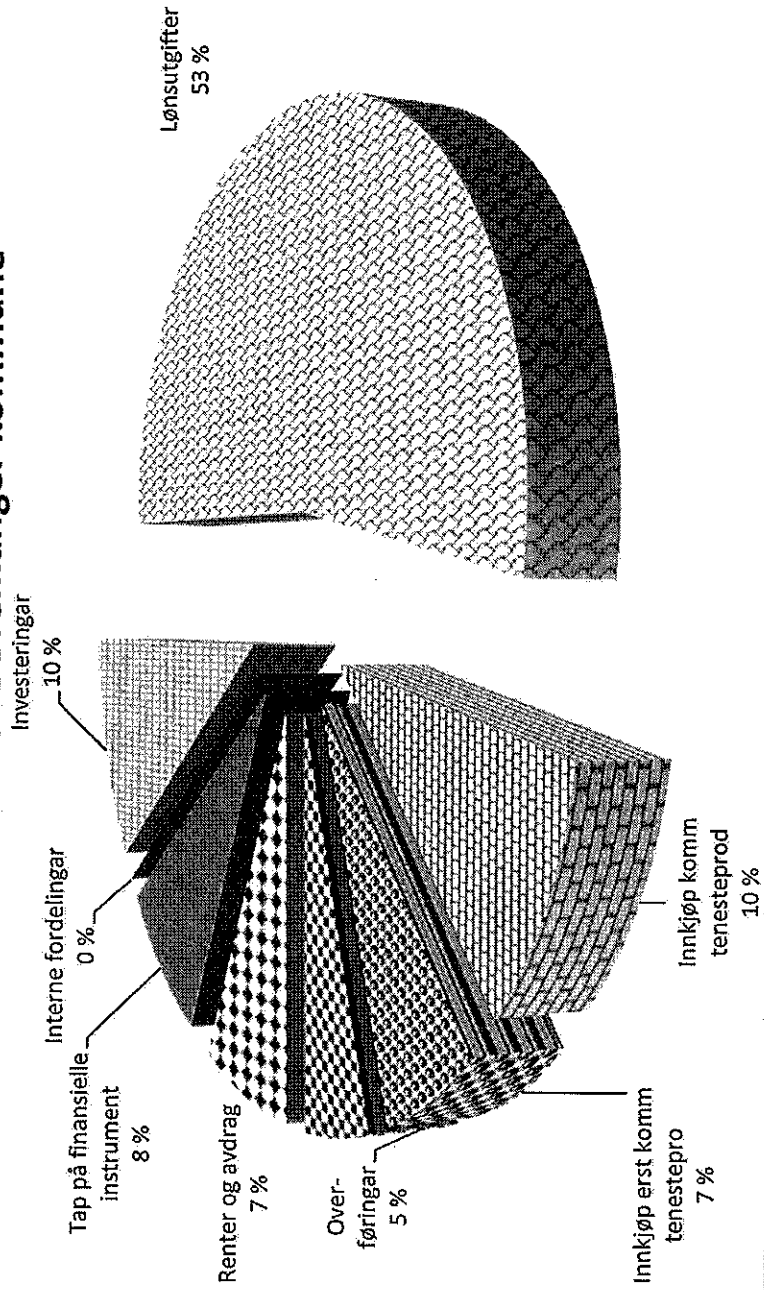
Brukarbetaling	14844264
Salgs/leigeinntekter	14982248
Overføringer	48608692
Rammetilskot	130137867
Andre statlege overføringer	12892439
Andre overføringer	7155953
Skatteinntekter	85931680
Eigedomsskatt	26049116
Div andre inntekter	4289216
Renteinntekter	13169496
Salg driftsmidler/fast eigedom	2050421

Økonomisk oversikt 2011 Bremanger kommune

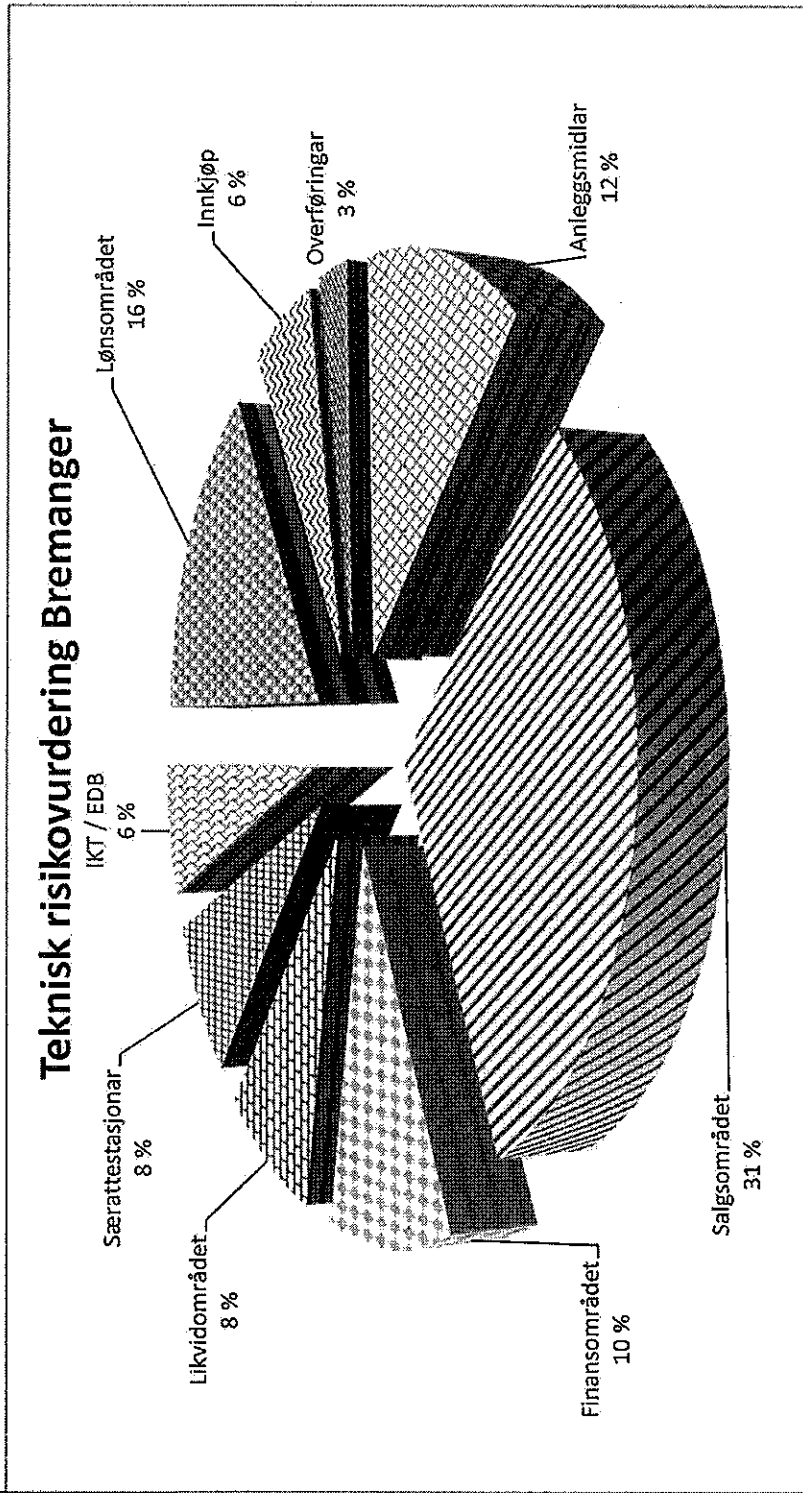
Lønsutgifter	208953505
Innkjøp komm tenesteprod	40293671
Innkjøp erst komm teneste-pro	26633278
Overføringer	20047570
Renter og avdrag	29463982
Tap på finansielle instrument	30505758
Interne fordelinger	0
Investeringar	40485022

UTGIFTER 2011 Bremanger kommune

Teknisk risikovurdering områdeinndeling BREMANGER KOMMUNE 2012

Lønsområdet	1227
Innkjøp	384
Overføringer	172
Anleggsmidler	852
Salgsområdet	2236
Finansområdet	704
Likvidområdet	561
Særrettstasjoner	520
IKT / EDB	432

Bremanger kommune
Rådmannen
6723 SVELGEN

Dyktkar ref.: Vår ref.: Arkivkode: Journalnr.: Dokumentdato:
Overordna analyse 2012/1f 216 003 / 2012 7. februar 2012

TINGING FRÅ KONTROLLUTVALET I BREMANGER; - OVERORDNA ANALYSE – BREMANGER KOMMUNE 2012

Kontrollutvalet har gjort vedtak om å få utarbeidd ei oppdatert 'overordna analyse' over Bremanger kommune, som skal brukast som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon. Dette oppdraget er lagt til kommunerevisjonen å utføre, med ferdigstilling våren 2012.

Vi legg til grunn det analysedokument som vart utarbeidd av oss i 2008; som var ei rullering av den først etablerte *overordna analyse* av Bremanger kommune i 2005.

Det er ingen fasit på korleis eit slikt dokument skal sjå ut, og heller ikkje nokon forskriftskrav kring kva form, innhald og omfang eit slikt dokument skal ha. Det er likevel slik at dokumentet skal ha i seg risiko- og vesentleghetsvurderingar og/eller ei resultat- og sårbarheitsanalyse av kommuneforvaltninga. Den overordna analysa skal hjelpe kommunen sitt kontrollutval til å identifisere behov for forvaltningsrevisjon på ulike områder, sektorar eller tenesteområder, der det er fare for feil eller manglar, avvik eller svakheiter i forvaltninga i høve lover, forskrifter, interne styringsdokument, etterlevinga av kommunestyret sine vedtak, intensjonar og føresetnader.

Vi har overfor kontrollutvalet gjort kjent at vi ønskjer rådmannen sin medverknad til framskaffing av nødvendig dokumentasjon for vårt arbeid, samt innspel på konkrete saksfelt/-områder som kan vere av ein viss nytteverdi for kommunen å sjå nærmare på.

I analysedokumentet ser vi det som naturleg at vi seier noko om både den administrative og den politiske organisering av kommunen. Vi treng derfor

- ↳ eit oppdatert organisasjonskart for den administrative strukturen
- ↳ ei oversikt over dei politiske styrings-/beslutningsorgana

Vi tør også be om at rådmannen lister opp dei mest sentrale styringsdokumenta (eksempelvis delegasjonsreglement, økonomi-/finasreglement, innkjøp, m.v.), og korleis oppgave- og ansvarsfordelingane er i kommuneforvaltninga. Dersom det finst ei skjematisk oversikt, på tenestenivå/-områdene, med ansvar, område, antal tilsette, etc., så ønskjer vi også det.

Når det gjeld programvarer, støtteprogram og bruk av IKT-system i kommunen, så bør vi ha ei skjematisk oversikt over kva som finst i kommunen idag, med opplysningar om kva desse er brukt til (funksjonsområda) og korleis den enkelte programvare evt. er integrert i økonomi- og tenstefunksjonane i forvaltninga.

Når det gjeld budsjett- og rekneskap, og heri årsmelding, KOSTRA-materialet, m.v., så vil vi nytte økonomi- og tenstedata frå siste års rekneskap og inneverande års årsbudsjett. Vi vil også sjå litt på økonomi- og handlingsplanen, samt dei føringar som ligg i politiske vedtak kring desse dokumenta.

Det ville også vere fint om rådmannen kunne seie noko av rapportering og avvikshandtering i si tilbakemelding til oss; både for det som gjeld driftsdelen og det som gjeld investeringar. Vi ønskjer også nokre kommentarar frå rådmannen på utfordringane kommunen står overfor ved innføringa av samhandlingsreforma, samt andre utfordringar kommunen står overfor i 2012.

Ettersom analysedokumentet også skal ha i seg opplysningar om kommunen sine eigarskap med tanke på eigarskapskontroll og selskapskontroll, tør vi be om ei fullstendig oversikt over dei selskap kommunen er medeigar, deltakar eller heileigar i. Dersom kommunen har utarbeidd eit eige strategidokument for kommunen sine eigarskap i ulike verksemdar/selskap, tør vi be om å få oversendt dette.

Vi utfordrar også gjerne rådmannen på om han kan kome med innspel på moglege kontrollområder som det etter hans syn vil vere fordelaktig å sjå nærmare på gjennom val av forvaltningsrevisjonsprosjekt. Etter vår oppfatning bør forvaltningsrevisjonsressursar nyttsat på områder der kommunen i ei viss grad vil ha nytteverdi; - i form av fokus på ei kvalitetsheving, effektivisering, produktivitet, betra måloppnåing og god økonomisk styring.

Det er vår målsetting å få fram vesentlege forhold kring Bremanger kommune sine forvaltningsapparat, der risikoaspekta på eit meir overordna nivå vert belyst, slik at kontrollutvalet og kommunestyret får eit best mogleg beslutningsgrunnlag for kva som bør/skal prioriterast å sjå nærmare på i ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll/eigarskapskontroll.

Vi ser fram til ein god dialog og kommunikasjon med kommuneleiinga kring dette arbeidet. Har De spørsmål til ovannemnde, håper vi De vil ta kontakt.

Av omsyn arbeidet kring det føretåande årsoppgjeret for 2011, har vi valgt å ikkje setje ein fast tilbakerapporteringsfrist på dette, men vi tør ber om at De prøver å gje oss ei tilbakemelding så raskt som mogleg, slik at vi kan få framdrift i vårt arbeid i saka. Vi er også åpne for å ha eit møte kring dette, om det er ønskeleg frå rådmannen si side.

Florø den 7. februar 2012

Med helsing

Kommunerevisjonen
Bremanger og Sunnfjord

Postboks 100, 6801 Førde

Terje Førde

Dagleg leiar/Revisjonssjef
Dagleg leiar/Revisjonssjef

Kopi: Kontrollutvalet
Ordføreren

Førde Terje

Fra: Tom Joensen <Tom.Joensen@bremanger.kommune.no>
Sendt: 13. april 2012 15:03
Til: Førde Terje
Emne: Overordna analyse 2012
Vedlegg: Overordna analyse 2012.pdf

Hei, Terje

Legger ved svarbrev m/ vedlegg vedk. overordna analyse 2012.

Trenger du det i papirformat, så legg eg det i ein konvolutt i posthylla.

Dersom noko er uklart, ev. eg ikkje har svart på spørsmåla, så gje ein lyd.
Vi kan ev. ta eit møte for å diskutere nærare.

God helg !

Med venleg helsing

Tom Joensen
Rådmann

E-post: tom.joensen@bremanger.kommune.no
Mob: 47 61 96 41

KOMMUNEREVISJONEN
Ytre Sogn og Sunnfjord
KRYSS-REVISJON

Dato: 16.04.2012   Off:
Sak nr: 029/2012   Regns
Arkiv: 216
Avd.kode: 1438
Sakshandsamar: T.F.

BREMANGER KOMMUNE
SENTRALADMINISTRASJONEN

KOMMUNEREVISJONEN
Ytre Sogn og Sunnfjord
KRYSS-REVISJON

Kryss Revisjon
HER

Dato: 16.04.2012
Sak nr. 029/2012
Arkiv: 216
Avd.koder: 1438
Sakshandsamar: T.F.

Vår ref.
12/381-2/K1-216/TOM

Dykkar ref.

Dato:
10.04.2012

Overordna analyse 2012

Eg syner til Dykkar brev datert 07.02.2012.

Vedlagd følgjer:

- 1) Administrativt organisasjonskart
- 2) Politisk organisasjonskart
- 3) Oversikt over sentrale styringsdokument
- 4) Skjematisk oversikt over IKT-system – med funksjonsområde
- 5) Rapportering og avvikshandtering på drift og investering
- 6) Rådmannen sine vurderingar kring sentrale utfordringar i 2012
- 7) Eigarskapskontroll/selskapskontroll

Når det gjeld kontrollområde som det kan vere føremålstenleg å sjå nærare på ved val av forvaltningsrevisjonsprosjekt, så vurderer eg innkjøps- og eigedomsskatteområdet som interessante i høve til kvalitetsheving og økonomisk styring.

Dersom de treng meir informasjon frå oss i samband med arbeidet er det berre å ta kontakt.

Med helsing

Tom Joensen
rådmann

Kontoradresse:
Rådhuset
6721 SVELGEN

Postadresse:
Postboks 104
6721 SVELGEN

Telefon / telefaks:
57 79 63 01

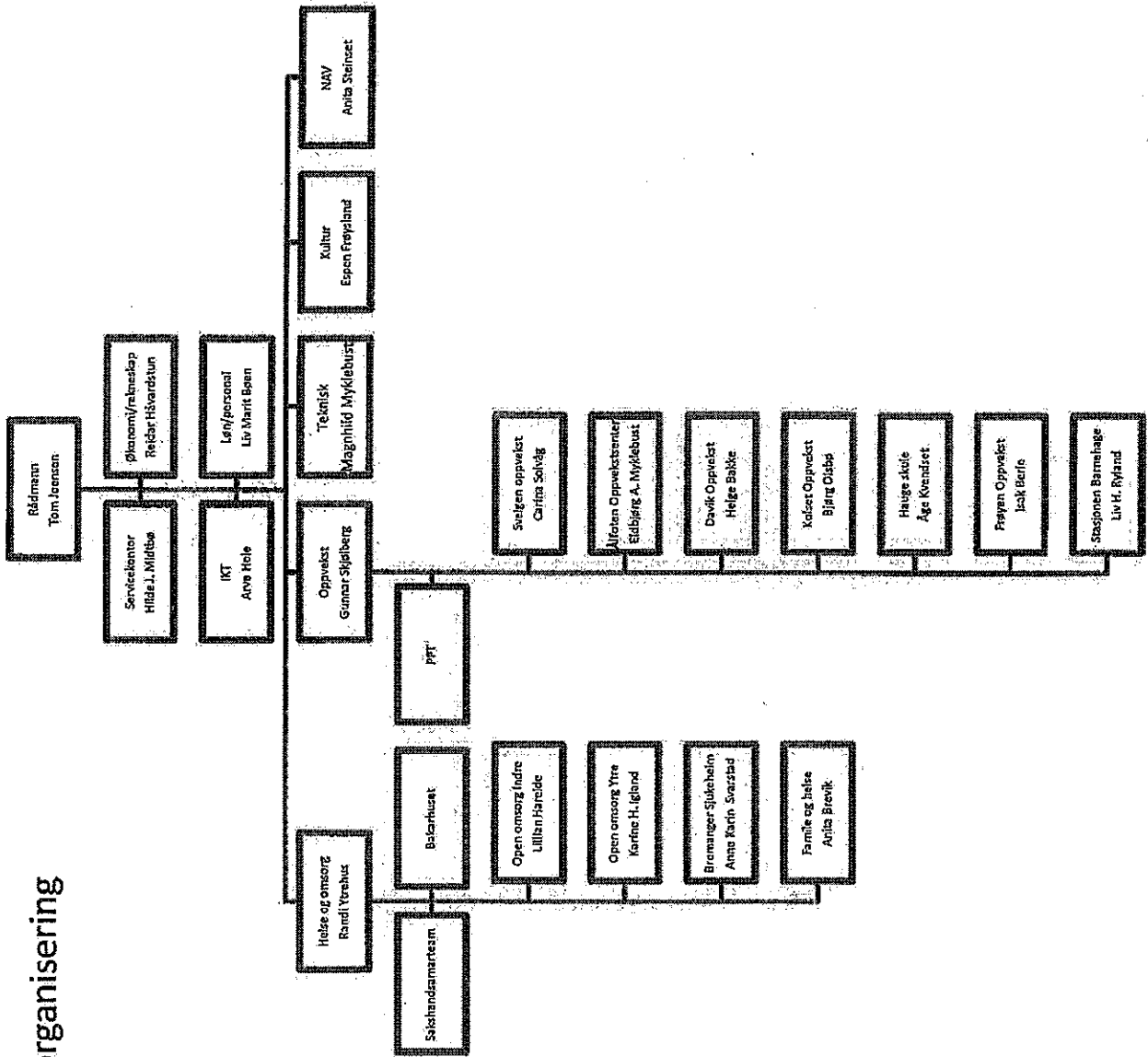
E-post / web:
tom.joensen@bremanger.kommune.no
www.bremanger.kommune.no

Bankgiro:
3776.07.50035

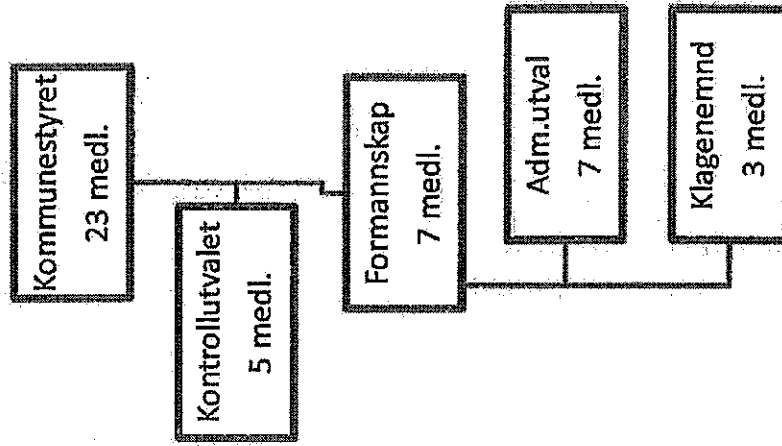

Administrativ organisering
pr. 01.04.2012

1

Politisk organisering
Pr. 01.04.2012

OVERSIKT OVER SENTRALE STYRINGSdokUMENT

Økonomi:

- Økonomireglement
- Retningslinjer for innkjøp (felles SFFI)

Politikk/administrasjon:

- Delegasjonsreglement (skal reviderast i 2012)
- Innsynsreglement for folkevalde
- Møtereglement
- Etske retningslinjer

Personale:

- Arbeidsreglement
- Tilsettingsreglement
- Permisjonsreglement

IKT:

- IKT reglement for grunnskulen

4

Tabellen nedanfor skisserer ansvarsfordelinga for noen sentrale system i kommunen:

Fagsystem	Systemeier-ansvarleg	System-ansvarleg	Superbrukar	Drifts-ansvarleg
WebSak	Rådmann	Linda Lyngstad	Linda Lyngstad Rigmor Eikeset Hilde Jensen Midtbø	IKT-avd.
Intranett/Internett	Rådmann	????	Stine Senneset	IKT-avd.
Ansatt Lønn/personalsystem	Personalsjef	Grete Hennøy	Grete Hennøy Lise Midtjell	IKT-avd.
Økonomisystem Visma Enterprise	Økonomsjef	Reidar Håvardstun	Reidar Håvardstun Rigmor Eikeset	IKT-avd.
Profil Pleie/omsorgssystem	Driftsjef	Anne Karin Svarstad Karine Igländ	Anne Karin Svarstad Karine Igländ	IKT-avd.
Helse og sosialsystem/Barnevern	Driftsjef	Anita Brevik Stine Solheim	Anita Brevik Stine Solheim	IKT-avd.
KomTek	Driftsjef	Magnhild Myklebust	Bernhard Andersen ?	IKT-avd.
Oppad. Skule og barnehagesystem	Kommunalsjef	Kåre Magne Moe Åshild Halnes	Kåre Magne Moe Åshild Halnes	IKT-avd.
Infodoc Legesystem	Driftsjef	Shanker Kumar	Shanker Kumar	IKT-avd.
Varabel lønn/ Ressursstyring Tieto Ressursstyring (RS)		Grethe Hennøy Berit Gulestøl Lise Midtjell	Grethe Hennøy Berit Gulestøl Lise Midtjell	IKT-avd.
Kvalitetsystem Kvalitetsloven		Gunnar Skjølberg	Dag Magne Nigardsøy Astrid Endal Olsbø	IKT-avd.

Program som er/har mulighet for integrasjon med økonomi

AVVIKSHANDTERING DRIFT OG INVESTERING

1. DRIFT

På driftssida rapporterer driftssjefar og kommunalsjefar ein gong pr. måned på status og forventa utvikling/resultat ved utgang av året. Ev. avvik vert grunngjeve.

Rapportering til Formannskap og Kommunestyre skjer på hovudtal. Ev. avvik som ligg innanfor ramma til eininga/sektoren vert ikkje justert. Avvik på hovudtal vert justert i samband med tertialrapport til kommunestyret i juni og/eller oktober.

2. INVESTERING

Avvik på investeringar vert vurdert i Plan- og byggenemnda og handtert/justert i samband med handsaming av tertialrapportar i kommunestyret.

RÅDMANNEN SI VURDERING AV SENTRALE UTFORDRINGAR I 2012

1. Samhandlingsreforma

Utfordringane i forhold til samhandlingsreforma vil i 2012 særleg vere knyta til evna å ta i mot utskrivingsklare pasientar. Dette gjel både å ha tilstrekkeleg senge-/romkapasitet og tilgang på naudsynt kompetanse.

Så langt har vi vore i stand til å løyse utfordringane. Vi har etablert samhandlingsordning med Helse Førde vedk. kontakt i samband med utskrivning. Vi vi og gjort mindre bygningsmessige justeringar som har auka sengekapasiteten og vi har stort sett tilgang på naudsynt kompetanse til å handtere pasientane. Økonomisk vil utfordringane kome i samband med ev. pasientar som krev ekstra bemanning.

Når det gjeld utviding av ordninga, så samarbeider vi med dei andre kommunane i Sunnfjordregionen m.o.t. avtaleverk med helse førde, felles løysingar innan samfunnsmedisin og distriktsmedisinsk senter.

2. Rekruttering

Behovet for arbeidskraft, særleg innan oppvekstsektoren, omsorgssektoren og teknisk, skapar utfordringar. Erfaringane så langt i år syner at responsen på lærarstillingar har vore god. Vi har mange unge lærarar med lokal tilhøyrigheit som ønskjer å kome heim. Responsen på utlyste sjukepleiarstillingar har og vore betre enn tidlegare. Likevel er dette område der behovet i framtida vil vere stort, slik at vi må ha eit kontinuerleg fokus på dette.

Situasjonen er p.t. vanskelegast innan teknisk. Her prøver vi å få inn ingeniørkompetanse på byggsida med tanke på å profesjonalisere og effektivisere eigeomsforvaltninga vår. Både på dette området og innanfor byggesakshandsaming vurderer vi løpande ulike tilnærmingar for å styrke organisasjonen.

3. Økonomi

Størst usikkerheit er relatert til verdiutvikling på dei to derivatavtalane som kommunen har i Depfa Bank og Fokus Bank. Kommunen har gjeve Depfa Bank eit tilbod om forlik. Vi venter avklaring på dette spørsmålet i mai månad. Når det gjeld Fokus Bank er framleis alt i «det blå», men det er dialog mellom partane.

På inntekssida knyter det seg usikkerheit til inntektene relatert til kraft. Dette gjeld både utbytte, hjemfall og konsesjonskraft. Årsaka er fallet i straumprisene og SFE sitt svake årsresultat for 2011.

EIGARSKAPS-/SELSKAPSKONTROLL

(Det vil bli utarbeidd eigarskapsmelding i løpet av hausten 2012)

Oversikt over selskap kommunen er deltakarar i:

TYPE	SELSKAPSNAMN	EIGARDEL
AS	SFE	2,4%
AS	Kommunekraft	0,3%
AS	Sandane Industrier	0,1%
AS	Origod	6,5%
AS	Ytre Sunnfjord Bedriftshelseteneste	
AS	Firda Billag	7,17%
AS	Kystvegen Måløy-Florø	
AS	Rise Næringsbygg	65,93%
AS	Miljøvarme	51%
AS	Reiseliv Stryn-Nordfjord AS	2,33%
AS	Fjordkysten	7%
AS	Rovdefjordbrua	2,2%
KF	Bremanger Hamn og Næring	100%
KF	Frøysjøterminalen	100%
IKS	Alarmsentralen i Sogn og Fjordane	
IKS	SEKOM sekretariat	
IKS	Kryss Revisjon	
IKS	Nomil	
LL	Kalvåg Samfunnshus	
AL	Naustneset burettslag	
AL	Biblioteksentralen	
Stifting	Fiskeriforum Vest	
Stifting	Musea i Sogn og Fjordane Kystmuseet/Nordfjord f.m.	
Sameige	Amtskaia	
Felleseige	Frøyen Ytre Nedre	
Felleseige	Rise	

BREMANGER KOMMUNE

ØKONOMI

Kryss Revisjon
Postboks 487

6801 FØRDE

KOMMUNEREVISJONEN
Ytre Sogn og Sunnfjord
KRYSS-REVISJON

Date: 16.02.2012   Off:
Sak nr. 013/2012   Reg.nr:
Arkiv: 2/0214
Avvikode: 1438
Sakshandsamar T.F.

Vår ref.
12/375-1/K1-216//RH

Dykkar ref.

Dato:
15.02.2012

Fullstendighetserklæring - Rekneskap 2011 - Bremanger kommune

I tilknytning til kommunen si rekneskapsavlegging for 2011 stadfester vi følgjande, etter beste skjøn og overbevisning:

- Etter det vi kjenner til inneheld årsrekneskapen alle opplysningar om kjende økonomiske plikter av betydning – både påløpne og betinga
- Vi kjenner ikkje til at det ved utgangen av året ligg føre rettslige tvistar som kan medføre vesentlege plikter for kommunen, utover det som går fram av årsrekneskapen
- Alle vesentlege garantiforpliktelsar for kommunen ved utgangen av rekneskapsåret er teke med i oversikta over garantiforpliktelsar pr. 31.12.
- Så langt administrasjonen kjenner til har kommunen eigedomsrett til alle eigendelar som er oppført i balansen. Eigendelane var i kommunen sitt eige pr. 31.12., og var ikkje stillet som sikkerheit utover det som går fram av årsrekneskapen
- Vi kjenner ikkje til at kommunen har brote avtaler eller offentlege påbod på ein måte som kan påføre kommunen vesentlege økonomiske plikter/ansvar
- Vi kjenner ikkje til at det er inntreft hendingar etter utløpet av rekneskapsåret av vesentlig betydning for årsrekneskapen; utover det som går fram av dette
- Vi meiner dei disposisjonar som ligg til grunn for årsrekneskapen er i samsvar med budsjettvedtak
- Vi har ikkje opplysningar om irregulære forhold, misligheter eller andre uregelmessigheter av vesentleg betydning for årsrekneskapen som ikkje er kome til uttrykk i denne
- Vi er kjend med vårt ansvar for å iverksetje hensiktsmessige rekneskapsrutinar og kontrolltiltak for å hindre og å avdekke misligheter, feil og manglar

Kontoradresse:
Rådhuset
6721 SVELGEN

Postadresse:
Postboks 104
6721 SVELGEN

Telefon / telefaks:
41403475
57 79 63 01

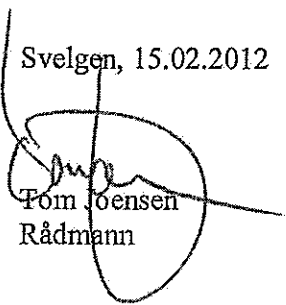
E-post / web:
rh@bremanger.kommune.no
www.bremanger.kommune.no

Bankgiro:
3776.07.50035

- Vi meiner at i den grad revisor har avdekka feil i årsrekneskapen som ikkje seinare er retta opp, dreier dette seg om forhold som både einskildvis og samla er uvesentlege for årsrekneskapen som heilskap. Nedanfor følgjer ei oppsummering av korleis slik ikkje-korrigert feilinformasjon verkar inn på årsrekneskapen
- Vi har gjeve revisor opplysningar om alle viktige fakta vedkomande eventuelle mislegheiter eller mistanke om mislegheiter som kommuneleiinga er kjend med, og som kan ha påverka kommunen
- Vi har gjeve revisor opplysningar om resultatane av våre vurderingar av risikoen for at rekneskapen kan innehalde vesentleg feilinformasjon som følgje av mislegheiter

Svelgen, 15.02.2012

Tom Joensen
Rådmann

Reidar Håvardstun
Økonomisjef

Bremanger kommune
v/Rådmannen
6723 Svelgen

Dykkar ref.:

Vår ref.:

\Årsavslutning2011/tv11

Arkivkode:

216

Journalnr.:

01 / 2012

Dokumentdato:

5. januar 2012

AVSLUTNING AV ÅRSREKNESKAPEN FOR ÅR 2011

Vi nærmar oss raskt fristen for rekneskapsavlegginga for 2011, 15. februar 2012, og i den samanheng vil revisjonen allereie no minne om at *kommunen* skal avlegge årsrekneskapen for år 2011 til *kommunerevisjonen* innan den frist som er sett i forskriftene § 10; dvs. innan den 15.02.12.

Vi ber om at årsrekneskapen vert *oversendt* KRYSS Revisjon så snart den ligg føre. Samband med oversending av den ferdigstilte årsrekneskapen ønskjer vi å inn-hente eigen uttale frå kommuneleiinga. Vi ber såleis om at det vert utferdiga ei eigen *fullstendighets-erklæring* der det vert bekrefta at rekneskapen er *endeleg* avlagt, at den er *fullstendig og avstemt*, og at den *ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar*. I erklæringa til årsrekneskapen er det viktig at det blir gjeve opplysningar om andre vesentlege forhold som revisor bør ha med seg inn i det avsluttande revisjonsarbeidet for året. Vi legg ved ein eksempeimal på ei slik erklæring (vedlegg 1).

Revisjonen vil legge *mottaksdato* til grunn for eigen frist for oversending av revidert årsrekneskap til *Kontrollutvalet*, og vidare handsaming til *formannskapet* og *kommunestyret*.

Etter økonomibestemmelsane er periodiseringsfristen **31.12**. Vi minner her om at det er *anordningsprinsippet* som skal vere gjeldande, og i den samanheng viser vi også til at *bokføringslova* sine bestemmelsar no også eg gjeldande for kommunerekneskapen. Som ei hjelp i arbeidet med å etterleve *dokumentasjonskrava* i bokføringslova, og dei kommunale økonomibestemmelsar forøvrig, har vi laga til eit samandrag kring dette, og dette legg vi ved som vedlegg (vedlegg 2) til dette skriv.

Vi minner elles om dei krav som er stilt til kommunen si årsmelding/årsrapport (rekneskapsforskrifta § 10) og til dei notekrav som er stilt til rekneskapspresentasjon. Forskriftene sin frist for levering av årsmeldinga/årsrapporten er **31. mars 2012**.

Revisor skal stile revisjonsberetninga si til kommunestyret/bystyret v/ordføraren. Kopi går til *Kontrollutvalet* som skal handsame årsrekneskapen og revisjonsberetninga og skal kome med *uttale, og/eller eventuelle desisjonsforslag*, til årsrekneskapen til kommunestyret/bystyret *før* formannskapet gjev si *innstilling* i rekneskapsaka.

Forskriftene stiller krav om at *formannskapet* si *innstilling* overfor kommunestyret må innehalde *framlegg til bruk av overskot* eller *dekningsmåte for inndekking av underskot*. Innstillinga bør også innehalde korleis meirforbruk i kapitaldelen (investeringsrekneskapen) skal finansierast/budsjettmessig inndekkast.

Regionskontor for kommunane:

Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Florø
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:

Førde, Jølster, Naustdal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 21, 6800 Førde
Postboks 487, 6801 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:

Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Årsrekneskapen skal vere datert og underteikna av *rekneskapsansvarleg* og *administrasjonssjefen* (rådmannen), og *oppdragsansvarleg revisor* skal ved si påskrift referere til dato for tilhøyrande revisjonsmelding/-beretning.

Det kan oppstå situasjonar der administrasjonen sjølv eller revisor finn feil og manglar i den avlagde rekneskap, som ein i samråd med revisor velger å få retta opp. Dersom det av ulike årsaker blir føreteke endringar i rekneskapen etter at den er oversendt til revisor, skal det framleggast nytt rekneskap, med ny dato og nye underskrifter. Det må vere eit mål å ha minst mogleg med variantar av ein avlagd rekneskap, derfor bør det tilstrebast å ha ein mest mogleg korrekt, riktig og fullstendig rekneskap, med korrekte oversikter og rekneskapsutgreiningar når årsrekneskapen blir oversendt revisor.

Frå 2010 kom det endringar i revisjonsstandardene som gjer at revisor utformer ei revisjonsberetning til årsrekneskapen etter ein ny norm i forhold til tidlegare. Dette er økonomisjefane/rekneskapsjefane kjende med frå kurs; jfr. bl.a. økonominettverkssamlingane i regi av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Vi vil minne kommunane om at revisor etter det nye regelregimet no er forplikta til å skrive *negativ revisjonsberetning* pr. 15.04.12, dersom rekneskap og årsmelding/årsrapport ikkje ligg føre innan forskriftsfristane. Vi ber derfor om at kommunen tilstreber å halde fristen for rekneskapsavlegginga og fristen for årsmeldinga

Vi ser fram til eit konstruktivt samarbeid i det føreståande arbeidet med årsoppgjeret for 2011, og vonar administrasjonen legg opp rutiner som sikrar at økonomibestemmelsane, og dei fristar som er sett, skal kunne overhaldast.

Vi ønskjer administrasjonen lukke til med det føreståande rekneskapsarbeidet kring årsoppgjeret for 2011.

Florø den 5. januar 2012

Med helsing

Kommunerevisjonen
Vike Sogn og Sunnfjord
6801 Førde
Terje Førde
Revisjonssjef
(sign.)
Lagleg leiar/Revisjonssjef

KRYSS REVISJON
KOMMUNEREVISJONEN I
VIKE SOGN OG SUNNFJORD
Ditte Vokuhl
Kommunerevisor I

Vedlegg:

Eksempel på *fullstendighetserklæring* til årsrekneskapen for 2011
Revisjonsnotat 05.01.12: '*Dokumentasjonskrav i bokføringslova*'

Kopi til: Ordførar
Økonomi
v/Reidar Håvardstun
Kontrollutvalet

Vedlegg nr. 1:**Eksempel/mal for fullstendighetserklæring til årsrekneskapen 2011**

Til
KRYSS Revisjon
Strandgt 43
6900 Florø

**FULLSTENDIGHETSERKLÆRING VEDK. BREMANGER KOMMUNE SIN
ÅRSREKNESKAP FOR 2011**

Vedlagt oversender vi endeleg, fullstendig og avstemt årsrekneskap m/vedlegg for kommunen for driftsåret 2011.

I tilknytning til kommunen si rekneskapsavlegging for 2011 bekrefter vi hermed følgjande, etter beste skjønn og overbevisning:

- Etter det vi kjenner til inneheld årsrekneskapen alle opplysningar om kjende økonomiske forpliktelser av betydning – både påløpne og betinga.
- Vi kjenner ikkje til at det ved utgangen av året ligg føre rettslege tvistar som kan medføre vesentlege forpliktelser for kommunen utover det som går fram av årsrekneskapen.
- Alle vesentlege garantiforpliktelser for kommunen ved utgangen av rekneskapsåret er medteke i oversikta over garantiforpliktelser pr. 31.12.
- Så langt administrasjonen kjenner til har kommunen eigedomsrett til alle eigendelar oppført i balansen. Eigendelane var i kommunen si varetekt pr. 31.12. og var ikkje stilla som sikkerheit utover det som går fram av årsrekneskapen.
- Vi kjenner ikkje til at kommunen har brote avtaler eller offentlege påbod på ein måte som kan påføre kommunen vesentlege økonomiske forpliktelser.
- Vi kjenner ikkje til at det er inntrufne hendingar etter utløpet av rekneskapsåret av vesentleg betydning for årsrekneskapen, utover det som fram går av dette.
- Vi har ikkje opplysningar om mislegheitar eller andre uregelmessigheiter av vesentleg betydning for årsrekneskapen som ikkje er kome til uttrykk i dette.
- Vi er kjende med vårt ansvar for å iverksette hensiktsmessige rekneskapsrutinar og kontrolltiltak for å forhindre og å avdekke mislegheiter og feil.
- Vi meiner at i den grad revisor har avdekka feil og manglar i årsrekneskapen som ikkje seinare er retta opp, dreier dette seg om forhold som både einskildvis og samla er uvesentlege for årsrekneskapen som heilheit. Vedlagt følgjer ei oppsummering av korleis slik ikkje-korrigert feilinformasjon virkar inn på årsrekneskapen.
- Vi har gjeve revisor opplysningar om alle viktige fakta vedkomande eventuelle mislegheiter eller mistankar om mislegheiter som kommuneleiinga er kjend med og som kan ha påvirka kommunen.

- Vi har gjeve revisor opplysningar om resultatane av våre vurderingar av risikoen for at rekneskapen kan innehalde vesentleg feilinformasjon som følgje av misligheiter.

Eventuelle kommentarar til kulepunkta over (evt henvisningar til kommentarar i særskilt vedlegg); jfr. elles det som er nemnt i årsmeldinga/årsrapporten som vil følgje rekneskapssaka:

(Stad, dato)

(Administrasjonssjef/Rådmann) (Økonomiansvarleg/rekneskapssjef)

Vedlegg. Nr. 2

Revisjonsnotat 05.01.12;

Samandrag av 'Dokumentasjonskrav bokføringslova' – årsrekneskapen 2011

Lova § 11 – Dokumentasjon av balanse (gjeld generelt)

- ☞ Ved utarbeiding av årsrekneskap *skal* det ligge føre dokumentasjon for *alle balansepostar med mindre dei er ubetydelege.*

Forskrift om bokføring:

§ 6-1 Varelager – i all hovudsak ikkje aktuelt for kommunal sektor

§ 6-2 Dokumentasjon av *bankinnskot, lånejeld, kontantar*, o.l.

- ☞ Det skal ligge føre oppgåve frå finanseringsinstitusjon (bank, mv.)

NB! Bruk årsoppgåvene til kommunen for fullstendigheit!

(> FAU, Elevråd, Klassekonti, osv., vurder vesentlegheit ifht å ta inn mot bunde fond)

>**Kontantkasser** – opptald ved årets slutt, datert, signert og evt differanser forklart!§ 6-3 Dokumentasjon av *finansielle instrument*

- ☞ Oppgåve frå VPS

§ 6-4 Dokumentasjon av *avsetningar*, nedskrivningar, mv.

- ☞ Skriftlegheit av vurderingar, berekningsmetodar og føresetnader.

Kunde- og leverandørreskontro:

- ☞ Aldersordelt saldoliste pr. 31.12.; verdi- og tapsvurdert – kva skal evt førast bort som tapt

Andre fordringar, kortsiktig gjeld og interimskonti

- ☞ Beløpa skal vere dokumentert med henvisning til bilag og det er ein fordel at vesentlege bilag er kopiert og lagt ved som dokumentasjon på bokført balanseverdi!

Anleggsmidlar (NB ! Ikkje krav om at inngåande fakturaer må leggest til eige arkiv), men:

- ☞ **Årets tilgang:** jfr. balansen skal vere dokumentert med **klar samanheng** frå **Balansen** på avskrivingsgrupper; jf. § 8 – **Anleggsregisteret** med avskrivingsgrupper og funksjonar – til **Investeringsrekneskapet** på avskrivingsgrupper og funksjonar (som gjev bilagshenvisning)

>Sum investeringsutgifter = Sum aktiviering i balansen !!

- ☞ **Årets avgang** i balansen med klar samanheng frå balansen – anleggsregisteret – investeringsrekneskapen

>NB ! Nedskrivning utan salg framgår ikkje av investeringsrekneskapen, men skal dokumenterast med bilag

- ☞ **Avskrivningar**; jfr. anleggsmodul

>Påsjå at avskrivningar blir gjennomført korrekt (tilstrekkeleg avskrivningar, årets investeringar avskrivast normalt ikkje og då heller ikkje anskaffelsar over fleire år **for** ferdigstilt/teke i bruk**Omløpsaksjar skal nedskrivast; jfr. lavaste verdi's prinsipp, anleggsaksjar berre ved varig verdinedgang.****Hvis administrasjonen (rådmannen) meiner at verdipapirer bør (om-) klassifiserast som/til anleggsmidlar for å sleppe årleg nedskrivning, husk då at :****Finansielle omløpsmidlar og – anleggsmidlar** (Forskjell/skilnad frå privat rekneskap !!!)

- ☞ Anleggsaksjar skal finansierast ved anskaffelsen (evnt. ved omklassifisering) !!! (NB!)
- ☞ Omløpsaksjar skal ikkje finansierast ved anskaffelsen !!!!

Vurdering av om aksjar er anleggsaksjar eller omløpsaksjar:

- ☞ Mest interessant ved anskaffelsen ifht finansiering
- ☞ Evt klassifisering av verdipapirer til anleggsmidler må:
  - >Finansierast fullt ut i investeringsrekneskapen utan bruk av lånemidler og NB!!!;
  - >Salg av Anleggsmidler er investeringsinntekt i fht gevinst ved salg av omløpsmidlar som vil vere driftsinntekter !!!

Bundne fondsmidler:

- ☞ Skal vere dokumentert med bestemmelsen som gjer at midlane er bundne !
- ☞ All avsetning til og bruk av bundne fond skal vere dokumentert; dvs. at dette faktisk er korrekt at beløpet skal til/frå eit bunde fond
- ☞ Status pr. 31.12.:
  - >Skriftleg vurdering av om fondet faktisk er eit bunde fond pr. 31.12.
  - >Skal „bundne“ fondsmidler returnerast til (tilskots-) gjevar eller omklassifiserast ?
  - >> Ta ein gjennomgang på dette slik at ein evt får rydda opp her !
(i dialog/kommunikasjon med revisjonen ? – revisjonen bør vere orientert)

Disposisjonsfond / Frie fondsmidler:

- ☞ Er merka disposisjonsfond utgått; dvs. bør die tilbakeførast til generelt Disposisjonsfond ?
- ☞ Ubrukte midlar frå drifts- (års-) budsjettet 2011 kan ikkje automatisk avsettast til Disposisjonsfond med ‘merkelapp’ !
- ☞ Bruk av “merka“ disposisjonsfond krev normalt budsjettvedtak; eventuelt delegert fullmakt frå Kommunestyret/Bystyret
  - >> Ta ein gjennomgang på dette slik at ein evt får gjort dette korrekt her !
(i dialog/kommunikasjon med revisjonen ? – revisjonen bør vere orientert)

Rekneskapsføring av avdrag på lån; jfr. KRS nr. 2, pkt. 3.2 og 3.3

- ☞ **Alle betalte avdrag** på lån skal som hovudregel utgiftsførast i driftsrekneskapen
  - >Ikkje lenger noko skiulle på ekstraordinære og ordinære avdrag ifht rekneskapsføring
- ☞ **Driftsrekneskapen skal minimum belastast** med avdragsutgift
tilsvarande minimumsavdrag.
- ☞ **Avdrag;** ut over minimumsavdrag, **finansiert med investeringsinntekter** (ekskl. overføringar frå driftsrekneskapen og bruk av disposisjonsfond) **skal** rekneskapsførast (utgift) i investeringsrekneskapen
- ☞ **Refinansiering av lån; jfr. pkt. 3.5**
  - >Det er stilt krav om at innfriing av gamal gjeld (lån) og opptak av ny gjeld (refinansiering) har ein **samanheng**, samtidigheit og må vere innafør same år !

Minimumsavdrag

KRS nr 3 inneheld ikkje reglar for korleis minste tillate avdrag (minimumsavdrag) skal be-reknast, men KR D (Kommunal og Regionaldepartementet) har gjeve to metoder; jfr. svar-brev av 25.09.2007 frå KR D til NKRF (Norges Kommunerevisorforbund).

- ☞ **Kommunelova § 50, nr. 7**
  - >Gjenstående løpetid for kommunane si samla gjeldsbyrde kan ikkje overstige den veide levetida for kommunen sine anleggsmidler ved **siste årsskifte**.
  - >Omfattar all langsiktig gjeld og alle anleggsmidler (Jfr. KL § 50, nr. 1 og 2)
- ☞ **Kommunen må gjere greie for korleis kravet til minimumsavdrag er Etterlevd og dokumentere dette som vedlegg til rekneskapen.**
  - >Når det gjeld metodane, *forenkla modell* og *reknearkmodellen*, så vert det vist til KR D-brev av 25.09.2007.

Note 3 Kommunens garantiansvar (FKR § 5 nr. 3)

Gitt overfor - navn	Adresse	Beløp pr. 31.12.		Utløper dato
		2011	2010	
Frøysjøterminalen KF		kr 8 096 298	kr 8 572 933	
Nomil		kr 62 821	kr 62 821	
Alarmsentralen i Sogn og Fjordane		kr 51 483	kr 51 483	
Sum garantiansvar		kr 8 210 602	kr 8 687 237	

Firdabilag vart omdanna til AS 18.06.2010.

Note 4 Fordringer og gjeld til kommunale foretak, bedrifter og samarbeid jf. kommuneloven §§ 11 og 27 (FKR § 5 nr. 4)

Kommunal virksomhet - nav	31.12. 2011		31.12. 2010	
	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
<i>Kortsiktige poster</i>				
	kr -	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum kortsiktige poster	kr -	kr -	kr -	kr -
<i>Langsiktige poster</i>				
	kr -	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -
	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum langsiktige poster	kr -	kr -	kr -	kr -

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie (FKR § 5 nr. 5)

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Eventuell markedsverdi	Balanseført verdi 31.12.2011	Balanseført verdi 31.12.2010
Rise Næringsbygg AS	51 %		kr 300 000	kr 300 000
Nomil	16 %		kr 160 000	kr 160 000
Miljøvarme AS	51 %		kr 510 000	kr 510 000
SFE AS	2.51%		kr 18 480 615	kr 18 480 615
KLP			kr 4 572 620	kr 3 977 561
Kommunekraft AS			kr 1 000	kr 1 000
Firda Billag AS	7,17 %		kr 717 000	kr 717 000
Rovdefjordsbrua			kr 50 000	kr 50 000
Sum		kr -	kr 24 791 235	kr 24 196 176

Utskrift fra Årsregnskapen 2011
- note 3, 4 og 5

BREMANGER KOMMUNE
SENTRALADMINISTRASJONEN

Kryss Revisjon
Flora kommune
Strandgt. 43
6900 FLORØ

STATISTISKE BYKONTOR
Vår Organ og Samfunns
KRYSSREVISJON
Dato: 07.02.12
Sektor: 008-12
Arbeid: 216
Avdelingskode: 1438
Saksbehandler: S.T.

Vår ref.
12/95-2/K1-216/TOM

Dyldkar ref.
misleghaldtilsyn12/tf12

Dato:
16.01.2012

Vedk. rådmannen sitt tilsyn i forhold til risiko for misleghald, m.v.

Eg syner til dykkar brev datert 05.01.2012.

Underteikna har ikkje kjennskap til faktisk, mistenkt eller påstått misleghald i kommunen. I ein såpass stor og kompleks organisasjon som kommunen er, med eit stort tal tilsette og mange ulike einingar, kan eg likevel ikkje utelukke at dette kan skje.

Generelt sett vurderer eg risikoen for ev. misleghald størst i forhold til innkjøp av varer og tenester og sikring av at desse vert nytta til tiltenkte føremål i kommunen. Bremanger kommune har elektronisk bilagsføring i heile verksemda. Dette inneber m.a. at det ikkje er mogleg å tilvise utan at minst to personar har vore involvert i prosessen. Dette bidreg til redusert risiko for misleghald på innkjøpsområdet.

På bakgrunn av at risikoen vert vurdert som låg, er i avgrensa grad sett i verk tiltak med særskild fokus på misleghald. Eg meiner likevel dette ligg implisitt i arbeidet med implementering av nye rutinar og organisering av verksemda.

Svar på dei andre spørsmåla dykkar:

- 1. Rådmannen si eiga vurdering av risikoen for at kommunen sitt rekneskap kan innehalde vesentleg feilinformasjon som skuldast misleghald**
Eg har ingen grunn til å tru at kommunen sin rekneskap inneheld vesentleg feilinformasjon som skuldast misleghald og vurderer risikoen for dette som liten.
- 2. Prosessar som lagt opp til å identifisere og handtere risiko for misleghald**
Som nemnd innleiingsvis vurderer eg risikoen for misleghald som størst i samband med kjøp av varer og tenester. Den rekneskapsmessige inndelinga med tilvisingsmynde til namngjevne personar gjer at risikoen for store avvik er avgrensa. Den einskilde med tilvisningsmynde har avgrensa budsjett og store avvik vil fort kunne bli oppdaga. Det vert stilt krav til driftsleiarane om å ha fokus på økonomistyring, ved at dei no rapporterer på forventa avvik kvar månad. Organiseringa med kommunalsjefstillingar

Kontoradresse: Rådhuset	Postadresse: Postboks 104	Telefon / telefaks:	E-post / web: tom.joensen@bremanger.kommune.no	Bankgiro: 3776.07.50035
6721 SVELGEN	6721 SVELGEN	57 79 63 01	www.bremanger.kommune.no	

innan oppvekst- og helse- og omsorgssektoren gjer og at oppfølginga overfor driftseiningane er tettare enn tidlegare.

Elles, som nemnd innleiingsvis, bidreg elektronisk handtering av inngåande faktura til redusert risiko for uønska hendingar.

3. Kommunikasjon mellom rådmann kommunestyret vedkomande slike prosessar

Eg har ikkje eksplisitt sett på dagsorden prosessar rundt handtering av risiko for misleghald.

Gjennom jamleg rapportering til kommunestyret om status og utvikling vert det fokusert på politikarrolla sine hovudfunksjonar: ombods-, styrings-, arbeidsgjevar-, og utviklarrolla. I denne samanhangen vil i ein skilde høve vere naturleg å fokusere på prosessar knytt til identifisering og handtering av risiko. Dette gjeld og i samband med handsaming av regelverk/retningsliner og organisatoriske endringar.

4. Ev. kommunikasjon mellom rådmann og tilsette vedkomande egne synspunkt i forhold til forvaltningspraksis og etisk åtferd

Det vert halde minimum 4 driftssjefssamlingar kvart år med ulike tema. Då er kommunalsjefar, stab og alle driftssjefar samla. I tillegg vert det ein gong i månaden halde møte med kommunalsjefar og stab.

Målet med samlingane/møta er m.a. å skape felles haldningar og praksis i forvaltninga, samt å drøfte leiarrolla/-ansvaret i vid forstand. Her drøftar ein m.a. etikk og kommunen sine reglement/retningsliner. Formidling av rådmannen sine syn i høve til forvaltningspraksis og etisk åtferd er ein naturleg del av dette.

Elles nyttar vi rundskrivsordninga til å formidle retningsliner og forventningar til forvaltningspraksis.

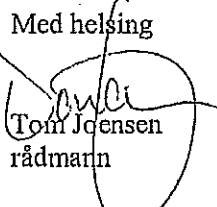
5. Om rådmannen har kjennskap til om kommunen er eksponert for feil eller manglar som skuldast misleghetter som kan knytast til nærståande partar og transaksjonar med desse

Bremanger har avgrensa nærståande partar det vert utført transaksjonar mellom som ikkje er regulert av fastsette marknadsprisar eller gebyr basert på sjølvkost. Selskap/føretak dette gjeld er:

Føretak/Selskap	Tenester	Fastsetting av pris
Bremanger Hamn og Næring KF	Sal av rekneskapstenester	Fastsetting i budsjettvedtak
Frøysjøterminalen KF	Sal av rekneskapstenester	Fastsetjing i budsjettvedtak
Miljøvarme AS	Kjøp av varmvatn	Avtalefesta
Risë næringsbygg AS	Leige av lokaler	Fastsett i vedtak

Underteikna har ikkje kjennskap til at kommunen er eksponert feil eller manglar som skuldast misleghetter i samband med transaksjonar med desse.

Med helsing

Tom Joensen
rådmann

Kopi: Økonomisjef.

Bremanger kommune
v/Rådmannen

6723 Svelgen

Dyktar ref.:	Vår ref.:	Arkivkode:	Journalnr.:	Dokumentdato:
	\misleghaldtilsyn12/tf12	216	02 / 2012	5. januar 2012

RÅDMANNEN SITT TILSYN I FORHOLD TIL RISIKO FOR MISLEGHOLD, M.V. :

I følge gjeldande *revisjonsstandardar* (ISA) skal revisor opparbeide seg ei forståing av kommunen si verksemd og dei risikoforholda som knyter seg til den økonomiske rapporteringa i kommunen. Bakgrunnen for dette er at revisor skal kunne rette sin innsats inn imot områder der risikoen er størst for at vesentleg feilinformasjon, eller områder der faren for at feil og manglar av vesentleg karakter, kan oppstå. Dette enten slik feilinformasjon, eller feil og manglar, skuldast bevisste eller ubevisste feil.

For å vere oppdatert og deri oppnå auke i forståinga av den kommunale verksemda og eksisterande risikoforhold, krev gjeldande revisjonsstandard at *revisor skriftleg innhentar årleg* uttale frå leiinga i kommunen om korleis risiko for misleghald vert vurdert, korleis denne risikoen blir handtert, kommunikasjon nedover i organisasjonen i forhold til handtering av risiko, og kommunikasjon frå leiinga i forhold til forvaltningspraksis og etisk adferd.

Revisjonen tør derfor be om skriftleg tilbakemelding på følgjande:

- rådmannen si eiga vurdering av risikoen for at kommunen sitt rekneskap kan innehalde vesentleg feilinformasjon som skuldast misleghald
- kva prosessar rådmannen har lagt opp til for å identifisere og handtere risiko for misleghald i kommunen – inkludert eventuelle betydelege risiki for misleghald som er identifisert, eller postar i rekneskapen eller opplysningar knytta til rekneskap, der det er sannsynleg at det ligg føre misleghald
- kva eventuell kommunikasjon har rådmannen med Bremanger Kommunestyre vedkomande slike prosessar
- kva eventuell kommunikasjon rådmannen har med tilsette vedkomande egne synspunkt i forhold til forvaltningspraksis og etisk åtferd
- om rådmannen har kjennskap til eventuelle faktiske, mistenkte eller påståtte misleghald i kommunen

- om rådmannen har kjennskap til om kommunen er eksponert for feil eller manglar som skuldst mislegheiter som kan knytast til *realasjonar til nærståande partar* og transaksjonar med desse:
  - *kva er identiteten til kommunen sine nærståande partar og kva eventuelle endringar som har vore det siste året*
  - *kva slags relasjonar kommunen har til desse nærståande partar, og*
  - *korvidt kommunen har gjennomført transaksjonar med desse og i tilfelle ja, kva slags transaksjonar, og kva som var føremålet med transaksjonane*

Vi håper De kan gje oss nokre kommentarar til ovannemnde, og tør be om rådmannen sitt svar tilbake til oss kan ligge føre innan 10. februar 2012.

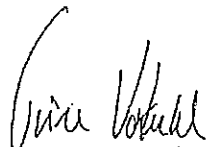
Florø den 5. januar 2012

Med helsing

Terje Førde

Dagleg leiar/Revisjonssjef

Trine Vokuhl
Kommunerevisor I

Kopi: Kontrollutvalet
Ordføraren

KRYSS REVISJON

KOMMUNEREVISJONEN I
YTRE SOGN OG SUNNFJORD

Dagleg leiar/
Revisjonssjef: Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
Bank: 3705.08.27845
Org. nr.: 987 608 064 MVA

Til Kommunestyret i Bremanger
v/Ordføreren

6723 SVELGEN

Kopi:
Kontrollutvalet
Formannskapet
Administrasjonssjefen

Dykkar ref.:
Kommunerekneskapen 2011

Vår ref.:
\bremanger\rev.beretning2011

Arkivkode:
210&14

Journalnr.:
032/ 2012

Dokumentdato:
13. april 2012

REVISJONSBERETNING BREMANGER KOMMUNE 2011

Uttale om årsrekneskapen

Vi har revidert årsrekneskapen for Bremanger kommune, som er samansett av balanse pr 31.12.2011, driftsrekneskap som viser eit netto driftsresultat (overskot) på kr. 2 164 209,33,-. Etter interne finanstransaksjonar er rekneskapen gjort opp i balanse. I tillegg følgjer investeringsrekneskap, og økonomiske oversikter for rekneskapsåret avslutta pr 31.12.2011, som inneheld ei beskriving av vesentlege rekneskapsprinsipp som er nytta, og andre noteopplysningar til rekneskapen.

Administrasjonssjefen sitt ansvar for årsrekneskapen

Administrasjonssjefen er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gjev ei dekkande framstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapskikk, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finn nødvendig for å gjere det mogleg å utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleghald eller feil og manglar.

Revisor sine oppgåver og plikter

Oppgåva vår er, på grunnlag av revisjonen vår, å gje uttrykk for ei meining om denne årsrekneskapen. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, medrekna *International Standards on Auditing*. Revisjonsstandardane krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Ein revisjon inneber utføring av handlingar for å innhente revisjonsbevis for beløpa og opplysningane i årsrekneskapen. Dei valde handlingane er avhengig av revisor sitt skjønn, mellom anna vurderinga av risikoane for at årsrekneskapen inneheld vesentleg feilinformasjon, anten det skuldast misleghald eller feil og manglar. Ved ei slik risikovurdering tek revisor omsyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunen si utarbeiding av ein årsrekneskap, som gjev ei dekkande framstilling. Føremålet er å utforme revisjonshandlingar som er føremålstenlege etter tilhøva, men ikkje å gje uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll. Ein revisjon omfattar også ei vurdering av om dei rekneskapsprinsippa som er nytta, er føremålstenlege og om rekneskapestimata som er utarbeidde av leiinga, er rimelege, samt ei vurdering av den samla presentasjonen av årsrekneskapen.

Vi meiner at innhenta revisjonsbevis er tilstrekkeleg og føremålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Konklusjon

Vi meiner at årsrekneskapen er avgjeven i samsvar med lov og forskrifter og gjev ei dekkande framstilling av den finansielle stillinga til Bremanger kommune pr 31.12.2011, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta pr. 31.12.2011, i samsvar med lov, forskrift og god kommunal rekneskapsskikk.

Uttale om andre tilhøve

Konklusjon om budsjett

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at dei disposisjonar som ligg til grunn for rekneskapen i det alt vesentlege er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpa i årsrekneskapen er samanstilt og stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsmeldinga

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er skildra ovanfor, meiner vi at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen er konsistente med årsrekneskapen og er i samsvar med lov og forskrifter.

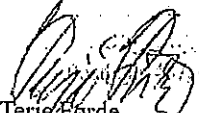
Konklusjon om registrering og dokumentasjon

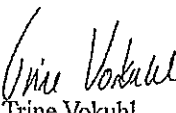
Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er beskriven ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter *internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenkla revisorkontroll av historisk økonomisk informasjon»*, meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å syte for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god kommunal rekneskapsskikk

Utan at det har betydning for våre konklusjonar ovanfor, vil vi kome med følgjande *presiseringar*:

- Rutiner kring og etterkalkulasjon på sjølvkostområda i kommunen har vore underlagt særskild forvaltningsrevisjon i 2011. Særskild revisjonsrapport er oversendt Kontrollutvalet og Kommunestyret, og saksfeltet er undergjeve ei intern kvalitetssikring av administrasjonen sjølv i 2011; jfr. 'Note 20' i rekneskapen 2011.
- Investeringsrekneskapen for 2011 viser isolert sett eit udekket beløp på ca. 9,851 mill kr. Akkumulert udekket beløp pr. 31.12.2011 utgjør 12,1 mill. kr. Det ligg til Bremanger Kommunestyre må finne dekning for dette i 2012; jfr. *Forskrift om årsrekneskap og årsberetning, § 9*.
- Det er revisor si oppfatning at Bremanger kommune si fordringsmasse bør undergjevast ei særskild vurdering i 2012; jfr. balanseverdiane under kortsiktige fordringar pr. 31.12.2011.
- I budsjettet for 2011 var det rekna med ei inndekking av tidlegare års underskot med 28,083 mill. kr. Rekneskapen viser ei inndekking med 2,853 mill. kr. Det må her takast omsyn til at ein i 2011 har bokført tap som følge av ein verdinedgang på finansielle instrument ved siste årsskifte med 30,506 mill. kr. Pr. 31.12.2011 utgjør akkumulert udekket underskot 179,365 mill. kr.

Florø, den 13. april 2012

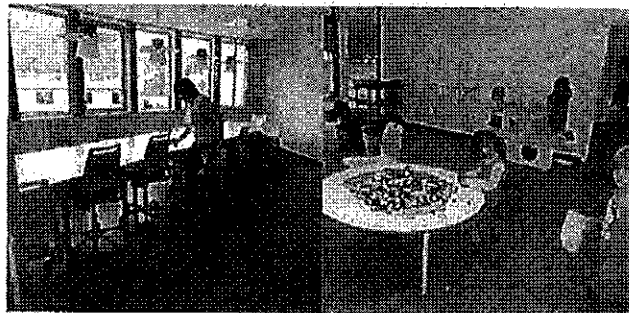

Terje Førde
Dagleg leiar/Revisjonssjefen

Trine Vokuhl
Kommunerevisor I

BREMANGER KOMMUNE

ÅRSMELDING 2011

Nye barnehageavdelingar og arbeidsplassar for lærarar ved Svelgen Oppvekst

– lyse og trivelege lokale for små og store

Innhald:

1.	Innleing	s. 1
2.	Generelt om kommunen sin økonomiske utvikling	s. 2
3.	Driftsrekneskapen	s. 4
3.1	Netto inntekt	s. 4
	3.1.1 Kraftinntekter	s. 5
	3.1.2 Skatt og ramme	s. 5
	3.1.3 Andre generelle statstilskot	s. 5
	3.1.4 Meirinntekt ressurskrevjande brukarar	s. 5
	3.1.5 MVA kompensasjon	s. 5
	3.1.6 Renteinntekter	s. 5
	3.1.7 Gevinst finansielle instrument	s. 6
	3.1.8 Renter ordinær	s. 6
	3.1.9 Renter DNB	s. 6
	3.1.10 Verdinedgang finansielle derivat	s. 6
	3.1.11 Juridisk rådgjeving	s. 6
	3.1.12 Avsetning til investering MVA	s. 6
	3.1.13 Til disposisjon drift/dekking av underskot	s. 6
3.2	Netto drift	s. 7
	3.2.1 Sentraladministrasjon	s. 7
	3.2.2 NAV	s. 7
	3.2.3 Kultur	s. 7
	3.2.4 Oppvekst	s. 8
	3.2.5 Helse og omsorg	s. 9
	3.2.6 Kyrkje	s. 10
	3.2.7 Teknisk	s. 10
4.	Sentrale nøkkeltal – samanlikning med andre kommunars.	14
5.	Finansforvaltninga	s. 16
5.1	Finansinntekter	s. 16
5.2	Finansiell risikoprofil	s. 17
	5.2.1 Forfall plasseringar	s. 17
	5.2.2 Kredittrisiko	s. 17
5.3	Avkastning på likviditet	s. 17
5.4	Kredittrammer i høve til finansreglementet	s. 17
5.5	Resultat av netto finansforvaltning	s. 18
5.6	Status i forhold til krav i finansreglementet	s. 19

6.	Investeringsrekneskapen	s. 20
7.	Næringsfond	s. 22
7.1	Føremål	s. 22
7.2	Inntekter og bruk av midlane	s. 22
7.3	Oppsummering og vegen vidare	s. 23
8.	Organisasjon	s. 25
8.1	Politisk organisering	s. 25
8.2	Administrasjon og drift	s. 25
8.3	Årsverk og tal tilsette	s. 26
8.4	Likestilling og likeverd	s. 27
8.5	Nærværarbeid	s. 27
8.6	Rekruttering	s. 28
8.7	Kompetanseheving	s. 28
9.	Vegen vidare – kritiske faktorar for suksess	s. 29

1. Innleiing

Rådmannen legg med dette fram si årsmelding som ein del av samla årsrapport 2011 for Bremanger kommune.

Føremålet med årsmeldinga er å gje ei samla, kortfatta og nøktern rapport om kommunen sin tilstand. Årsmeldinga skal gje utfyllande informasjon til årsrekneskapen og må sjåast i samanheng med notane til denne.

Årsrekneskapen 2011 er gjort opp i balanse. Driftsresultatet for 2011 syner eit overskot på 2,8 millionar kroner, men vert balansert med avsetning til inndekning av akkumulert underskot frå tidlegare år.

Etter budsjett for 2011 hadde vi lagt opp til ei inndekning av det akkumulerte underskot på 28,1 millionar kroner. 30,5 millionar kroner i verdinedgang på ein derivatavtale i Fokus Bank gjorde at vi ikkje greidde å nå dette målet. Dette betyr at vi må justere planane for årleg inndekning av det akkumulerte underskotet med totalt 25,3 millionar kroner. Underskotet skal dekkast innan utgangen av 2018 og ved inngangen til 2012 er underskotet på totalt 179 millionar kroner.

Når det gjeld drifta elles, så er eg godt nøgd med resultatet. Ikkje minst er det god budsjett disiplin på einingane, men fleksibilitet, kreativitet og effektivitet bidreg og til at vi på ein del område produserer meir tenester billegare enn tidlegare.

Til tross for at kommunen framleis er i ein utfordrande økonomisk situasjon har vi også i 2011 arbeidd med ei rekke viktige saker skal bidra til å styrke kommunen sin posisjon i framtida og leggje til rette for god, kommunal tenesteproduksjon også i åra som kjem, m.a.:

- Utarbeiding av diverse reguleringsplanar som skal leggje forholda til rette for busetnad, næringsutvikling og effektiv infrastruktur
- Oppstart utbygging av fiskerihamn på Kalvøya i Kalvåg
- Ferdigstilling av nye barnehageavdelingar og arbeidsplassar for dei tilsette ved Svelgen Oppvekst
- Deltaking i ulike utviklingsprosjekt i samband med iverksetjing av Samhandlingsreforma
- Planlegging av nytt omsorgssenter i Svelgen
- Arbeid med omdøme prosjekt og samfunnsdelen av kommuneplan

Leiarar og medarbeidarar på alle nivå i kommuneorganisasjonen tek dagleg sin del av ansvaret for å yte så gode tenester som mogleg til innbyggjarane innanfor respektive ressursrammer.

Eg takkar alle tilsette, politikarar og arbeidstakarorganisasjonane for innsatsen og samarbeidet i 2011.

Svelgen, den 31.12.2011/31.03.2012

Tom Joensen
Rådmann

2 Generelt om kommunen si økonomiske utvikling

Bremanger kommune hadde ved inngangen til 2011 eit akkumulert underskot på 182,2 millionar kroner. Som følge av dette er kommunen på ROBEK-lista (Register for betinget godkjenning og kontroll). Dette betyr at vi har avgrensa økonomisk handlefridom og at vi m.a. må ha fylkesmannen si godkjenning av låneopptak.

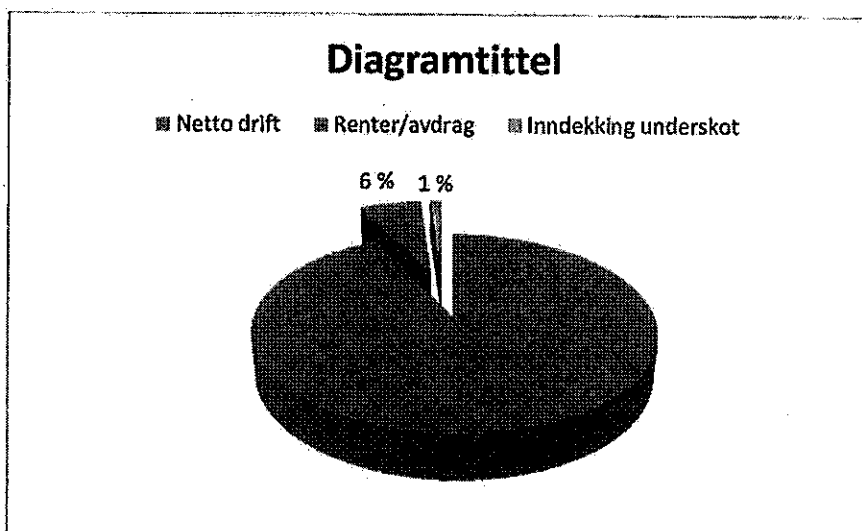
Driftsrekneskapen for 2011 er gjort opp i balanse, med ei inndekning på 2,85 millionar kroner av det akkumulerte underskotet. Dette er 25,2 millionar kroner mindre enn budsjettet og inneber at vi må justere planen for årleg inndekning av underskotet innan utgangen av 2018. Sak vedkomande justering av handlingsprogram 2012-2015 og inndekningsplan vil bli lagt fram for kommunestyret våren 2012.

Ser vi på den kommunale tenesteproduksjonen isolert, så er det her ei meirforbruk på kr. ca. 348.000,- kroner, eller 0,2%, i høve til justert budsjett. Det er meirforbruk innan hovudområda sentraladministrasjon, kultur og teknisk. I tillegg har vi ein meirkostnad knyta til premieavvik til KLP. Mindreforbruk innan dei store sektorane helse- og omsorg og oppvekst gjer at avviket ikkje vert større.

Resultat av eksterne finansransaksjonar (renteinntekter, utbytte, gevinst finansielle instrument justert for renter og andre finansutgifter samt avdrag på lån) er på -46, 8 millionar kroner. Av dette er ca. 30,5 millionar kroner bokførte tap på kommunen sine finansielle derivat.

Kommunen har god tilgang på likvide midlar. Ved utgangen av 2011 hadde vi ca. 180 millionar kroner i kortsiktig likviditet. Den store likviditetsreserven er m.a. ein konsekvens av avsetning av midlar til inndekning av tidlegare års underskot, samt renteavsetning til omtvista gjeld i DNB.

Bruk av kommunen sine disponible inntekter i 2011:

Investeringsrekneskaper er gjort opp med eit udekka beløp på ca. 12,1 millionar kroner. Dette skuldast i all hovudsak den gode tilgangen på likvide midlar som gjer at vi har kunne utsetje låneopptak, forskottering av anlegg for prosjekt der vi vil utbetalt spelemidlar og andre statstilskot seinare. Ved årets slutt er det og prosjekt som har vorte dyrare enn investeringsramma. Eigen sak om fullfinansiering av desse vil bli lagt fram våren 2012.

Kommunen sine inntekter i samband med konsesjonsavgift på kraftproduksjon blir inntektsført på næringsfondet og styrt etter egne vedtekter. Fondet skal bidra til næringsutvikling og busetjing i Bremanger kommune og vert nytta m.a. til drift av kommunen sitt næringsapparat, viktige planoppgåver/utviklingsprosjekt samt tilskot og lån til lokale etablerarar og bedrifter. Næringsfondet fekk tilført ca. 4,3 millionar kroner i konsesjonsavgift i 2011 og 1,1 millionar i innbetalte avdrag på ansvarlege lån. Til disposisjon på næringsfondet ved årets utgang var ca. 60.000,- kroner.

3 Driftsrekneskapen

Driftsrekneskapen for 2011 er gjort opp med eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 2,85 millionar kroner. Rekneskapen er gjort opp i balanse ved at mindreforbruket er ført mot tidlegare års underskot.

Akkumulert underskot pr. 31.12.2011 er redusert til 179 millionar kroner, og samla inndecking dei tre siste åra er opå totalt 51,1 millionar kroner. Heile underskotet skal dekkast inn innan utgangen av 2018., jf. godkjenning av Kommunal- og regionaldepartementet/Fylkesmannen.

Netto driftsresultat er den viktigaste økonomiske indikatoren i kommunerekneskapen, og det er ei overordna målsetting for kommunesektoren at driftsresultatet er minst 3% av driftsinntektene. Netto driftsresultat er forholdet mellom brutto driftsinntekter og driftsutgifter, inklusive netto rente og låneavdrag.

I 2011 var netto driftsresultat i Bremanger 0,6%. Dette ville i ein normalsituasjon ikkje gje rom for avsetning til framtidig bruk og eigenfinansiering av kommunale investeringar. Årsaka til det svake resultatet er verdinedskriving på ein derivatavtale i Fokus Bank med 30,5 millionar kroner.

Ser ein bort frå dei spesielle forholda som er ein direkte konsekvens av Terra-saka, (renteavsetningar, inndecking av underskot, verdinedskriving av derivatavtale, korrigert for ekstraordinære skjønnsmidlar) så ville Bremanger kommune i 2011 hatt eit mindreforbruk på ca. 34 millionar kroner, eller eit netto driftsresultat på ca. 10%. Dette seier noko om inntektssida til kommunen og mulegheitene for å drive god tenesteproduksjon og forvaltning av kommunen sine bygg og anlegg innanfor sunne økonomiske rårer i framtida. Men det indikerer og noko om kva økonomiske utfordringar vi står overfor fram mot 2018.

3.1 Netto inntekt

Det er samla skatt, rammetilskot og andre statstilskot, samt inntekter på kraft, justert for netto finansutgifter, som dannar grunnlag for det driftsnivået kommunen kan leggje seg på. I tillegg må vi i Bremanger ta omsyn til at vi skal dekke det akkumulerte underskotet innan utgangen av 2018, og at vi skal dekke kostnader til juridisk bistand i samband med oppfølging av Terra-saka.

Til disposisjon i Bremanger i 2011:

Inntekter	Rekneskap 31.12.2011	Budsjett	Avvik	Avvik %
Kraftinntekter	16 025 133	16 361 000	-335 867	-2,1 %
Skatt/ramme	216 069 547	214 718 000	1 351 547	0,6 %
Eigedomsskatt	26 049 116	26 048 000	1 116	0,0 %
Andre generelle statstilskot	6 303 851	3 000 000	3 303 851	110,1 %
Andre	380 000	380 000	-	0,0 %
Melrinntekt ressurskrevjande brukar	5 616 000	5 616 000	-	-
MVA kompensasjon	9 721 841	12 000 000	-2 278 159	-19,0 %
Bruk/avsetjing fond	926 518	927 000	-482	-0,1 %
Renteinntekter	6 100 127	5 952 000	148 127	2,5 %
Gevinst finansielle instrument	4 859 838	2 216 000	2 643 838	
SUM	292 051 971	287 218 000	4 833 971	1,7 %

Utgifter	Rekneskap 31.12.2011	Budsjett	Avvik	Avvik %
Renter ordinær	9 692 839	9 823 000	-130 161	-1,3 %
Renter DNB	8 572 246	9 100 000	-527 754	-5,8 %
Avdrag	11 197 242	11 197 000	242	0,0 %
Verdinedgang finansielle derivat	30 505 758	-	30 505 758	
Mva komp. NAV	320 000	319 424	576	0,2 %
Juridisk rådgjeving	1 691 253	900 000	791 253	87,9 %
Avsetjing KLP	595 059	595 000	59	0,0 %
Avsetjing til investering MVA	1 276 929	2 200 000	-923 071	-42,0 %
SUM	63 851 326	34 134 424	29 716 902	87,1 %
Til disposisjon drift/dekking av underskot (netto inntekt)	228 200 645	253 083 576	24 882 931	-9,8%

Kommentar til dei vesentlege avvika:

3.1.1 Kraftinntekter

Det negative avviket på 335.000,- skuldast lægre inntekter på kraftsal enn forventa pga. fall i stramprisen. Dette forholdet har og positiv innverknad på driftsrekneskapen i dei to store sektorane helse- og omsorg og oppvekst.

3.1.2 Skatt og ramme

Meirinntekta skuldast at skatteanslaget for 2011 vart oppjustert av Finansdepartementet hausten 2011 og at kommunane fekk behalde delar av auken i skatteinntektene.

3.1.3 Andre generelle statstilskot

Meirinntekta på 3,3 millionar er i hovudsak relatert til vertskommunekompensasjon i samband med auka mottak av flyktningar. I samband med denne utviklinga må vi pårekne auka kostnader innan fleire sektorar i åra som kjem.

3.1.4 Meirinntekt ressurskrevjande brukarar

Meirinntekta på 5,6 millionar kroner heng saman med auka kommunal ressursbruk i samband med ressurskrevjande brukarar som gjev grunnlag for auka refusjonskrav til Staten.

3.1.5 MVA kompensasjon

Det negative avviket på 2,3 millionar kroner skuldast at seinare framdrift på investeringsprosjekt enn planlagd. Dette skuldast m.a. at regulerings- og prosjekteringsarbeid går seinare enn venta.

3.1.6 Renteinntekter

Det positive avviket på 148.000,- kroner skuldast m.a. sal av obligasjonar hausten 2011 som ga kommunen auka likviditet og dermed høgare renteinntekter enn forventa.

3.1.7 Gevinst finansielle instrument

Meirinntekta på 2,6 millionar kroner skuldast at vi i tillegg til innløyising ved forfall av obligasjon i Hjordal og Gransherad Sparebank (AIO) og fekk på plass ein avtale med Kragerø Sparebank om innløyising av ein obligasjon (BMA). Begge avtalane vart avslutta med positive rekneskapsmessige resultat.

Bremanger kommune har med dette avvikla obligasjonsavtalane i tråd med Fylkesmannen sine krav.

3.1.8 Renter ordinær

Renter på ordinær gjeld vart kr. 130.000,- lægre enn budsjettert. Avviket skuldast at det i budsjettert renteutgift låg inne eit låneopptak for 2010 som skulle takast opp tidleg i 2011. Grunna god likviditet vart lånet likevel ikkje teke opp før på hausten. Dette, saman med gunstigare renteutvikling enn budsjettert førte til det positive avviket.

3.1.9 Renter DNB

Bremanger kommune har eit omtvista lån i DNB på 213 millionar som vi etter avtale med banken set av ein morarente på NIBOR 3 mnd. + 0,4 %. Avviket på 0,5 millionar kroner skuldast at lågare rentenivå enn forventa.

Tvistesaka vedkomande lånet i DNB avheng av utfallet i rettsaka mellom kommunen og CitiBank i USA. Avgjerd i denne saka kjem neppe før i første halvdel av 2013.

3.1.10 Verdinedgang finansielle derivat

Verdien på dei finansielle derivata utvikla seg negativ med ca. 30,5 millionar kroner i 2011.

Dette betyr at desse papira har eit bokført tap ved utgangen av 2011 på ca. 89 millionar kroner. Arbeidet med å få avtalane avvikla vil halde fram i 2012.

3.1.11 Juridisk rådgjeving

Kostnader til juridisk rådgjeving syner eit meirforbruk på nærare 800.000,- i forhold til budsjett.

Avviket skuldast arbeid i samband med avslutning av obligasjonsavtalane, AIO og BMA, samt arbeid for å avslutte dei finansielle derivatavtalane. Kostnader til juridisk bistand i samband med rettsaka mot CitiBank i USA vert dekkja av buet etter Terra Securities.

3.1.12 Avsetjing til investering MVA

Avsetning av MVA til investering er på ca. 920.000 mindre enn budsjettert. Årsaka er at investeringstakten har vore noko lågare enn planlagt, jf. og punkt 3.1.5 over.

3.1.13 Til disposisjon drift/dekking av underskot

I 2011 hadde vi ca. 25 millionar kroner mindre til disposisjon i drifta enn budsjettert. Dette skuldast i all hovudsak den negative verdiutviklinga på derivatavtalen i Fokus Bank.

3.2 Netto drift

Netto drift syner eit meirforbruk på totalt 348.000,-, eller 0,2% i høve til justert budsjett:

DRIFTSOMRÅDE	Rekneskap 31.12.11	Budsjett 31.12.11	Avvik	Avvik %
Sentraladministrasjon	19 066 637	18 350 000	-716 637	-3,9 %
NAV	3 296 130	3 400 000	103 870	3,1 %
Oppvekst	78 849 663	80 045 000	1 195 000	1,5 %
Helse- og omsorg	97 805 185	99 105 000	1 300 000	1,3 %
Kultur	5 783 047	5 600 000	-183 000	-3,2 %
Kyrkje	4 300 000	4 300 000	-	
Teknisk	15 497 294	14 200 000	-937 000	-6,6 %
Premieavvik	750 040		-750 000	
SUM	225 347 996	225 000 000	-347 996	-0,2 %

Kommentarar til avvika:

3.2.1 Sentraladministrasjon

Innanfor sentraladministrasjonen er det eit overforbruk på innan "politisk styring og kontrollorgan" Noko av årsaka er "etterslep" frå 2010, men vi har og hatt større kostnader enn budsjettet i samband med avvikling av politiske møte (møtegodtgjersle, dekking av tapt arbeidsforteneste og reisekostnader). I tillegg vart kostnadene ved avvikling av kommunevalet høgare enn. Vidare har etablering av betre kommunikasjonsløyser i ytre einingar ført til høgare driftskostnader på ikt-kommunikasjon enn føresett.

3.2.2 NAV

Til tross for auka etterspurnad etter tenester innanfor sosiallovgjevinga har NAV eit mindreforbruk på ca. 0,6 millionar kroner. Årsaka er i all hovudsak vakante stillingar, god økonomistyring og at ein har greidd å "styre" busetnad av flyktingar mot slutten av året. I tillegg har ein greidd å ha fleire brukarar på "Kvalifiseringsprogrammet" og derigjennom bidrege til å halde utgiftene til økonomisk sosialhjelp nede. Når det gjeld drifta elles så har kontoret vist ei god utvikling og scorar høgt på alle måleindikatorar i NAV-systemet.

3.2.3 Kultur

Driftseininga har for 2011 eit overforbruk på 183.000 kroner. Avviket skuldast betaling for tenester kjøpt frå andre kommunar i kulturskulen. Tenesta er kjøpt gjennom fleire år, men utgiftsposten falt ut i salderingsarbeidet med budsjett for 2011.

Erfaringar frå arbeidet i sektoren i 2011:

- Den kulturelle skulesekken. God tilbakemelding frå deltakarar og utøvarar.
- Den kulturelle spaserstokken. Kulturtilbod til institusjonar og bukollektiv for eldre. God tilbakemelding frå deltakarar og utøvarar.

- **Kulturskulen:** Bredt tilbod med god spreling rundt i kommunen. Framleis ein stor kulturskule i forhold til innbyggjartal.
- **Byggeskikk- / kulturpris.** Vart gjenninnført i 2011. Maleri til kulturprisvinnar – Akvarell pluss messingskilt til vinnar av byggeskikkprisen.
- **Ungdomsklubbane:** Realen og Skjeret har vore drifta av kommunalt tilsette, medan Borgstova har vore drifta av foreldregrupper på Davik. Aktivitetsnivået ved Realen og Borgstova har vore god, men noko meir ujamn på Skjeret.
- **Bibliotek:** Både biblioteka har hatt utfordringar kring opningstider grunna sjukdom. Det har gjort at ein har sett seg naud til å rokkere på ressursane, og ta inn ein god del vikarar for å oppretthalde eit forsvarleg tilbod til brukarane, både i Svelgen og på Hauge

Hovudutfordringar for kultursektoren i år som kjem:

- Det ligg utfordringar i driftseininga for å klare budsjettet for 2012 også, då størstedelen av budsjettet er bunden opp i lønsmidlar. Kutt i midlane betyr kutt i tilbod.
- Ein vil ikkje greie å oppretthalde den kulturelle skulesekken på 2011-nivå med tildelte ressursar.
- Det vil vere vanskeleg å oppretthalde drifta på dagens nivå i kulturskulen utan auke i ressurstilgang.
- Å få regulær drift ved ungdomsklubbane i kommunen, og få på plass nye lokalitetar for ungdomsklubb i Svelgen.
- I samband med flytting av biblioteket i Svelgen til nye lokalar har driftseininga mange praktiske utfordringar kring sjølve gjennomføringa. Det er stor von om at prosjektet blir gjennomført første halvår 2012.

3.2.4 Oppvekst

Samla for heile oppvekstsektoren viser rekneskapen eit forbruk i høve til budsjett på 98,5%. Driftseiningane har forvalta midlane på ein god måte og vist god budsjett disiplin. Nokre av einingane har rett nok overskride rammene, men det skuldast i hovudsak manglande overføring til spesialundervisning. Det ser ein ikkje på "felles skule" som har eit rimeleg stort "overskot".

Budsjetterte midlar har vore godt i tråd med dei sentralt og lokalt gjevne pålegg for drift av oppvekstsektoren.

Til tross for ein tilfredsstillande økonomisk situasjon er det einskilde område der vi ikkje har nådd målsettingane:

- Situasjonen på PPT-kontoret har vore langt frå tilfredsstillande. Grunna underbemanning har vi komme i "bakleksa" med utgreiing og handsaming av saker. Det har vore arbeidd med å betre stoda, noko som no ser ut til å gje resultat (i 2012).
- Spesialundervisninga (tal saker) er ikkje tilfredsstillande. Vi har fleire saker enn det som er ynskjeleg/målsetjing. Rett nok ligg vi under landsgjennomsnittet. Det vil verte prioritert å arbeide med dette feltet i 2012.

Område der vi har lukkast godt med i høve til målsetjingane er m.a.:

- Alle skulane i Bremanger er no med i PALS (Positiv åtferd, støttande læringsmiljø og samhandling). Det vert arbeidd godt med prosjektet. Skulane støttar kvarandre gjennom kommunale nettverkssamlingar. Barnehagane blir også til ei viss grad dregne med. Det er likevel for tidleg å rapportere nokon målbar effekt av prosjektet.
- Resultata frå nasjonale prøver er framleis gode for Bremanger. Vi hevdar oss godt i nasjonal samanheng. Likevel har vi nokre område der vi kan forbetre oss. Skulane har i oppdrag å analysere sine egne resultat og sjå på tiltak for å bli betre. Vi har pr dato godt fagleg kvalifisert personale i skulane.
- Barnehagane har plass til alle som søker. Overgangen frå øymerka tilskot til rammefinansiering har vi så langt meistra bra. Utfordringa kjem i 2012.
- Det regionale samarbeidet er eit viktig grunnlag for oss for å oppretthalde og auke kvaliteten både i skule og barnehage. Eitt av samarbeidstiltaka har Bremanger hatt særleg ansvar for i 2011: Å utarbeide felles retningslinjer for lokalt gitt eksamen. Regionalt har vi elles mange samarbeidstiltak som set fokus på kvalitet og ressursutnytting (etterutdanning, vidareutdanning, administrativ og pedagogisk programvare m.m.)
- Dei siste åra har det vore arbeidd systematisk for å oppjustere/rehabiliterer byggmassen i skule og barnehage. Dette arbeidet er ikkje ferdig, men så langt har det gitt betra arbeidsvilkår for både barn/elevlar og tilsette.

Hovudutfordringane for oppvekstsektoren dei neste åra:

- Allereie i 2012 vil rekruttering venteleg vise seg å bli ei utfordring. Stor avgang av lærarar dei kommande åra, krev at vi lukkast med rett rekruttering for å oppretthalde eit kvalitetsmessig godt tilbod. Bremanger må framstå som attraktiv kommune med gode arbeidsvilkår, godt samarbeid og gode utviklingsmulegheiter.
- Stort innslag av elevlar med framandspråkleg bakgrunn (spesielt i Svelgen) gir oss auka utfordringar både med breidde, omfang og kvalitet i tilbodet til denne grunna. Dette er eit område vi må bruke planleggingstid og ressursar på i 2012.
- Tilstandsrapporten vi leverer etter kvart skule- og barnehageår gir framleis ikkje eit godt nok bilete av aktiviteten i oppvekstsektoren. Rapporten er framleis i for stor grad prega av nasjonale styringar som har sterkt fokus på målbare resultat. Vi må til neste runde legge større vekt på å få fram innhald, prosessar og utviklingslinjer i oppvekstsektoren.
- I 2012 skal vi ha i drift Kvalitetslosen og eit nytt elektronisk vurderingsverktøy samt ny læringsplattform. Til dette knyter det seg utfordringar i høve opplæring og optimal utnytting av programvaren. Dette hjelper vi kvarandre med regionalt.

3.2.5 Helse og omsorg

Samla for heile helse- og omsorgsektoren viser rekneskapen eit forbruk i høve til budsjett på 98,7%. Også her har driftseiningane vist god budsjettdisiplin samt fleksibilitet og kreativitet i høve til oppgåveløysinga. Einskilde av einingane har rett nok overskride rammene, men det skuldast i hovudsak auka tenesteproduksjon, kostnader i samband ny bestemmelse knytt til reduksjon av arbeidstid for personale i 3-delt turnus og bruk av aktiv nattevakt i omsorgsbustader, samt overtid ekstravakter og vikarbyrå i samband med særleg ressurskrevjande brukarar. Oversikt over auka tenesteproduksjon i nokre av einingane:

Eining	2010 – tal brukarar	2011 – tal brukarar	Auke i %
Barnevern (tiltak)	27	31	14,8%
Psykisk helse	35	50	42,9%
Open omsorg, indre	266	293	10,15%
Open omsorg, ytre	137	175	27,74%

Auke i tal årsverk frå i løpet av 2011 er på 5,54, eller 4%. Samla tal årsverk i sektoren er no 145,70.

Som auken innan tenesteområda syner, har vi behov for å utvikle tilbodet vårt innan fleire område, både kvalitativt og kvantitativt. Sektoren har difor arbeidd med prosjekt som er forankra i Strategisk plan for pleie- og omsorgssektoren (rullert hausten 2011).

Den nye Folkehelseoven og Samhandlingsreforma krev at vi i framtida skal ha endå større fokus på førebygging enn tidlegare og utføre meir behandling lokalt enn nokon gong tidlegare. Dette stiller store krav til det lokale utviklingsarbeidet, både m.o.t. til å skaffe naudsynt kompetanse og organisering av tenestene. Det er då svært positivt at mange av dei tilsette og avtalepartar i sektoren driv med vidare- og etterutdanning med tanke på dette. Vidare har helse og omsorgssektoren i 2011 arbeidd målretta med å førebu seg til samhandlingsreforma. Dette gjennom samarbeid med andre kommunar i Sunnfjordregionen og tiltak i eigen kommune.

Viktige prioriteringar for framover for helse- og omsorgssektoren:

- Utarbeiding av rekrutterings- og kompetanseplan for sektoren
- Utvikle sektoren vidare for å handtere eksisterande og nye oppgåver
- Ha høg fokus på rekrutteringsarbeid
- Gjennomføre utviklingsprosjekt i tråd med vedtekne handlingsplanar
- Yte rett teneste til rett tid med rett kompetanse

3.2.6 Kyrkje

Kyrkje får eit årlig beløp overført til drift av verksemda. I tillegg yter kommunen ei rekke tenester og dekker kostnader til revisjon, kontor og kontormessig infrastruktur.

Fellesrådet har vendt seg til kommunen med førespurnad om auke i driftstilskotet. Bakgrunnen er at reduksjon i tal prestestillingar i Bremanger fører til auka behov for anna personell i høve til lovebestemte oppgåver innan m.a. trusopplæring og konfirmantarbeid.

Spørsmålet må vurderast i høve til budsjett 2013.

3.2.7 Teknisk

Teknisk driftseining hadde i 2011 eit budsjett på 14,2 mill kr etter budsjettjustering, og rekneskapan for 2011 viser eit meirforbruk på nær 1,3 mill kr, eller 9,1%.

Ein stor del av meirforbruket for driftseininga er knytt til Brann/feiling, og skuldast eit overforbruk på om lag 1 mill kr innan brannberedskap. Lønnskostnadane er om lag kr 600 000 høgare enn budsjettert på grunn av lønsauke og auka aktivitet. I tillegg kjem kjøp av tenester frå private på kr 300 000 meir

enn budsjettert som m.a. skuldast at ein tilsett i bereskapsvakta er lønna gjennom Elkem Bremanger og lønnskostnadane for 2009 og 2010 ikkje vart fakturert før i 2011.

Utover at det generelle forbruket innan brannberedskap er høgt, måtte det også skiftast ut ei pumpe i 2011, og det har vore stort behov for vedlikehald/reparasjon av bilane (drift av eigne køyretøy kr. 110 000 meir enn budsjettert).

Vidare har vi eit meirforbruk på Kommunal veg på knappe 250 000 kr. Dette skuldast at vi utførte absolutt nødvendig asfalteringsarbeid utover det vi hadde midlar til, og overskriding av budsjett på veglys. På veglys kjem overskridinga delvis av auka straumkostnader (etterslep på kostnader frå 2011) og delvis pga stort vedlikehaldsbehov og installasjon av tidsur på strekningar der vi har utført reparasjonsarbeid for å kunne ha nattestenging. Dette vil vi spare inn over tid fordi straumkostnaden vert redusert.

Også innan VAR-sektoren har vi også eit stort meirforbruk, ca. 1,1 millionar kroner. Det er då avsett kr 350 000 til sjølvkostfond på avlaupssektoren. Meirforbruket er innanfor vassforsyningssektoren, og størstedelen av dette skuldast mindre gebyrinntekter enn budsjettert. Dett skuldast m.a. reduksjon i vassforbruket til den største forbrukaren, og vi har fått inn færre tilknytingsgebyr enn budsjettert fordi dei nye abonnentane på Gildreneset ikkje vart kopla til før etter nyttår. Vi har også hatt store kostnader med reparasjonar av styringssystem og elektronikk på vassverk på grunn av mykje straumbrot og overspenningar på straumnettet. Straumkostnaden er også over 200 000 kroner meir enn budsjettert, noko som i stor grad anna skuldast auka vassproduksjon på grunn av lekkasjar på leidningsnettet, spesielt i Svelgen.

Teknisk sektor har mindre for bruk innan andre område, m.a. innan kommunale bygg. Dette til tross for at det for enkelte bygg, spesielt skulebygg og institusjonar, er høgare forbruk enn budsjettert. Forbruket skuldast både akutt behov for bygningsmessige utbetringar og utbetringar av tekniske installasjonar, styringssystem mm. Vi har eit stort etterslep på vedlikehald av dei kommunale bygga, og brukarane sine behov endrar seg stadig, slik at vi må gjere endringar i bygningsmassen. Størstedelen av tilgjengelege midlar går til lønn og til akutt vedlikehald, og vi har lite rom for førebyggjande vedlikehald i den grad som er nødvendig for ein så stor bygningsmasse. Ein del av investeringsmidlane som var avsett til rehabilitering av kommunale bygg er nytta til gjennomføring av tiltak etter pålegg frå el-tilsyn og tilsyn frå annan mynde og til større bygningsmessige utbetringar. Dersom det ikkje hadde vore avsett midlar i investeringsbudsjettet til denne typen tiltak ville det medført eit betydeleg meirforbruk i høve driftsbudsjettet.

Vi har og eit mindreforbruk innan Administrasjon teknisk, ca. 0,5 millionar kroner. Dette skuldast at både teknisk sjef og arealplanleggjar har arbeidd med investeringsprosjekt, og at deler av lønnskostnaden såleis er ført på investeringsbudsjettet.

Aktivitetsnivå administrasjon og forvaltning:

Type	Tal 2011
Saker til politisk avgjerd (dispensasjonar, plansaker, høyringsuttalar m.m)	80
Byggesaker	110
Ferdigattestar	17
Delingssaker	50
Matrikkelforretningar	67
Slutføring mellombelse forretningar	8
Handsaming eigenerklæringar konsesjonsfridom	35

på grunn av mange kompliserte saker og etterslep frå tidlegare. Retting av feil i målebrev/eigedomskart frå tidlegare krev mykje tid og ressursar.

Viktige utfordringar og prioriteringar for teknisk driftseining framover:

- Budsjettet for driftseininga for 2012 er mindre enn forbruket vi hadde i 2011, og det kjem til å bli ei stor utfordring å levere tilfredsstillande tenester både innan forvaltningsområdet og gjennom drift av kommunale bygg og anlegg med dei ressursane vi rår over.
- Innan for ansvarsområdet kommunale bygg må vi få ei avklaring på fordeling av ansvar og kostnader mellom teknisk driftseining og brukarane av dei kommunale bygga, og gjere strenge prioriteringar for kva tiltak vi kan gjennomføre. Det vil ikkje vere rom for større utbetringstiltak utover det som blir finansiert over investeringsbudsjettet, men vi må unngå at bygga forfell ytterlegare.
- Vi må også få ei avklaring på kva som skal skje med den bygningsmassen som er i dårlegast stand, både Realen, Berle skule og utleigebygga i Skulevegen 9 og 17. Desse bygga vil krevje store vedlikehaldsmidlar dei kommande åra dersom dei fortsatt skal vere i drift.
- Med dei mange store investeringsprosjekta på byggfronten (HDU bustader på Hauge, Kalvåg Oppvekst, sjukeheim /omsorgssenter i Svelgen m.a) er det behov for fast prosjektleiar for god oppfylgning, og noverande driftsingeniør vil gå over i ei rein prosjektleiarstilling dersom vi får tilsett ny driftsingeniør i løpet av sommaren. Med ny driftsingeniør aukar vi kapasiteten slik at vi kan få etablert betre system og rutinar for byggvedlikehaldet. Dataverktøyet vi har for internkontroll/dokumentasjon av vedlikehaldet (VPro) vil krevje litt arbeid å få sett i drift, men vi reknar med gevinst i form av betre vedlikehald, effektivitet og økonomistyring.
- For ansvarsområdet kommunal veg kjøper vi tenester både til kantslått, feiging og brøyting, og for kantslått og dei fleste av brøytekontraktane har vi fastpris, slik at kostnadane er meir forutsigbare. Vi har store utfordringar knytt til kvaliteten på vegdekket, og fleire «problemstrekningar» som absolutt skulle vore re-asfaltet. Det er ikkje rom for større asfaltering i budsjettet for 2012, men vi vil ha fokus på drenering og grøfting slik at situasjonen ikkje vert unødig forverra, og vi er førebudd dersom vi skulle få midlar tilgjengeleg til asfaltering.
- Innanfor VAR-sektoren vil vi prioritere tiltak som kan redusere driftskostnaden. Utbetringar av lekkasjar i Svelgen (80-90 % lekkasje) vil gje stor effekt i høve redusert straumforbruk. Vi har etter kvart også fått på plass driftsovervaking ved dei forskjellige anlegga, slik at ettersynet kan reduserast. Det må gjerast tiltak på fleire av vassverka, og både ved Kolset, Rugsund og Bråtane bør det etablerast desinfeksjonsanlegg. Ved Kalvåg/Ryland er arbeidet med sjøleidning og nytt vassverk i gong. På avlaupssektoren må arbeidet med samling/reinsing av avlaupet frå Svelgen sentrum i tråd med rammeplan startast opp. Det skal etablerast 3 nye pumpestasjonar og leggest nye leidningar.
- Vi må leggje til rette for vassforsyning og avlaupsanlegg til nytt bustadfelt på Langeneset. Desse tiltaka må finansierast med låneopptak, der kapitalkostnadane blir finansiert ved sjølvkost.
- Innan forvaltningsdelen (plan, byggjesak, landbruk) har vi oppretta ei prosjektstilling knytt til kvalitetsheving av data i matrikkelen (eigedomsregisteret), då der er veldig mykje feil frå tidlegare. God kvalitet på matrikkeldata vil kunne lette arbeidet både for oppmålingsingenør, arealplanleggjar og byggjesakshandsamar, og i høve til fakturering av eigedomsskatt og andre kommunale gebyr.
- Vi har behov for ei styrking både av kart-/oppmålingsavdelinga og innan byggjesak, då vi har store problem med å halde tidsfristane som er sett i forskrift. Overskriding av tidsfristane medfører redusert gebyr, og såleis mindre gebyrinntekter, men det er ikkje rom i budsjettet for 2012 for nye stillingar.

- På plansida har vi fleire store planarbeid på gong som vil bli slutført i 2012, m.a kommune-delplanane for Rugsund-området og for Botnane og reguleringsplanar m.a for Kalvøya og Smørhamn.
- Innan landbruk vil vi inngå kjøp av tenester frå Landbruksrådgjeving Sogn og Fjordane, då vi ikkje fekk kvalifiserte søkjarar då stillinga som fagkonsulent var utlyst.

4 Sentrale nøkkeltal – samanlikning med andre kommunar

Tabellen under syner sentrale nøkkeltal for Bremanger samanlikna med gjennomsnitt for kommunane i gruppe 05, gjennomsnittet i Sogn og Fjordane og gjennomsnitt i landet elles (kjelde: SSB – ureviderte KOSTRA-tal pr. 15.03.2012):

	Bremanger 2011	Gj. Snitt gr. 05	Gj.snitt Sogn og Fjordane	Gj. Snitt alle kommunar
FINANSIELLE NØKKELTAL:				
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	11%	1,6 %	2,5 %	1,7 %
Netto driftsresultat av brutto driftsinntekter	0,6%	1,8%	1,7%	2,0%
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	192,1 %	194,8 %	199,9 %	185,7 %
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	-50,3 %	24,9 %	17,5 %	20,9 %
Frie inntekter i kroner pr. innbyggjar	55 531	57 760	47 557	43 431
Netto lånegjeld pr. innbyggjar	65 854	51 699	54 745	33 973
PRIORITERING:				
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar 1-5 år, barnehagar	92 151	105 639	103 816	108 696
Netto driftsutgifter til grunnkule pr. innbyggjar 6-15 år	129 237	119 507	104 235	93 367
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar, kommunehelsetenesta	3 272	3 210	2 451	1 940
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar, pleie og omsorg	20 938	21 005	17 574	14 056
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar 0-17 år, barneverntenesta	4 636	5 193	5 201	6 313
Netto driftsutgifter til adm. og styring pr. innbyggjar	5 759	7 969	5 163	3 933
DEKNINGSGRAD:				
Andel barn i barnehage 1-5 år med barnehageplass	91,7 %	89,2 %	91,9 %	89,6 %
Andel elevar i gr.skulen med spesialundervisning	7,5%	10,8%	9,1%	8,6%
Legeårsverk pr. 10.000 innbyggjar, kommunehelsetenesta	9,9	14,5	11,8	9,7
Fysioterapiårsverk pr. 10.000 innbyggjar, kommunehelset.	11,4	9,5	9,8	8,4
Andel plassar i elnerom, pleie- og omsorgsinstitusjonar	100 %	Ikke oppg	Ikke oppg	93,7 %
Andel innbyggjarar 80 år og over som bur på institusjon	10,8 %	16,7 %	14,4 %	14,1 %
Andelen sosialhjelpsmottakarar i alderen 20-66 av årsgruppa	1,5 %	3,5 %	3,1 %	3,8 %
Andel barn med barneverntiltak i forh. til innb. 0-17 år	4,3 %	5,3 %	4,2 %	4,7 %
PRODUKTIVITET:				
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn i barnehage	123 324	139 653	139 653	149 928
Korrigerte brutto driftsutgifter til gr. skule pr. elev	129 785	119 847	104 550	90 625
Gj.snittleg gruppestorleik 8.-10. årssteg	11	11,1	12,8	14,7
Korr. brutto dr. utg. pr. mottakar av helmetenester	155 755	148 393	213 089	196 024
Korrigerte brutto driftsutgifter institusjon, pr. plass	758 354	924 751	849 933	878 707

Tabellen syner at Bremanger, samanlikna med snittet i Sogn og Fjordane og snittet på landsbasis, i utgangspunktet har god økonomi. Vi har høgare frie inntekter pr. innbyggjar enn gjennomsnittet og har i ein normalsituasjon svært gode økonomiske føresetnader for å produsere gode tenester til innbyggjarane våre.

Den negative arbeidskapitalen skulle tyde på at Bremanger ikkje var i stand til å dekke dei laupande utgiftene. Dette stemmer ikkje, jf. den gode tilgangen på driftslikviditet. Bakgrunnen for det svake talet er at den omtvista gjelda til DNB i rekneskapan er definert som kortsiktig gjeld.

Tabellen syner elles at Bremanger framleis har eit relativt sett høgt nivå på tenestene i alle sektorar. Det er svært gledeleg å sjå at andelen barn i grunnskulen som får spesialundervisning ligg godt under gjennomsnittet, både i kommunegruppe 5, fylkesgjennomsnittet og landsgjennomsnittet. Ikkje minst er dette interessant å sjå i samanheng med gode resultat for avgangselevane i ungdomsskulen og resultatane på nasjonale prøver for 5. og 8. klasse. Satsinga på språkopplæring i barnehagane, integrasjonen mellom barnehage og skule, dyktige fagfolk i heile sektoren, samt relativt små grupper med rom for tilpassa opplæring er årsaka til dei gode resultatane. Vi brukar framleis meir enn gjennomsnittet på grunnskuleopplæringa. Ser vi det i samanheng med barnehagane, jf. driftsmodellen med oppvekstsentra, så er forskjellane mindre (korrigererte brutto driftsutgifter).

Elles er det gledeleg at andelen sosialhjelpmottakarar i alderen 20-60 år er lågare i Bremanger enn gjennomsnittet elles. NAV si satsing på bruk av verkemidlar inn mot aktivitet er ei viktig årsak til dette.

I pleie- og omsorgssektoren har vi vesentleg lågare brutto driftsutgift pr. brukar til i institusjon enn gjennomsnittet. Vi ligg og under snittet i heimetenesta, til tross for at ein stor del brukarane her har store hjelpebehov. Dette tyder på ein effektiv teneste med fleksibel bruk av ressursar og god ressursstyring. Dette tyder og på at dei strategiske vala og organisatoriske endringane som er sett i verk i sektoren gjev resultat.

5 Finansforvaltninga

Hovudmålsetjinga for kommunen si finansforvaltning er å sikre ei stabil finansiering av kommunen si verksemd. Det primære målet er å sikre at kommunen til ei kvar tid er likvid og lite eksponert for risiko. Jf. finansreglementet § 7.

Ved forvaltning av kommunen sin finansportefølje skal einkvar form for kredittrisiko og likviditetsrisiko bundne til plasseringane avgrensast.

Kommunen skal ha ein varigheit for si netto finansportefølje på mellom 0 og 4 år. Innanfor grensa for maksimal og minimal varigheit skal finansporteføljen til einkvar tid søkje å tilpasse den forventa renteutviklinga.

Rapportering om finansforvaltninga har som føremål å informere om porteføljen sitt resultat, og porteføljen si eksponering i forhold til dei fastsette rāmene i finansreglementet.

5.1 Finansinntekter

Plassering av dei likvide midlane skal plasserast slik at likviditetsbehovet vert dekkja, samstundes som ein forsvarleg avkastning vert oppnådd.

Pr. 31.12.2011 evar kommunen sine likvide midlar er plassert slik:

Investeringar	Ramme	Faktisk
Sparebanken Sogn og Fjordane	Ikkje fastsett	179 823 990
Kragerø Sparebank (BMA)	Ikkje fastsett	0
Hjartdal og Gransherad Sparebank	Ikke fastsett	0
SUM		179 823 990

Pålauppte og innbetalte finansinntekter på plasseringane pr. 31.12.2011:

	Marknadsverdi 01.01.2011	Periodisert rente 31.12.2011	Netto finansinntekt	Marknadsverdi 31.12.2011
<u>Driftslikviditet</u>				
<i>Sparebanken Sogn og Fjordane</i>	104 531 214	3 071 406	3 071 406	92 122 393
<i>Sparebanken Sogn og Fjordane</i>	51 213 013	1 799 005	1 799 005	51 400 142
<i>Diverse bankkonti</i>		276 096	276 096	36 301 455
SUM Driftslikviditet	155 744 227	5 146 507	5 146 507	179 823 990
<u>Langsiktig likviditet</u>				
<i>Kragerø Sparebank</i>	42 396 445	2 643 555	2 643 555	Avvikla
<i>Hjartdal og Gransherad Sparebank</i>	47 012 773	2 216 283	2 216 283	Avvikla
SUM Langsiktig likviditet	87 905 051	4 859 838	4 859 838	

Verdipapira plassert i Kragerø Sparebank (BMA) og Hjartdal og Gransherad Sparebank (AIO) er verdipapir som ikkje var i samsvar med gjeldande finansreglement. Begge avtalane er avslutta i løpet

av 2011. AIO ved forfall og BMA etter avtale med Kragerø Sparebank. Bokført gevinst ved innløsning av avtalane i 2011 var ca. 4,9 millionar kroner. Innløysingsbeløpa er elles nytta til å redusere gjelda til DNB (78,4 millionar kroner) og plassert som bankinnskot (15,8 millionar kroner).

5.2 Finansiell risikoprofil

Kommunen skal syte for at disponible midlar kan transporterast til kontantar i løpet av rimeleg tid (likviditetsrisiko) at faren for at lånetakar, eller motparten i ein derivatkontrakt, ikkje betalar tilbake helle eller delar av lånet, inkludert renter (kredittrisiko).

5.2.1 Forfall plasseringar

Bremanger kommune har pr. 31.12.2011 ca. 128,5 millionar kroner plassert på driftskonto i Sparebanken Sogn og Fjordane. I tillegg har vi inngått avtale om binding av eit beløp på 51,2 millionar kroner (overskotslikviditet) på fastrente fram til april 2012(12 mnd.). Kommunen har såleis tilgang på all driftslikviditet innanfor 12 månader.

5.2.2 Kredittrisiko

Som det går fram av pkt. 5.2.2. over har Bremanger kommune ved utgangen av 2011 plassert all driftslikviditet i Sparebanken Sogn og Fjordane. Sjølv om vi ikkje har indikatorar som tyder på auka risiko i det norske banksystemet, vil vi våren 2012 hente inn tilbod om plassering av midlar i fleire bankar for å spreie risikoen. Ein ser for seg å plassere midlane i 3 ulike bankar.

5.3 Avkastning likviditet

Bremanger kommune si avkastning på likviditetsplasseringane pr. 31.12.2011:

	Avkastning portefølje	Avkastning sammenlkn. indeks	Meir-/mindre- avkastning
Driftslikviditet	3,4 %	2,4 %	1,0 %
Langsiktig likviditet	5,5 %	6,1 %	-0,6 %

Som det framgår av tabellen har vi betre avkastning på driftlikviditet enn samanlikningsindeksen. Dette skuldast reforhandling av vilkår på driftskonti, samt binding av overskotslikviditet fram til april 2012 (12 mnd.).

Avkastning frå langsiktig likviditet kjem frå differansen mellom oppgjersprisar på AIO og BMA og årets inngangsverdiar.

5.4 Kredittrammer i høve til finansreglementet

For å avgrense kredittrisikoen skal kommunen søkje å dele midlane på fleire utstedarar og sektorar, jf. finansreglementet.

Status pr. 31.12.2011:

SEKTOR	Portefølje < 50 mill	Portefølje > 50 mill	Status portefølje
a) Sertifikat og obligasjonar utstedt av Den norske Stat	Inntil 100 %	Inntil 100 %	OK. Ingen slike investeringar
b) Sertifikat og obligasjonar utstedt/garantert av norske kommunar og fylkeskommunar	Inntil 100 %	Inntil 80 %	OK. Ingen slike investeringar
c) Sertifikat og obligasjonar utstedt/garantert av norske bankar, finansinstitusjonar og kredittføretak	Inntil 100 %	Inntil 60 %	OK. Ingen slike investeringar
d) Sertifikat og obligasjonar utstedt av norske industriføretak	Inntil 0	Inntil 10 %	OK. Ingen slike investeringar

5.5 Resultat av netto finansforvaltning

	Bokført verdi	Marknads- Verdi	Varighet	Pr. 31.12.11	Rente
Finansinntekter					
Likviditet for driftsføremål	155 744 227	179 823 900	0,0	5 146 507	3,5 %
Langsiktig likviditet	89 409 178	Avvikla	-	4 859 838	5,5 %
Totalt	245 153 405	250 841 448	0,0	10 006 345	4,1%
Finanskostnader					
Rentekostnader ordinær gjeld	273 506 307	276 880 757	14,89	9 692 839	3,5 %
Verdiendring finansielle derivat	59 451 168	89 956 926	(*)	30 505 758	51,3%
Sum	344 245 593	366 837 683		40 198 597	11,0%
Netto resultat av finansforvaltninga	-99 092 188	-115 996 335		-30 192 252	

(*) Finansreglementet opnar ikkje for denne typen transaksjonar og det er sett i verk juridiske prosessar for å få avtalane avslutta.

Dei finansielle derivata hadde ei dramatisk negativ utvikling i 2011. Det vert arbeid for å få avslutta avtalane og redusere tapa for kommunen. Det er framleis uvisst når dette kan skje, men sakene vert jobba med kontinuerleg. I mellomtida kan vi berre håpe på at forventning om oppgang i den lange renta vi påverke verdiutviklinga positivt slik at vi kan få dekkja inn delar av det allereie rekeskapsførte tapet.

5.6 Status i forhold til krav i finansreglementet

Tabellen under syner status pr. 31.12.2011 i høve til nedfelte krav i gjeldande finansreglement:

	Krav	Status pr. 31.12.2011
Varlighet i netto finansportefølje	Mindre enn 4 år	-0,5
Elaedelar:		
Forvaltning av langsiktig likviditet - varlighet	Maksimalt 3 år	0,0
Direkte investeringar i verdipapir og bankinnskot	Maksimalt 5 år	0
Verdipapir med vekta varlighet (referanseindeks 3 år)	Maksimalt 3 år	0
Gjeld:		
Finansielle Instrument av totalgjeld < 100 %	Mindre enn 25 %	314 % (*)
Adel lån med justering av rente innanfor 12 månader	Mindre enn 75 %	51,0 %
Finansieringsforfall innanfor 12 månader	Mindre enn 35 %	0,0 %
Enkeltlån	Mindre enn 35 %	17,0 %

(*) Dette er del finansielle derivata som er som ikkje er lovlege

Bortsett frå dei finansielle derivatavtalane med Depfa Bank og Fokus Bank som vart gjort gjennom "Terra-saka", er finansforvaltninga i Bremanger i tråd med gjeldande reglement. Unyttta finansieringsfullmakter pr. 31.12.2012 er ca. 25 millionar kroner.

6 Investeringsrekneskapen

Budsjetterte investeringar 2011 var på kr. 28,65 millionar kroner. Elles er det og gjennomført prosjekt som er budsjettert tidlegare år. Rekneskapen syner ei investering på totalt kr. 26,677 millionar kroner. Det betyr at ein del planlagde investeringar er forsinka, jf. pkt. 3.1.5 og 3.1.12.

Oversikt over investeringsprosjekt 2011 går fram av oversikta under. Ufinansierte prosjekt er utheva og beløper seg til 6,4 millionar kroner. Svelgen barnehage, Svelgen sentrum, tiltak diverse vassverk og samband brann er ufinansiert og det må leggjast fram saker om finansiering våren 2012. Nordsjøløypa Kalvåg, volleyballbane Kolset og idrettsanlegg Svelgen vert dekkta av spelemidlar. Kunstisbane Kalvåg skal dekkast av eksterne midlar i følge vedtak. Resten vert finansiert av låneopptak som ligg i budsjett 2012.

Nr.	Prosjekt	31.12.2012	Budsjett 2011	Til gode		Saldo
		Rekneskap 2011		Tidlegare år	Ufinansiert Tidlegare år	
1101	IKT-Rådhus	406 221,50	500 000	588 573,73		683 352,23
1110	Egenkapitalliskot KLP	695 059,00	600 000	95 000,00		-69,00
2110	Svelgen oppvekst					-
2111	SD anlegg Svelgen skule	77 058,50	-	82 688,00		5 629,50
2112	Ei-anlegg Svelgen skule	4 842,00		9 683,34		4 841,34
2113	Svelgen oppvekst - pålegg A-llsyn	-	4 000 000			4 000 000,00
2120	Hauge skule	138 364,00		4 508 733,67	4 369 379,67	-
2140	Kalvåg oppvekst	57 977,00	5 000 000			4 942 023,00
2170	Alfoten oppvekstsenter			74 159,75		74 159,75
2710	Svelgen barnehage	9 432 465,69		5 058 247,64		-4 374 218,05
3700	Omsorgsbustadar Hauge HDU	1 185 051,00			134 603,76	-1 319 654,76
3705	Omsorgesenter Svelgen	830 216,50				-830 216,50
3811	BBS - prosjekt utenomhus	19 818,00		82 488,27	62 650,27	-
3831	HDU Bustad Haugane	21 581,28		197 126,36	175 545,08	-
4100	Rehabilitering kommunale bygg	2 086 233,88	3 000 000			913 766,12
4103	Utbedringsiltak kommunale bygg	123 872,50		123 872,50		-
4152	Sentrumsutvikl. Svelgen, del III	605 455,00				-605 455,00
4153	Sentrumsutvikl. Svelgen, del II	23 225,00			8 896,25	-32 121,25
4154	Sentrumsutvikl. Svelgen, del I	-312 354,50			917 870,16	-605 515,66
4155	Reguleringsplan Leirgulen	112 099,25				-112 099,25
4157	Kommunedelplan RV 614 Sv-My-in	462 452,88				-462 452,88
4158	Reguleringsplan Botnane	44 706,00				-44 706,00
4159	45 min. regionen	126 423,50		138 019,42		11 595,92
4160	Reguleringsplan Smørhamn	351 960,00		153 962,00		-197 998,00
4181	Kommunedelplan Davik		250 000			250 000,00
4310	Gass til smørhamn	177 894,69				-177 894,69
4500	Bustadfelt Bremanger kommune	-1 007 553,26				1 007 553,26
4601	Bustadfelt Svelgen	1 540 000,00		2 496 325,00		956 325,00
4502	Bustadfelt Sande	212 361,00				600 000,00
5220	Bygdebok	305 522,28	300 000	368 811,41		363 289,13
5405	Nærmiljøanlegg		400 000	519 723,05		919 723,05
5421	Nordsjøløypa Kalvåg	33 572,00			89 160,69	-122 732,69
5423	Nordsjøløypa Davik			14 478,69		14 478,69
5440	Kunstisbane Kalvåg			200 000,00	427 786,50	-227 786,50

Årsmelding 2011

5465	Svømmeanlegg Svelgen			9 794,10		9 794,10
5470	Balbinge Alfoten	-349 327,00			349 327,00	-
5475	Volleyballbane Kolset	70 949,00				-70 949,00
5480	Sandstrand Gloføykje	69 054,62				-69 054,62
5750	Kyrkje	500 000,00	500 000			
6201	Vassverk ytre	4 319 957,10	10 000 000	500 000,00	8 330,00	6 171 712,90
6202	Tiltak diverse vassverk	2 730 644,00	2 000 000	1 000 000,00	651 175,26	-582 019,26
6205	Lekasjesøking Svelgen	18 534,00	500 000			481 466,00
6304	Strandveien			81 802,63	81 802,63	
6401	Avløp Svelgen	81 802,63	500 000	100 000,00		518 197,37
6503	Nytt samband brann	222 373,00				-222 373,00
7010	Aksjon skuleveg	44 902,13	200 000	167 971,00		323 068,87
7617	Veg Breivika			845 334,00		845 334,00
7619	Omlagging kryss Svelgen sentrum			100 000,00		100 000,00
7620	Utbetring kommunale bruer	88 000,00	1 000 000	204 750,00		1 116 750,00
7650	Kai Lelrugulen	182 313,00		419 385,00		237 072,00
7660	Kaivøya Fiskerhamn, Kai A	1 043 075,00				-1 043 075,00
5460	Idrettsanlegg Svelgen				1 283 643,86	-1 283 643,86
	Avdrag ansvarleg lån/etableringslån	-1 521 392,20				
	Sum	25 155 599,97	28 650 000,00	18 140 910,56	8 760 171,12	12 166 108,27

7 Næringsfond

7.1 Føremål

Næringsfondet i Bremanger skal vere eit verkemiddel for å styrkje næringsliv og busetjing i kommunen. Inntektene til fondet er frå konsesjonsavgift på kraftproduksjonen i kommunen. Midlane kan nyttast m.a. til:

- Etablering av ny næringsverksemd
- Vidareutvikling av eksisterande næring/bedriftsutvikling
- Kommunalt tiltaksarbeid

Formannskapet er fondsstyre, men tilsegn på meir enn kr. 300.000,- skal likevel til kommunestyret til endeleg avgjerd. Løyvingar frå næringsfondet kan givast i form av tilskot eller ansvarleg lån. Midlane frå næringsfondet skal vere toppfinansiering og det skal dokumenterast dokumentere at andre finansieringsinstitusjonar er prøvd.

I praksis vert det gjeve lån (ansvarleg lån) på minimum kr. 100.000,- og maksimum kr. 500.000,- i samband med investeringar i bedrifter. Lånet vert som hovudregel avgrensa til 10% av investeringsbeløpet. Bakgrunnen for dette er at eigenkapitalkravet ved investeringar i ei bedrift normalt vil vere minimum 20% . For å unngå at kommunen tek større risiko enn prosjektergar vert denne avgrensinga praktisert.

Når det gjeld tilskot, så vert dette normalt gjeve i samband med oppstart av mindre verksemdar og utviklingsprosjekt i eksisterande bedrifter. Normalt sett er tilskotsbeløpa avgrensa til maksimalt 50% av eksterne kostnader i samband med gjeldande prosjekt. For prosjekt som særskild betydning for kvinner/ungdom og ved nyetableringar kan tilskotet likevel utgjere inntil 75%.

Tiltak i samsvar med næringsplanen (strategiplan for Bremanger Hamn og Næring) skal prioriterast.

7.2 Inntekter og bruk av midlane

Hovudtal for næringsfondet dei to siste åra:

	2010	2011
Disponibelt 01.01	8 070 404	3 324 062
Statkraft	1 247 559	1 247 559
SFE	2 274 527	2 274 527
Elkem/Svelgen Kraft	767 130	767 130
Avdrag ansvarleg lån	811 739	1 086 040
Avsetning frå driftsrekneskapen	-	-
Tilførsel	5 100 955	5 374 256
Disponibelt	13 171 359	8 698 256
Forbruk	-9 847 297	8 637 853
Disponibelt 31.12	3 324 062	60 403

Fordeling av tildelingar i 2011 på ulike innsatsområde går fram av tabellen under:

	2011	Prosentvis fordeling
Tiltaksapparat	1 700 000	19,7%
Bygdeutvikling	190 735	2,2%
Mjølkevotar/landbruk	15 000	0,2%
Skogsvegar	206 295	2,4%
Bedriftsetablering	1 163 693	13,5%
Bedriftsutvikling	1 414 307	16,4%
Lokale planar/utv. prosjekt	1 308 661	15,1%
Regionale utv. prosjekt	342 615	4,0%
Trivsel/kultur/profilering	1 124 154	13,0%
Infrastruktur	1 171 313	13,5%
SUM	8 637 853	100%

Kommentarar til tabellen:

Tiltaksapparat omfattar m.a tilskot til Bremanger Hamn og Næring KF.

Lokale planar gjeld reguleringsplanar for Botnane, Svelgen-Indrehus, Smørhamn, Leirgulen og 45-minuttsregionen.

Regionale utviklingsprosjekt omfattar m.a. aksjeteikning 45-minuttsregionen Måløy-Florø, Stadt skipstunnel og kystvegen Ålesund-Bergen.

Trivsel/kultur/profilering omfattar ei rekke ulike tiltak innan kultur og omdømebygging, m.a. omdømmeprojekt, musikkvideoproduksjon (Madcon) tilskot digitalisering og oppgradering av Svelgen kino m.m.

Infrastruktur gjeld flytekal ved strandpromenaden i Svelgen sentrum og kommunal del av første steg i opprustinga av kommunesenteret.

7.3 Oppsummering – vegen vidare

Næringsfondet er viktig for Bremanger. Ikkje minst i den økonomiske situasjonen kommunen er i. Utan næringsfondet ville vi ikkje kunne gjennomført alle dei viktige planprosessane som no pågår i kommunen. Dette er planar som er sentrale i høve til å leggje til rette for vidare utvikling av Bremangersamfunnet. Utan fondet ville vi heller ikkje ha økonomi til å starte på opprustinga av kommunesenteret eller vere ein viktig økonomisk medspelar i dei mange store kulturtiltaka som skjer i kommunen og er med å setje kommunen på kartet og byggje opp om intern identitet og stoltheit.

Vi ser no ei utvikling i stadig større pågang av søknader frå næringslivet til ulike tiltak. Dette er i utgangspunktet positivt, men i ei vurdering mot større, overordna tilretteleggingsoppgåver kan det

vere at vi etter kvart må "spisse" bruken av midlane meir i framtida og prioritere i større grad infrastruktur og fellesprosjekt næringslivet.

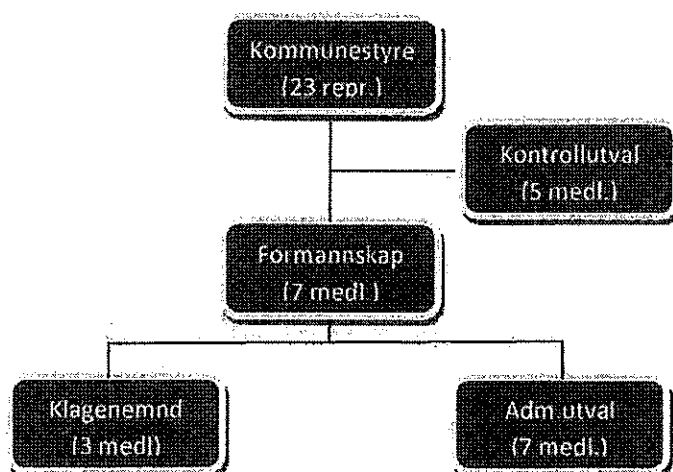
Dette er ein diskusjon som bør takast i samband med organisering av næringsarbeidet rullering av næringsplanen i løpet av 2012.

8 Organisasjon

8.1 Politisk organisering

2011 var tredje år med "minimumsmodellen" og erfaringane så langt er gode. Klagenemnda hadde i heller ingen saker til handsaming dette året. For at formannskapet skal få større høve til å arbeide med overordna strategi og samfunnsutvikling, bør ein vurdere ytterlegare delegasjon til administrasjonen dette gjeld særleg saker innanfor teknisk sektor. Problemstillinga må vurderast i samband med revisjon av delegasjonsreglementet våren 2012.

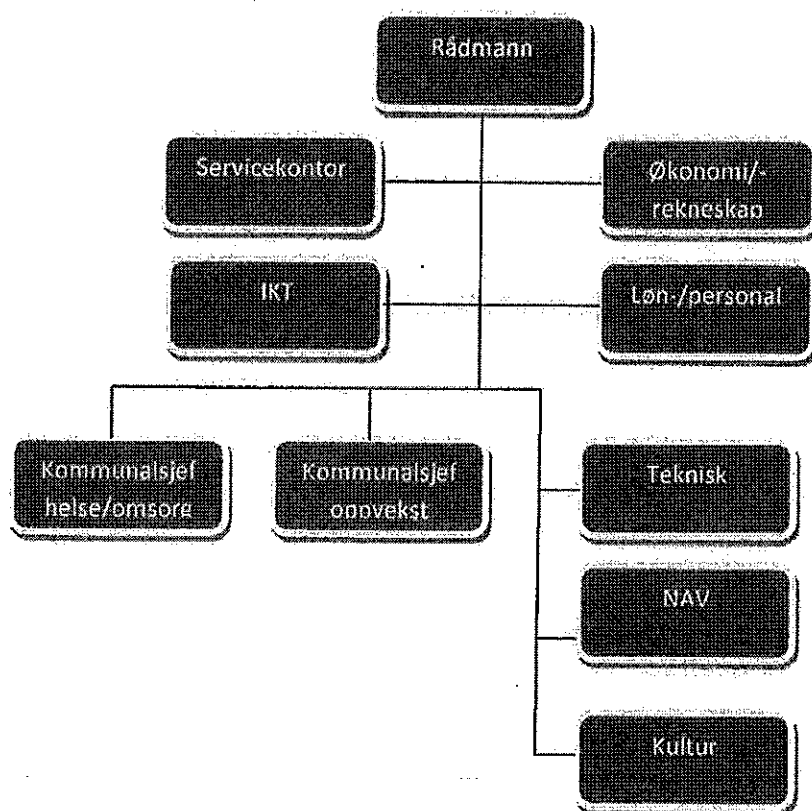
Politisk organisasjonsmodell i Bremanger, 2011:

8.2 Administrasjon og drift

Erfaringane med den nye organisasjonsmodellen som vart innført i 2009 har vore gode og vi har langt på veg oppnådd ønska effekt. Samhandling på tvers i dei to største sektorane, helse- og omsorg og oppvekst, har vorte betre og oppfølging av dei underliggende driftseiningane har utvikla seg positivt etter oppretting av dei to kommunalsjefstillingane. Desse funksjonane er og heilt sentrale i oppfølging av strategiplanane og måloppnåing innan respektive sektor. I det vidare arbeidet med samfunnsplanen, stadig auka krav til overordna planverk, pågåande evaluering av Bremanger Hamn og Næring KF samt innføring av den nye Folkehelseloven gjer at vi også bør vurdere samorganisering av fleire andre tenesteområde i framtida. Denne prosessen startar i 2012.

Kommunen sin overordna administrative organisering ved utgangen av 2011:

8.3 Årsverk og tal tilsette

Tabellen inneheld ikkje støttekontakter eller personar på kvalifiserings- og introduksjonsstønad.

Tala er pr. 31.12.2011.

Område	Kvinner	Kvinner årsverk	Menn	Menn årsverk
Helse- og omsorg	188	138,08	9	7,44
Oppvekst	144	122,78	24	22,15
Sentraladm.	12	10,95	7	7
Kultur	11	7,25	5	2,55
Teknisk	2	2,20	62	18,40
Totalt	357	281,26	107	57,54

Tabellen viser at vi pr. 31.12.11 i alt hadde 464 tilsette som utgjer 338,80 årsverk. Tabellen inkluderer brannmannskapet. Dette er forklaringa på det store talet menn på teknisk sektor, i høve til tal årsverk. Totale årsverk innan oppvekstsektoren er 144,94 og innan helse- og omsorg 145,52.

8.4 Likestilling og likeverd

I Bremanger kommune sin arbeidsgjevarpolitikk er eit av måla at kommunen skal fremje likestilling, mangfald og inkluderande haldningar. Likestilling og likeverd skal gjelde både mellom kjønn, aldersgrupper, ulike funksjonsnivå og ulik kulturbakgrunn.

I Bremanger kommune er om lag 80 % av alle tilsette kvinner. Dette skuldast at det innan pleie- og omsorgssektoren i hovudsak arbeider kvinner. I rekrutteringsarbeidet innan oppvekstsektoren oppmodar vi særleg menn om å søkje, fordi det er viktig at begge kjønn er representerte i dei yrka som er retta mot barn og unge.

I kommunen si leiargruppe er kjønnsfordelinga slik:

	Rådmann	Stab	Kommunalsjefar	Driftssjefar	Totalt
Kvinner		2	1	9	12
Menn	1	2	1	4	8
Totalt	1	4	2	13	20

Tabellen viser oversikt over leiarane som høyrer til i kap. 3.4.1 og 3.4.2. i hovudtariffavtalen, dvs. leiarar som får løna si fastsett lokalt, og som har eit sjølvstendig budsjett-, økonomi- og personalansvar. Av tabellen går det fram at 60 % av alle toppleiarane i kommunen er kvinner.

Av tabellen som viser årsverk og tal tilsette kjem det tydeleg fram at kvinner i gjennomsnitt har lægre stillingsprosent enn menn tilsette i Bremanger kommune. Dette er den største utfordringa vi har i høve til likestilling mellom kjønna. Det vert arbeidd kontinuerleg med å auke stillingsprosenten til deltidstilsette, og i "Kompetanse- og rekrutteringsplan for helse- og omsorgssektoren i Bremanger kommune" er det forslått at det kvart 2. år skal registrerast kva vi har av uønska deltid.

Bremanger kommune har skrive under IA-avtale for perioden 15.12.10 til 31.12.13. Gjennom denne avtalen har vi m.a. forplikta oss til å auke innsatsen for å leggje til rette arbeid for personar med redusert funksjonseven, og å ta imot minst 7 personar pr. år som treng utprøving av arbeidsevne. I 2011 hadde vi 12 personar på utprøving ved ulike driftseiningar.

Av alle fast tilsette i Bremanger kommune i 2011 hadde 28 innvandrarbakgrunn.

8.5 Nærværarbeid

Gjennom IA-avtalen har Bremanger kommune vedteke at det totale nærveret blant tilsette ikkje skal vere under 93 % for avtaleperioden (2011 – 2013), dvs. ein sjukefråværepresent på 7 %. Nærveret for 2011 var på 91,7 %, er betring frå føregåande år på 0,4 %.

Tabellen under viser utviklinga i sjukefråværet dei siste 4 åra. Som vi ser, viser tendensen ei svak betring. Tendensen ved dei store sektorane er at oppvekst held seg stabilt, men helse- og omsorg viser ei betring i frå 2009.

Område	2008	2009	2010	2011
Helse- og omsorg	12,1	13,0	11,3	10,4
Oppvekst	5,8	7,6	6,3	7,1
Sentraladm.	3,8	9,5	9,3	6,4
Kultur	6,4	6,5	4,7	6,8
Teknisk	3,7	4,6	10,5	5,2
Totalt	8,1	9,6	8,7	8,3

Tabellen viser sjukefråværet totalt, der ca. 1 % er eigenmeldt fråvær og resten er legemeldt.

8.6 Rekruttering

Det er særleg innan tre yrkesgrupper vi vil trenge ny rekruttering dei næraste åra på grunn av alderssamansetjing. Dette gjeld undervisningspersonale, reinhald og helsefagarbeidarar.

Helsefagarbeidarar satsar vi sterkt på å rekruttere innan eigen rekke, gjennom tilskot og tilrettelegging for at fleire av assistentane innan pleie- og omsorg får ta fagbrev. I 2011 har det vore jobba systematisk med dette og mange er no under utdanning.

Reinhaldarstillingar har vi hatt god søkjarmasse til. Det har og til no vore mogleg å rekruttere undervisningspersonale nok godkjent utdanning, men største utfordringa her er å skaffe god nok kompetanse i kjernefaga i ungdomsskulen. Vi har gått inn med individuelle tiltak for å få lærarar med spesiell kompetanse til å stå lenger i arbeid.

I tillegg til naturleg avgang er det og eit aukande behov for personell innan helse- og omsorgssektoren på grunn av samhandlingsreforma. Særleg utfordrande er det å skaffe nok sjukepleiarar. Eit tiltak har vore å auke løna for nyutdanna sjukepleiarar.

I 2011 hadde vi i alt 6 unge lærlingar, 2 innan barne- og ungdomsfag og 4 innan helsefag.

8.7 Kompetanseheving

I tillegg til midlar som kvar driftseining har på sine budsjett, var det i 2011 bruk 100.000 til utdanningsstipend. Stipendmidlane har i hovudsak vore nytta til kompetanseheving innan oppvekstsektoren, til reinhaldarar som tek fagbrev og anna generell kompetanseauke.

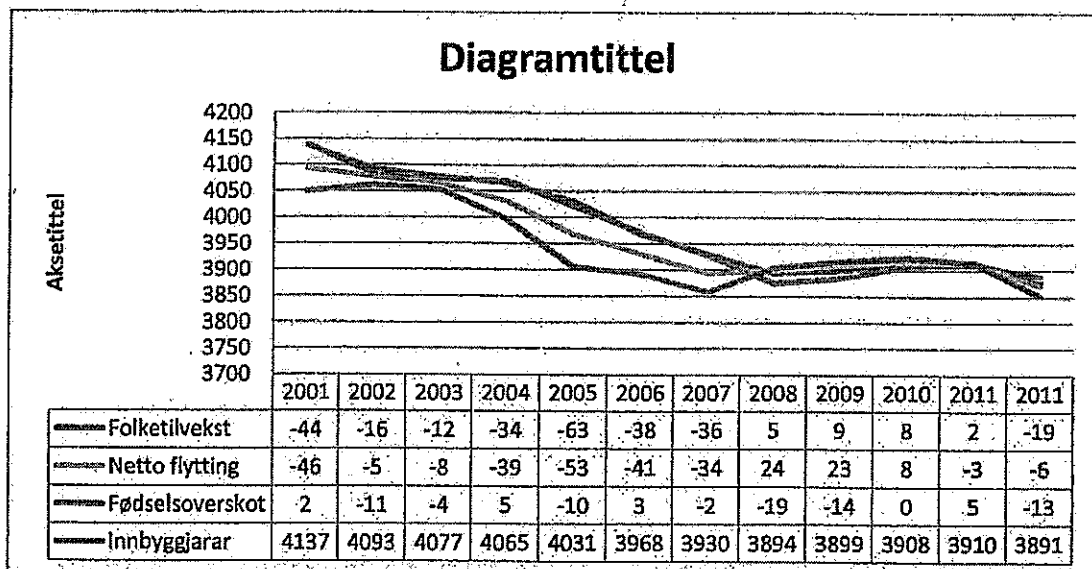
I tillegg fekk kommunen i fjor kr 215.000 i stipend for tilsette innan pleie- og omsorg frå fylkesmannen (Kompetanseløftet 2015). Det har vore nytta både til vidareutdanning og til grunnutdanning for assistentar som tek fagbrev innan helsefag.

9 Vegene vidare – kritiske faktorar for suksess

Hovudutfordringa for Bremangersamfunnet i åra som kjem er å sikre eit innbyggjartalet på minimum dagens nivå. På den eine sida verkar folketal og folketalsutvikling verkar inn på skatt og rammetilskot. Storleiken er avhengig av ulike kriterier, m.a. tal innbyggjarar, lokal befolkningsutvikling i høve til landet elles og alderssamansetjing i befolkninga.

På den andre sida vil folketal og ha ein direkte innverknad på det lokale tenestetilbodet og kva aktivitetar ein kan tilby på fritida. Faktorar som saman med tilgang på arbeid og infrastruktur er avgjerande for om folk ønskjer å slå seg ned i Bremanger kommune.

Etter fleire år med positiv utvikling, hadde vi i 2011 ein reduksjon på 19 innbyggjarar:

Som det går fram av tabellen så er det fødselsunderskotet som gjer det største utslaget. Dette indikerer ein alderssamansetnad i befolkninga som gjer at vi i åra framover er avhengig av tilflytting for å oppretthalde folketallet på dagens nivå. Det betyr m.a. at kommunen, saman med andre lokale aktørar må jobbe aktivt med tilrettelegging for tilflytting. I denne samanhengen vil samfunnsplanarbeidet og det lokale engasjementet rundt i bygdene våre vere svært viktig.

Her må vi vere medvitne at vi er i ein konkurransesituasjon. Det er mange andre distriktskommunar med tilsvarende utfordringar som og arbeider aktivt med rekruttering og busetjing. Det betyr at vi må skilje oss ut og gjere oss attraktive. Vi må framstå som eit samfunn med evne og vilje til utvikling. Vi må tilby gode kommunale tenester og vi må leggje til rette for busetnad, næringsutvikling og etablering. I tillegg må vi ha eit spanande kultur- og fritidstilbod.

Utfordringa er m.a. å skape eit positivt omdøme der vi vert oppfatta som ein god kommune å bu og leve i. Vi må og verte langt flinkare til å marknadsføre det vi er gode på i Bremanger, og vi må ha med oss omdømetankegangen både i høve til utøving av politisk mynde og administrativ forvaltning og tenesteproduksjon.

Det vil vere avgjerande at kommunen vert ein del av ein større bu- og arbeidsmarknad. I denne samanhengen er satsinga på utbetring av veg, ferjesamband og anna infrastruktur vere svært viktig. I

ein større arbeidsmarknadsregion vil vi i Bremanger, med dei økonomiske føresetnadene vi har i ein normalsituasjon, i større grad enn i kommunane rundt oss t.d. kunne tilby desentraliserte skule- og barnehage tilbud med høg kvalitet. Jf. strategiplan for oppvekstsektoren. Dette er ein viktig faktor for barnefamiljar ved val av bustadkommune.

I høve til den kommunale drifta, vil hovudutfordringa vere å vidareutvikle tenestetilbodet samstundes som vi tilpassar oss relativt stramme økonomiske rårer og avgrensa handlefridom i høve til investeringar. Uavhengig av økonomi vert det heilt avgjerande å sikre fagkompetanse på fleire område. Dette gjeld særleg innan skule, omsorg og teknisk. Her må vi jobbe aktivt m.o.t. eigenrekruttering, men og med tanke på interkommunale løysingar.

For å takle utfordringane som følgje av samhandlingsreforma og auka tal brukarar i omsorgssektoren er det svært viktig å få starta bygging av det nye omsorgssenteret i Svelgen. I tillegg til å bidra til eit løft i omsorgssektoren vil det og kunne bidra til eit estetisk løft av kommunesenteret Svelgen.

Elles må halde fram med å støtte opp om det frivillige arbeidet som skjer rundt om bygdene og som i større og større grad femner om heile kommunen. Lag, organisasjonar og einskildpersonar som skapar positive aktivitetar er med å skape bulyst, engasjement, samhold, trivsel og godt omdøme. Mange av aktivitetane er og viktige bidrag i folkehelsearbeidet. Barn og unge si deltaking i det frivillige lags- og organisasjonsarbeidet er og med å bygge kompetanse, identitet og tilhøyre og aukar sjansane for at dei ønskjer å busetje seg i kommunen i framtida.

Alt i alt meiner eg vi er på rett veg, men at vi framleis har ein jobb å gjere m.o.t. å "Samle Bremanger til eit rike".

Dagleg leiar/
Revisjonssjef: Terje Førde, Mobil: 99 22 92 27
terje.forde@kryssrevisjon.no
postmottak@kryssrevisjon.no
Bank: 3705.08.27845
Org. nr.: 987 608 064 MVA

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Juridisk avdeling
Njøsavegen 2
6863 LEIKANGER

Dykkar ref.: Vår ref.: Arkivkode: Journalnr.: Dokumentdato:
\\kontrollutvalet\habilite\tf12 216 055 / 2012 2. oktober 2012

KONTROLLUTVALSFUNKSJONEN

I Bremanger kommune har vi følgjande faktum når det gjeld kontrollutvalsfunksjonen i kommunen:

1.

Leiar i Kontrollutvalet er gift med dagleg leiar i det kommunale føretaket "Bremanger Hamn og Næring KF". KF'et er vedteke nedlagt frå komande årsskifte (01.01.2013), der dagleg leiar skal innfasast i rådmannen sin sentralstab. Arbeidsoppgåvene er ikkje endeleg fastlagde idag, men det vil vere ansvar for kommunen sine hamne- og nærings saker, sakshandsaming for rådmannen, m.v. Etter vår oppfatning vil kontrollutvalet sin leiar vere betydeleg svekka i høve habilitetskravet til leiarvervet, når hans ektefelle er ein slik nærstående part i kommunen si leing.

2.

Nestleiar i kontrollutvalet er tilsett i kommunen sin beredskapsvakt og inngår i den kommunale vaktberedskapsordninga for brannvernet i kommunen. Vedkomande er i arbeid hos Elkem Bremanger, og for å unngå lovens bokstav i forhold til kontrollutvalsfunksjonen, vert vedkomande løna av Elkem Bremanger, som så sender refusjonskrav til kommunen. Etter vår oppfatning kan dette vere ei omgåing av lovverket i forhold til valgbarheit til kommunen sitt kontrollutval. Uansett er denne forvaltninga - som vedkomande vil vere ein del av som tilsett i kommunen sin beredskapsvaktordning - vere underlagt tilsyn frå kommunen sitt kontrollutval løpande gjennom året, og då er det merkeleg at ein slik etablert praksis kan stå seg i høve dei valgbarheitskriteria som er stilt til deltaking i kommunen sitt kontrollutval. Vi ber om Fylkesmannen si juridiske avdeling si vurdering av forholdet. Bør det her evt. krevjast utskiftning/nyval her, og kven er rette instans til å påpeike dette ? (Viser til tilsvarande forhold som blei påpeika i Gloppen kommune etter kommunevalet hausten 2011).

Regionskontor for kommunane:
Flora, Askvoll, Bremanger
Flora kommune, Strandgt. 43, 2. etg., 6900 Flora
Tlf. 57 75 60 97
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Hovudkontor/regionskontor for kommunane:
Førde, Jølster, Naustdal, Gaular
Førde kommune, Hafstadvegen 21, 6800 Førde
Postboks 487, 6801 Førde. Tlf. 57 82 48 01
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

Regionskontor for kommunane:
Hyllestad, Fjaler, Gulen, Solund
Hyllestad kommune, 6957 Hyllestad
Tlf. 57 78 85 47
E-post: postmottak@kryssrevisjon.no

3.

Ved suppleringsval til kontrollutvalet (i samband med at eit fast medlem bad om fritak og flytta frå kommunen), blei ein tidlegare vald vararepresentant vald inn i kontrollutvalet som fast medlem. Vedkomande er gift med kommunalt tilsett i 100 % stilling, som har sitt arbeid på løns- og personalkontoret, med registreringsansvar for lønsrekneskapen (70 % av driftsbudsjettet).

Etter vår oppfatning gjev ikkje punkt 1 og 3 ovanfor åleine grunnlag til å krevje omval/nyval. Det er likevel vår oppfatning at samansetninga av kontrollutvalsfunksjonen er uheldig og ikkje god, ettersom det her åpentbart er nærstående partar i kommuneforvaltninga, som inneber ein viss risiko for at kontrollutvalet ikkje vil utføre tilsynsoppgåva si på ein tilfredsstillande måte og vere uavhengig og objektiv slik den etter lovintensjonen og forskriftene skal vere. Det er såleis konstaterer at 3/5 av kontrollutvalet si samansetning er å betrakte som nærstående partar i forhold til den forvaltninga utvalet skal føre tilsyn med. Ut frå dette kan det stillast spørsmål kring utvalet sin objektivitet og uavhengigheit. Etter vår oppfatning er dette uheldig og representerer i seg sjølv ein risiko for kommunen, som Kommunestyret etter kommunelova § 76 sjølv må ta inn over seg og står ansvarleg for.

Når det gjeld punkt 2 meiner vi at det ikkje er tilfredsstillande at ein tilsett i brannberedskapsvakta til kommunen er fast medlem (og nestleiar) i kommunen sitt kontrollutval. Vi kan her nemne at i rådmannen si årsmelding for 2011, som ei forklaring på store overskrivingar på brannvernberedskapen, heiter det bl.a. (sitat) *“ein tilsett i beredskapsvakta er lønna gjennom Elkem Bremanger og lønskostnadene for 2009 og 2010 vart ikkje fakturert før i 2011”* (sitat slutt). Denne “tilsette” er nestleiar i kommunen sitt kontrollutval.

Vi arbeider i desse dagar med ei overordna analyse for kommunen. Denne skal bygge på bl.a. forhold som risiko- og vesentlegheitsvurderingar og vere eit beslutningsgrunnlag for kontrollutvalet og kommunestyret sin plan for forvaltningsrevisjonar og selskapskontrollar framover. Det er såleis viktig for oss å ta fram dei faktiske risikoforholda som er i kommunen idag og peike på desse; sjølv om det i dette tilfelle faktisk og reelt gjeld kontrollutvalet sjølv.

I det vi viser til ovanforstående tør vi be om juridisk avdeling sine betraktningar kring dei påpeika forholda i kontrollutvalsamansetninga i Bremanger kommune. Vi ønskjer også råd om korleis vi eventuelt skal ta dette opp vidare.

Om mogleg er vi takksame for ei rimeleg rask tilbakemelding på dette. På førehand takk for hjelpa.

Florø, 02.10.2012

Med helsing

REVISJONSKOMITEEN I
FLORØ KOMMUNE

Tørje Førde

Dagleg leiar/Revisjonssjef

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Sakshandsamar: Anne Jorun Myklebust
Telefon: 57 64 31 84
E-post: fmsfam@fylkesmannen.no

Vår dato 22.10.2012
Dykkar dato 02.10.2012

Vår referanse
2012/4141 - 322
Dykkar referanse

Elektronisk mottakar:
Kryss revisjon
v/ Terje Førde

KOMMUNEREVISJON
Ytre Sogn og Sunnfjord
KRYSS-REVISJON
Dato: 23.10.2012 Om: _____
Sak nr. 060/2012 Regnr: _____
Arkiv: 216
Avd.kode: 1488
Sakshandsamar: DF

Svar på spørsmål om samansetting av kontrollutval, Bremanger kommune

Vi viser til brev datert 02.10.2012. I brevet peiker de på tre forhold i samansettinga av kontrollutvalet i Bremanger kommune som de meiner er uheldige, og de ber Fylkesmannen om å vurdere forholda. Vi legg til grunn at det nærare innhaldet av brevet er kjent.

Fylkesmannen viser til at det er kommunestyret som har ansvaret og som vel medlemmane til kontrollutvalet. Det er derfor opp til kommunestyret å vurdere om ei samansetting av medlemmane i kontrollutvalet er heldig eller ikkje. Fylkesmannen kan derfor ikkje gå inn på ei nærare vurdering av dette slik de spør om. Fylkesmannen har likevel ei generell rettleiingsplikt innanfor våre område, jf. forvaltningslova § 11. Vi vil derfor i det følgjande gje ei generell orientering om regelverket kring samansetting av kontrollutvalet.

Opggåvene og samansettinga i kontrollutvalet

Kontrollutvalet skal medverke til at kommunen når dei måla som er sette, innanfor rammene av gjeldande regelverk og tildelte ressursar. Kontrollutvalet skal også medverke til å styrke tilliten til forvaltninga, gjennom førebygging og avdekking av mislege handlingar og andre uheldige tilhøve.

Kommunestyret skal leggje til rette for eit kontrollutval som kan medverke til demokratisk innsyn og kontroll. For at tilliten til at kontrollutvalet utfører kontrollopggåvene sine på ein god måte, er det viktig at medlemmane i utvalet er uavhengige og nøytrale. Det er derfor reglar om kven som er utelukka frå val til kontrollutvalet. Kven dette er, går fram av § 14 nr.1 bokstav b og § 77 nr. 2 i kommunelova:

§ 14 nr. 1:

b) Utelukket fra valg er fylkesmannen, assisterende fylkesmann, og den som i vedkommende kommune eller fylkeskommune er administrasjonssjef eller dennes stedfortreder, er sekretær for kommunestyret eller fylkestinget, er leder av forvaltningsgren, har ansvaret for regnskapsfunksjonen i kommunen eller fylkeskommunen, eller foretar revisjon for kommunen eller fylkeskommunen. Leder av enkeltstående virksomheter er likevel ikke utelukket fra valg. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform er ansatte i sekretariatet til rådet som har fått myndighet delegert fra rådet, ikke valgbare.

§ 77 nr. 2:

Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

Hovedkontor
Njøsavegen 2, 6863 Leikanger
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 65 33 02
Org.nr 974 763 907

Landbruksavdelinga
Fjellvegen 11, 6800 Førde
Postboks 14, 6801 Førde
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 82 17 77

E-post:
fmsfpost@fylkesmannen.no
Internett:
www.fylkesmannen.no/slj

Når det gjeld spørsmål om kven som vert rekna for å vere «ansatt i kommunen», vil dette normalt vere personar som er tilsett av eit kommunalt organ. Kommunal- og regionaldepartementet har tidlegare uttalt at omgrepet "ansatt" ikkje omfattar personar som utfører arbeid for ein kommune utan at det ligg føre eit ordinært tilsetjingstilhøve, sjå sak 04/2754 i rundskriv 19/05 <http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/rundskriv/2005/rundskriv-h-1905.html?id=109529>.

Departementet har elles i eit brev til Senterpartiet i Sogn og Fjordane 26.10.2011 lagt til grunn at omgrepet «ansatte i kommunen» omfattar alle som har eit slikt forhold til kommunen at dei kan reknast å ha kommunen som arbeidsgjevar, sjølv om dette ikkje er hovudarbeidet til vedkomande. Det har ikkje noko å seie om det er tale om ein liten stillingsbrøk.

Etter kommunelova §§ 14 og 77 er det berre personar som er i dei posisjonane/stillingane som er nemnde i føresegnene, som ikkje kan veljast inn i kontrollutvalet. Om ein person har ein nær relasjon til ein person i ein av desse posisjonane/stillingane, vil det derfor ikkje vere i strid med desse føresegnene å velje personen inn i kontrollutvalet.

Nære relasjonar til personar i stillingar som vert omfatta av kommunelova § 14 og § 77 kan likevel føre til at vedkomande vert inhabil etter forvaltningslova § 6 eller § 40 når saker er til handsaming i kontrollutvalet. På bakgrunn av formålet og funksjonen med kontrollutvalet, er det viktig at kommunestyret sørgjer for å velje eit kontrollutval som fungerer godt, med medlemmar som kan delta aktivt i dei oppgåvene som er lagt til kontrollutvalet. Kommunestyret bør derfor også vurdere omsynet til inhabilitet når dei vel medlemmar til kontrollutvalet. I *Kontrollutvalsboka, Om rolla og oppgåvene til kontrollutvalet*, H-2254 B, utgjeve av Kommunal- og regionaldepartementet, gjev departementet følgjande tips på side 18:

Kommunestyret må vere merksame på at det kan vere forhold som gjer at valbare personar ofte kan bli inhabile, og at det difor ikkje er tilrådelig at dei blir valde. For eksempel dersom:

- *Kontrollutvalsmedlemmen er i ein for nær relasjon med personar som har leiaransvar i sentraladministrasjonen i kommunen.*
- *Kontrollutvalgsmedlemmen er styremedlem eller leiar i eit selskap som kommunen har eigarskap i.*

Fylkesmannen presiserer at sjølv om det sit personar i kontrollutvalet som lett vert inhabile i saker for kontrollutvalet, fører ikkje det i seg sjølv til at samansetninga av utvalet er ulovleg.

Nyval

Etter kommunelova § 77 nr. 3 kan kommunestyret når som helst gjere nyval av medlemmane i kontrollutvalet. Det er derfor kommunestyret sjølv som må vurdere om det er forhold ved samansetninga av kontrollutvalet som gjer at det bør gjerast nyval.

Dette går også fram av forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 15.06.2004 § 3, der det samstundes vert presisert at det ved utskifting av eitt eller fleire medlemmar i utvalet, også skal gjerast nyval av alle medlemmane i utvalet. Dette er ikkje til hinder for at personar som allereie sit i kontrollutvalet, vert valt på nytt.

Med helsing

Arnt Erik Nordheim
rådgjevar

Anne Jorun Myklebust
rådgjevar

Elektronisk kopi m/vedlegg til:
Bremanger kommune

Vedlegg:

1. Brev frå Kryss revisjon datert 02.10.2012

Brevet er elektronisk godkjent.

029/12 PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL - BREMANGER KOMMUNE

Sakshandsamar: Vidar Øvrebø. SEKOM- sekretariat
Dato: 05.10.2012

Utval	Dato	Utv.- Saksnr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutvalet	28.11.2012	29/12	-	Nei
Formannskap	-	-	-	Nei
Kommunestyret	-	-	-	Ja

Saksvedlegg

- Dokumentet "Plan for selskapskontroll Bremanger kommune 2012 – 2016" med vedlegg.

Andre dokument i saka (ikkje vedlagt):

Kommunelova.

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar av 15.06.2004.

Kommunestyrevedtak 082/12 Eigarskapsmelding for Bremanger kommune 2012.

Eigarskapsmelding for Bremanger kommune 2012.

Tilråding frå sekretariat til kontrollutvalet:

- Planen for selskapskontroll i Bremanger kommune for perioden 2012 – 2016 vert godkjent.

Kontrollutvalet sitt vedtak:

Saka vert utsett.

Saksutgreiing

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL - BREMANGER KOMMUNE

Sakshandsamar: SEKOM-sekretariat v/Vidar Øvrebø

Innleiing – Kva saka gjeld

Det skal lagast plan for kontroll av selskap Bremanger kommune eig 100% av eller er medeigar i for valperioden 2012 – 2015.

Saksopplysningar:

Det vert vist til utkast til plan for selskapskontroll for Bremanger kommune for utfyllande opplysningar.

Etter forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar, skal det lagast plan for selskapskontroll for valperioden innan 31.12. året etter kommunevalet, altså innan 31.12.2012. Kommunestyret skal vedta planen etter innstilling frå kontrollutvalet.

Selskapskontroll kan delast i to kategoriar:

1. Eigarskapskontroll inneber hovudsakleg å kontrollere at den som utøver eigarskapen for kommunen gjer dette i samsvar med gjeldande lover og reglar og i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader.
2. Forvaltningsrevisjon inneber å gå inn i selskapet å sjå på økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknad av vedtak og føresetnader.
3. Kommunelova § 80 gjev også heimel for at kontrollutvalet og kommunen sin revisor kan gjere undersøkingar. Dette treng då ikkje nødvendigvis vere eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

Eigarskapskontroll er etter § 77 pkt. 5 i kommunelova obligatorisk for alle selskap kommunen er medeigar i sjølv om desse ikkje er 100% kommunalt eigde.

Kva selskap ein kan gjennomføre forvaltningsrevisjon i avgrensar seg i §80 i kommunelova ved at kontrollutvalet og kommunen sin revisor berre har innsynsrett i selskap som er 100% kommunalt eigde. Det er likevel ikkje til hinder at ein kan be ikkje kommunale eigarar om å få innsynsrett. I aksjeselskap der den kommunale eigardelen er 2/3 eller meir, kan dei kommunale eigarane gjennom vedtektsendring opne for fullt innsyn.

Kontrollutvalet skal i denne saka gje innstilling om plan for selskapskontroll. Kommunestyret gjer vedtak etter innstillinga frå kontrollutvalet.

Sekretariatet sine vurderingar:

PLAN
FOR
SELSKAPSKONTROLL

INNHALDSLISTE

- 1. Bakgrunn**
- 2. Innholdet i selskapskontrollen**
  - Heimel
  - Innsynsrett
  - Kva består selskapskontroll i
  - Organisasjonsformer for kommunale verksemder
    - Kommunale føretak
    - Interkommunalt samarbeid
    - Interkommunalt samarbeid, eige rettssubjekt
    - Vertskommunesamarbeid
    - Interkommunalt selskap
    - Aksjeselskap(AS)
    - AS/ASA – deleigd av kommunale aktørar
    - Samvirkeforetak ((SA)
    - Stifting
  - Val av organisasjonsform
- 3. Formålet med selskapskontroll**
  - Eigarskapskontroll
  - Forvaltningsrevisjon
  - Undersøkingar
- 4. Kommunen si oppfølging av selskap**
  - Eigarskapsstrategi for selskap Bremanger kommune eig eller er medeigar i.
- 5. Gjennomføring, rapportering og oppfølging av kontrollen**
  - Gjennomføring – retningsliner
  - Rapportering
  - Oppfølging

Vedlegg:

- 1. Oversikt over kommunen sine engasjement i selskap og samarbeid.**
- 2. Kommunestyresak 082/12 Eigarskapsmelding for Bremanger kommune 2012**

1. Bakgrunn

Kommunane har i lang tid gjort meir og meir bruk av fristilte organisasjonsmodellar. Denne utviklinga har ført til meir kompleks organisering av den kommunale verksemda. Dette inneber utfordringar når det gjelder styring, og det reiser spørsmål knyta til kontroll og tilsyn.

Kommuneloven kapittel 12 omhandlar internt tilsyn, kontroll og revisjon i kommunar og fylkeskommunar. Kommunal- og regionaldepartementet har laga forskrifter om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar og Forskrift om revisjon i kommunar og fylkeskommunar. Lova og forskriftene inneheld reglar vedkomande kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap m.m.

Kommunal og regionaldepartementet har i Prop. 119 L foreslått ein del endringar i kommunelova som også omfattar kontroll med selskap. Endringsforslaga er innarbeida i plandokumentet.

2. Innhaldet i selskapskontrollen

Heimel

Heimel for selskapskontroll er kommuneloven (KL) § 77 nr 5, som fastset at kontrollutvalet skal «påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens (...) interesser i selskaper m.m., jf tilsvarande formulering i § 13 første lekk i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (FK). Etter § 13 andre lekk skal det «minst ein gang i valperioden utarbeides plan for gjennomføring av selskapskontroll. Dette skal skje senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert». Tredje ledd fastset at kommunestyret vedtek planen.

Innsynsrett

KF § 13 må sjåast i samanheng med KL § 80 som regulerer kontrollutvalet og den som utfører selskapskontrollen sin innsynsrett i selskap. Kommunal- og regionaldepartementet har foreslått endring i § 80 og den vil då lyde slik:

« I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, i interkommunale styrever etter § 27 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer,, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.»

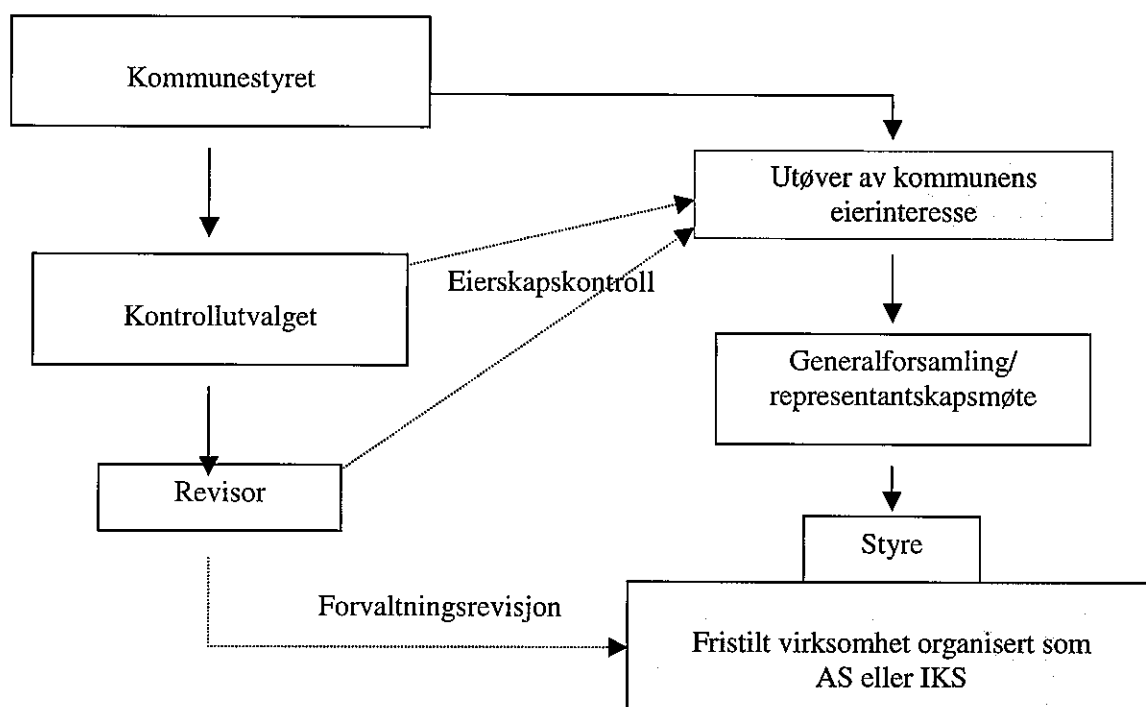
Kva består selskapskontroll i

Selskapskontroll kan delast i tre delar, eigarskapskontroll (obligatorisk), forvaltningsrevisjon (frivillig) og undersøkingar (frivillig).

Selskapskontroll (kommuneloven § 77 nr. 5)	Obligatorisk eigarskapskontroll: Kontroll med forvaltinga av kommunens eigarinteresser i selskap.
	Valfri forvaltningsrevisjon: Systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret eller fylkestinget sine vedtak og føresetnader.
	Undersøkingar Kommunelova § 80 gir også heimel for at kontrollutvalet og kommunen sin revisor kan gjere undersøkinga. Dette treng då ikkje nødvendigvis vere eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

Figur 1: Modell som viser kva som inngår i omgrepet selskapskontroll

I figuren under er skissert ein modell for selskapskontroll:

Figur 2: Modell for selskapskontroll

Organisasjonsformer for kommunale verksemder

Det kan vere ulike **grunnar** til at kommunar opprettar eller går inn i selskap:

- effektivisering av drifta
- klarare ansvarsforhold
- trong for å samarbeide med andre om tenesteproduksjon
- investering med tanke på økonomisk profitt
- investering pga. samfunnsansvar (for eksempel å sikre arbeidsplassar) og/eller for å støtte den tradisjonelle etatsordninga.

Organisasjonsform, lovheimel m.m:

1. Kommunale føretak. KL kap 11.

Er eit forvaltningsorgan. Kommunen kan avgjere at utvalde tenestområde kan organiserast som kommunalt foretak. Foretaket er framleis ein del av kommunen. Kommunen er eigar og kommunestyret er eigarorgan. Kontrollutvalet har generelt tilsyn og kan utføre forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalet har fullt innsynsrett etter KL § 77 nr 7.

2. Interkommunalt samarbeid. KL § 27.

Er eit forvaltningsorgan. To eller fleire kommunar kan opprette eit eige styre til å løyse felles oppgåver. Kommunen er eigar og kommunestyret er eigarorgan. Kontrollutvalet har generelt tilsyn og kan utføre forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalet har fullt innsynsrett etter KL § 77 nr 7, dersom det ikkje er eige rettssubjekt.

3. Interkommunalt samarbeid. KL § 27. Eige rettssubjekt

To eller fleire kommunar kan opprette eit eige styre til å løyse felles oppgåver. Samarbeidsavtale/vedtektene seier kva fullmakter styret har. Kommunen er eigar og styret eigarorgan. Kontrollutvalet har generelt tilsyn og kan utføre selskapskontroll (både eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalet har fullt innsyn eller KL. § 80 (etter forslag om endring i kommuneloven).

4. Vertskommunesamarbeid. KL §§ 28a, 28b og 28c.

Er eit forvaltningsorgan. Ein kommune overlet utføringa av lovpålagde oppgåver til ein vertskommune. Kommunen er eigar og kommunestyret er eigarorgan. Kontrollutvalet har generelt tilsyn og kan utføre forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalet har fullt innsynsrett etter KL § 77 nr 7 (Gjeld vertskommunen).

5. Interkommunalt selskap (IKS). IKS- loven.

Dette er eit eige rettssubjekt som er regulert av IKS-lova. Eit IKS er eit selskap der berre kommunen kan delta, men det er rettsleg og økonomisk åtskild frå deltakarkommunane. Kommunen er eigar. Representantskapet er eigarorgan. Kontrollutvalet har generelt tilsyn. Selskapskontroll kan omfatte både eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalet har fullt innsyn etter KL § 80.

6. Aksjeselskap (AS) – heileigd av kommunale aktørar og. Aksjeloven.

Er eige rettssubjekt.

Kommunen er eigar. Generalforsamlinga er eigarorgan.

Kontrollutvalet har generelt tilsyn. Selskapskontroll kan omfatte både eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalet har fullt innsyn etter KL § 80.

7. AS/ASA – deleigd av kommunale aktørar. *Aksjeloven og allmennaksjeloven.*

Er eige rettssubjekt.

Kommunen og private aktørar er eigar. Generalforsamlinga er eigarorgan.

Kontrollutvalet har generelt tilsyn. Selskapskontrollen kan omfatte eigarskapskontroll, og forvaltningsrevisjon etter samtykke om innsyn.

Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.

8. Samvirkeforetak (SA). *Samvirkeloven.*

Er eige rettssubjekt. Samvirkeforetaket er ei samanslutning med hovudføremål å fremje dei økonomiske interessene til medlemmene ved at desse deltek i verksemda til føretaket, som forbrukarar, leverandørar eller liknande.

Medlemene er eigarar. Årsmøtet er eigarorgan.

Kontrollutvalet har generelt tilsyn. Selskapskontroll (eigarskapskontroll, og forvaltningsrevisjon etter samtykke om innsyn).

Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.

9. Stifting. *Stiftelsesloven.*

Eige rettssubjekt. Med stifting blir det foreslått at ein formuesverdi er stilt til rådvelde for eit bestemt føremål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annan art. Når stiftinga er oppretta, har opprettaren ikkje lenger rådvelde over formuesverdien som er overført stiftinga

Det er ingen eigarar. Stiftingar er sjølveigande.

Kontrollutvalet har ingen tilsyn, utan at det er avtala.

Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.

Val av organisasjonsform

Kommunal- og regionaldepartementet seier i Kontrollutvalsboka bl.a:

«Organisasjonsform bør veljast med utgangspunkt i kva oppgåver som skal utførast og føremålet kommunen har med selskapsetableringa. Val av organisasjonsform har også konsekvensar for korleis kommunen kan styre og gjennomføre kontroll og tilsyn med selskapa. Dette er viktige omsyn som kommunestyret må tenkje gjennom når dei tek stilling til korleis den kommunale verksemda skal organiserast. Dette er eit tema som også eigarskapsstrategien for kommunen bør omtale.

Kontrollutvalet skal fylgje med på sakene i kommunestyret knytte til etablering av selskap. Og sjå etter om kontroll - og tilsynskonsekvensane er vurderte.»

3. Formålet med selskapskontroll

Selskapskontroll er eit middel for å sjå til at forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser fungerer tilfredsstillande i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader og i samsvar med aktuelle lover og reglar.

Eigarskapskontroll

Formålet med eigarskapskontroll er å kontrollere om den som utøve kommunen sine eigarinteresser, utøve mynde slik det fastsett i den aktuelle verksemdlova, samt tek i vare kommunen sine interesser i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader.

Eigarskapskontroll avgrensar seg til ei vurdering av om eigarane har etablert tilfredsstillande ramme for styring, og at verksemda faktisk opererer i tråd med formålet. Ei materiell vurdering av selskapet si organisering, drift og funksjon fell difor utanfor denne kontrollen.

Forvaltningsrevisjon

Ved behov kan det også gjennomførast forvaltningsrevisjon av selskap. I eit selskap med statlege eller private eigarinteresser må dette – om ikkje anna er avtala mellom eigarane, skje med utgangspunkt i opne kjelder, fordi innsynsretten etter KL § 80 gjeld.

Formålet med forvaltningsrevisjon vil vere å gjennomføre systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Ein slik revisjon vil såleis ha fokus på sjølve aktiviteten og resultat i selskapet.

Undersøkingar

Undersøkingar kan også gjennomførast, og kan vere aktuelt dersom det viser seg behov for å sjå på eller sjekke opp i mindre eller spesielle tilhøve utan at ein treng å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon, med ei formelle reglar som då fylgjer. I eit selskap med statlege eller private eigarinteresser må dette – om ikkje anna er avtala mellom eigarane, skje med utgangspunkt i opne kjelder, fordi innsynsretten etter KL § 80 gjeld også her.

4. Kommunen si oppfølging av selskap

Kommunestyret har i sak 82/12 «Eigarskapsmelding for Bremanger kommune 2012» bl.a. vedteke prinsipp, retningsliner og strategiar for Bremanger kommunen sin eigarskap.

5. Gjennomføring og rapportering av kontrollen

Kontrollutvalet sitt engasjement i selskapskontroll vil då vere svært avhengig av korleis kommunestyresak 82/12 vert følgt opp.

Gjennomføring - retningsliner

- Kontrollutvalet skal utføre selskapskontroller pålagde av kommunestyret (Gjeld både eigarskapskontroll, forvaltningsrevisjon og undersøkingar).
- Kontrollutvalet skal sjå til at Retningsliner og rutinar for eigarskap og økonomiske engasjement verkar etter føresetnadane. Jf Kommunestyresak 082/12 «Eigarmelding 2011 – 2012.
- Kontrollutvalet kan sjølv avgjere om dei skal gjennomføre selskapskontrollar. Det er særleg viktig i tilfelle der vedtekne retningsliner og økonomiske engasjement ikkje vert følgt opp.
- Kontrollutvalet kan ut frå egne vurderingar sjølv avgjere om det skal utførast forvaltningsrevisjon eller undersøkingar i selskap som lekk i ein selskapskontroll.
- Kontrollutvalet får fullmakt til å fastsetje kva dokument som skal sendast kontrollutvalet (medlemene og sekretariatet), kommunen sin revisor
- Kontrollutvalet får fullmakt til samordne utføringa av selskapskontroll med kontrollutval i andre eigarkommunar.
- Kontrollutvalet kan fråvike fastsette retningsliner om spesielle tilhøve skulle tilseie det.

Rapportering

Rapporter etter gjennomført selskapskontroll skal sendast frå utførar til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har behandla rapporten skal den sendast til kommunestyret.

Kontrollutvalet rapporterer og om gjennomførte selskapskontrollar og resultatet av desse i si årsmelding.

Oppfølging

Kontrollutvalet kan om dei finn det nødvendig foreta etterkontroll av utførte selskapskontrollar, då etter same retningslinene for gjennomføring som kjem fram framom.

7.2 Oversikt over selskap

AKSJESELSKAP (AS)	EIGARDEL	REF. SIDE
Sogn og Fjordane Energi AS	2,40%	12
Firda Bilag AS	7,70%	13
Miljøvarme AS	51,0%	14
Rise Næringsbygg AS	65,93%	15
Visit Fjordkysten AS	7,0%	16
Reisemål Stryn & Nordfjord AS	2,3%	17
Ytre Sunnfjord Bedriftshelseteneste AS	1% ?	18
Origod AS	6,5%	19
Sandane industri L/L	0,1%	20
Kystvegen Måløy-Florø AS	33,3%	21
Rovdefjordbrua AS	2,7%	22
Kommunekraft AS	0,3%	23
GJENSIDIGE SELSKAP		
KLP		24
INTERKOMMUNALE SELSKAP (IKS)		
NoMil	16%	25
INTERKOMMUNALE SAMARBEID (§ 27)		
Alarmsentralen Sogn og Fjordane		26
Kryss Revisjon		27
Sekom Sekretariat		28
Nordfjord IUA		29
KOMMUNALE FØRETAK		
Bremanger Hamn og Næring KF	100%	30
Frøysjøterminalen KF	100%	31
LUTLAG/ANDELSLAG/FELLESEIGE		
Biblioteksentralen AL		32
Amtskaia Felleseige		32
Rise Felleseige		32
Frøyen Ytre-Nedre Felleseige		32

BREMANGER KOMMUNE

Sakspapir

Styre, råd, utval	Møtedato	Saksnr.	Sakshands.
Formannskapet	13.09.2012	151/12	TOM
Kommunestyret	27.09.2012	082/12	TOM

Avgjerd av:	Arkiv:	Arkivsaknr.:
Saksansv.: Tom Joensen	K1-	12/1951

Eigskapsmelding for Bremanger kommune 2012

Dokumentliste:

- Framlegg til eigarskapsmelding for Bremanger kommune 2012

Aktuelle lover, forskrifter, avtalar m.m.:

Kva saka gjeld:

Handsaming av kommunal eigarskapsmelding.

Bakgrunn for saka/saksutgreiing:

Det har vore ei jamn auke i tal selskap i kommune-Noreg dei seinare åra, og mykje tyder på at trenden held fram. Når kommunane i aukande grad nyttar utskilling av verksemd i sjølvstendige rettssubjekt og føretak, inneber dett at den politiske styringslina endrar karakter. Den tradisjonelle forvaltningsstyringa vert erstatta av eigarstyring.

Ein aktiv eigarskap er grunnleggjande for ein best mogleg lokalpolitisk forvaltning av dei samla verdiar og har direkte konsekvens for selskapa, deira disponering og marknadsposisjon. Samstundes vil ein aktiv eigarskap gje viktige signaleffektar overfor omverden og styrke kommunen sitt omdøme.

Tradisjonelt har det i Bremanger vore lite fokus på kommunen sin eigarskap i ulike selskap og føretak, men det har ved ulike høve vore signalisert eit behov for oversikt frå politisk hald. For å skaffe oversikt og danne grunnlag for eigarskapsdebatt og eit aktivt eigarskap, har rådmannen laga eit utkast til eigarskapsmelding for Bremanger kommune. Målet med eigarskapsmeldinga er å drøfte kommunen sine ulike motiv for å opprette eller delta i selskap. Vidare å få etablert prinsipp og retningsliner for kommunen si eigarstyring, råmer for utøving av eigarskap i ulike selskapsformer, samt prosedyrar for oppfølging av selskap.

Det finst ingen fast «mal» for korleis ein eigarskapsmelding skal sjå ut, og kommunar har ulike innfallsvinklar til arbeidet. Etter KS Eierforum si oppfatning bør ei eigarskapsmelding minimum ha tre hovupunkt:

- Politiske og juridiske styringsgrunnlag knyta til dei ulike selskaps- og samarbeidsformene
- Oversikt over kommunen sin verksemd som er lagt i selskap og samarbeid med selskapa
- Føremålsdiskusjon og selskapsstrategi knyta til dei ulike selskapa.

Vurdering:

Ei eigarskapsmelding vil bidra til å gje oversikt over kommunen si samla verksemd. Det vil gje dei folkevalde mulegheit til å setje seg inn i dei juridiske styringsmulegheitene som ligg i dei ulike selskapsformene. Det vil også bidra til auka openheit overfor innbyggjarane i høve til den samla kommunale verksemda. Gjennom ei eigarskapsmelding kan kommunen dessutan gje meir overordna styringssignal til selskapsstyra, t.d. politiske målsettingar knyta til miljø, likestilling etikk osv.

Ein aktiv eigarskap og eigarstyring er noko kommunen må utvikle over tid og gjennom prosessar som involverar dei folkevalde og der erfaringane vert brukt til stadig å forbetre eigarstyringa. Dette tilseier at kommunestyret årleg bør gjennomgå og ev. revidere eigarskapsmeldinga.

Framlegg til Eigarskapsmelding 2012 ber preg av å vere første versjon, og må bearbeidast vidare i seinare versjonar.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Rådmannen rår formannskapet til å rå kommunestyret til å gjere slikt vedtak:

1. Framlegg til eigarskapsmelding 2012 vert vedteke slik den ligg føre.
2. Formannskapet, som eigarskapsutval, jf. pkt. 6 i eigarskapsmeldinga, får i oppdrag å følgje opp selskap der det i eigarskapsmeldinga vert stilt spørsmål om kommunen sin eigarskap er føremålstenleg.

13.09.2012 Formannskapet

FSK-151/12 Vedtak:

Rådmannen rår formannskapet til å rå kommunestyret til å gjere slikt vedtak:

1. Framlegg til eigarskapsmelding 2012 vert vedteke slik den ligg føre.
2. Formannskapet, som eigarskapsutval, jf. pkt. 6 i eigarskapsmeldinga, får i oppdrag å følgje opp selskap der det i eigarskapsmeldinga vert stilt spørsmål om kommunen sin eigarskap er føremålstenleg.

*****

27.09.2012 Kommunestyret

Framlegg til nytt vedtak frå Leo Cirotzki (Ap)

1. Framlegg til eigarskapsmelding 2012 vert vedteke slik den ligg føre.
2. Formannskapet, som eigarskapsutval, jf. pkt. 6 i eigarskapsmeldinga, får i oppdrag å følgje opp alle selskap i eigarskapsmeldinga .

Det vart røysta for dei to framlegga opp mot kvarandre.

Samrøystes vedtak som framlegget frå Leo Cirotzki

KST-082/12 Vedtak:

1. Framlegg til eigarskapsmelding 2012 vert vedteke slik den ligg føre.
2. Formannskapet, som eigarskapsutval, jf. pkt. 6 i eigarskapsmeldinga, får i oppdrag å følgje opp alle selskap i eigarskapsmeldinga .

.....

030/12 OPPFØLGINGSLISTE 4-2012 OG MERKNADER - BREMANGER

Sakshandsamar: Asgeir Tveit. SEKOM- sekretariat
Dato: 20.11.2012

Utval	Dato	Utv.- Saksnr.	Status	Vedtaks- organ
Kontrollutval	28.11.2012	030/12	-	Ja
Formannskap		-	-	
Kommunestyre		-	-	

Saksvedlegg.

- Oppfølgingsliste 4-2012 Bremanger.

Andre dokument i saka (ikkje vedlagt):

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar.

Tilråding frå sekretariat til kontrollutvalet:

- Oppfølgingslista 4-2012 Bremanger vert teken til vitande.

KONTROLLUTVALET SITT VEDTAK:

Saksutgreiing

OPPFØLGINGSLISTE 4-2012 BREMANGER

Sakshandsamar: SEKOM-sekretariat v/Asgeir Tveit.

Innleiing – Kva saka gjeld

Saksoppfølging.

Saksopplysningar:

Etter forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 20 2. ledd skal sekretariatet bl.a. sjå til at utvalet sine vedtak vert sett i verk.

Sekretariatet har også som oppgåve å følgje opp saker som vert tekne opp i kontrollutvalet. Dette kan vere saker, orienteringar og andre spørsmål som har vore handsama i kontrollutvalet, og som krev vidare handling.

Vedlagt følgjer ajourført oppfølgingsliste pr. 20.11 2012

Lista vil bli oppdatert fortlaupande og lagt fram for kontrollutvalet i kvart møte.

Etterkvart som saker vert avslutta, vert dei tekne ut av lista.

Sekretariatet sine vurderingar:

Oppfølgingsliste 4-2012 - Bremanger.

Status saker handsama og spørsmål tekne opp i kontrollutvalet i Bremanger kommune

Saker som er avslutta vil ikkje kome med på neste statusrapport.

Saker som er tekne opp	Dato	Merknad	Status
05/09 Kontrollutvals-arbeid tiltak	18.03.09		18.03.09 Vedtak KU – tiltak gjennomførast. 18.03.09: Brev til adm om tiltak ku-arbeid. -Orientering frå adm -Tertialrapportar -Tilsynsrapportar
25/11 Forvaltningsrevisjonsrapport Sjølvkostberekningar VAR-sektoren.	14.11.11	Oppfølging av kommunestyret sine merknader til rapporten.	14.11.11: Tilråding til kst. 14.11.11 s/kst. 19.01.12 Vedtak kst sak 010/12
26/11 Overordna analyse	14.11.11		14.11.11 Vedtak KU – Tinge hjå KRYSS 07.02.12 Brev frå KRYSS til Bremanger k
002/12 Skriv og meldingar.	27.02.12		27.02.12 Vedtak KU – - Vedrørande SM 03-12: Kontrollutvalet ber om å få tilsvaret frå kommunen. Kontrollutvalet vil oppmode om at ein set i verk tiltak snarast uavhengig av frist frå Fylkesmannen. 05.03.12 Brev til Bremanger kommune. 29.05.12 Svar vedlagt KU sak 012/12 SM 11-12. 29.05.12 Lat sak om SM 03-12 stå.
003/12 Innkjøpsrutinar – orientering v rådmannen	27.02.12		27.02.12: Vedtak KU: 1. Kontrollutvalet ber om å få tilsendt dei system og rutinar som vert sett i verk av Bremanger kommune vedrørande innkjøpsordningar. 2. Elles blir orienteringa frå rådmannen teken til vitande. 05.03.12 Brev til Bremanger kommune.
007/12 Oppfølgingsliste 1 – 2012 – merknader – Bremanger kommune	27.02.12		27.02.12: Vedtak KU – 2 Vedrørande val av forvaltningsrevisjon, så blir val av revisjonsprosjekt utsett til kommunestyret har vedteke Plan for forvaltningsrevisjon.
011/12 Godkjenning av innkalling og sakliste	29.05.12		29.05.12 Vedtak KU – - Leiar er inhabil i sak 14-15/12. - Sak 18/12 vert flytta først på lista. - Under skriv og meldingar vert det teke opp at ein kalla inn 1. varamedlem fast. 29.05.12 E-post til utvalsmedlemene om at 1. vara må møte som fast medlem medan ein fast medlem har permisjon eitt år, samt at det blir fast ordning at 1. vara møter fast. I tida då ein av dei faste medlemene har permisjon, møter 2. vara fast. 10.10.12 Brev til Bremanger kommune om evt. suppleringsval til kontrollutvalet grunna permisjon.
020/12 Godkjenning av innkalling og sakliste	19.10.12		19.10.12 Vedtka KU – Godkjent.
021/12 Skriv og meldingar	19.10.12		19.10.12 Vedtak KU – - Kontrollutvalet oppmodar

			<p>administrasjonen om at det i saker der kontrollutvalet har uttalt seg vert skrive i saksdokumenta som går til kommunestyret at sakene har vore til kontrollutvalet for uttale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontrollutvalet ber om å få tilsendt tilsvara Bremanger kommune har gjeve Fylkesmannen etter tilsynsrapportane etter tilsyn med særskild språkopplæring for minoritetsspråklege elevar i grunnskulen skuleåret 2011/12 av 11.05.2012 og tilsynsrapport etter lov om barnehagar av 28.06.2012. - Kontrollutvalet tek til vitande at FHU rapporterer resultatet av sitt arbeid rundt revisorsaka til kommunestyret. - SM 43-12 vert utsett til neste møte. - Kontrollutvalet tek resterande skriv og meldingar til vitande.
Sak 22/12 Budsjett 2013 for drift av kontrollutvalet.	19.10.12		19.10.12 Tilråding til kst. 24.10.12 s. Bremanger kommune.
Sak 23/12 Plan for selskapskontroll 2012 - 2016	19.10.12		19.10.12 Vedtak KU – Utsett til neste møte.
Sak 24/12 Oppfølgingsliste 3-2012 merknader - Bremanger	19.10.12		<p>19.10.12 Vedtak KU - Oppfølgingsliste 3-2012 Bremanger vert teken til vitande.</p> <p>Kontrollutvalet ber om at sekretariatet vurderer følgjande to spørsmål til neste møte i kontrollutvalet 28. november 2012.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vurdere om KRYSS revisjon kan leggje ned sitt virke som følge av ei evt. oppseiing av avtalen. 2. Vurdere habiliteten til KRYSS revisjon overfor Bremanger kommune etter uttaler dagleg leiar har hatt på sida av brev frå styret i Kryss revisjon i kommunikasjon med Bremanger kommune.

Oppdatert 20.11.12.